

Årsrapport 2014

Fylkesmannen i Troms

Innhold

I - Fylkesmannens beretning	Side 3
II - Introduksjon til embedets hovedtall	Side 5
III - Årets aktiviteter og resultater	Side 9
IV - Styring og kontroll i embedet	Side 15
V - Vurdering av framtidsutsikter	Side 17

I - Fylkesmannens beretning

Svein Ludvigsen fratrådte sitt embete som fylkesmann etter 8 år i juli. Elisabeth Aspaker blir hans etterfølger fra siste halvdel av 2017. Bård M. Pedersen er konstituert i mellomværende periode, med Ingrid Hernes som ass. fylkesmann for samme periode.

Nåværende ledelse erfarer å ha et veldrevet embete med kompetente medarbeidere og god tilgang på søkere til de fleste stillinger. Resultatene fra arbeidsmiljøundersøkelsen høsten 2014 var til inspirasjon både til arbeidsglede og innsats. Undersøkelsen viste som helhet stigning i samtlige parametere, og ga et bilde av ansatte som trives på jobb og med vilje til ekstra innsats.

Ledergruppa er godt sammensveiset og det er igangsatt et program for lederutvikling høsten 2014, som også omfatter mellomledernivået.

Embetet flyttet inn i nyoppussede lokaler sommeren 2014. Vårhalvåret var preget av trangboddhet og dårlig inneliv. Tre av avdelingene hadde tilhold i andre lokaler der de var henvist til kontorfellesskap i landskap som ikke var spesielt godt tilpasset dagens krav til plass og støydemping. Våre medarbeidere hadde en sporty innstilling og uttrykte stor tilfredshet med å kunne ta i bruk de nye lokalene i juni.

Entra eiendom besluttet høsten 2014 å selge seg ut av våre lokaler i fylkeshuset. Nye eiere er ikke kommet på plass.

Embetet har mottatt mål og resultatkrav for 11 departement og 9 direktorat i 2014. I arbeidet med tilsyn, kontroll og veiledning har vi i overordnet strategiplan for embetet lagt vekt på:

Åpenhet og tilgjengelighet, god dialog med kommuner og brukere, å formidle oss forståelig, tverrfaglighet og helhetssyn, kort saksbehandlingstid, at handlingsrommet brukes til skjønnsutøvelse og at vi alle er fylkesmenn

Fylkesmannen vektlegger å ha god dialog med kommunene, fylkeskommunen og andre statlige og regionale aktører. Vi har i tillegg god kontakt og samarbeid med KS, bl.a gjennom arbeid med kommunereformen og skoleeierprogram. Andre viktige samarbeidspartnere er UiT, Norges arktiske universitet, politiet, forsvaret, IMDI, region nord m fl.

Vår viktigste arena for samarbeid med kommunene er det årlige januarmøtet for ordførere og rådmenn i fylket. Her deltar også sentrale aktører fra regionalt nivå. I dette møtet gjøres kommuneledelse og politikere kjent med Fylkesmannens embetsoppdrag fra regjering og storting for kommende år. Hvert sektorområde har formulert forventninger til kommunene gjennom dette møtet. Kommunedialogen følges også opp i kommunemøter, totalt 8 i 2014.

En annen viktig arena for samhandling og nettverksbygging er Fylkesmannens årlige sjefsmøte der politimestere, Brigade nord, Hærsjefen, Hv-sjefen, Luftving 139, Universitetssykehuset, Universitetet, Statens vegvesen deltar. Tema for disse møtene er felles utfordringer innen samfunnsikkerhet, beredskap og krisehåndtering, men også gjensidig utveksling av informasjon og spesifikke tema etatene i mellom.

Flertallet av kommunene i Troms har en krevende økonomisk situasjon. Mange opplever at inntektene ikke vokser i takt med utgiftene, og at kommuneøkonomien er lite robust og sårbar for uforutsette utgifter eller uventet svikt i inntektene. Kommuneøkonomien i Troms har lenge vært preget av svake driftsresultat, høy og økende lånegjeld og for lite reserver i form av fondsmidler. Av utgiftene er det pensjonsutgiftene som har vokst klart mest de siste årene. For tiden er det fire kommuner fra Troms i ROBEK: Torsken, Nordreisa, Storfjord og Lenvik. I 2011, 2012 og 2013 ble de faktiske skatteinntektene for kommunene betydelig høyere enn det som ble lagt til grunn i de respektive statsbudsjett, og kommunen kunne bokføre inntekter de i utgangspunktet ikke hadde regnet med. I 2014 ser det derimot ut til at skatteinntekten har vært betydelig lavere enn det som opprinnelig ble lagt til grunn.

Arbeid med kommunereformen er kommet godt i gang i Troms. En av avdelingslederne er tildelt ansvaret som prosessleder for prosjektet. Det er ulik fremdrift i kommunene, men alle hadde behandlet reformen i kommunestyret innen utgangen av 2014. 23 av 24 kommuner hadde før årsskiftet truffet vedtak om aktuelle utredningsalternativ for egen kommune (statusbilde/mulighetsbilde). Fylkesmannen har utarbeidet en mal for utredning som kommunen har benyttet. Fylkesmannen har sammen med prosessleder deltatt på mange møter i fylket, og KS deltar aktivt i prosessen. Fylkesmannen har vært opptatt av å synliggjøre barn og unge i reformarbeidet og har oppfordret kommunene til å involvere sine ungdommer i diskusjoner om fremtidig kommunestruktur.

Reindriftsforvaltningen ble en del av Fylkesmannsambetet fra 1. januar 2014. Det har vært et spennende år med en rekke utfordringer for Fylkesmannen internt og i forhold til andre aktører. Næringen i Troms har mange gode eksempler på innovative og nyskapende miljøer innen reindriften. Reindriftsforvaltningen preges av grenseoverskridende reindrift mellom Norge og Sverige innenfor konvensjonsområdene. Det har vært vanskelig å få til en enhetlig og konstruktiv forvaltning med dagens situasjon, der ulike rettsgrunnlag legges til grunn i forvaltningen. En felles reindriftskonvensjon er utarbeidet og underskrevet, men avtalen er foreløpig ikke ratifisert.

Samfunnsikkerhet har også i 2014 vært et prioritert arbeidsfelt for Fylkesmannen. Gjennom dialog og tilsyn med kommunene arbeides det med å få på plass planverk og ROS analyser. Fylkesmannen ser det som utfordrende at svært mange av kommunene har mangelfull kompetanse og ressurser på området. Vi opplever til stadighet hvor sårbare vi er både med strøm og mobilnett når vi utfordres av klimatiske hendelser som snøskred, flom og uvær.

Fylkesmannen i Troms avsluttet i 2014 sitt nasjonale oppdrag med spredning av Sjumilssteget til andre embeter. Ved utgangen av året var alle embeter, med unntak av ett, besøkt. I sjumilsstegets regi er det gjennomført svært mange arrangement med barnekonvensjonen som gjennomgående tema. Tverrfaglig nasjonal oppvekstkonferanse og feiring av 25 år for barnekonvensjonen ble gjennomført med ca 400 deltakere i Tromsø i høst. Barns- og unges psykiske helse var tema for konferansen som fikk navnet «ingenting om oss uten oss». Arbeidet fortsetter i 2015.

Nord-Norge var ikke representert i grunnlovsforsamlinga på Eidsvoll i 1814. Lange avstander og sein postgang gjorde det umulig for myndighetene i nord å forberede og organisere valg på utsendinger slik at disse kunne rekke fram til Eidsvollsforsamlingen.

På denne bakgrunn besluttet gode krefter i Troms, Nordland og Finnmark at Grunnlovsjubileet 200 år seinere skulle feires med en nordnorsk sjøreise langs norskekysten, med Eidsvoll som mål. Vi bestemte oss for å løfte frem landsdelen og synliggjøre kystens mangfoldige kulturuttrykk, og ved å sette barn og unge i fokus gjennom programmet. Prosjektet skulle fokusere på vår historiske forankring, fellesskapet og kommunisere viktige framtidsvisjoner. Hovedtema i seilasens program var demokrati, medbestemmelse, miljø, klima og kulturelt mangfold. Grunnlovsseilasen ble et samarbeidsprosjekt og en ekspedisjon langs norskekysten på en velegnet plattform og arena for historiske begivenheter – verdens eldste seilende skonnert – Anna Rogde av Harstad.

Hovedmålgruppa for prosjektet var barn og unge, men seilasen og programmet henvendte seg til publikum i alle aldersgrupper. 18.000 besøkende deltok i programmene om bord og på land på de 23 anløpsstedene langs kysten. Skoleklasser og besøk om bord ble invitert til deltakelse gjennom ulike former for formidling og kunstneriske innslag. I hver havn som ble besøkt ble det holdt Allting ledet av skipets skuespiller. Her fikk ungdom, politikere og publikum for øvrig delta i debatter og oppleve mangfold av kunst- og kulturuttrykk.

Seilasen startet i Hammerfest 14. mai, og ankom Oslo den 6. juni. Siste etappe gikk langs landeveien, med ankomst Eidsvoll den 7. juni. Der forestod representanter fra ungdomsråd og skipper på Anna Rogde høytidelig overrekkelse av framtidserklæringer fra de 33 kommuner og fra de anløpsstedene som var besøkt. Erklæringene ble mottatt av representant for Stortingets presidentskap og tatt vare på av Riksarkivet, og er i ettertid gjort tilgjengelig for alle av arkivtjenesten i Riksarkivet.

Grunnlovsseilasen ble initiert av Norsk Polarinstitutt og ledet av Fylkesmannen i Troms v/ ass. fylkesmann Bård M. Pedersen. I styringsgruppa for prosjektet satt representanter fra Fylkesmannen i Troms, Norsk Polarinstitutt, Troms og Nordland fylkeskommuner, Tromsø kommune, Hålogaland Teater, Norges arktiske universitet UiT, Nord-Hålogaland bispedømmeråd og Sør-Troms Museum.

Leder i Stortingets komité for grunnlovsjubileet har omtalt Grunnlovsseilasen som «et av del aller beste prosjektene i jubileumsåret.»

Tromsø, 28. februar 2015

Bård M Pedersen (sign)

fylkesmann

II - Introduksjon til embetets hovedtall

Om embetet:

Bård M Pedersen er fylkesmann og Ingrid Hernes er assisterende fylkesmann. Begge fungerer i stilling frem til utgangen av 2017, da ny fylkesmann tiltrer. Embetet er samlokalisert i bygg med Fylkeskommunen, Strandveien 13. 137 personer er ansatt i hel/deltidsstillinger pr. 01.10.2014. Embetets lederteam består av 7 avdelingsledere, fylkesmann og ass fylkesmann og er delt inn i flg avdelinger: Miljøvern, Landbruk, Oppvekst – og utdanning, Helse og omsorg, Justis og kommunal, Plan, reindrift og samfunnssikkerhet og HR-administrasjonsavdeling. Fungerende ass fylkesmann var frem til august 2014 utdanningsdirektør. Ny utdanningsdirektør skal være på plass i løpet av vårhalvåret 2015, inntil videre fungerer konstituert direktør i oppvekst- og utdanningsavdelingen.

Embetet har hatt 115 årsverk i 2014. Ialt er 137 personer ansatt i hel/deltidsstillinger pr. 01.10.2014. Dette er inklusiv 2 personer ansatt på pensjonistavlønning og 3 leger ansatt i 20 % stilling.

Visjon og verdier for embetet: Fylkesmannen – for helhet og trygghet, med Kunnskap, Klokskap og Rettssikkerhet.

Mål 1: Fylkesmannen er viktigste pådriver og medspiller for samfunnssikkerhet og beredskap i Troms

Mål 2: Fylkesmannen er etterspurt bindeledd og samordner mellom stat og kommune

Mål 3: Fylkesmannen er garantist for innbyggernes rettigheter

Mål 4: Fylkesmannen er en fornyings- og utviklingsorientert støttespiller for kvalitet på sine fagområder.

Mål 5: Fylkesmannens medarbeidere utgjør et bredt og sterkt fagmiljø.

Overordnede mål, embetets virksomhetsplan

Felles målsettinger – alle avdelinger og enheter

1. Lederskap og fellesskap

God rolleutøvelse og god resultatoppgjørelse er knyttet til den evne aktørene på ledernivå har til å utvikle fellesskap om den felles institusjonelle selvforståelse, institusjonens verdier, den strategiske mål og det gode lederskap

Avdelingsdirektørene er medansvarlige for helheten i Fylkesmannens virksomhet og for embetets samlede innsats i fylket

2. Rettssikkerhet

Krav til foreløpig svar gjelder alle avdelinger

Følge med på forhold som har betydning for innbyggernes rettssikkerhet

Fastsette og holde saksbehandlingstid i alle saker

God kvalitet i saksbehandlingen

Føre et språk som er enkelt, klart og lett å forstå

Være åpen og tilgjengelig for brukere

Alle som ønsker det skal få samtale med Fylkesmannen om sin sak (*Ingen Troms-væring er for liten for at ikke Fylkesmannen ser han eller henne*).

3. Samordning og planarbeid

Fylkesmannen skal sikre intern koordinering av arbeidet for barn og unge innad i embetet innen barnevern, helse, sosiale tjenester, barnehage og opplæring.

Alle avdelinger må forplikte seg og engasjere seg i Sjumilssteget

Det skal være et helhetsfokus i alle saker der dette er av betydning. Vi skal utvikle og vedlikeholde gode arenaer for samhandling og samarbeid og videreføre rollen som pådriver for bedre kvalitet i planlegging i fylket

4. Informasjon, kommunikasjon og kunnskapsdeling

Bidra til gode arenaer for læring og kompetanseutvikling

Alle avdelinger har medansvar for en oppdatert og lesbar hjemmeside

Alle avdelinger har medansvar for utvikling og vedlikehold av intranett

Ansatte skal i størst mulig grad være kjent med kommunenes forventninger til faglig oppfølging (Fylkesmannen som kompetansesenter)

Områdene lederskap, rettsikkerhet, samordning og planarbeid og informasjon, kommunikasjon og kunnskapsdeling er utdypet i underpunkter og resultatkrav.

Prioriterte mål og satsinger for 2014

Plan, reindrift og samfunnssikkerhetsavdelingen

Sterkere fokus på overordnet og helhetlig planarbeid i kommunene

Bidra til en sterkere kobling mellom overordnet samfunns- og arealplanlegging i kommunene

Gjennom sjumilssteget/kompetanseheving blant barnerepresentantene bidra til at barn og unges interesser i arealplanleggingen ivaretas

Fylkesmannen skal etablere rutiner for å samordne statlige virksomheter med innsigelses kompetanse

Sikre reindriftens arealer, herunder reindriftas særverdiområder, minimumsbeiter og flyttveier

Se til at de overordnede målene for forvaltningen av reindriften følges opp i kommunenes planlegging

Sikre integrering av reindrift i avdelingens saksbehandlingsrutiner

Sikre ivaretagelse av samfunnssikkerhet som tema i det kommunale og regionale planarbeidet

Alle kommunene i Troms skal ha en første utgave av helhetlig ROS analyse etter lov om kommunal beredskapsplikt (2010-25-06) § 14 og en godkjent beredskapsplan (§ 15) avledet av ROS

Sikre at hensynet til et klima i endring ivaretas i kommunal og regional planlegging

Minst halvparten av kommunene i Troms skal ha et elektronisk planregister i drift før utgangen av 2014

Gårdskartprosessen skal være avsluttet (1. gangs) for 22 kommuner innen utgangen av 2014

Vegadressering, overgang fra matrikeladresser, skal være gjennomført for minimum 20 kommuner innen utgangen av 2014

Justis- og sosialavdelingen

Overholde fastsatte saksbehandlingsfrister i alle sakstyper

Sikre en velfungerende vergemålsforvaltning i Troms fylke

Sørge for at de som har krav på kvalifiseringsprogram får tilbud om dette

Ivareta fylkesmannen rolle og oppgaver i kommunereformen

Medvirke til rettsikkerhet og en åpen kommuneforvaltning med høy etisk standard

Veilede kommunene i økonomisk planlegging og følge opp kommuner i økonomisk ubalanse

Oppvekst- og utdanningsavdelingen

Sikre at skoleeiere, kommunen som barnehagemyndighet og kommunalt barnevern utfører sine lovpålagte oppgaver og styrkes i forståelsen av regelverket

Informere og veilede barnevern, barnehage og skole om krav til saksbehandling og enkeltvedtak etter forvaltningsloven og annet gjeldende lovverk

Bidra til økt kvalitet i barnevernet gjennom veiledning, tilsyn og kompetanseutvikling

Motivere barnehagemyndighet og skoleeiere til å satse på kompetanseutvikling for sine ansatte gjennom å delta i nasjonale program for etter- og videreutdanning

Sørge for økt fokus på elevenes læringsutbytte gjennom veiledning og tilsyn

Se til at forebygging av mobbing i skolen har høy prioritet

Stimulere til samarbeid og samordning på tvers av etater og fagområder i saker som omfatter barn og unge. Følge opp sjumilsstegsarbeidet i kommunene

Helse- og omsorgsavdelingen

Styrke brukernes rettigheter og medvirkning i helse- og omsorgstjenesten

Redusere saksbehandlingstid for rettighetsklager og hendelsesbasert tilsyn

Styrke folkehelseperspektivet i kommunene

Bidra til økt satsing på forebygging av psykisk sykdom og rusavhengighet, spesielt hos barn og unge

Bidra til økt samarbeid mellom helseforetak og kommunene om utskrivningsklare pasienter

Øke kompetansen i kommunene og bidra til utvikling av en godt dimensjonert omsorgstrapp

Bidra til at alle kommuner arbeider aktivt med utvikling av robuste legevaktordninger og døgnkontinuerlig ø-hjelpstilbud (pålagt fra 01.01.2016)

Miljøvern avdelingen

Sikre og forvalte verneområdene i Troms i samarbeid med kommuner og lokal forvaltning

Sikre et best mulig beslutningsgrunnlag for vannregionmyndigheten (fylkeskommunen) og vannregionutvalget gjennom oppdatering av databasen Vann-Nett , samt

Bidra aktivt innenfor eget sektoransvarsområde med forvaltningsplan og tiltaksprogram, inkludert miljøfaglig veiledning overfor andre sektorer

Redusere utslipp av farlige stoffer gjennom tilsyn og konsesjonsbehandling, spesielt overfor deponieiere og skipsverftsindustrien

Følge opp avslutningen av oppryddingsprosjektet av forurenset bunnsediment i Harstad havn og overvåkingen i Tromsø havn

Forvalte rovviltbestandene presist på vedtatt bestandsmål og redusere tap av dyr på beite i tråd med ny forvaltningsplan for rovvilt og gjennom god dialog med beitebrukere

Ivareta hensynet til miljø i arealplansaker

Landbruksavdelingen

Forvalte tilskuddsordninger og utbetalinger

Risikobasert kontroll og oppfølging av kommuner og foretak

Oppfølging og veiledning av kommunene på de viktigste områdene

Slutføring av regional landbruksplan

Videreføring av arbeidet med Arktisk landbruk og lokal mat

Arbeid med økt beitebruk i utmark

Bidra til at Inn på tunet blir en integrert del av Sjumilssteget

Bidra til økt avvirkning, økt bruk av tre og bioenergi

Avslutte gårdskartprosessen (1. gangs) innen utgangen av 2014

Administrasjonsstaben

Planlegge og gjennomføre innflytting i ombygde lokaler og foreta innkjøp av nye kontormøbler

Utarbeide og implementere ny informasjonssikkerhetspolicy og planlegge og gjennomføre årlig egenkontroll i ledergruppa

Etablere overordnet plan for risikostyring

Utarbeide ny langsiktig økonomiplan for 2015 til 2018

Kommunikasjon

Gjennomføre ny brukerundersøkelse ift kommunene

Forberede innføring av nytt intranett

Kvalitetssikring av hjemmesiden

Samarbeid med andre embeter: Fylkesmannen i Troms samarbeider svært godt med sine naboer i nord, Nordland og Finnmark på de fleste områdene, og spesielt innen administrasjon, økonomi, helse, utdanning, landbruk, barnevern, beredskap. I tillegg har vi godt samarbeid på flere områder med embetene Nord- og Sør Trøndelag og Møre og Romsdal. Samarbeidet består i årlige treffpunkt der en utveksler måter å løse oppdragene på og henter tips og ideer hos hverandre for å bli bedre på mål og oppgaveløsning. Embetsledelsen har årlige kontaktmøter med sine lederkolleger i Nordland og Finnmark.

III - Årets aktiviteter og resultater

2.1 Generelle samordningsoppgaver. Modernisering av offentlig sektor

Fylkesmannen koordinerer sine tilsyn med kommunerevisjonene (to i Troms). Statlige aktører som har utført tilsyn i kommunene for 2014 har varslet at de skal ha tilsyn og på hvilket tema de skal utføre tilsyn på. Tilsynene er formidlet for tilsynsgruppen på embetet og koordinert med våre tilsyn.

Alle medlemmene av fylkesberedskapsrådet er en del av vår samordningsstab. Vi har hatt øvelser sammen og har samordnet oss under flere hendelser gjennom året.

Det har i 2014 ikke vært noen saker der Fylkesmannen har ført dialog med kommunen i forhold til pålegg med vesentlige virkninger. Vi har heller ikke mottatt noen anmodninger fra kommuner eller andre statlige tilsynsetater om bistand til slik dialog.

Fylkesmannen mottar daglige henvendelser fra kommunene, spesielt med spørsmål knyttet til offentleglov, forvaltningslov og kommunelov. Denne type veiledning prioriteres høyt, og vi erfarer at god veiledning i mange tilfeller hindrer at det blir gjort feil i den kommunale saksbehandlingen. God veiledning fra oss er klart med på å begrense antall klagesaker og lovlighetskontroller fra kommunene.

Fylkesmannen prioriterer god oppfølging av kommuner som er i Robek og kommuner som står i fare for å bli meldt inn i Robek. Dette har etter vårt syn bidratt til å begrense antall kommuner på Robeklista.

Kommunereformen i Troms er godt i rute i forhold til vår prosjektplan. Alle fylkets kommuner vil følge løp 2 i reformen.

2.2 Velferd, helse og personlig tjenesteyting

Fylkesmannen i Troms har ansvar for oppfølging av lover, retningslinjer og veiledere og skal bidra til å gjennomføre nasjonal politikk i helse- og omsorgssektoren regionalt (Samhandlingsreformen, Morgendagens omsorg, med mer). Fylkesmannen skal i all sin virksomhet vurdere konsekvenser for befolkningens helse der det er relevant. Lovendringer fra 1. januar 2014 innebærer en styrking av pasienters, brukeres og pårørendes stilling i behandlingen klagesaker og uønskede hendelser. Fylkesmannen i Troms har som kontaktfylkesmann et særlig ansvar for å koordinere tilsyn med spesialisthelsetjenesten i Nord-Norge.

Målsettingene i Samhandlingsreformen og Morgendagens omsorg har stått sentralt i avdelingens veiledning og saksbehandling i 2014. Vårt hovedinntrykk er at spesialisthelsetjenesten har redusert sitt tjenestetilbud for tilsvarende eller bedre tilbud er bygd opp i kommunenes helse- og omsorgstjeneste. Det har bl.a. ført til at et stort antall utskrivningsklare pasienter blir liggende på sykehus, og/eller tas i mot på dobbeltrom på sykehjem. Mange kommuner mangler en omsorgstrapp som er tilpasset befolkningens behov. Etter vår vurdering er det stor fare svikt på dette området i flere år fra framover, spesielt for innbyggerne i Tromsø kommune.

Innføring av Folkehelseloven har ført til økt fokus på folkehelse, men det er stor variasjon mellom kommunene. Sjumilssteget har bidratt til økt fokus på barn og unges helse i Troms.

Arbeidet med vergemålsområdet er fortsatt en stor utfordring for embetet. Ressursmessig er det en klar underfinansiering av vergemålsområdet fra Justisdepartementets side. Som illustrasjon utgjør antall brev inn og ut på vergemålsområdet (ca. 16 000 journalposter) en trededel av embetets totale korrespondanse. Fylkesmannens bevilgning fra Justisdepartementet finansierer mellom 6 og 7 årsverk. For å ivareta oppgavene på forsvarlig vis har det vært nødvendig å benytte ekstra ressurser som er tatt fra andre oppgaveområder, ca. to årsverk. Dette er en situasjon som ikke kan vedvare.

Tilsyn med folkehelsearbeidet i kommunene og med psykisk helsevern i spesialisthelsetjenesten for barn- og unge er gjennomført som planlagt. Det totale antall tilsyn er mindre enn ønskelig pga. ressursmangel i avdelingen. Saksbehandlingen på helse- og omsorgsområdet er bedret i siste halvdel av 2014, men resultatene er fortsatt dårligere enn fastsatte frister, spesielt innen hendelsesbasert tilsyn. Det forventes bedring i 2015 pga. større personellstabilitet og effekt av pågående omorganisering. I 2014 ble det brukt mye ressurser på opplæring av nyansatte. Avdelingen har i dag ikke nødvendig kompetanse og kapasitet innen spesialisthelsetjenester for å utføre alle oppdrag tilfredsstillende.

2.3 oppvekst, barnehage og opplæring

Barnehage og skole

Sentrale føringer innenfor barnehage- og skolesektoren har vært å sikre at skoleeiere og barnehagemyndighet utfører sine lovpålagte oppgaver og styrker forståelsen av regelverket. I tillegg skulle embetet gjennomføre tiltak for økt kvalitet i barnehagen og grunnopplæringen med særlig vekt på kompetanseheving i tråd med nasjonale satsinger på området.

På barnehageområdet har det vært en sterk satsing på bedre regelverketterlevelse gjennom systematiske tilsyn på at kommunene som barnehagemyndighet følger opp sin forpliktelse til å påse at barnehagene drives i tråd med kravene i barnehageloven og rammeplanen. Gjennom flere år har det vært satt søkelys på at kommunene må gjennomføre tilsyn med sine barnehager for å sikre at de drives i tråd med lovverket. Mange små kommuner gjør at det er liten kompetanse hos kommunene til å gjennomføre slike tilsyn. Fylkesmannen har derfor gjennom både veiledning i egne samlinger for barnehagemyndigheten samt tilsyn bidratt til at kommunene har funnet gode systemer for å gjennomføre tilsyn med barnehager i kommunen, både egen og private. Mange kommuner har inngått regionvis samarbeid før å kunne gjennomføre disse oppgavene på best mulig måte.

På skoleområdet har nytt nasjonalt tilsyn vær igangsatt i 2014. Sterkt fokus på veiledning innenfor lokalt arbeid med læreplanene og undervisvurdering samt forvaltningskompetanse har vært gjennomført overfor alle skoleeierne, skolelederne og PP- tjenesten i fylket. Dette, i tillegg til elevenes rett til et godt psykososialt miljø, har vært hovedsatsingsområder innen veiledning av sektoren. Fylkesmannen er kommet godt i gang med det nye felles nasjonale tilsynet på skoleområdet, men vil gjennomføre ett tilsyn mindre enn omfangskravet grunnet vakanse i to stillinger over en periode. I denne perioden har embetet prioritert viktige rettighetsaker der vi gjennom klagebehandling og hendelsebaserte tilsyn har fulgt opp enkeltelevers rettigheter. Vi mener at på denne måten har vi på en best mulig måte kunne sikret den enkeltes rettigheter i saker som er brakt inn for Fylkesmannen. I denne sammenhengen er det sentralt at embetet har hatt en sterk økning i antall klager på manglende oppfølging av elevenes psykososiale miljø.

Fylkesmannen har vært aktiv for å sikre at de sentrale satsingene på kompetanseheving har blitt gjennomført ute i fylket. Gjennom god informasjon og oppfølging av skoleeierne opplever vi at det er stor tilslutning om ordningene med videreutdanning, ungdomstrinn i utvikling, vurdering for læring, kompetanse for mangfold og satsing på bedre læringsmiljø.

Barnevern

Innen barnevernsområdet har det vært et sterkt fokus på at meldinger til barnevernet i kommunene skal undersøkes innen de frister som går fram av barnevernsloven. Embetet har gjennom å følge opp de kvarttalsvise rapporteringene til de ulike tjenestene satt søkelyset på manglende overholdelse av fristen på tre måneder (eventuelt seksmånedfrist) og fulgt dette opp overfor kommunene. I dette oppfølgingsarbeidet har vi hatt møter med kommunene for å sikre at det ble satt i gang nødvendige tiltak for å sikre at alle meldinger tas hånd om innen fristene og på en forsvarlig måte. Gjennom dette oppfølgingsarbeidet opplever vi at kommunene nå setter i gang tiltak for å sikre at barn ikke skal oppleve å få eventuelle nødvendige tiltak utsatt grunnet sen saksbehandling. Det er i flere tilfeller bebudet varsel om mulkt dersom det ikke kan vises til bedring i kommunenes ivaretagelse av meldinger til barnevernet.

Gjennom nasjonale tilsyn med barneverntjenesten på oppfølging av fosterhjem er det også avdekket en rekke lovbrudd og embetet følger også disse opp aktivt overfor de kommunene som er kontrollert gjennom tilsyn. Også tilsyn med institusjoner og samtale med de enkelte beboere er gjennomført og har medvirket til at mange flere får oppfylt sin rett etter rettighetsforskriften. I tilsynene med institusjonene har oppfølging av beboernes skolegang hatt et sterkt fokus. Dette er et nasjonalt satsingsområde og vi opplever at institusjonene i dag ivaretar skoletilbudet mye bedre enn tidligere. Vi har også satt søkelys på fylkeskommunens rolle og ansvar, men har ikke gjennomført eget tilsyn med fylkeskommunen på pliktene de har for dette etter opplæringsloven.

Tverrfaglig arbeid og samordning på tvers av etater og fagområder

Embetet har gjennom Sjumilssteget hatt et sterkt fokus på arbeidet med å stimulere til samordning på tvers av etater og fagområder i saker som omfatter barns oppvekst. Fylkesmannen har videreført arbeidet med å bidra til at kommunene samordner sine tjenester innenfor oppvekstsektoren. Vektlegging av barnekonvensjonens artikler om barns beste og retten til å bli hørt, er sentral i dette arbeidet. Alle kommunene i fylket har en Sjumilsstegskoordinator som Fylkesmannen årlig kaller inn til møter der det tverrfaglige arbeidet i kommunene blir tatt opp. I 2015 gjennomførte vi også en nasjonal oppvekstkonferanse der vi blant annet markerte at FNs barnekonvensjons er 25 år.

Fylkesmannen i Troms har også hatt et nasjonalt oppdrag for å spre arbeidet med Sjumilssteget i landets øvrige embeter. Dette oppdraget er gjennomført på en slik måte at flertallet av alle fylkesmannsembetene har satt i gang

med Sjumilssteget eller liknende satsinger. Ut fra tilbakemeldinger fra andre embeter har vårt bidrag til dette vært nødvendig og at det er nødvendig med en slik støttefunksjon også i det videre arbeidet. Fylkesmannen i Troms har blant annet etablert et nettverk der alle embetene som har en slik satsing deltar. Dette arbeidet er helt nødvendig for at de ulike embetene skal kunne bygge gode og varige strukturer internt for å implementere barnekonvensjonen i eget arbeid og for å sikre god intern samhandling i arbeidet med barn og unge hos Fylkesmannen. Vi har fått tilbakemelding om at arbeidet å koordinere en slik satsing også blir videreført i 2015. For å sikre dette arbeidet i det videre, mener vi at det må etableres en mer fast og varig ordning for slik koordinering.

2.4 Arealdisponering, byggesaker og universell utforming

Saker knyttet til plan og bygningsloven blir behandlet i henhold til lovverket, og hensynet til lokalt handlingsrom vektlegges i alle saker.

Gjeldende saksbehandlingstider kan til tider være svært krevende å overholde. Dette gjør seg spesielt gjeldene i fbm avvikling av hovedferie, hvor kommunene ferdigstiller et stort antall saker før de selv tar ferie. Når det gjelder klagesaker etter plan- og bygningslovgivningen har det i perioder av 2014 vært vanskelig å overholde saksbehandlingsfristen på 12 uker. Dette har sammenheng med skifte i saksbehandlerstillinger, mange kompliserte saker og at ressurser i perioder har blitt prioritert for å ivareta kritiske oppgaver på vergemålsområdet.

Med embetets organisering blir PBL saker håndtert på en god måte.

Embetet har en egen planavdeling som saksbehandler og koordinerer alle saker innenfor plan- og bygningsloven. En slik organisering medvirker til at vi finner frem til bedre helhetsløsninger og er en god medspiller med kommunene i fylket, både innenfor arealplaner og samfunnsplaner. Embetet gjennomfører kommunal veiledning og arrangerer konferanser innenfor planlegging. Barn og unge, folkehelse og UU ivaretas i arealplanleggingen.

Embetet har bidratt til utvikling av en regional landbruksplan i 2014 og vi vil starte opp arbeidet med en regional reindriftsplan i 2015. Planforum brukes aktivt.

Klima

Fylkesmannen har i 2014 sluttført et nasjonalt klimaprojekt, med hovedvekt på klimatilpasning innenfor samfunnssikkerhet. Embetet er organisert med en klima samordner og det er etablert en intern klima gruppe. Alle arealsaker vurderes ift klimatilpasning og areal- og transportutvikling

Fylkesmannen har grei kontroll med sektorområdet

Embetet har en saksbehandler som er tillagt koordineringsansvaret for embetets totale utfordringer.

2.5 Landbruk og næringsutvikling, naturressursforvaltning og miljøvern

Landbruksbasert næringsutvikling generelt

Nedgangen i antall gårdsbruk og produksjonsvolum både for melk og kjøtt fortsetter. Geitholdet er redusert – mye som følge av saneringsprosjektet «Friskere geiter». Mange har sluttet, men vi regner imidlertid med at de som har valgt å investere og fortsette sin drift, kommer til å være med framover. Prosjektet har medført bedre kvalitet på geitmelka som grunnlag for osteproduksjon. Produksjonsvolumet er svært viktig også for å beholde foredlingsindustrien (Tine, Nortura) i fylket. Nedgangen i jordbruket er større i Troms enn i landet som helhet.

Interessen for bygdenæringer ser ut til å være økende.

"Regional plan for landbruket i Troms" ble vedtatt av Fylkestinget i Troms i oktober 2014. Det er også en handlingsplan tilknyttet, den vil være en god retningsgiver for arbeidet framover.

Arbeidet med midler til Arktisk landbruk har også vært prioritert, og en rekke gode prosjekter har fått støtte til å utvikle arktisk mat og arktisk landbruk.

Gjennom utøvelsen av vår kompetansesenterfunksjon har landbruksavdelingen i samarbeid med ulike aktører, planlagt og gjennomført en del prioriterte opplæringsstiltak rettet mot kommunene. Behovet er stort, og noen kommuner mangler kompetanse og kapasitet i førstelinja på mange av landbrukets områder. På landbruksområdet har Fylkesmannen ikke den kapasitet som skal til for å oppfylle embetsoppdraget, spesielt på utviklingsorienterte oppgaver innen næringsutvikling og miljø. Næringsutviklingsoppgaver har blitt nedprioritert (saldering) over flere år og vi mener å se langtidsvirkningene nå.

Prioriterte arbeidsområder for landbruksavdelingen i 2014 var:

1. Økonomiske og juridiske virkemidler og ordninger

Det er viktig at det gårdbrukerne får utbetalt er korrekt. Forvaltning av tilskuddsordninger og utbetalinger er derfor høyt prioritert. Det samme gjelder saker etter jordlov, skoglov, konsesjonslov og plan- og bygningslov. Det er gjennomført kurs og samlinger for kommunene, og det er gjort en del oppfølging og veiledning av kommunene på de viktigste områdene.

På kontrollområdet er det gjennomført forvaltningskontroll og foretakskontroll i flere kommuner, og vi har fremdeles arbeidet med oppfølging av tunge kontrollsaker fra både 2012, 2013 og 2014.

Behovet for skogsveger er fremdeles økende, og mer tilskuddsmidler til dette området har økt søknadsmengden.

2. Andre områder

Innspill til kommunale og regionale planprosesser har fått en andreprioritet, det samme gjelder rovviltforvaltning med det forebyggende prosjektet "Dyr i drift" med planer, organisering av skadefelling og arbeidet med andre forebyggende tiltak.

3. Næringsutvikling

Næringsutvikling er utfordrende i ressursknappe tider, og kan lett bli en salderingspost. Utfordringer med utvikling av det tradisjonelle landbruket er særlig stor, men både agronomi, kumelkproduksjon og situasjonen i geiteholdet har vært berørt. Innsatsen har av kapasitetsmessige årsaker begrenset seg til bevilgninger gjennom BU-midlene og oppfølging av noen prosjekter som prosjektet «Beitebruk i utmark».

Det er en god satsing på grønt reiseliv gjennom prosjektet "Grønt reiseliv" med stor grad av ekstern finansiering. Innsatsen på lokal mat og Inn på tunet kunne vært større dette året også. Inn på tunet er tett knyttet til Sjumilssteget.

Troms har skogressurser som best egner seg til massevirke. I Troms blir stort sett alt som hogges brukt til bioenergi – flisfyring eller ved til brensel. Det er flere større biobrenselanlegg i fylket som trenger forsyninger med virke, men bortfall av flistilskuddet og lave energipriser gir lavere aktivitet.

Naturressursforvaltning og miljøvern

Fylkesmannen i Troms har prioritert arbeidet med vannforskriften, og arbeidet med å ivareta miljøhensyn i planprosesser. En utfordring her er påtrykket og forventet vekst i akvakulturnæringen. Fylkesmannen frykter en forverring av tilstandene for bestandene av anadrom fisk i Troms da vi savner vi klare retningslinjer for å ivareta anadrom fisk både i behandling av akvakultursøknader og i planbehandling av kystsoneplaner. Særlig gjelder dette nærområdene til nasjonale laksefjorder, og nærområdene til vassdrag med anadrom fisk. Vi er bekymret for kommunens bruk av dispensasjoner fra (nye) kystsoneplaner. Dette skaper uforutsigbarhet og undergraver arealplanen som planleggingsverktøy. Oppfølging av praktisering av naturmangfoldloven er intensivert med mer opplæring (Miljømila) og oppfølging i planarbeid.

Siden reindriftsforvaltningen er blitt en del av embetet, har rovviltforvaltningen hatt et spesielt fokus på reindriftnæringen.

Troms har 5 lokale forvaltere, der to lokale forvaltere som har to verneområdestyrer å følge opp, den ene Lyngen Ivo og Nordkvaløya-Rebbernesøya Ivo, den andre Reisa NP/Råisa ålbmotlasmehcci og Råisduottarhaldi Ivo, og *Kvænangsbotn og Naviditalen Ivo*. Dette er en utfordring da vi ser at ressursbruken er lite hensiktsmessig.

Risikobasert tilsyn på utslipp og forurensning fra skipsverft er en utfordring, da regelverket ikke konkret nok for å kunne følge opp intensjonene mot å forurense.

Forventinger til ny motorferdsellov, har gitt store forventninger til økte muligheter for fornøyleskjøring, spesielt for turistnæringen. Fylkesmannen i Troms opplever derfor en økt bruk av ulovlige dispensasjoner for slik kjøring. Oppfølging av dette er ressurskrevende.

Det uroer Fylkesmannen at Troms Fylkeskommune i liten grad har tatt rollen sin som vannregionmyndighet til å drive forvaltningsplanprosessen og sikre god medvirkning prosessen.

Fylkesmannen i Troms har til behandling en omfattende søknad fra Forsvaret for Setermoen skyte- og øvingsfelt.

En søknad på slikt eksisterende anlegg er ikke behandlet før, og Fylkesmannen i Troms er eneste fylkesmann som har slik myndighet. Vi savner derfor en bedre faglig dialog med overordnet myndighet på dette tema for å sikre god saksbehandling.

Fylkesmannen i Troms har prioritert arbeidet med vannforskriften for å oppdatere vann-nett få på plass miljømål for sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF) og tiltak i disse, samt tiltaksanalyser og overvåkingsprogram som innspill til forvaltningsplanen. Det har vært et betydelig arbeid. Dette har gått på bekostning av verneplanarbeidet. Innenfor de ressurser vi har, vil ferdigstilling av forvaltningsplaner, ta noe lengre tid å ferdigstille enn først antatt. Forvaltningsplan for Reisa nasjonalpark/ Raisduottarhaldi landskapsvernområde (Ivo) ble i 2014 sendt til Miljødirektoratet for faglig godkjenning. Oppstart av nytt verneplanarbeid for marint vern, vil måtte kreve ekstra ressurser til Fylkesmannen i Troms

Innenfor rovviltforvaltningen opplever vi nå, mer enn før, å ha god dialog med næring og utøvere (både sauebønder og reindriftsutøvere). Det har vært lite støy i dialogen. Vi har fremdeles utfordring på tap til ørn (muligens både havørn og kongeørn).

Siden fokus har vært spisset på vannforskriften og rovviltforvaltningen, er fremdeles datagrunnlaget på biologisk mangfold mangelfullt og dårlig oppdatert i Troms. Vi har systematisert data «vi har liggende» og jobber for å gjøre data med tilstrekkelig kvalitet tilgjengelig i offentlige baser i prioritert rekkefølge. Dette arbeidet vil bli prioritert videre.

Både Harstad og Tromsø havneområder er ferdig ryddet for forurenset bunnslam. Prosjektet er avsluttet, men det gjenstår oppfølging med overvåking og spesiell oppmerksomhet overfor annen aktivitet for å forhindre ny forurensning inn til sjøområdene. Blant annet oppfølging av tiltak ved forurensete grunnlokaliteter. Tilsynsaktiviteten var noe lavere enn forventet i 2014 pga utskifting av personell, likevel ble inntjening god pga effektiv konsesjonsbehandling. Lønnsramma på forurensning er stram og i 2015 vil vi måtte finansiere en ekstra stilling på gebyrmidler.

Reindrift

Fylkesmannen overtok som reindriftsforvalter 1 januar 2014. Dette har vært et positivt tilskudd til fylkesmannens oppgaveportefølje. Men det må nevnes at det er en rekke utfordringer innenfor forvaltningen, som bidrar til at gjennomføring av tiltak tar lang tid.

Her kan nevnes mangel på et felles lovgrunnlag mellom Norge og Sverige. Mange varslede sanksjoner i henhold til reindriftsloven uten at det er fulgt opp og gjentatt ulovlig beiting. Fylkesmannen har utstedt flere pålegg/bøter siste året og vi ser da hvor utfordrende og ressurskrevende dette er. Fylkesmannen har forsøkt å få til dialog mellom embetet, Landbruksdirektoratet og Landbruks og matdepartementet. Problemstillingene er i bevegelse i positiv retning, men mye arbeid gjenstår. Fylkesmennene har fremmet forslag til enkelte løsninger ifm Svensk og Norsk reindrift, i påvente av ratifisering av en konvensjon. Fylkesmannen har et godt samarbeid med reinbeitedistriktene og jobber med etableringen av kontakt med de Svenske samebyene. Møter er berammet i mars 2015. Fylkesmannen gjennomførte seminar for alle reinbeitedistriktene ved oppstart som forvalter.

Fylkesmannen bruker mye ressurser for å etablere en god forvaltning på området. Til nå har Fylkesmannen mottatt bare gode tilbakemeldinger på denne organisasjonsmodellen.

Embetet har utført pålagte oppgaver for 2014 og har implementert reindriften på en god måte i embetet. Fylkesmannen har ivaretatt reindriften arealbehov og fremmet innsigelse der vi har ansett at nasjonale mål er berørt.

Når det gjelder ressursbruken har embetet ikke fått dekket kostnader knyttet til administrasjon som tidligere var tillagt reindriftsadministrasjonen sentralt. Vi har nå i januar 2015 sendt frem en kostnadsoversikt på dette til KMD. Det er da viktig at dette kommer på plass før reindriften går fra prosjektregnskap til fast overføring til embetet innenfor normal ramme. Det er for tiden 5 ansatte med hovedansvar for reindrift i embetet. Reindriftsjuristen er delt mellom Fylkesmannen i Finnmark og Troms, hvor Troms har 33% av stillingen, men økonomi- og personalansvaret for stillingen.

2.6 Samfunnsikkerhet og beredskap

De kommunale oppgavene løses ved embetet. Det er gjennomført CIM kurs og det gjort avtale med politiet med tanke på en god løsning for mottak av graderte meldinger. Embetet har planlagt og gjennomført regional øvelse for fylkesberedskapsrådet i løpet av året.

Embetet har i 2014 gjennomført alle pålagte tilsyn og øvelser. Når dette er utført er det få eller ingen ressurser igjen til å jobbe systematisk og langsiktig med fylkets utfordringer og i samarbeid med fylkesberedskapsrådets medlemmer. Embetet har en regional ROS-analyse som er rullert i 2014, men det er behov for en grundigere rullering og forankring i løpet av 2015

Med dagens ressurser i embetet er det ikke mulig å håndtere alle oppgaver, samtidig som kommunene har store utfordringer med å få på plass kravene i sivilbeskyttelsesloven.

De politiske føringene som er gitt er langt større en ressursene embetet har tilgjengelig på området. Embetet har 3 saksbehandlere som er dedikert til dette arbeidet og det gis ressursstøtte på klimatilpasning og samfunnsplanlegging. Med 3 saksbehandlere på området, vil grunnet permisjoner, sykemeldinger og vakanser kun være 2 som er langsiktig tilgjengelig. Med det fokus dette området har fått de siste årene, er det behov for å løfte dette saksområdet i embetet ved tilføring av flere ressurser både personal og økonomisk. Med dagens bemanning er det ikke mulig å utføre en systematisk og profesjonell forvaltning og samordning.

Resultatområde	Kapittel 0525	Fagdep.
Klima- og miljødepartementet	kr 8 938 693,81	kr 4 018 175,74
Landbruks- og matdepartementet	kr 8 766 085,28	kr 2 656 919,02
Kunnskapsdepartementet	kr 5 878 776,25	kr 6 441 244,05
Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet	kr 3 070 322,27	kr 584 028,28
Justis- og beredskapsdepartementet	kr 2 786 198,28	kr 5 134 318,15
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	kr 33 905 403,55	kr 225 294,84
Arbeids- og sosialdepartementet	kr -154 100,65	kr 1 279 502,78
Helse- og omsorgsdepartementet	kr 9 884 767,93	kr 2 970 501,04
Andre	kr 13 507,91	kr 0,00
Sum:	kr 73 089 654,00	kr 23 309 983,00

IV - Styring og kontroll i embetet

Embetets planlegging, gjennomføring og oppfølging:

Fylkesmannen har utarbeidet en strategisk plan for 2012-2016. Hver fagavdeling utarbeider en årlig virksomhetsplan etter den mal avdelingen finner mest hensiktsmessig. Under hvert resultatområde utformer fagavdelingene mål og ambisjonsnivå i form av resultatmål. Vesentlige resultatkrav som ikke kan innfris meldes skriftlig til oppdragsgivende direktorat/departement i årsrapporten. Avdelingsvise virksomhetsplaner er utarbeidet med utgangspunkt i tildelt embetsoppdrag og føringer gitt av embetet, herunder tverrfaglige tiltak som sjumilssteget. I tillegg er det ved embetet laget en overordnet virksomhetsplan som omhandler felles målsettinger for samtlige avdelinger innen flg. områder: lederskap og fellesskap, rettssikkerhet, samordning og planarbeid, informasjon, kommunikasjon og kunnskapsinnhenting.

Risikostyring: Fylkesmannen og assisterende fylkesmann har et overordnet ansvar for å påse at alle nivåene i organisasjonen foretar relevante risikovurderinger. Gjennom virksomhetsplanleggingen vurderes risiko for manglende måloppnåelse. Alle avdelingene rapporterer hvert tertial risikoområder til embetsledelsen. Der det avdekkes områder som viser seg å være spesielt sårbare, omprioriteres ressurser internt i avdelingen. Dersom det ikke er mulig å omprioritere ressurser internt i avdelingen, må embetsledelsen sette i verk tiltak, eks vurdere omprioritering av ressurser i embetet, alternativt melde risiko til gjeldende departement. Hver fagavdeling lager dokument for risikostyring som følger en oppsatt mal der det vurderes sannsynlighet for svikt og hvilke konsekvenser eventuell svikt vil føre til. Uakseptable konsekvenser av en hendelse eller tilstand kan være:

- At lover og regler ikke følges
- At tromsværingens rett til offentlige tjenester ikke blir innfridd
- At vi svikter i gjennomføringen av vesentlige oppgaver i embetsoppdraget
- At vår service til publikum ikke blir god nok

I tillegg er det utarbeidet rutiner for:

1. risiko for manglende måloppnåelse
2. risiko for svikt i infrastruktur og administrative støttefunksjoner
3. risiko for svikt i tilskuddsforvaltning
4. risiko for misligheter (økonomi, habilitet, etikk)

Bemanning, kapasitet og kompetanse i embetet:

Bemanning:

137 personer er ansatt i hel/deltidsstillinger pr. 01.10.2014. Dette er inklusiv 2 personer ansatt på pensjonistavlønning og 3 leger ansatt i 20 % stilling. Disse har vi holdt utenfor i beregningene nedenfor.

Av disse var 2 kvinner og 1 mann ute i 100 % foreldrepermisjon. I tillegg var en mann ut i 100 % utdanningspermisjon.

Fordeling kvinner/menn

79 kvinner - 60 % - 71 fast ansatt / 8 midlertidig ansatt (eng. vikariat) 53 menn - 40 % - 48 fast ansatt / 5 midlertidig ansatt (eng. vikariat)

Ledergruppa består av 9 personer. Pr. 01.10.2014 var det 4 kvinner i ledergruppa.

I løpet av året har det vært skifte i toppledelsen. Vi har fått ny fylkesmann og Ingrid Hernes som var utdanningsdirektør er blitt assisterende fylkesmann. Stillingen som utdanningsdirektør ble utlyst i desember 2014, ingen er foreløpig ansatt.

Antall deltidsstillinger er 9 – (6,8 % av totalen).

7 kvinner – 5,3 % av totalen, 2 menn – 1,5 % av totalen. Av disse 9 har 6 personer (2 mann og 4 kvinner) redusert stilling pga. redusert arbeidsevne og har delvis uførepensjon. Dette utgjør 4,5 % av arbeidsstyrken. En mann hadde i 2014 delvis AFP.

Kapasitet og kompetanse:

Noen av avdelingene har hatt utfordringer med kapasiteten i 2014. Det gjelder spesielt for Helse og omsorg, Oppvekst og utdanning og for HR- og administrasjonsavdelingen. Helse og omsorg har hatt stor utskifting av personell og har brukt betydelige ressurser på opplæring av nyansatte. Oppvekst og utdanning har hatt langtidssykemeldt og lederskifte. En av medarbeiderne ble konstituert som leder og avdelingen fikk dermed redusert faglig kapasitet spesielt på tilsynsområdet skole. Hr-avdelingen har vært underbemannet på økonomisiden pga sykefravær med to av tre medarbeidere. Det har på grunn av dette vært spesielt utfordrende å få avsluttet årsregnskapet 2014 i tide og for å få budsjett for 2015 på plass. I løpet av vårhalvåret er ny medarbeider i økonomiavdelingen på plass.

Kompetanse: Vi opplever at embetet jevnt over har personell med faglig god kompetanse. Ved utlysning av stillinger er tilfang av søkere med god kompetanse svært god. Siden embetet er lokalisert i Tromsø by opplever vi i noen tilfeller at det kan være vanskelig å konkurrere lønnsmessig for attraktive kandidater. Det betyr at vi for enkelte stillinger har vært nødt til å oppjustere lønnsnivået for å møte ekstern konkurranse i tilsettingssaker.

HMS- og arbeidsmiljø:

For å forebygge uønskede hendelser er det utarbeidet egne rutiner for Helse, Miljø og sikkerhet (HMS-rutine) ved embetet. Denne beskriver både hvordan embetet ønsker at arbeidssituasjonen og miljøet skal være, samtidig som den sier noe om hvordan situasjoner skal håndteres hvis uønskede hendelser inntreffer. I tillegg er det utarbeidet egne rutiner for varsling, konflikthåndtering, branninstruks og brannsikring. Uønskede hendelser med teknisk utstyr, elektroniske verktøy mm ivaretas av rutiner og prosedyrer som er utarbeidet på de aktuelle områdene. Sykefravær for 2014 er på 3,6 %, en nedgang på .. fra forrige år.

Fylkesmannen er IA - bedrift og er godkjent som Miljøfyrtårn. Rutine- og prosedyrebeskrivelser i forhold til disse, bidrar også til å forebygge uønskede hendelser.

Embetet flyttet inn i nyoppussede lokaler sommeren 2014. Vårhalvåret var preget av trangboddhet og dårlig innelima. Tre av avdelingene hadde tilhold i andre lokaler der de var henvist til kontorfellesskap i landskap som ikke var spesielt godt tilpasset dagens krav til plass og støydemping. Våre medarbeidere hadde en sporty innstilling til dette og uttrykte stor tilfredshet med å kunne ta i bruk de nye lokalene i juni.

Høsten 2014 ble det gjennomført en arbeidsmiljøundersøkelse for samtlige medarbeidere og ledere. Denne undersøkelsen blir gjennomført annethvert år. Resultatet av undersøkelsen viste framgang på de aller fleste områdene fra forrige undersøkelse. Avdelingene har hatt gode prosesser med dette arbeidet og medarbeiderne og avdelingsledelsen har i fellesskap kommet fram til områder de ønsker å forbedre. Noen avdelinger har hatt egne personalseminar for å bearbeide undersøkelsen. Embetsledelsen og HR-ledelse har vært til stede i samtlige avdelinger under presentasjon av resultatene og har fulgt disse opp.

V - Vurdering av framtidsutsikter

Dagens kommunestruktur byr på utfordringer som på sikt kan påvirke embetets evne til å løse samfunnsoppdraget. Vi ser med bekymring på at enkelte sentrale fagområder i kommunene ikke har tilstrekkelig kapasitet og kompetanse for å innfri krav og forventninger til statlige føringer. Store demografiske endringer i Troms peker i retning av ytterligere sentralisering og urbanisering, så vel som en betydelig økt andel eldre, og kvinneunderskudd i aldersgruppen 16-66 år. 60 % av befolkningen bor i de to største byene i fylket, Tromsø og Harstad. Gjennomsnittlig befolkningstall i en Tromskommune er på ca 3500. Så lenge generalistprinsippet for tjenesteyting i kommunene skal gjelde, vil det på sikt kunne by på problemer for kommunene å levere gode tjenester til sine innbyggere. For å illustrere dette bildet kan vi vise til et eksempel fra en Tromskommune der det mot 2040 blir 40 % flere pensjonister, 18 % færre i yrkesaktiv alder og kraftig nedgang i barnetall.

I små og transparente fagmiljø, eks innen barnevern, er utfordringene med kapasitet og kompetanse søkt løst ved at kommuner har organisert seg i vertskommunesamarbeid. Til tross for mer robuste løsninger rent organisatorisk, er barnevern et område vi har vært nødt til, og fortsatt må følge nøye fra Fylkesmannen. Det er ikke gitt bøter for lovbrudd i 2014, men vi er nå i en situasjon der dette for enkelte kommuner kan bli nødvendig.

Manglende ressurser og kompetanse erfarer vi også gjennom arbeidet med ROS-analyser og kommunale planverk. Med tanke på de klimatiske utfordringene vi sannsynligvis står foran, ser Fylkesmannen med bekymring på at mange kommuner ikke har kapasitet nok til å håndtere store kriser verken i egen kommune eller i fellesskap med andre. Fylkesmannen må fortsatt være tett på kommunene i dette arbeidet.

Helseområdet byr på betydelige og uløste utfordringer fremover. Samhandlingsreformen skal være bærebjelken i den norske velferdsmodellen, men hvilke tjenester kommunene skal ha ansvaret for, vil i stor grad være avhengig av tjenestetilbudet i spesialisthelsetjenesten. Innbyggerne i Troms ønsker en god helse- og omsorgstjeneste. Skal vi oppnå dette må samhandlingen mellom kommunene og spesialisthelsetjenesten ha stort fokus. Det er et krevende oppdrag kommunen er satt til når de skal ta i bruk samfunnets samlede omsorgsressurser på nye måter. De skal bidra til faglig omlegging gjennom ny teknologi og kunnskap og gjennomføre endringer i organisatoriske og fysiske rammer. De må være dimensjonert slik at de forhindrer unødige innleggelse og må legge til rette for raskt mottak av utskrivningsklare pasienter. Etter vår vurdering er det stor fare for svikt på dette området i flere år fremover i mange av våre kommuner. Fylkesmannen har heller ikke i dag nødvendig kompetanse og kapasitet innen spesialisthelsetjenester for å utføre alle oppdrag tilfredsstillende. Innen august 2015 vil vi ha på plass assisterende fylkeslege med kompetanse innen spesialisthelsetjenesten.

Mange kommuner har i dag problemer med å få både tilstrekkelig kvalifisert personale på barnehageområdet og på skoleområdet. Det er stor mangel på barnehagelærere i fylket, i 2014 var 109 barnehagelærere på dispensasjon. Størst utfordring er det i noen av våre små kommuner, der mangelen er størst og hele sektoren dermed blir preget av mangel på faglig kompetanse. I et fremtidsperspektiv er vi svært bekymret for kvaliteten på barnehagetilbudet.

Krav til kompetanse innen grunnopplæring vil by på store utfordringer for kommunene fremover. I løpet av kort tid vil et stort antall lærere nå pensjonsalderen. Holdt opp mot skjerpede kompetansekrav og lav rekruttering til yrket, vil det på sikt bli vanskelig å innfri lovpålagte krav på skolesektoren i fylket. I samarbeid med Universitetet veileder Fylkesmannen kommunene kontinuerlig på dette området. På grunn av små miljø og lange avstander flere steder i fylket, tror vi at det på sikt kan bli vanskelig å få robuste fagmiljø på skolesektoren.

Arbeidet med vergemålsområdet er fortsatt en stor utfordring for embetet. Området er klart underfinansiert fra sentralt hold. Oppgavene er ivaretatt på forsvarlig vis ved bruk ekstra ressurser fra andre arbeidsfelt. Dette er en situasjon som ikke kan vedvare og vil få konsekvenser for Fylkesmannens forvaltning av området fremover.

Landbruksnæringa utfordres på flere områder i Troms. Nedleggelse av bruk går raskere her enn i landet for øvrig, og både produksjonsvolum og miljø er i en utsatt posisjon. Antall dyr i produksjon er kraftig redusert, det samme gjelder areal i drift. Vi registrerer en klar nedgang i produksjonsvolum på melk og kjøtt.

Innenfor miljølvernområdet ser vi at de fagområder som drives på selvkostprinsippet (avløp og avfall) har fagkompetanse og ressurser til å drifte iht sitt myndighetsområde. Andre myndighetsområder på forurensning, forurenst grunn og forsøpling, klarer ikke kommunene å følge opp. Dersom kommunene blir større, med mer solide fagmiljø, blir da enda viktige å kunne drive tilsyn med kommunene innenfor dette fagområdet. Denne muligheten brukes ikke på forurensingsområdet idag, pga sentrale føringer.

Kommunene har betydelige oppgaver både på vannforvaltningsområdet og naturforvaltningsområdet. Det er arbeid på gang med å overføre enda flere oppgaver. Det fordrer at det faktisk settes av ressurser til dette, hvis ikke vil det i realiteten føre til svekkelse av ansvar og myndighet på disse områdene.

Mangel på et felles lovgrunnlag mellom Norge og Sverige for reindrift er utfordrende. Så lenge norsk-svensk reinbeitekonvensjon ikke er ratifisert, er vi på usikker grunn som ny forvalter av reindrift. Fylkesmannen har vært aktiv i arbeidet med å få dette på plass, men vi har erfart at det er et komplekst saksområde som det er brukt mye tid og ressurser på over lang tid.

Et stort flertall av kommunene har en sårbar økonomi der lav rente, avdragsutsettelse og momskompensasjon har bidratt til å holde driftsresultatene oppe. Mange av kommunene ligger langt over landsgjennomsnittet for lånegjeld. En svikt i skatteinntekten vil kunne innebære at skatteinntektene i 2015 vil bli lavere enn anslaget i statsbudsjettet for 2015. Fylkesmannen mener at de fleste kommunene i Troms har for kortsiktig perspektiv på økonomistyringen. Fokus er i for stor grad på neste års budsjett, det er for dårlig kobling mellom økonomiplanen og kommuneplanen samt kommunens øvrige overordnede planverk.

Fylkesmannen veileder kommunene både gjennom møter og stedlige besøk.

VI - Årsregnskap

Del VI. Årsregnskap for Fylkesmannen i Troms

Ledelseskommmentar årsregnskapet 2014

Fylkesmannen er Kongens og regjeringens representant i fylket og skal arbeide for at Stortingets og regjeringens vedtak, mål og retningslinjer blir fulgt opp. Fylkesmannens ansvar er fastsatt i Instruks for Fylkesmenn, gitt ved kgl. Res. 7.8.1981, endret ved kgl. Res. 10.11.1988 og 6.7.1999. Fylkesmannen er underlagt Kommunal- og Moderniseringsdepartementet. I tillegg til ordinær tildeling fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet mottar Fylkesmannen i Troms en rekke belastningsfullmakter fra ulike fagdepartement og direktorater. Dette er midler som brukes til ulike prosjekterrelaterte tiltak.

Fylkesmannen er et statlig forvaltningsorgan som fører regnskap i henhold til kontantprinsippet. Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser i Reglement for økonomistyring i staten og Virksomhets- og økonomiinstruks for Fylkesmannen, fastsatt av KMD 27.06.2014, og rundskriv R-115 fra Finansdepartementet. Jeg mener regnskapet gir et dekkende bilde av Fylkesmannens disponible bevilgninger og regnskapsførte utgifter og inntekter, eiendeler og gjeld.

Når det gjelder driftstildelingene og tilhørende regnskapstall, er disse synliggjort i bevilgningsrapporten på utgiftskapittel 0525 og inntektskapittel 3525, og oppsummert i note B. Her fremkommer det et mindreforbruk på kap/post 052501 som utgjør kr 2 543 312, og på kap/post 052521 kr 1 925 443. Mindreforbruk på 01-post knytter seg i hovedsak til forskyvning av kostnader og investeringer som skulle belastes regnskapet i 2014, men grunnet sykdom og redusert kapasitet ble ikke avtalene inngått iht. budsjettplan og kostnadene blir ikke belastet før i 2015.

Mye av mindreforbruket på 21-posten knytter seg til ubrukte flerårige prosjektmidler. Det vil si at inntektene er kommet i 2014, mens utgiftene kommer i 2015. Mindreforbruk søkes overført til neste år.

Tilleggsopplysninger

Riksrevisjon er ekstern revisor og vil bekrefte årsregnskapet for Fylkesmannen i Troms. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert per d.d. men revisjonsberetningen antas å foreligge i løpet av 2. kvartal 2015.

Tromsø, 27. februar 2015
Bård Magne Pedersen (Sign.)
Fylkesmannen i Troms

Virksomhet: AG - Fylkesmannen i Troms

Prinsippnote til årsregnskapet

Årsregnskapet for Fylkesmannen i Troms er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten, fastsatt 12. desember 2003, med endringer, senest 18. september 2013. Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 og Virksomhets- og økonomiinstruks for Fylkesmannen fastsatt av KMD av 27.06.2014 og brev av 02.10.2014 fra KMD.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser grupper av kontoer som inngår i mellomværende med statskassen. Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

Regnskapet følger kalenderåret

- a) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- b) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- c) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene korresponderer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen *“Netto rapportert til bevilgningsregnskapet”* er lik i begge oppstillingene.

Alle statlige virksomheter er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.8.1. Ordinære forvaltningsorgan (bruttobudsjetterte virksomheter) tilføres ikke likviditet gjennom året. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som Fylkesmannen har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet som Fylkesmannen har fullmakt til å disponere. Oppstillingen viser alle finansielle eiendeler og forpliktelser Fylkesmannen står oppført med i statens kapitalregnskap. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver kombinasjon av kapittel/post. Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kombinasjon av kapittel/post (belastningsfullmakter) vises også i kolonnen for samlet tildeling. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Artskontorrapporteringen

Artskontorrapporteringen viser regnskapstall Fylkesmannen har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Fylkesmannen har en trekkrettighet for disponible tildelinger på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene skal ikke inntektsføres og vises derfor ikke som inntekt til oppstillingen.

Note 7 til artskontorrapporteringen viser forskjeller mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen.

Oppstilling av bevilgningsrapportering for regnskapsår 2014

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling	Regnskap 2015	Merutgift (-) og mindretgift
0525	Fylkesmannsembetene - driftsutgifter	01	Driftsutgifter	A, B	75 523 000	75 550 025	-27 025
0525	Fylkesmannsembetene - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter	A, B	1 369 000	8 106 129	-6 737 129
0225	Tiltak i grunnopplæringen - driftsutgifter	01	Driftsutgifter		2 420 000	2 330 455	
0225	Tiltak i grunnopplæringa - særskilte driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		5 683 000	5 680 297	
0225	Tilskudd til samisk i grunnopplæringen	63	Diverse		10 251 000	10 250 057	
0225	Tilskudd til oppl. av barn og unge i statl. asylmo	64	Diverse		9 384 000	9 383 976	
0225	Tilskudd til leirskoleopplæring	66	Diverse		1 459 000	1 458 960	
0225	Tilskudd til opplæring i finsk	67	Diverse		1 950 000	1 883 105	
0226	Kvalitetsutvikling i grunnskolen	21	Spesielle driftsutgifter		9 106 686	8 845 072	
0226	Kvalitetsutvikling i grunnskolen - videreutdanning for lærere og skoleledere	22	Diverse		19 314 880	18 193 775	
0231	Barnehager - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		4 889 400	4 848 783	
0310	Tilskudd til tros- og livssynssamfunn	70	Tilskudd		Åpen fullmakt	4 116 881	
0469	Vergemålsordningen - driftsutgifter	01	Driftsutgifter		5 978 143	5 980 661	
0469	Vergemålsordningen - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		Åpen fullmakt	2 098 959	
0470	Fri sakførsel	70	Tilskudd		Åpen fullmakt	696 186	
0470	Fritt rettsråd	71	Tilskudd		Åpen fullmakt	3 892 416	
0571	Rammertilskudd til kommuner - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		300 000	300 000	
0621	Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		1 990 260	1 990 260	
0621	Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte	63	Diverse		4 890 327	4 878 929	
0718	Rusmiddelforebygging - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		346 700	346 700	
0719	Annet folkehelsearbeid - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		50 000	35 809	
0720	Helsedirektoratet - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		1 549 342	1 459 258	
0734	Særskilte tilskudd til psykisk helse og rustiltak - driftsutgifter Kontrollkomisjonene	01	Driftsutgifter		Åpen fullmakt	867 197	
0734	Tvungent psykisk helsevern	70	Tilskudd		Åpen fullmakt	418 000	
0761	Omsorgstjeneste - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		840 000	709 672	
0761	Tilskudd til omsorgstjenester	60	Diverse		6 652 400	6 652 000	
0761	Omsorgstiltak - utviklingstiltak	67	Diverse		2 400 000	2 364 732	
0762	Primærhelsetjeneste - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		70 000	70 150	
0762	Primærhelsetjeneste - forebyggende helsetjenester	60	Diverse		1 530 000	1 530 000	
0762	Forebygging av uønsket svangerskap og abort	73	Tilskudd		1 000 000	1 000 000	
0763	Rustiltak - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		441 700	434 020	
0763	Rustiltak - kommunalt rusarbeid	61	Diverse		11 496 627	11 395 959	
0764	Psykisk helse - psykisk helsearbeid	60	Diverse		743 245	653 071	
0781	Forsøk og utvikling mv - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		0	15 801	
0783	Personell - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		1 750 000	1 750 638	
0854	Tiltak i barne- og ungdomsvernet - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		1 879 691	1 745 658	
0854	Kommunalt barnevern	60	Diverse		18 146 231	18 145 974	
1144	Miljørettet prosjektarbeid m.m.	77	Tilskudd		200 000	200 000	
1147	Reindriftsforvaltningen - driftsutgifter	01	Driftsutgifter		3 750 000	3 591 137	
1147	Reindriftsforvaltningen - større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	B	850 000	741 758	
1400	Miljøverndepartementet - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		0	198 551	
1410	Spesielle driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		523 000	522 585	
1420	Miljødirektoratet - driftsutgifter	01	Driftsutgifter		1 313 169	1 300 000	
1420	Miljødirektoratet - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		4 254 000	3 525 704	
1420	Statlige vannmiljøtiltak	22	Diverse		1 675 000	1 675 000	
1420	Tiltak i verneområder	31	Diverse		3 140 000	3 099 877	
1420	Oppryddingstiltak	39	Diverse		750 000	750 000	
1420	Erstatning for beitedyr tatt av rovvilt	72	Tilskudd		13 000 000	14 121 864	
1420	Forebyggende og konfliktdepende tiltak i rovviltforvaltningen	73	Tilskudd		6 370 000	5 446 203	
1420	Verdensarvområder, kulturlandskap og verdiskapingsprogram	81	Diverse		132 000	132 000	
1420	Tilskudd til prioriterte arter og utvalgte naturtyper	82	Diverse		39 000	39 000	
1420	Nasjonalt parksentre og andre naturinfo.sentre	85	Diverse		662 000	646 000	
1425	Tilskudd til fiskeformål	70	Tilskudd		365 000	365 000	
1425	Tilskott til viltformål	71	Tilskudd		250 000	250 000	
Sum utgiftsført					240 677 801	256 684 243	

Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Samlet tildeling	Regnskap 2015	Merinntekt og mindreinntekt (-)
3525	Inntekter ved oppdrag	01	Driftsinntekter		8 662 572	8 662 572
3525	Ymse inntekter	02	Ymse		368 349	368 349
3525	Refusjon av fødsels- og adopsjonspenger	16	Refusjon av foreldrepenger		513 206	513 206
3525	Refusjon av sykepenger	18	Refusjon av sykepenger		1 738 782	1 738 782
5309	Tilfeldige inntekter, ymse	29	Ymse		576 803	
5700	Arbeidsgiveravgift	72	Arbeidsgiveravgift		6 018 754	
Sum inntektsført					0	17 878 466

Netto rapportert til bevilgningsregnskapet

238 805 776

Kapitalkontoer

60073701	Norges Bank KK /innbetalinger				13 185 049	
60073702	Norges Bank KK/utbetalinger				-251 628 291	
715219	Endring i mellomværende med statskassen				-362 534	
Sum rapportert					0	

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (201412)

Konto	Tekst	2015	2014	Endring
6260	Aksjer	0	0	0
715219	Mellomværende med statskassen	-3 876 329	-3 513 795	-362 534

Virksomhet: AG - Fylkesmannen i Troms

Note A Forklaring av samlet tildeling			
Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
052501	3 388 000	72 135 000	75 523 000
052521	1 369 000	0	1 369 000

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre i hht avgitte belastningsfullmakter	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastningsfullmakter	Standard refusjoner på inntekstpostene 15-18	Merinntekter iht merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
052501		-27 025		-27 025	2 251 988	368 349			2 593 312	[5% av årets tildeling i note A]	2 069 913
052521		-6 737 129		-6 737 129	0	8 662 572			1 925 443	[5% av årets tildeling i note A]	1 536 837
114745	"kan nyttes under post 01"	108 242		108 242	0				108 242	[5% av årets tildeling i note A]	108 242

*Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se rundskriv R-2/2013 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

Merknader til belastningsfullmaktene:

Kapittel 0525 post 01-29 ber vi ber om å få overført 5 % av årets bevilgning, herav på kapittel 0525.01 kr 2 069 913 og på kapittel 0525.21 kr 1 536 837.

Kapittel 1147 post 45, Reindrift, større utstyrskjøp og vedlikehold er det søkt om overføring av restmidler via Landbruksdirektoratet, Alta.

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

Mottatte belastningsfullmakter

Stikkordet «kan overføres»

Stikkordet «kan benyttes under»

Stikkordet «overslagsbevilgning»

Avgitte belastningsfullmakter (utgiftsført av andre)

Fullmakt til å bruke standard refusjoner av lønnsutgifter til å overskride utgifter

Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger mot tilsvarende merinntekter

Fullmakt til å overskride investeringsbevilgninger mot tilsvarende innsparing under driftsbevilgninger under samme budsjettkapittel

Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger til investeringsformål mot tilsvarende innsparing i de tre følgende budsjettår

Innsparing i regnskapsåret som følge av bruk av fullmakt til å overskride driftsbevilgninger til investeringsformål mot tilsvarende innsparing i de tre følgende budsjettår

Romertallsvedtak

Mulig overførbart beløp

Oppstilling av artskontorrapporteringen for 2014

	Note	201412	201312
Inntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	0	0
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	8 662 572	4 944 677
Salgs- og leieinnbetalinger	1	368 349	90 116
Andre innbetalinger	1	0	0
Innbetaling av finansinntekter	1	0	255
<i>Sum innbetalinger</i>		9 030 921	5 035 048
Utgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter	2	85 459 555	74 810 551
Offentlige refusjoner vedrørende lønn	2	-2 251 988	-2 605 161
Utbetalt til investeringer	3	2 975 406	1 131 951
Utbetalt til kjøp av aksjer		0	0
Andre utbetalinger til drift	4	44 722 172	41 641 833
Utbetaling av finansutgifter	4	0	1
<i>Sum utbetalinger</i>		130 905 145	114 979 175
Netto rapporterte utgifter til drift og investeringer		121 874 224	109 944 127
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	5	0	0
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	6	123 527 109	98 305 959
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer til andre</i>		123 527 109	98 305 959
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler			
5700 Folketrygdens inntekter - Arbeidsgiveravgift		6 018 754	5 250 780
5309 Tilfeldige inntekter (gruppeliv m.m)		576 803	436 999
<i>Sum inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler</i>		6 595 557	5 687 778
Netto utgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		238 805 776	202 562 308
Oversikt over mellomværende med statskassen			
Eiendeler og gjeld			
Fordringer (legg til linjer og vis på konto)	7	50 795	-267 170
Kasse (legg til linjer og vis på konto)	7	0	0
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank (legg til linjer og vis på kor	7	0	0
Skyldig skattetrekk	7	-3 544 118	-3 236 680
Skyldige offentlige avgifter (legg til linjer og vis på konto)	7	-39 313	-34 019
Annen gjeld (legg til linjer og vis på konto)	7	-343 693	24 073
Sum mellomværende med statskassen		-3 876 329	-3 513 795

Note 1 Inntekter rapportert til bevilgningsregnskapet 2014

	201412	201312
<i>Innbetalinger fra gebyrer</i>		
Byggesaksgebyr	0	0
Tilsynsavgift elsikkerhet	0	0
Gebyrer / avgift omsetning produksjon sprengstoff første omsetningsledd	0	0
<i>Sum innbetalinger fra gebyrer</i>	0	0
<i>Innbetalinger fra tilskudd og overføringer</i>		
Tilskudd fra statlige virksomheter	6 643 848	3 084 799
Tilskudd fra kommunale og fylkeskommunale etater	653 333	918 333
Tilskudd fra organisasjoner og stiftelser	410 000	325 000
Andre tilskudd og overføringer	955 391	616 545
<i>Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer</i>	8 662 572	4 944 677
<i>Salgs- og leieinnbetalinger</i>		
Salgsinntekt tjenester, avgiftsfri	368 349	32 254
Tilfeldige inntekter	0	51
Leieinntekt fast eiendom, unntatt avgiftsplikt	0	57 811
<i>Sum salgs- og leieinnbetalinger</i>	368 349	57 862
<i>Andre innbetalinger</i>		
<i>Sum andre innbetalinger</i>	0	0
<i>Innbetaling av finansinntekter</i>		
Renteinntekter	0	255
Valutagevinst (agio)	0	0
Annen finansinntekt	0	0
<i>Sum innbetaling av finansinntekter</i>	0	255
Sum inntekter rapportert til bevilgningsregnskapet	9 030 921	5 002 794

Note 2 Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter og innbetalinger av offentlige refusjoner vedrørende lønn 2014

	201414	201314
<i>Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter</i>		
Lønninger	69 870 490	61 445 274
Arbeidsgiveravgift	6 018 754	5 251 341
Pensjonsutgifter*	0	0
Andre ytelser	9 570 311	8 113 936
Sum utbetalinger til lønn og sosiale utgifter	85 459 555	74 810 551
<i>* Denne linjen benyttes av virksomheter som innbetaler pensjonspremie til SPK.</i>		
<i>Offentlige refusjoner vedrørende lønn</i>		
Sykepenge og andre refusjoner	2 251 988	2 605 161
Sum offentlige refusjoner vedrørende lønn	2 251 988	2 605 161
Antall årsverk:	115	105

Antall årsverk er iht SAP-rapport yhr_aarsverk som tar med hele 2014 inkl ansatte i permisjon, og med fradrag for alt fravær over 1 dag.

Andre ytelser gjelder utbetaling av honorar til bl.a. sensorer, kontrollkomisjonene, styrer, råd og nemnder.

Note 3 Utbetalt til investeringer 2014

	201412	201312
Immaterielle eiendeler og lignende	20 953	155 389
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	0	0
Beredskapsanskaffelser	0	0
Infrastruktureiendeler	0	0
Nasjonaleiendom og kulturminner	0	0
Maskiner og transportmidler	0	0
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	2 952 858	779 059
Andre utgiftsførte investeringer (*)	1 595	197 504
Sum utbetalt til investeringer	2 975 406	1 131 951

() Spesifiseres ytterligere dersom det er andre vesentlige poster som bør fremgå av regnskapet*

Note 4 Andre utbetalinger til drift og utbetaling av finansutgifter 2015

	201412	201312
<i>Andre utbetalinger til drift</i>		
Husleie	5 730 357	7 211 834
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	0	0
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	4 048 787	3 816 063
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	143 676	163 341
Mindre utstyrsanskaffelser	2 908 789	1 920 857
Leie av maskiner, inventar og lignende	796 220	999 015
Konsulenter og andre kjøp av tjenester fra eksterne **)	14 894 684	11 703 960
Reiser og diett	4 947 377	6 672 947
Øvrige driftsutgifter (*)	11 252 281	9 153 816
Sum andre utbetalinger til drift	44 722 172	41 641 833
<i>Utbetaling av finansutgifter</i>		
Renteutgifter	0	0
Agiotap	0	1
Andre finansutgifter	0	0
Sum utbetaling av finansutgifter	0	1
<i>(*) Bør spesifiseres ytterligere dersom det er vesentlige poster som bør fremgå av regnskapet</i>		

Note 5 Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten 2014

	201412	201312
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	0	0

Note 6 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten 2014

	201412	201312
Tilskudd til kommuner	0	70 114 621
Tilskudd til fylkeskommuner	0	3 001 750
Tilskudd til kommuner	95 077 085	0
Tilskudd til fylkeskommuner	1 632 100	0
Tilskudd til private	16 006 358	15 143 710
Tilskudd til organisasjoner	8 093 369	7 344 946
Tilskudd til statsforvaltningen	2 718 197	2 700 933
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	123 527 109	98 305 959

Note 7 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen 2014

Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	201412	201412	
	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	Forskjell
Finansielle anleggsmidler			
Finansielle anleggsmidler*	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Omløpsmidler			
Kundefordringer	26 590	0	26 590
Andre fordringer	48 205	50 795	-2 590
Kasse og bank	0	0	0
<i>Sum</i>	74 795	50 795	24 000
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-1 520	0	-1 520
Skyldig skattetrekk	-3 544 118	-3 544 118	0
Skyldige offentlige avgifter	-39 462	-39 313	-149
Annen kortsiktig gjeld	-343 693	-343 693	0
<i>Sum</i>	-3 928 793	-3 927 124	-1 669
Langsiktige forpliktelser			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Sum	-3 853 998	-3 876 329	22 331

* Virksomheter som eier finansielle anleggsmidler i form av investeringer i aksjer og selskapsandeler fyller også ut note 7 B

Del B Spesifisering av investeringer i aksjer og selskapsandeler

	Forretnings-	Ervervsdato	Antall aksjer	Eierandel	Stemmeandel	Årets resultat i selskapet	Balanseført egenkapital i selskapet	Balanseført verdi i regnskap*
<i>Aksjer</i>								
Selskap 1								
Selskap 2								
Balanseført verdi 3 .14.2015								0

* Investeringer i aksjer er bokført til anskaffelseskost. Balanseført verdi er den samme i både virksomhetens kontospesifikasjon og kapitalregnskapet.

Del VI. Årsregnskap for Fylkesmannen i Troms

Ledelseskommmentar årsregnskapet 2014

Fylkesmannen er Kongens og regjeringens representant i fylket og skal arbeide for at Stortingets og regjeringens vedtak, mål og retningslinjer blir fulgt opp. Fylkesmannens ansvar er fastsatt i Instruks for Fylkesmenn, gitt ved kgl. Res. 7.8.1981, endret ved kgl. Res. 10.11.1988 og 6.7.1999. Fylkesmannen er underlagt Kommunal- og Moderniseringsdepartementet. I tillegg til ordinær tildeling fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet mottar Fylkesmannen i Troms en rekke belastningsfullmakter fra ulike fagdepartement og direktorater. Dette er midler som brukes til ulike prosjektrelaterte tiltak.

Fylkesmannen er et statlig forvaltningsorgan som fører regnskap i henhold til kontantprinsippet. Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser i Reglement for økonomistyring i staten og Virksomhets- og økonomiinstruks for Fylkesmannen, fastsatt av KMD 27.06.2014, og rundskriv R-115 fra Finansdepartementet. Jeg mener regnskapet gir et dekkende bilde av Fylkesmannens disponible bevilgninger og regnskapsførte utgifter og inntekter, eiendeler og gjeld.

Når det gjelder driftstildelingene og tilhørende regnskapstall, er disse synliggjort i bevilgningsrapporten på utgiftskapittel 0525 og inntektskapittel 3525, og oppsummert i note B. Her fremkommer det et mindreforbruk på kap/post 052501 som utgjør kr 2 543 312, og på kap/post 052521 kr 1 925 443. Mindreforbruk på 01-post knytter seg i hovedsak til forskyvning av kostnader og investeringer som skulle belastes regnskapet i 2014, men grunnet sykdom og redusert kapasitet ble ikke avtalene inngått iht. budsjettplan og kostnadene blir ikke belastet før i 2015.

Mye av mindreforbruket på 21-posten knytter seg til ubrukte flerårige prosjektmidler. Det vil si at inntektene er kommet i 2014, mens utgiftene kommer i 2015. Mindreforbruk søkes overført til neste år.

Tilleggsopplysninger

Riksrevisjon er ekstern revisor og vil bekrefte årsregnskapet for Fylkesmannen i Troms. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert per d.d. men revisjonsberetningen antas å foreligge i løpet av 2. kvartal 2015.

Tromsø, 27. februar 2015
Bård Magne Pedersen (Sign.)
Fylkesmannen i Troms

Virksomhet: AG - Fylkesmannen i Troms

Prinsippnote til årsregnskapet

Årsregnskapet for Fylkesmannen i Troms er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten, fastsatt 12. desember 2003, med endringer, senest 18. september 2013. Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 og Virksomhets- og økonomiinstruks for Fylkesmannen fastsatt av KMD av 27.06.2014 og brev av 02.10.2014 fra KMD.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser grupper av kontoer som inngår i mellomværende med statskassen. Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

Regnskapet følger kalenderåret

- a) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- b) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- c) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene korresponderer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen *“Netto rapportert til bevilgningsregnskapet”* er lik i begge oppstillingene.

Alle statlige virksomheter er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.8.1. Ordinære forvaltningsorgan (bruttobudsjetterte virksomheter) tilføres ikke likviditet gjennom året. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som Fylkesmannen har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet som Fylkesmannen har fullmakt til å disponere. Oppstillingen viser alle finansielle eiendeler og forpliktelser Fylkesmannen står oppført med i statens kapitalregnskap. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver kombinasjon av kapittel/post. Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kombinasjon av kapittel/post (belastningsfullmakter) vises også i kolonnen for samlet tildeling. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Artskontorrapporteringen

Artskontorrapporteringen viser regnskapstall Fylkesmannen har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Fylkesmannen har en trekkrettighet for disponible tildelinger på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene skal ikke inntektsføres og vises derfor ikke som inntekt til oppstillingen.

Note 7 til artskontorrapporteringen viser forskjeller mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen.

Oppstilling av bevilgningsrapportering for regnskapsår 2014

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling	Regnskap 2015	Merutgift (-) og mindretgift
0525	Fylkesmannsembetene - driftsutgifter	01	Driftsutgifter	A, B	75 523 000	75 550 025	-27 025
0525	Fylkesmannsembetene - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter	A, B	1 369 000	8 106 129	-6 737 129
0225	Tiltak i grunnopplæringen - driftsutgifter	01	Driftsutgifter		2 420 000	2 330 455	
0225	Tiltak i grunnopplæringa - særskilte driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		5 683 000	5 680 297	
0225	Tilskudd til samisk i grunnopplæringen	63	Diverse		10 251 000	10 250 057	
0225	Tilskudd til oppl. av barn og unge i statl. asylmo	64	Diverse		9 384 000	9 383 976	
0225	Tilskudd til leirskoleopplæring	66	Diverse		1 459 000	1 458 960	
0225	Tilskudd til opplæring i finsk	67	Diverse		1 950 000	1 883 105	
0226	Kvalitetsutvikling i grunnskolen	21	Spesielle driftsutgifter		9 106 686	8 845 072	
0226	Kvalitetsutvikling i grunnskolen - videreutdanning for lærere og skoleledere	22	Diverse		19 314 880	18 193 775	
0231	Barnehager - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		4 889 400	4 848 783	
0310	Tilskudd til tros- og livssynssamfunn	70	Tilskudd		Åpen fullmakt	4 116 881	
0469	Vergemålsordningen - driftsutgifter	01	Driftsutgifter		5 978 143	5 980 661	
0469	Vergemålsordningen - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		Åpen fullmakt	2 098 959	
0470	Fri sakførsel	70	Tilskudd		Åpen fullmakt	696 186	
0470	Fritt rettsråd	71	Tilskudd		Åpen fullmakt	3 892 416	
0571	Rammertilskudd til kommuner - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		300 000	300 000	
0621	Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		1 990 260	1 990 260	
0621	Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte	63	Diverse		4 890 327	4 878 929	
0718	Rusmiddelforebygging - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		346 700	346 700	
0719	Annet folkehelsearbeid - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		50 000	35 809	
0720	Helsedirektoratet - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		1 549 342	1 459 258	
0734	Særskilte tilskudd til psykisk helse og rustiltak - driftsutgifter Kontrollkomisjonene	01	Driftsutgifter		Åpen fullmakt	867 197	
0734	Tvungent psykisk helsevern	70	Tilskudd		Åpen fullmakt	418 000	
0761	Omsorgstjeneste - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		840 000	709 672	
0761	Tilskudd til omsorgstjenester	60	Diverse		6 652 400	6 652 000	
0761	Omsorgstiltak - utviklingstiltak	67	Diverse		2 400 000	2 364 732	
0762	Primærhelsetjeneste - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		70 000	70 150	
0762	Primærhelsetjeneste - forebyggende helsetjenester	60	Diverse		1 530 000	1 530 000	
0762	Forebygging av uønsket svangerskap og abort	73	Tilskudd		1 000 000	1 000 000	
0763	Rustiltak - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		441 700	434 020	
0763	Rustiltak - kommunalt rusarbeid	61	Diverse		11 496 627	11 395 959	
0764	Psykisk helse - psykisk helsearbeid	60	Diverse		743 245	653 071	
0781	Forsøk og utvikling mv - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		0	15 801	
0783	Personell - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		1 750 000	1 750 638	
0854	Tiltak i barne- og ungdomsvernet - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		1 879 691	1 745 658	
0854	Kommunalt barnevern	60	Diverse		18 146 231	18 145 974	
1144	Miljørettet prosjektarbeid m.m.	77	Tilskudd		200 000	200 000	
1147	Reindriftsforvaltningen - driftsutgifter	01	Driftsutgifter		3 750 000	3 591 137	
1147	Reindriftsforvaltningen - større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	B	850 000	741 758	
1400	Miljøverndepartementet - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		0	198 551	
1410	Spesielle driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		523 000	522 585	
1420	Miljødirektoratet - driftsutgifter	01	Driftsutgifter		1 313 169	1 300 000	
1420	Miljødirektoratet - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		4 254 000	3 525 704	
1420	Statlige vannmiljøtiltak	22	Diverse		1 675 000	1 675 000	
1420	Tiltak i verneområder	31	Diverse		3 140 000	3 099 877	
1420	Oppryddingstiltak	39	Diverse		750 000	750 000	
1420	Erstatning for beitedyr tatt av rovvilt	72	Tilskudd		13 000 000	14 121 864	
1420	Forebyggende og konfliktdepende tiltak i rovviltforvaltningen	73	Tilskudd		6 370 000	5 446 203	
1420	Verdensarvområder, kulturlandskap og verdiskapingsprogram	81	Diverse		132 000	132 000	
1420	Tilskudd til prioriterte arter og utvalgte naturtyper	82	Diverse		39 000	39 000	
1420	Nasjonalt parksentre og andre naturinfo.sentre	85	Diverse		662 000	646 000	
1425	Tilskudd til fiskeformål	70	Tilskudd		365 000	365 000	
1425	Tilskudd til viltformål	71	Tilskudd		250 000	250 000	
Sum utgiftsført					240 677 801	256 684 243	

Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Samlet tildeling	Regnskap 2015	Merinntekt og mindreinntekt (-)
3525	Inntekter ved oppdrag	01	Driftsinntekter		8 662 572	8 662 572
3525	Ymse inntekter	02	Ymse		368 349	368 349
3525	Refusjon av fødsels- og adopsjonspenger	16	Refusjon av foreldrepenger		513 206	513 206
3525	Refusjon av sykepenger	18	Refusjon av sykepenger		1 738 782	1 738 782
5309	Tilfeldige inntekter, ymse	29	Ymse		576 803	
5700	Arbeidsgiveravgift	72	Arbeidsgiveravgift		6 018 754	
Sum inntektsført					0	17 878 466

Netto rapportert til bevilgningsregnskapet

238 805 776

Kapitalkontoer

60073701	Norges Bank KK /innbetalinger				13 185 049	
60073702	Norges Bank KK/utbetalinger				-251 628 291	
715219	Endring i mellomværende med statskassen				-362 534	
Sum rapportert					0	

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (201412)

Konto	Tekst	2015	2014	Endring
6260	Aksjer	0	0	0
715219	Mellomværende med statskassen	-3 876 329	-3 513 795	-362 534

Virksomhet: AG - Fylkesmannen i Troms

Note A Forklaring av samlet tildeling			
Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
052501	3 388 000	72 135 000	75 523 000
052521	1 369 000	0	1 369 000

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre i hht avgitte belastningsfullmakter	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastningsfullmakter	Standard refusjoner på inntekstpostene 15-18	Merinntekter iht merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
052501		-27 025		-27 025	2 251 988	368 349			2 593 312	[5% av årets tildeling i note A]	2 069 913
052521		-6 737 129		-6 737 129	0	8 662 572			1 925 443	[5% av årets tildeling i note A]	1 536 837
114745	"kan nyttes under post 01"	108 242		108 242	0				108 242	[5% av årets tildeling i note A]	108 242

*Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se rundskriv R-2/2013 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

Merknader til belastningsfullmaktene:

Kapittel 0525 post 01-29 ber vi ber om å få overført 5 % av årets bevilgning, herav på kapittel 0525.01 kr 2 069 913 og på kapittel 0525.21 kr 1 536 837.

Kapittel 1147 post 45, Reindrift, større utstyrskjøp og vedlikehold er det søkt om overføring av restmidler via Landbruksdirektoratet, Alta.

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

Mottatte belastningsfullmakter

Stikkordet «kan overføres»

Stikkordet «kan benyttes under»

Stikkordet «overslagsbevilgning»

Avgitte belastningsfullmakter (utgiftsført av andre)

Fullmakt til å bruke standard refusjoner av lønnsutgifter til å overskride utgifter

Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger mot tilsvarende merinntekter

Fullmakt til å overskride investeringsbevilgninger mot tilsvarende innsparing under driftsbevilgninger under samme budsjettkapittel

Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger til investeringsformål mot tilsvarende innsparing i de tre følgende budsjettår

Innsparing i regnskapsåret som følge av bruk av fullmakt til å overskride driftsbevilgninger til investeringsformål mot tilsvarende innsparing i de tre følgende budsjettår

Romertallsvedtak

Mulig overførbart beløp

Oppstilling av artskontorrapporteringen for 2014

	Note	201412	201312
Inntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	0	0
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	8 662 572	4 944 677
Salgs- og leieinnbetalinger	1	368 349	90 116
Andre innbetalinger	1	0	0
Innbetaling av finansinntekter	1	0	255
<i>Sum innbetalinger</i>		9 030 921	5 035 048
Utgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter	2	85 459 555	74 810 551
Offentlige refusjoner vedrørende lønn	2	-2 251 988	-2 605 161
Utbetalt til investeringer	3	2 975 406	1 131 951
Utbetalt til kjøp av aksjer		0	0
Andre utbetalinger til drift	4	44 722 172	41 641 833
Utbetaling av finansutgifter	4	0	1
<i>Sum utbetalinger</i>		130 905 145	114 979 175
Netto rapporterte utgifter til drift og investeringer		121 874 224	109 944 127
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	5	0	0
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	6	123 527 109	98 305 959
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer til andre</i>		123 527 109	98 305 959
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler			
5700 Folketrygdens inntekter - Arbeidsgiveravgift		6 018 754	5 250 780
5309 Tilfeldige inntekter (gruppeliv m.m)		576 803	436 999
<i>Sum inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler</i>		6 595 557	5 687 778
Netto utgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		238 805 776	202 562 308
Oversikt over mellomværende med statskassen			
Eiendeler og gjeld			
Fordringer (legg til linjer og vis på konto)	7	50 795	-267 170
Kasse (legg til linjer og vis på konto)	7	0	0
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank (legg til linjer og vis på kor)	7	0	0
Skyldig skattetrekk	7	-3 544 118	-3 236 680
Skyldige offentlige avgifter (legg til linjer og vis på konto)	7	-39 313	-34 019
Annen gjeld (legg til linjer og vis på konto)	7	-343 693	24 073
Sum mellomværende med statskassen		-3 876 329	-3 513 795

Note 1 Inntekter rapportert til bevilgningsregnskapet 2014

	201412	201312
<i>Innbetalinger fra gebyrer</i>		
Byggesaksgebyr	0	0
Tilsynsavgift elsikkerhet	0	0
Gebyrer / avgift omsetning produksjon sprengstoff første omsetningsledd	0	0
Sum innbetalinger fra gebyrer	0	0
<i>Innbetalinger fra tilskudd og overføringer</i>		
Tilskudd fra statlige virksomheter	6 643 848	3 084 799
Tilskudd fra kommunale og fylkeskommunale etater	653 333	918 333
Tilskudd fra organisasjoner og stiftelser	410 000	325 000
Andre tilskudd og overføringer	955 391	616 545
Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer	8 662 572	4 944 677
<i>Salgs- og leieinnbetalinger</i>		
Salgsinntekt tjenester, avgiftsfri	368 349	32 254
Tilfeldige inntekter	0	51
Leieinntekt fast eiendom, unntatt avgiftsplikt	0	57 811
Sum salgs- og leieinnbetalinger	368 349	57 862
<i>Andre innbetalinger</i>		
Sum andre innbetalinger	0	0
<i>Innbetaling av finansinntekter</i>		
Renteinntekter	0	255
Valutagevinst (agio)	0	0
Annen finansinntekt	0	0
Sum innbetaling av finansinntekter	0	255
Sum inntekter rapportert til bevilgningsregnskapet	9 030 921	5 002 794

Note 2 Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter og innbetalinger av offentlige refusjoner vedrørende lønn 2014

	201414	201314
<i>Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter</i>		
Lønninger	69 870 490	61 445 274
Arbeidsgiveravgift	6 018 754	5 251 341
Pensjonsutgifter*	0	0
Andre ytelser	9 570 311	8 113 936
Sum utbetalinger til lønn og sosiale utgifter	85 459 555	74 810 551
<i>* Denne linjen benyttes av virksomheter som innbetaler pensjonspremie til SPK.</i>		
<i>Offentlige refusjoner vedrørende lønn</i>		
Sykepenge og andre refusjoner	2 251 988	2 605 161
Sum offentlige refusjoner vedrørende lønn	2 251 988	2 605 161
Antall årsverk:	115	105

Antall årsverk er iht SAP-rapport yhr_aarsverk som tar med hele 2014 inkl ansatte i permisjon, og med fradrag for alt fravær over 1 dag.

Andre ytelser gjelder utbetaling av honorar til bl.a. sensorer, kontrollkomisjonene, styrer, råd og nemnder.

Note 3 Utbetalt til investeringer 2014

	201412	201312
Immaterielle eiendeler og lignende	20 953	155 389
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	0	0
Beredskapsanskaffelser	0	0
Infrastruktureiendeler	0	0
Nasjonaleiendom og kulturminner	0	0
Maskiner og transportmidler	0	0
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	2 952 858	779 059
Andre utgiftsførte investeringer (*)	1 595	197 504
Sum utbetalt til investeringer	2 975 406	1 131 951

() Spesifiseres ytterligere dersom det er andre vesentlige poster som bør fremgå av regnskapet*

Note 4 Andre utbetalinger til drift og utbetaling av finansutgifter 2015

	201412	201312
<i>Andre utbetalinger til drift</i>		
Husleie	5 730 357	7 211 834
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	0	0
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	4 048 787	3 816 063
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	143 676	163 341
Mindre utstyrsanskaffelser	2 908 789	1 920 857
Leie av maskiner, inventar og lignende	796 220	999 015
Konsulenter og andre kjøp av tjenester fra eksterne **)	14 894 684	11 703 960
Reiser og diett	4 947 377	6 672 947
Øvrige driftsutgifter (*)	11 252 281	9 153 816
Sum andre utbetalinger til drift	44 722 172	41 641 833
<i>Utbetaling av finansutgifter</i>		
Renteutgifter	0	0
Agiotap	0	1
Andre finansutgifter	0	0
Sum utbetaling av finansutgifter	0	1
<i>(*) Bør spesifiseres ytterligere dersom det er vesentlige poster som bør fremgå av regnskapet</i>		

Note 5 Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten 2014

	201412	201312
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	0	0

Note 6 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten 2014

	201412	201312
Tilskudd til kommuner	0	70 114 621
Tilskudd til fylkeskommuner	0	3 001 750
Tilskudd til kommuner	95 077 085	0
Tilskudd til fylkeskommuner	1 632 100	0
Tilskudd til private	16 006 358	15 143 710
Tilskudd til organisasjoner	8 093 369	7 344 946
Tilskudd til statsforvaltningen	2 718 197	2 700 933
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	123 527 109	98 305 959

Note 7 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen 2014

Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	201412	201412	
	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	Forskjell
Finansielle anleggsmidler			
Finansielle anleggsmidler*	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Omløpsmidler			
Kundefordringer	26 590	0	26 590
Andre fordringer	48 205	50 795	-2 590
Kasse og bank	0	0	0
<i>Sum</i>	74 795	50 795	24 000
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-1 520	0	-1 520
Skyldig skattetrekk	-3 544 118	-3 544 118	0
Skyldige offentlige avgifter	-39 462	-39 313	-149
Annen kortsiktig gjeld	-343 693	-343 693	0
<i>Sum</i>	-3 928 793	-3 927 124	-1 669
Langsiktige forpliktelser			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Sum	-3 853 998	-3 876 329	22 331

* Virksomheter som eier finansielle anleggsmidler i form av investeringer i aksjer og selskapsandeler fyller også ut note 7 B

Del B Spesifisering av investeringer i aksjer og selskapsandeler

	Forretnings-	Ervervsdato	Antall aksjer	Eierandel	Stemmeandel	Årets resultat i selskapet	Balanseført egenkapital i selskapet	Balanseført verdi i regnskap*
<i>Aksjer</i>								
Selskap 1								
Selskap 2								
Balanseført verdi 3 .14.2015								0

* Investeringer i aksjer er bokført til anskaffelseskost. Balanseført verdi er den samme i både virksomhetens kontospesifikasjon og kapitalregnskapet.

Innhold

Kongehuset	Side 2
Klima- og miljødepartementet	Side 2
Landbruks- og matdepartementet	Side 8
Kunnskapsdepartementet	Side 30
Statens Helsetilsyn	Side 42
Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet	Side 46
Justis- og beredskapsdepartementet	Side 51
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	Side 58
Arbeids- og sosialdepartementet	Side 71
Helse- og omsorgsdepartementet	Side 74
Samferdselsdepartementet	Side 84
Utenriksdepartementet	Side 85
Kulturdepartementet	Side 85
Andre	Side 86

Fylkesmannsembetene utfører fagoppgaver for flere departementer og direktorater/tilsyn. Hvert departement er faglig overordnet embetene på det aktuelle fagområdet. I årsrapporten del III er det gitt en kort omtale og vurdering knyttet til hvert departementsområde. Nedenfor følger embetets mer utførlig resultatrapportering knyttet til embetsoppdraget for de ulike departementene.

Kongehuset

00.1 Kongelige besøk

I 2014 hadde Troms fylke hele fem besøk av medlemmer av kongefamilien.

21. juni overvar HM Dronning Sonja åpningen av de 50. Festspillene i Nord-Norge i Harstad. Planlegging og gjennomføring av dette besøket ble gjort i samarbeid med FINN.

Kun én uke senere, 29. juni, gjestet HM Dronningen på nytt Troms. Denne gangen i sammenheng med nyåpningen av Helgøy kirke i Karlsøy kommune. Kirken hadde gjennomgått et omfattende renoveringsarbeid.

22. september deltok HKH Kronprins Haakon på Dignity Day i Breivika vgs i Tromsø. Planlegging og gjennomføring ble gjort i tett samarbeid med Breivika vgs.

Knappe tre uker senere, fra 8. til 10. oktober, gjestet Kronprinsen på nytt Tromsø, denne gangen for konferansen SIKT 2014. Her hadde Fylkesmannen i Troms en mindre sentral rolle i planleggingen, men fungerte i stor grad som støtte for Slottet under gjennomføring og pressearbeid.

Den 9. november ble Olav Øygard vigslet som biskop i Nord-Hålogaland bispedømme. HM Kong Harald var en sentral gjest under vigslingen i Tromsø domkirke. Planlegging og gjennomføring ble gjort i samarbeid med bispedømmet.

00.2 Saksforberedelse av tildeling av ordener og medaljer

Følgende ordener og medaljer er tildelt i 2014:

Den Kongelige Norske St. Olavs Orden

Nils Magne Knutsen (Ridder 1. klasse) og Hans Olav Karde, Tromsø (Ridder 1. klasse)

H.M. Kongens Fortjenstmedalje

Arvid Lennart Øvergård, Tromsø

Klima- og miljødepartementet

Resultatområde 01 – 06 Naturmangfold, vannforvaltning og vannforurensning

Marint vern

Ingen aktivitet i Troms i 2014

Helhetlig vannforvaltning

Oppfølging av tiltak på eget sektoransvarsområde i pilotvannområdet har i hovedsak vært knyttet til oppfølging

av Altevannsreguleringen. Dette arbeidet er imidlertid blitt forsinket på grunn av at arbeidet med vilkårrevisjon har stoppet opp. Fylkesmannen har i liten grad hjemmel til å pålegge regulanten de aktuelle tiltak gjennom eksisterende vannkraftreguleringskonsesjon. Fylkesmannen har derfor prøvd å følge opp regulanten Statkraft gjennom å få til frivillig avtale om tiltak knyttet til tiltak i Altevann spesielt.

Mye ressurser brukt på å holde vann-nett oppdatert og å veilede og gi innspill til vannregionmyndigheten i forvaltningsplan og tiltaksplanarbeidet. Vi har samarbeidet godt med NVE i forhold til miljømål for SMVF og tiltak i disse. Det er utarbeidet tiltaksanalyser for våre ansvarsområder og overvåkingsprogram som innspill til forvaltningsplanen. Vi har også samarbeidet særlig med Sverige om klassifisering av internasjonale vannforekomster samt framtidig overvåking i disse.

Det må likevel nevnes at det har vært problematisk at Troms Fylkeskommune som vannregionmyndighet i liten grad har etablert arenaer for å sikre god medvirkning og samarbeid om arbeidet med vannforskriften.

Forvaltning av anadrom laksefisk og innlandsfisk

Fylkesmannen har bistått Norske lakseelver med informasjon i deres arbeid for å implementere forskriften om pliktig organisering. Fylkesmannen har ikke vært deltaker på møtene i regi av Norske lakseelver eller vært involvert i arbeidet for øvrig.

Regional koordineringsgruppe for bekjempelse av G. salaris i Skibotnregionen er etablert og nødvendige koordineringsmøter er avholdt. Det er også avviklet informasjonsmøter lokalt og møte med Storfjord kommune sammen med Veterinærinstituttet. Fylkesmannen har deltatt på aksjoner i både Rauma og Rana for å bygge opp kompetanse til forestående aksjon i Skibotnregionen i 2015 og 2016.

Akvakulturnæringen i fylket er i vekst og det er stort påtrykk for å sikre seg gode lokaliteter for akvakultur der det også er ulike interessekonflikter. Fylkesmannen har derfor brukt mye ressurser på både behandling av akvakultursøknader og på planbehandling i kystsoneplaner. I den sammenheng savner vi klarere retningslinjer for å ivareta anadrom fisk i slike saker. Det gjelder særlig nærområdene til nasjonale laksefjorder, men også nærområdene til vassdrag med bestander av anadrom fisk generelt.

Midtsoneevalueringen av laksefiske har fungert greit uten spesielle utfordringer.

Viltforvaltning: Oppdraget gjennomført uten avvik. Søknader om vilttilskudd behandlet i elektronisk søknadssenter. Ajour med klagebehandling. Vilt ivaretas fortløpende i plansaker. Vi får en del henvendelser om fallvilt og gir veiledning på telefon om regelverket her.

Rovviltforvaltning

Oppdraget utført uten avvik. Store utfordringer knyttet til tap av sau/rein på beite og svenske samers beiterett og kalvings land midt i A-området for alle rovdyrartene i Troms.

Erstatning sau/rein: Søknader ferdig behandlet.

FKT: søknader er behandlet og tilsagn/avslag/ klager er også behandlet ferdig hos oss. Det har vært oppfølging av ulike tiltak i sommer bla tilsyn tilskudd til tidlig nedsanking.

Sekretariat for rovviltneimnda i region 8: Godt samarbeid med rovviltneimnda og Fylkesmannen i Finnmark.

Skadesituasjoner: Mange søknader om fellingstillatelser knytta til tap av rein til freda rovvilt vinter/vår. Akuttsituasjon med tap av mye svensk og norsk rein til ørn og gaupe tidlig på våren. Dette arbeidet tok mye tid i våres. Det har vært få henvendelser og akuttsituasjoner mht sau på beite i sommer.

Det er etablert fire interkommunale skadefellingslag som tar oppdrag når det blir gitt fellingstillatelser og får utbetalt godtgjørelser etter nytt regelverk. Dette tar en del tid til organisering og administrasjon, men gode rutiner er etablert nå.

Dialog/samarbeid/kompetanse oppbygging: to 3-årige prosjekter «Beitebruk i utmark» og prosjektet «Dyr i drift» ivaretar denne rollen på en god og grundig måte. Prosjektene har også resultert i godt samarbeid mellom miljøvern avdeling, landbruksavdeling og reindriftsforvaltningen her hos FM-Troms.

Prosjektet «byråkrater på beite»: gir gode resultater mht samarbeid med beitenæring og økt kompetanse hos saksbehandlere. De som jobber med rovviltforvaltning tilbyr en uke hver for å være med på tilsyn eller andre aktiviteter beitenæringen ønsker å vise forvaltningen. Omfatter både sau- og rein-næringen.

Skogvern

Fylkesmannen har ikke fått henvendelse fra Allskog om aktuelle skogområder for frivillig vern i Troms. Det synes som aktiviteten fra Allskog er liten på dette området i Troms for tida.

Forvaltning av verneområder og opprettelse av nye verneområder

På grunn av nødvendig omprioritering av ressurser på miljøvernavdelingen er ressurstilgangen på verneområdeforvaltning og forvaltningsplanarbeid blitt redusert i 2014. Det har medført at arbeidet med forvaltningsplaner ikke har hatt den ønskete framdrift. Det er brukt ressurser på følgende forvaltningsplanarbeid i 2014:

- Ferdigstilte høringsutkast til forvaltningsplan Reisa np/Raisduottarhaldi Ivo og overlevere dette til nasjonalparkstyret for videreføring og høring.
- Forvaltningsplan Sørkjosleira (Ramsarområde)
- Forvaltningsplan Måselvutløpet (Ramsarområde)
- Forvaltningsplan Bergsøyan
- Forvaltningsplan Grindøysundet

Ordningen med lokal forvaltning av nasjonalparker og større landskapsvernområder fungerer greit i Troms. Fylkesmannen har bidratt med både veiledning og informasjon til disse ordningene.

Vi har også brukt relativt mye ressurser på bistand til Regjeringsadvokaten i en rettsak mot staten på Ertnøya i Bergsøyan landskapsvernområde, hvor Naturmangfoldloven § 68 3. ledd ble prøvd for retten. Staten fikk full frifinnelse.

Kulturlandskap: Oppdraget er ikke utført på grunn av ressursmangel

Forvaltning av trua og sårbare arter, inkludert utvalgte naturtyper (UN) og prioriterte arter (PA): Vi har ikke mottatt søknader som var berettiget til tilskudd til prioriterte arter eller utvalgte naturtyper. Vi har regionalt ansvar for forvaltningsplan for horndykker. I forvaltningsplanen for horndykker var det planlagt totalkartlegging i 2014. Dette er ikke gjennomført fordi vi ikke fikk bevilgning til gjennomføring. Ellers er faste og spesielle oppdrag ikke gjennomført pga mangel på ressurser.

Fremmede organismer: Søknader om utsetting av utenlandske treslag er behandlet. Utover dette er oppdraget ikke utført pga mangel på ressurser.

Avløp - Ingen spesielle utfordringer, men deltok ikke på avløpsaksjonen som begrunnes med bemannings situasjonen. Følges opp i 2015.

Akvakultur (forurensning) - Jevnt trykk på søknader om tillatelse etter § 11 i f-loven. Overholder 4-ukers saksbehandlingsfrist i de fleste saker, men dette oppleves som et stressmoment og representerer en særbehandling av ei bestemt næring. En viktig klagesaksak er avgjort av Miljødirektoratet og Miljø- og Klimadepartementet etter krav om omgjøring. FM fikk medhold og avslag ble opprettholdt. Bruken av de miljørettslige prinsippene var et sentralt element i behandlingen (Andersdalsaken/haneskjell). Vi ser et sterkt behov for en oppdatert veileder til erstatning for 99:04 spesielt siden Naturmangfoldloven legger betydelige føringer i hvordan sakene skal vurderes.

Resultatområde 08 Aktivt friluftsliv

Forvaltning og drift av de statlig sikra friluftsområdene: Oppdraget utføres fortløpende. Vi er nesten ajour med saker.

Ivaretagelse av attraktive friluftslivsområder: Oppdraget utføres fortløpende av planavdelinga.

Fylkesmannen som grunneier/rettighetshaver på vegne av staten i de statlig sikra friluftsområdene: Oppdraget utføres fortløpende. Vi er nesten jour med saker.

Tilrettelegging for jakt og fiske: Kommunenes utgifter til jegerprøve er refundert og samlet krav sendt til DN. Ellers er de faste oppgavene ikke utført. Vi synes oppdraget er diffust beskrevet og vanskelig å utføre.

Planlegging: Fylkesmannens planavdeling uttaler seg i alle plansaker om hensynet til friluftsliv. Dette koples opp mot hensynet til universell utforming og barn/unge slik at man forsøker å få fram synergi effekt.

Resultatområde 09 Giftfritt miljø

Sedimenter - Oppryddingen av forurenset sjøbunn i tiltaksplanområdene for Tromsø havn og Harstad havn er slutført, og overvåking iverksettes i 2015. Opprydding av forurensning på land tilknyttet Tromsø Mekaniske (skipsverft) er ikke slutført som følge av stadige klager fra tiltakshavers side. For øvrige prioriterte skipsverft vil det på bakgrunn av tiltaksrapporter komme vedtak i løpet av 2015.

Direktoratsfinansiering av prosjektstilling er avsluttet.

Grunnforurensning - Varsel om vedtak om tiltak/overvåking er gitt til 3 av 4 prioriterte grunnforurensningslokaliteter (Tromsø + 2 i Harstad), mens for den 4. (Bardufoss) mangler vi noe dokumentasjon. Vedtak forventes i 2015.

Avfall og gjenvinning - Det meste av avfallshåndteringen i fylket er organisert gjennom interkommunalt samarbeid. I tillegg finnes et større privateid selskap. Største aktør på håndtering av farlig avfall er privateid.

Det er gitt tillatelse til et nytt avfallsforbrenningsanlegg i Tromsø. Ferdigstillelse og oppstart trolig 2016. Dette anlegget vil produsere varmtvann inn på fjernvarmenettet fra avfallsenergien. Kjelkapsitet er oppgitt til 20 MW. Fylket har dermed to godkjente anlegg.

Alle de tre aktive og godkjente deponiene i fylket ble besøkt under årets deponiaksjon. Alle deponi hadde avvik på manglende vannbalanseberegninger. 2 av 3 deponi hadde mangler i rutinene som gjaldt overvåking av diffuse deponigassutslipp, og videre mangler i mottakskontrollen for å hindre at det ble deponert avfall som ikke var tillatt i tillatelsen og som kunne påvirke sivevannet. Ett deponi manglet rutiner for skadedyrkontroll.

Ingen avvik så alvorlig at det ble vurdert anmeldelse.

Arbeidet med avfallplaner for havner går etter prioritering av de største havnene (trafikk- og fiskerihavner) først. Som følge av mindre trykk på de minste havnene/kaiene, er svarprosenten totalt sett derfor betydelig under 100 %.

Vi har bistått direktoratet i arbeidet med forbedring av avfallsbehandling i Komi i 1. halvår.

Resultatområde 11 Stabilt klima

I embetsoppdraget heter det at Fylkesmannen skal *i sin dialog med kommunene sette på dagsorden at de har en viktig rolle i klimaarbeidet, trekke fram gode eksempler på gjennomførte tiltak og at fylkesmannen vil følge opp og veilede kommunene i deres klimaarbeid. Fylkesmannen bør ha en klimakoordinator eller annen definert kontaktperson som kommunene kan ta kontakt med ved behov.* Hensynet til klima er en del av Fylkesmannens planuttalelse, i kommunemøter og ellers i vår dialog med kommunene. Ved planuttalelser viser Fylkesmannen også til eksisterende tallmateriale og veiledningsmateriale knyttet til klimaendringene og ber kommunene benytte det i utarbeidelse av planer. Fylkesmannen i Troms har også en klimakoordinator som koordinerer embetets klimaarbeid og klimagruppe (se nedenfor).

Antallet varslar om innsigelse med klima som innsigelsesgrunn i 2013: Fylkesmannen har i 2014 varslet innsigelse 3 ganger på bakgrunn av manglende hensyn til klimatilpasning i arealplanlegging. Grunnen var manglende eller mangelfulle bestemmelser i tilknytning kotehøyde for havnivåstigning/stormflo. Fordi man har konkrete tallverdier for havnivå og stormflo, er dette noe kommunene nå jevnt over tar høyde for i sin arealplanlegging.

Klima og energiplaner: Fylkesmannen har i 2014 ikke hatt noen klima- og energiplaner til behandling. Vi ser av planoversikten i de kommunale planstrategiene at en rekke kommuner planlegger revidering av disse planene i inneværende fireårsperiode. Fylkesmannen har i sin uttalelse til planstrategiene oppfordret kommunene til å la

disse planene omfatte klimatilpasningstiltak, selv om dette ikke er et krav (jfr. vår rapportering av 2011).

- Fylkesmannen har per dato ingen oversikt over gjennomførte klimatiltak i klima- og energiplanene i kommunene. Når det gjelder hvilke kommuner som skal revidere sine klima- og energiplaner, viser de kommunale planstrategiene at en rekke kommuner velger en slik revisjon i slutten av inneværende fireårsperiode

Tverrsektoriell klimagruppe: Fylkesmannen har nedsatt ei tverrsektoriell klimagruppe ved embetet. Gruppen skal blant annet holde seg oppdatert ift. norsk klimapolitikk, samt utarbeide en regional klimaanalyse for Troms innenfor Fylkesmannens forvaltningsområder. Analysen skal basere seg på tilgjengelig nedskalerte data fra FNs siste IPCC-rapport og relevant forskning.

Klimaprojekt Troms: I samarbeid med Troms fylkeskommune søkte Fylkesmannen i 2011 om prosjektmidler til igangsetting av Klimaprojekt Troms. Vi fikk i 2012 innvilget en søknad på kr 200 000. Prosjektet har hatt fokus på klimatilpasning i samfunnssikkerhet og kommunenes evne til å implementere og ta hensyn til dette i planleggingen. Fylkesmannen i Troms har vært prosjektleder. I prosjektet har vi utviklet noen konkrete produkter og hjelpemidler til regionalt og lokalt nivå: Klimaprofil for Troms og Klimahjelperen - en veileder i hvordan ivareta hensynet til et klima i endring i planlegging på alle nivå etter plan- og bygningsloven. Et av prosjektets hovedfunn så langt er at den tilgjengelige forskningen tilknyttet klimaendringene som finnes i for liten grad er forenlig med det kommunene trenger for å kunne ta hensyn til et klima i endring i planlegging. I planlegging trenger kommunene mer nedskalert og detaljert kvalitativ og kvantitativ informasjon/talldata for sin region/kommune. Prosjektet er nå avsluttet og produktene er publisert på hhv. DSB og NKSS sine nettsider. Fylkesmannen i Troms vil også legge ut informasjon om prosjektet og produktene på våre nettsider. En sluttrapport fra prosjektet er under utarbeidelse og vil være ferdigstilt i løpet av første kvartal 2015. Prosjektet har også vært presentert på flere arealer og konferanser de siste par årene.

Resultatområde 12 Tverrgående virkemidler

12.1 Miljøhensyn i planlegging

Arealpolitikk og samfunnsutvikling.

Fylkesmannen følger opp nasjonale forventninger og nasjonal politikk hovedsakelig gjennom saksbehandlingen, men også gjennom konferanser og møter med kommunene og andre sektormyndigheter.

Det er store utfordringer i mange kommuner hvor vi fortsatt ser en bit for bit - utbygging som ikke er i samsvar med overordnet plan. Mange kommuner har gamle arealplaner som ikke er i samsvar med dagens utfordringer og utbyggingsbehov. Dette medfører at fagområder som strandsonvern, jordvern, vassdragsvern, friluftsliv, landskapsvern, naturmangfold, barn- og unge samt universell utforming utfordres i enkeltsaksbehandling og i reguleringsplaner. Kommunene følges opp bl a ved å oppfordres til å revidere overordnede kommuneplaner slik at utbyggingsbehov som boliger, hytter, næringsarealer med mer, kan løses i samspill med ulike sektorhensyn.

kommuneplanens samfunnsdel: Statusen på kommuneplanens samfunnsdel i Troms er dårlig, da flere kommuner mangler en slik strategisk plan mens andre kommuner har svært utdaterte planer. Men på bakgrunn av planstrategiarbeidet prioriterer de aller fleste kommunene nå en revidering/utarbeidelse av kommuneplanen som helhet i inneværende valgperiode, og statusen vil dermed forbedre seg på sikt.

Fylkesmannens faste oppgaver i embetsoppdraget: *Påse at kommuneplaner har arealregnskap som avklarer arealbehov og arealreserver til blant annet boliger og har mål for utbyggingsmønster og utbyggingsvolum.* Fylkesmannen etterlyser konsekvent en slik oversikt i sine uttalelser til kommuneplanens samfunnsdel. Forhåpentligvis vil dette være en større del av kommunenes prioritering i planarbeidet for 2015.

Regionale planer: Troms fylkeskommune i samarbeid med Fylkesmannen startet i 2012 arbeidet med å utarbeide en regional plan for landbruk i Troms, denne planen er nå ferdigstilt. Fylkesmannen har ledet den faglige delen av dette arbeidet og har tett samarbeid med fylkeskommunen underveis i prosessen. Arbeid med regional reindriftsplan er startet opp og planprogram vil legges frem for fylkestinget i juni 2015.

Av andre regionale planer som skal utarbeides nevnes blant annet: Regional plan for folkehelse, Regional plan for idrett og anlegg for idrett og fysisk aktivitet, Regional plan for friluftsliv, vilt og innlandsfisk, Regional plan for vind- og småkraftverk. Fylkesmannen vil gi høringsuttalelse til planprogram og planutkast til disse planene, og ellers bidra ved behov/forespørsel.

Miljøfaglig rådgiver. Fylkesmannen gjør en betydelig innsats på innspill i planarbeidet for å sikre at viktige miljøverdier blir ivaretatt. Innspillene blir gjort på alle de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven som i de fleste tilfeller ikke er godt nok behandlet av tiltakshavere. Generelt er datagrunnlaget på biologisk mangfold dårlig i Troms. Selv om datagrunnlaget i enkeltsaker kan være godt nok/blir framskaffet, er synliggjøring av tiltakshavers vurdering av de miljømessige konsekvensene av tiltaket fraværende eller sjablongmessig håndtert.

Planaktivitet:

Et tydelig trekk for 2014 er at planaktiviteten har hatt 15% høyere aktivitet enn i 2013. Fylkesmannen har behandlet mange planer og avgitt uttalelse ved offentlig ettersyn og innspill til oppstartsvarsel.

I 2014 har Fylkesmannen behandlet arealdelen av kommuneplanen Karlsøy, Lyngen og Nordreisa. Mekling ift kommuneplan i Karlsøy og Nordreisa førte ikke frem og blir sendt departementet. Lyngens arealplan ble godkjent av kommunestyret.

Området er også rapportert innefor KMDs rapporteringsområde. Der er flere detaljer.

Motorferdsel. Fm i Troms har i 2014 arbeidet aktivt med å veilede kommunene i regelverket for motorisert ferdsel i utmark, og også informert om forslaget til nytt regelverk som ligger til behandling. Vi har startet lovlighetskontroll på dispensasjonsvedtak. Det kan synes som det er gjort flere ulovlige vedtak pga ønske om å tilby fornyelseskjøring.

12.2 Tilsyn og konsesjonsbehandling

Landbasert industri - Lite tilsynsaktivitet på dette området i 2014. Det kommer av meget redusert bemanning ved at 3 personer sluttet og hvor bare 2 av disse ble erstattet mot slutten av året. Vi gjennomførte imidlertid tilsyn ved tre skipsverft og noen få næringsmiddelbedrifter. Vi har videre prioritert konsesjonsbehandling. Begrenset gjennomgang av eldre tillatelser for vurdering av opphevelse.

Oppdrag spesielt for 2014

De tilsyn som er utført er beskrevet i resultatområde 6 og 9.

Tilsynsbehovet: Det har ikke vært mulig å oppfylle direktoratets anslag for tilsynsbehov for Troms på 2 årsverk. Se forklaring over. Situasjonen bedres trolig i 2015.

12.3 Kunnskapsgrunnlag og miljøinformasjon

Kunnskapsgrunnlag og miljøinformasjon

Fylkesmannen i Troms har en egen GIS koordinator, samt en annen GIS-stilling i 100%. Begge er ansatt på avdeling for plan, reindrift og samfunnssikkerhet. GIS koordinatoren bidrar til å løse oppgavene gitt i GIS-strategien for fylkesmannsembetene. GIS-stilling nr 2 bruker det meste av arbeidstiden på bearbeiding av biologiske mangfolddata. I tillegg er det flere på Miljøvernavdelinga, avdeling for plan, reindrift og samfunnssikkerhet, samt Landbruksavdelinga som bruker GIS som et daglig arbeidsverktøy.

Det er samarbeid mellom Fylkesmannen og Kartverket lokalt, og fylkeskommunen om implementeringen av Norge Digitalt, ved deltagelse i fylkesgeodatautvalg, arbeidsutvalg for basis geodata og arbeidsutvalg for tematiske geodata.

Fylkesmannen og fylkeskommunen samarbeider også om drift av felles kartinnsynløsning TromsAtlas. Dette er den primære kartinnsynløsningen for medarbeidere hos Fylkesmannen og fylkeskommunen og gir mulighet for innsyn til basis geodata, relevante tematiske geodata

Oppfølging av kommunene med tanke på etablering av det offentlige kartgrunnlaget (DOK) har ikke skjedd i 2014. Hvilke kartdata som skulle inngå i DOK var ikke klart fra departementet før ca 17. januar 2015, så vi har ikke fått utført noe av det som går på kommunikasjon med kommuner omkring DOK i 2014.

Vi har systematisert data «vi har liggende» og jobber for å gjøre data med tilstrekkelig kvalitet tilgjengelig i offentlige baser i prioritert rekkefølge. Vi har mottatt ny naturtypekartlegging for tre kommuner (Harstad, Tromsø og Storfjord) og har sendt data for Storfjord til Miljødirektoratet for innlegging i naturbase. Det er inngått kontrakt om naturtypekartlegging i Lyngen kommune i 2015.

12.4 Internasjonalt samarbeid

FM har bistått Miljødirektoratet i arbeidet med forbedring av avfallsbehandling i Komi. Videre har vi deltatt i Nordkalottensamarbeidet gjennom Nordkalottens miljøråd.

Ressursrapportering

Resultatområde	Kapittel 0525	Fagdep.
01-06 Naturmangfold, vannforvaltning og vannforurensning	kr 6 842 895,89	kr 2 586 141,29
09 Giftfritt miljø	kr 1 604 049,93	kr 1 352 078,61
11 Stabilt klima	kr 201 470,02	kr 0,00
12.2 Tilsyn og konsesjonsbehandling	kr 61 399,92	kr 79 955,84
12.3 Kunnskapsgrunnlag og miljøinformasjon	kr 37 269,50	kr 0,00
Andre oppgaver under KLD	kr 191 608,55	kr 0,00
Sum:	kr 8 938 693,00	kr 4 018 175,00

Landbruks- og matdepartementet

Resultatområde 21 Matsikkerhet

Matsikkerhet har i utgangspunktet gode vilkår i Troms. Lite bruk av sprøytemidler og naturlig basis for rein mat er så absolutt til stede. Dette er et område som absolutt fortjener oppmerksomhet og som kan gi gode resultater.

21.1 Økt matproduksjon og trygg mat

Jordbruket i Troms er preget av relativt små bruk som igjen betyr at antall bruk ut av drift, relativt sett er større her enn ellers i landet. Fra 2011 til 2014 er antall søkere om produksjonstilskudd redusert med nesten 10% (landet for øvrig ca 6%)

Større besetninger, mye leiejord og mange kontrakter medfører stadig mer omfattende transporter og større kostnader.

Vi ser noe reduksjon i produksjonsvolumet både for melk og kjøtt, og det gjøre oss bekymret for leveransene til foredlingsindustrien - det er viktig at regionen får beholde både meierianlegg og slakterianlegg med foredlingsvirksomhet.

I tillegg til et "tynnere" faglig og sosialt miljø med langt mellom naboene, svekkes miljøet ytterligere av at mange kommuner har redusert sterkt både på kapasitet og kompetanse på landbruksområdet.

Saneringsprosjektet "Friskere geiter" har gitt oss bedre produktkvalitet og bedre dyrevelferd, men det har også ført til at de som ikke har sett seg i stand til å investere i framtida, har lagt ned. Det medfører selvsagt imidlertid også at de som er igjen er dedikert til denne produksjonen og satser på framtida..

Innsatsen i produksjon av potet og grønnsaker er kanskje på veg opp igjen etter en "knekk" i de foregående årene med vinterskader, sein og kald vår/sommer og flom.

Vi har lagt stor vekt på arbeidet med Arktisk mat og arktisk landbruk i samarbeid med fylkesmannsembetene i Nordland og Finnmark.

Det er ønskelig med innsats både på agronomi, sorter og profilering av det arktiske som regionalt fortrinn. Det er godt samarbeid mellom fylkene.

Arbeidet med lokal mat og småskalaproduksjon har vært tatt opp igjen dette året. Vi har hatt matkontakt på plass, og Troms har deltatt på Matstreif. Vi har imidlertid ikke deltatt på IGW av ulike årsaker. Matstrategien fra 2013 er tatt aktivt i bruk og fungerer godt.

Dette er et viktig område som vi gjerne skulle gjort enda mer i forhold til.

Prosjektet «Grønt reiseliv» har fulgt den oppsatte prosjektplanen og gått sin gang. Prosjektet er utvidet noe i tid på grunn av en periode med delvis sykemelding. Det er ikke gjort mye i forhold til Utviklingsprogrammet for lokalmat og grønt reiseliv utover det som er gjort i prosjektet "Grønt reiseliv", men dette prosjektet har funnet god klangbunn i fylket.

Samarbeid med regionale aktører og Mattilsynet

Samarbeidet med Mattilsynet fungerer bra når det gjelder rovdyr med jevnlige møter og utveksling av informasjon. Samarbeidet rundt dyrevelferd opp mot produksjonstilskudd er etablert, men rutiner og systematikk knyttet til samarbeid og utveksling av informasjon har potensiale for forbedringer. Dette har begge aktører erkjent og arbeidet med å systematisere samarbeidet og dialogen vil intensiveres i løpet av vinteren 2015.

Nærmere beskrivelse av samarbeid i regionalt partnerskap fremgår av kap 22.4.

Resultatområde 22 Landbruk over hele landet

Vi ser at målet "Landbruk over hele landet" blir utfordret her i Troms. Nedleggelse av bruk går raskere her enn i landet for øvrig og både produksjonsvolum og miljø er i en utsatt posisjon. Samtidig har fylket mye ressurser som med riktig håndtering kan gi mer landbruk. Vi ønsker oss kapasitet og muligheter til å ta tak i denne utfordringa sammen med de andre aktørene i landbruket i Troms.

22.1 Bruk av landbruksarealer

Utviklingen i beitebruk

Tapene av sau og lam på beite i organisert beitebruk (OBB) hadde en liten nedgang fra 6,6 % i 2013 til 6,5 % i 2014. Dette er gjennomsnittstall for Troms. Generelt kan en si at tapene har stabilisert seg eller blitt noe redusert i løpet av de siste 10 årene. Tallene fra erstatningsoppgjøret viser stort sett den samme utviklingen. Men fortsatt er tapene i de aller fleste områdene i Troms uakseptabelt store. Tapene er selvfølgelig størst i rovdyrutsatte områder, men i de siste årene har en del områder som ikke skal ha utbredelse av fredet rovvilt, hatt høye tap uten at det fins noen god forklaring på dette.

Det er registrert 7 jerveynglinger og 2,5 familiegrupper med gaupe i Troms i 2014. I 2013 ble det registrert 12 ulike bjørner, derav 7 hanner og 5 hunner. Vi har estimat for kongeørn tilbake til 2008, det er 200 - 300 hekkende par av kongeørn i fylket.

Årsakene til tap av sau på utmarksbeite er sammensatt, men i store områder er tap til rovvilt fortsatt den betydeligste faktoren. Vi registrerer mange meldinger fra saueiere om mye kongeørn i store deler av fylket og økte tap, spesielt i ytre og mindre rovviltutsatte områder kobles opp mot tap til kongeørn. I 2014 var 18 kadaver, de aller fleste lam, dokumentert tatt av kongeørn. Dette er noe lavere enn tidligere år. Det er lite dokumentasjon og kunnskap om kongeørnas predasjon, ikke minst på beitedyr, noe som gjør usikkerheten stor mht til skadeomfanget som kan tilskrives denne arten.

Tap som skyldes rødrev er det også knyttet stor usikkerhet omkring. Erfaring de siste årene i Troms, og også i Nordland, tilsier at rødreven tar en god del lam tidlig i sesongen i spesielle områder. Som for kongeørna er dette tap som er vanskelig å dokumentere da lammene tas tidlig og forsvinner fort. Dette er ofte tap jerven eller gaupe får skylden for og som bidrar til å opprettholde et unødvendig høyt konfliktnivå. Det er lite som er gjort mht forskning på revens predasjon av sau og rein. Det er også vanskelig å iverksette forskning eller forebyggende tiltak da det ikke er tillatt å finansiere slike tiltak fra ordningen Forebyggende- og konfliktdempende tiltaksmidler siden rødreven ikke er en fredet art.

Det er ingen dokumentasjon på tap av sau/lam på grunn av flåttbårne sykdommer eller alveld i Troms.

For ytterligere å bidra til å dempe konfliktnivået fremover anbefales blant annet:

- Økt fokus på predasjon av sau og rein fra kongeørn.
- Økt fokus på predasjon av sau og rein fra rødrev.

Dette kan lettest skje gjennom endringer i regelverket for bruk av forebyggende- og konfliktdempende tiltaksmidler

Det er over år etablert et veldig godt samarbeid mellom landbruksavdelinga og miljøvernavdelinga når det gjelder rovviltsspørsmål. Fra 01.01.2014 er reindriftsforvaltninga overført til Fylkesmannen og de er også tilsluttet rovforum som er et samarbeidsforum for landbruk, miljøvern, reindrift ved FM og SNO. Andre aktører blir invitert etter behov, som feks beitelag, NINA m.m.

I 2014 var det 44 beitelag i Troms som søkte om driftstilskudd til beitelag gjennom regionalt miljøprogram. Tilsammen hadde lagene 466 medlemmer. Det var to flere lag som søkte driftstilskudd i forhold til 2013. Ett lag fikk tillagt nytt beiteområde, samt nye medlemmer. Det ble sluppet tilsammen 106 332 sau/lam på beite i Troms i 2014 som er registrert i organisert beitebruk. Det er 7347 flere dyr enn i 2013. Ca 90 % av beitebrukerne i Troms er tilsluttet beitelag.

Omfang av samfinansiering med midler til forebyggende tiltak mot rovviltskader over KMD sitt budsjett

Prosjektet "Beitebruk i utmark" har en samfinansiering med FKT-midler og BU-midler, i tillegg til annen finansiering. "Beitebruk i utmark" er et treårig prosjekt som er inne i sitt tredje og avsluttende år. Hovedmålet for prosjektet er å styrke beitebruken og saueholdet i Troms gjennom etablering av beitearealplaner i kommunale planverk, mer robuste beite/sankelag, samt utvikle og gjennomføre et kompetanseprogram om dyrevelferd, driftsledelse og ressursutnyttelse. Se nettsiden www.beitebruk.no;

Det tre-årige prosjektet "Dyr i drift" er også finansiert av FKT-midlersom og er nå inne i sitt avsluttende år. Hovedmålet med prosjektet er å bidra til å redusere skader fra rovvilt på beitedyr (også rein) og på den måten bidra til å redusere konflikten mellom næringsutøvelse og forvaltning av rovvilt. Denne målsettingen skal nås gjennom effektive forebyggende og konfliktdempende tiltak, kompetanseoppbygging og informasjonstiltak. Prosjektet har et nært samarbeid med forvaltningen, spesielt Fylkesmannens miljøvernavdeling og landbruksavdeling og reindriftsseksjonen. Prosjektleder har kontorsted i landbruksavdelinga. Se nettsiden <http://dyridrift.no>; Begge prosjektene planlegger felles avslutning med en beitebrukskonferanse høsten 2015.

Geovekstsamarbeidet og Norge digitaltsamarbeidet

For Fylkesmannen er nedlastingsløsningen fra Norge Digitalt (Geonorge.no) viktig og effektiv som datatilgang. Imidlertid brukes det fortsatt mye tid til ajourføring av lokalt lagrede grunnlagsdata.

Kartverkets overgang til kun å gi tilgang til SOSI-data er et tilbakeskritt, all den tid vår GIS-programvare er avhengig av shapefiler.

Vi imøteser en løsning som er basert på sentral lagring og oppdatering av kartdata i en geodatabase.

Innen landbruk er det mest aktivitet relatert til Geovekstprosjekter og kartlegging av beiteområder og skogsveger. Søknader og rapportering av geovekstprosjekter via Skog og Landskaps nye elektroniske inngangsport "Krokus" ble etablert våren 2014. Dette innebærer manuell innlegging av store mengder tall og tekst i dataformulærer. Dette er tekst som kommer som filvedlegg i pdf og tallgrunnlag som er regneark hentet ut fra Kartverkets databasesystem Aggresso.

Dette er en svært tidkrevende prosess vi gjerne skulle sluppet flere ganger i året. Det må være mulig å sette opp disse systemene slik at de snakker direkte med hverandre for å unngå så mye manuell punching når vi er i 2015.

Det er Miljøvernavdelinga, Avdeling plan, reindrift og samfunnssikkerhet og Landbruksavdelinga som i størst grad bruker basis kartdata, temadata og data framskaffet via geovekstsamarbeidet.

Oppfølging av kommunenes arbeid med ajourføring av arealressurskart

Gårdskartprosessen med 1. gangs oppdatering av AR5 har hatt liten progresjon i flere kommuner i Troms.

Åtte kommuner med utgått frist for ferdigstilling ble derfor administrativt satt til ferdig med gårdskartprosessen av Skog og Landskap på begynnelsen av året. AR5 er ikke oppdatert i disse kommunene. I disse kommunene er det behov for prioritering av kontinuerlig ajourhold spesielt på arealer hvor det søkes om produksjonstilskott.

Foretakskontroller i flere av disse kommunene har avdekket avvik mellom areal i oppgitt produksjonstilskottssøknad og AR5-gårdskart.

Fire kommuner leverte 1.gangs oppdatering av AR5 og ble ferdig med gårdskartprosessen innen fristen. 1 kommune ble ikke ferdig innen fristen i 2014.

Det ble arrangert ajourføringskurs og 6 kommuner var representert. Det ble også gitt tilbud om feltkurs, men det var ikke nok deltakere til å avvikle kurset.

Tapsstatistikk sau på utmarksbeite

Embeter	Antall sau sluppet (innen organisert beitebruk)		% tilslutning til org. beitebruk i fylket	Tapsprosent		Total tapsprosent	
	Sau	Lam		Sau	Lam	2013	2012
FMTR	39302	67030	90	3,52	8,28	6,61	7,45
Sum	39302	67030	90	0	0	0	

22.2 Eiendom og bosetting

Kommunenes arbeid med saker innen eiendomslovgivingen

Henvendelser fra kommunene om juridiske spørsmål er mange, og kommunene mangler ofte relevant kompetanse. Dette merkes også ved de mange henvendelser fra private som ikke opplever at de får nødvendig hjelp i landbrukslovsaker når de henvender seg til førstelinjen i kommunen. Fylkesmannen registrerer at både landbruksfaglig kompetanse og kapasitet på disse områdene er redusert. Det er behov for oppfølging/kompetanseheving av kommunene på dette området.

Det er ofte slik at de kommuner med best kompetanse er de samme kommunene som benytter den kompetansen fylkesmannen innehar. De svakeste benytter seg ikke av denne kompetansen.

I forhold til de lovendringer vi har fått i løpet av 2014 ser vi ikke behov for oppfølging og kontroll.

Det er ikke foretatt noen oppfølging eller kontroller i forhold til kommunenes praktisering av lovverket rundt eiendomslovgiving.

Informasjon og veiledning foregår på telefon og e-post.

Behandle klager over kommunale vedtak etter konsesjonsloven, jordloven og skogbruksloven

Vi fikk i 2014 to klagesaker til behandling i forhold til konsesjonsloven. Den ene ble stadfestet, den andre ble omgjort og konsesjon ble innvilget. Dette var saker hvor søknad om konsesjon var avslått.

Vi antar at de aller fleste saker etter konsesjonsloven blir innvilget helt eller delvis.

Vi fikk i 2014 fire klagesaker til behandling i forhold til delingsparagrafen i jordloven. Tre av disse ble stadfestet, den fjerde ble omgjort og søknaden ble innvilget. Dette var saker hvor søknad om deling var avslått.

Vi antar at de aller fleste saker etter jordloven § 12 blir innvilget helt eller delvis.

22.3 Forvaltning av inntekts- og velferdspolitiske tiltak og kontroll

Erfaringer og utfordringer knyttet til kommunenes forvaltning av økonomiske og juridiske virkemidler og regelverk

Henvendelser fra kommunene om juridiske spørsmål er mange, og kommunene mangler ofte relevant kompetanse. Dette merkes også ved de mange henvendelser fra private som ikke opplever at de får nødvendig hjelp i landbrukslovsaker når de henvender seg til førstelinjen i kommunen. Fylkesmannen registrerer at både landbruksfaglig kompetanse og kapasitet på disse områdene er redusert. Det er ofte slik at de kommuner med best kompetanse, er de samme kommunene som benytter den kompetansen FM innehar. De svakeste benytter seg ikke av denne kompetansen like mye, men FM har et sterkt fokus på å kontrollere saker fra disse kommunene.

Manuelle saker

Alle manuelle vedtak kommunene oversender til Fylkesmannen for registrering og utbetaling, blir kontrollert.

Fylkesmannen har et krav om at all dokumentasjon som ligger til grunn for vedtaket, også skal oversendes. FM

har dermed en reell mulighet til å kontrollere at kommunens vedtak er rett, før vedtaket effektueres til utbetaling.

FM avdekker lite feil i kommunenes vedtak. De feil som avdekkes, er i all hovedsak regnefeil, eller forglemmelser i å beregne tilskudd søker har krav på. Det er ikke avdekket brudd på regelverket. Når feil avdekkes, blir kommunen kontaktet, og kommunen tar selv saken opp for omgjøring og nytt vedtak.

Erstatningsordningene

Klimabetingede skader

Fylkesmannen har i 2014 gitt høringsuttalelse til Landbruksdirektoratet på ny forskrift om satser for og beregning av erstatning ved klimabetingede skader i plante- og honningproduksjon (sats- og beregning-sforskriften), gitt situasjonsbestemte rapporter til Landbruksdirektoratet samt deltatt på fagsamling om erstatningsordningene og behandlet søknader om erstatning ved vinterskader og avlingssvikt på beite.

Fylkesmannen i Troms har i 2014 behandlet 39 søknader om erstatning ved klimabetingede skader. Av disse var 16 fra skadeåret 2014 og 23 fra 2013. Det har vært 5 vinterskadesaker og resterende 34 var søknader om erstatning for avlingssvikt. Disse fordelte seg med 31 på grovfôr (13 gjaldt skadeåret 2014, 18 skadeåret 2013), og resterende 3 søknader gjaldt avlingssvikt i bær-, grønnsaks- og potetproduksjon (fra skadeåret 2013). Av disse har tre vedtak vært påklaget, hvorav Fylkesmannen har gitt medhold i to. Den tredje klagesaken er vurdert av Fylkesmannen i 2015, hvor vi ikke har fattet nytt vedtak, men opprettholdt det gamle og oversendt klagen til Landbruksdirektoratet. Ytterligere en klagesak innen klimabetingede skader er behandlet i 2014. Denne gjelder vedtak fattet av Fylkesmannen i 2013, og det ble gitt medhold. Av de 39 søknadene ble 4 avvist på grunn av at det ikke var gitt melding tidnok til kommunen, og for øvrig ble 4 søknader avslått.

Det ble ikke prioritert kurs for kommunene om erstatningsordningene i 2014, selv om det har vært endringer i regelverk, spesielt i fht beregningsmodell ved søknad om erstatning ved avlingssvikt innen grovfôrproduksjon. Dette skyldes at det var lite avlingsskader i 2014. Nå planlegger vi imidlertid en kort gjennomgang ved kommunesamling om tilskudd i mars 2015.

Våre erfaringer når det gjelder avlingssvikt for søknadsomgangen 2014, er at behandlingen av søknadene har gått relativt raskt i kommunene.

Utfordringene har vært dårlig utfylling av søknadene av søkerne, samt at regelverket når det gjelder klimaprosent legger opp til mye skjønn, som igjen gir muligheter for ulik behandling mellom kommuner og også innad i kommuner. Når det gjelder utfylling av søknadene, hendte det at beitedager i skadeåret ikke ble fylt ut av søkerne, og da ofte heller ikke av kommunene, før de ble videresendt Fylkesmannen. Det var også enkelte kommuner/søkere som fylte ut arealopplysninger fra søknad om produksjonstilskudd for skadeåret, mens det var arealtall fra året før, som skulle benyttes.

Søknader om produksjonstilskudd ble derfor alltid gjennomgått for å sjekke at riktige opplysninger lå til grunn, før endelig behandling av søknadene. Det var også i mange tilfeller behov for å hente inn flere opplysninger fra kommunen/søker jf. beitedager og lignende.

Stort sett ser vi at det er store forenklinger i behandlingen av søknadene, da det er færre opplysninger som ligger til grunn.

Det kan imidlertid synes som om det ikke alltid er de med mest avlingssvikt, som får den største erstatningen, da variasjonene i gjennomsnittsavling innad i kommunene og mellom disse, er enorme i et fylke som Troms.

Tap av sau på beite

I 2013 mottok Fylkesmannen i Troms 10 erstatningssøknader om tap av sau på utmarksbeite(katastrofeordninga). 8 søknader ble slettet i samråd med søkerne fordi det var søkt på feil erstatningsordning. Disse søknadene ble overført til erstatningsordningen tap av sau på beite forårsaket av fredet rovvilt, ei ordning som forvaltes av miljøvernavdelinga, FM Troms.

Søknadene om erstatning for tap av sau på utmarksbeite får en foreløpig behandling i kommunene før Fylkesmannen behandler. Det viser seg at kommunene ikke er særlig godt kjent med regelverket for erstatningsordningen. Årsakene kan være at det er svært få slike søknader og dermed er det opparbeidet liten erfaring og befatning med regelverket. Vi ser heller ikke bort fra at det har vært lite veiledning og opplæring fra vår side. Denne erstatningsordningen fases imidlertid ut i år og er ikke noe som trenger videre oppfølging.

I 2014 har vi mottatt seks søknader, to av disse er feilsendt. I forståelse med søkerne er de to henvist å søke om erstatning for tap av sau på beite forårsaket av fredet rovvilt. De fire andre vil bli behandlet så snart som mulig.

Kontroll

Kontrollteamet hos Fylkesmannen har i 2014 bestått av 4 personer. Fra september er det er ansatt jurist som jobber mye med kontroll. To personer er nye i kontrollarbeidet, slik at mye ressursser har blitt brukt på opplæring.

Vi har kontrollert kommunene Karlsøy, Kvænangen, Skjervøy og Nordreisa. Det er kontrollert opp mot produksjonstilskudd; areal, 5% kontroll og omleggingstilskudd. Alle aktuelle foretak i disse kommunene er kontrollert opp mot Miljøplan trinn 1 og salg av grovfor i 2011 og 2012. Flere foretak kan forbedre samsvaret mellom areal i gårdskart, areal på gjødselplan og omsøkte arealer på PT.

Kontrollen viser også at kommunene har hatt for dårlig gårdskartprosess, med noen hederlige unntak! Kontrollen viser også at med flere ansatte på dette området i kommunene, er det enklere å drive forvaltning med god kvalitet. Det er ikke enkelt å være alene på et fagområde og være tilstrekkelig oppdatert på alt av regelverk.

Tidligpensjon

Det lages kontrollister over mottakere av tidligpensjon som har mottatt andre inntekter i tillegg til tidligpensjon. Av de kontrollistene fylkesmannen har mottatt, går det fram at det ikke er noen mottakere av tidligpensjon i Troms. Fylkesmannen har derfor ikke hatt oppfølging av slike saker.

Oversikt over behandling av klager og dispensasjonssøknader 2014 - antall

Klagebehandling

Produksjonstilskudd		Miljøvirkemidler		Andre tilskuddsordninger	
Innvilget	Avslått	Innvilget	Avslått	Innvilget	Avslått
0	1	0	4	0	0

Dispensasjonssøknader

Produksjonstilskudd			Miljøvirkemidler			Andre tilskuddsordninger		
Innvilget	Delvis innvilget	Avslått	Innvilget	Delvis innvilget	Avslått	Innvilget	Delvis innvilget	Avslått
3	0	1	0	0	0	1	0	2

Fylkesmannens kontroll av landbruksvirksomheten i 2014

1. Hvor mye ressurser er avsatt til kontroll?

Årsverk: 1,4

Antall personer: 5

2. Gjennomførte kontroller av kommunenes landbruksforvaltning(forvaltningskontroller)

Kommune:	Karlsøy kommune
Orninger/omfang:	Spesielle miljøtiltak i landbruket (SMIL) Produksjonstilskudd i jordbruket Gårdskartprosessen
Registrerte avvik:	2 avvik registrert; Feil i kommunens vedtak etter stikkprøvekontroll i 2013. Gårdskartprosess ikke ferdig.
Oppfølging av avvik:	Karlsøy kommune har fått fris ut 2015 til å få oppdatert og sendt den inn AR5. Avviket etter 5% kontroll i 2013 er ikke lukket pr dato. FM har fokus på dette.

Kommune:	Kvænangen kommune
Orninger/omfang:	Nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK), Gårdskartprosessen, Produksjonstilskudd i jordbruket, Spesielle

	miljøtiltak i jordbruket (SMIL)
Registrerte avvik:	4 avvik registrert; 2 SMIL-saker. Gårdskartprosess ikke ferdig. Kontrollert økologiske søkere. Her ble det avdekt en eiendom med kun skogareal.
Oppfølging av avvik:	Kommune er pålagt å få sendt ut gårdskart, og få ferdigstilt AR5 i løpet av 2015. Feilt gårds- og bruksnummer oppgitt i PT-søknad i 2013 hos økologis søker. Dette er rettet. Kommunen jobber med å lukke de andre avvikene og Fylkesmannen følger dette opp.
Kommune:	Nordreisa kommune
Orninger/omfang:	Spesielle miljøtiltak i landbruket (SMIL) Nærings og miljøtilskudd i skogbruket (NMSK) Produksjonstilskudd
Registrerte avvik:	4 avvik; Kontrollert økologiske søkere. Avvik hos to foretak på vilkår om driveplikt i 3 år av omlagt areal. Manglende rutiner for tidsfrister på SMIL og en SMIL-sak utenfor ordningen
Oppfølging av avvik:	Nordreisa har lukket avvikene i hht økologiske søkere, men jobber fortsatt med avvikene på SMIL. Fylkesmannen følger opp dette.

3. Gjennomførte foretakskontroller. Foretakene kan anonymiseres ved A, B, C etc.

Foretak:	3 foretak i Skjervøy kommune
Orninger/omfang:	Miljøplan trinn 1 og grovforsalg i 2011 og 2012
Hjemmel for kontroll:	forskrift om produksjonstilskudd, forskrift om miljøplan og forskrift om gjødselplanlegging
Registrerte avvik:	Ingen avvik. alle tre foretak hadde miljøplan og gjødselplan.
Oppfølging av avvik:	

Foretak:	17 foretak i Karlsøy kommune
Orninger/omfang:	Miljøplan trinn 1 og grovforsalg i 2011 og 2012
Hjemmel for kontroll:	forskrift om produksjonstilskudd, forskrift om miljøplan og forskrift om gjødselplanlegging
Registrerte avvik:	2 avvik. 2 foretak har ikke levert inn miljøplan.
Oppfølging av avvik:	foretakene har fått vedtak om tilbakekreving om feilutbetalt produksjonstilskudd

Foretak:	11 foretak i Kvæangen kommune
Orninger/omfang:	Miljøplan trinn 1 og grovforsalg i 2011 og 2012
Hjemmel for kontroll:	forskrift om produksjonstilskudd, forskrift om miljøplan og forskrift om gjødselplanlegging
Registrerte avvik:	2 avvik. 2 foretak har ikke levert inn miljøplan.
Oppfølging av avvik:	foretakene har fått vedtak om tilbakekreving om feilutbetalt produksjonstilskudd

Foretak:	59 foretak i Nordreisa kommune
Orninger/omfang:	Miljøplan trinn 1 og grovforsalg i 2011 og 2012
Hjemmel for kontroll:	forskrift om produksjonstilskudd, forskrift om miljøplan og forskrift om gjødselplanlegging
Registrerte avvik:	Ingen avvik
Oppfølging av avvik:	

4. Andre kommentarer/ innspill:

Kontrollgruppa består av 4 personer. I tillegg har en saksbehandler bidratt aktivt i forbindelse med kontroll på NMSK og SMIL. Alle vedtak om sykdomsavløsning fra kommuner blir gjennomgått ved utbetaling. Fylkesmannen stiller krav om at alle vedlegg skal sendes fylkesmannen.

22.4 Regionalt tilpasset innsats

Tiltak som er gjennomført for å styrke kommunenes arbeid innenfor landbruks- og matområdet

Regional landbruksplan for Troms 2014-2025 ble vedtatt i fylkestinget i oktober 2014. Arbeidet med planen har pågått siden 2012. Planen er utarbeidet i tråd med krav ihht PBL, og det har vært lagt vekt på involvering- særlig fra kommunene. Regional landbruksplan har ført til en god dialog med kommunene både på politisk og administrativt nivå (se nærmere omtale av regional landbruksplan under).

Arbeidet med landbruksplanen ble avsluttet med en Arktisk landbrukskonferanse i regi av Fylkesmannen. Kommunene (politisk og administrativt) var spesielt invitert til å delta på konferansen. Landbruksplanen ble presentert og det ble lagt vekt på å se på mulighetene i Tromslandbruket.

Fylkesmannen i Troms gjennomfører heldags dialogmøter med alle kommunene i løpet av valgperioden. Her har også landbruket sin plass - med dialogpunkter om forvaltning, tilrettelegging, kartfesting av arealer og plass i samfunnsdelen av kommuneplanen. På disse møtene har også landbruksplanen blitt omtalt. Det er likevel ei utfordring å få kommunene til å ha tilstrekkelig trykk på landbruket når tjenesteproduksjon og Robek tar mye av oppmerksomheten.

Landbruksansatte i kommunene ble invitert til evaluering av e-stil som saksbehandlersystem for RMP. 9 kommuner deltok i evalueringa.

Prosjekt Beitebruk i utmark som er eid av Fylkesmannen, har vært i en rekke kommunestyre og informert om viktigheten av å utarbeide beitebruksplaner. Se nærmere omtale av prosjektet under pkt 22.1.

Kurs for kommunenes landbruksansatte:

- AR5-ajourføringskurs (6 kommuner deltok)
- AR5-feltkurs (tilbudt, men ikke nok deltagere til å gjennomføre)
- 2 dagers samling for landbruksansatte i kommunene med gjennomgang av diverse tema som det etterspørres informasjon om (næringsutvikling, kontroll, arealforvaltning, reindrift)
- Seminar om reiseliv og gårdsturisme
- Studietur til Østfold om IPT tilbud til demente
- Drift av skadefellingslag (gjennom prosjekt Dyr i drift)
- 2 dagers plan- og byggesakskonferanse. For alle som jobber med plansaker i kommunene mfl. Her møter også en del landbruksansatte (i regi av FMs Plan-avdeling)

Bruk av midler over kap. 1144 post 77 Regionale og lokale tiltak i landbruket til kommunerettet arbeid

Vi har brukt midler over denne posten til å arrangere diverse kurs og kompetansehevede tiltak for kommunene - arktisk landbrukskonferanse, AR5-ajourføringskurs, 2 dagers samling for landbruksansatte, studietur til Østfold

om IPT tilbud til demente, deltagelse på Hurtigruteseminar i regi av Bioforsk om FoU i nordnorsk landbruk (både administrativt ansatte og politikere fikk tilbud om å delta).

Disse midlene gir oss mulighet til å gi et sårt tiltrengt tilbud til kommunene for faglig påfyll og oppdatering. Det gir også oss ved FM større rom til å følge opp kommunene gjennom deltagelse på møter og arrangementer der vår deltagelse er ønsket/etterspurt.

Arbeidet med regionalt bygdeutviklingsprogram

Gjeldende RBU har virkning fra 2013-16. Programmet ble utarbeidet i nær dialog med det regionale partnerskapet. Vi har lagt opp til bred deltakelse i partnerskapet. Dette fordi arbeidet berører mange interessenter og mange virkemidler kan være aktuelle i bygdeutviklingsarbeidet. Vi anser det som viktig at brukere av virkemidlene og ulike aktører innen et komplisert sett av virkemidler kjenner aktuelle muligheter og hverandres ansvarsområder. Dette er også grunnen til at partnerskapet i Troms er allsidig sammensatt og består av: Troms Bondelag, Troms Bonde- og Småbrukarlag, Allskog BA, Troms fylkeskommune, Kommunenes Sentralforbund Troms, Innovasjon NorgeTroms, Bioforsk Nord, Mattilsynet -Region Troms og Finnmark, Sametinget, Troms Reindriftsamers Fylkeslag, Fylkesmannen i Troms med landbruksavdelinga og reindriftsforvaltninga.

Det er ikke gjort endringer av betydning i RBU siden den ble vedtatt i 2013 annet enn i næringsprogrammet (se nærmere omtale av RNP pkt 23.1). Vi har noe å hente på å jobbe med synergieffekten av å ha disse tre programmene samlet i ett dokument. I Troms har vi imidlertid hatt stort fokus på å få utarbeidet regional landbruksplan. I den forbindelse er det jobbet mye med å se hele landbruket og virkemiddelapparatet under ett. Se nærmere omtale under.

Regionalt næringsprogram - Samarbeid med regionale aktører fungerer meget bra innen næringsutvikling. Prosesser mv i forhold til partnerskapet er beskrevet i punktet foran. I tillegg til partnerskapet er det lett å samarbeide med andre premissleverandører som TINE, Nortura, Felleskjøpet, Tromspotet, veiledningstjenesten for øvrig, Universitetet med fler. Vi har lett og god løpende dialog med Innovasjon Norge og Troms fylkeskommune.

Regionalt miljøprogram (RMP) - RMP ble rullert i 2012-13 med virkning fra 2013. Veilederen har blitt oppdatert etter innspill fra kommunene og faglagene.

Regionalt skog- og klimaprogram (RSK) - Fylkesmannen følger opp regionalt skog- og klimaprogram gjennom forvaltning av tilskottsordningene omfattet av programmet.

Regional plan for landbruk, jfr plan og bygningsloven § 8-1

Fylkestinget vedtok i 2012 oppstart med Regional plan for landbruk i Troms. Planprogrammet ble vedtatt i juni 2013. I løpet av samme høst ble det arbeidet med utforming av mål, strategier og tiltak knyttet til de ulike satsingsområdene i planen.

Ei styringsgruppe bestående av fylkesråd for næring (leder), fylkesmannen, en fra hvert av fylkesfaglagene og en fra Allskog BA hadde det overordnede ansvaret for planarbeidet.

En prosjektledelse med representanter for Fylkesmannen og Troms fylkeskommune hadde ansvaret for framdriften i planarbeidet.

I tillegg hadde vi et sekretariat som stod for den praktiske datainnsamlingen og utarbeidet planforslag på grunnlag av drøftinger og signaler fra styringsgruppe og prosjektledelse. Sekretariatet hadde dessuten ansvaret for møteforberedelser mv. Sekretariatet var sammensatt av tre stk fra Fylkesmannen og to fra fylkeskommunen. I praksis ble langt flere medarbeidere engasjert i arbeidet. Det aller vesentligste av sekretærarbeidet ble utført av Fylkesmannen.

I begynnelsen av 2014 forelå utkast til regional plan for landbruk i Troms 2014-2025 og forslag til handlingsprogram 2014-2017.

Hovedinnsatsen i planarbeidet foregikk høsten/vinteren 2013 og vinter/vår 2014.

Det regionale partnerskapet supplert med representanter for NHO, LO og Økoprof Nord fungerte som referansegruppe i planarbeidet. Underveis hadde vi også temagrupper med personer fra ulike nivå i forvaltningen, landbruksnæring og andre. Disse diskuterte og kom med innspill til ulike temaer i planen.

For øvrig ble det lagt stor vekt på medvirkning underveis. Dette avspeiles i sammensetning av styringsgruppe, prosjektledelse, referansegruppe, temagrupper, eksterne møter mv.

Etter høringsrunder ble planen behandlet og enstemmig vedtatt i Troms fylkesting 14.10.2014. Planen fikk svært god omtale i fylkestinget.

Regional plan for landbruk i Troms gjelder fram til 2025. Som vedlegg til planen er det Handlingsprogram 2014-2017 som forutsettes rullert hvert år.

Planen har fått navnet «**Arktisk landbruk** – ei næring med mange muligheter»

Regional plan for landbruk i Troms 2014-2025 inneholder mange av de samme elementene som Regionalt Bygdeutviklingsprogram. Disse dokumentene har noe forskjellig formkrav, derfor har det vært vanskelig å forene dem i ett dokument.

Årsverk i landbruksforvaltningen i kommunene

Per 31.12.2014 var det 31,7 årsverk i kommunal landbruksforvaltning i Troms. Det er en nedgang på 4,9 årsverk fra året før.

Årsverk i Fylkesmannens landbruksavdeling

Per 31.12.2014 var det 11,9 årsverk ved Fylkesmannens landbruksavdeling. Det var også 2 årsverk på eksternt finansierte prosjekter. I tillegg var det 4 ansatt ved andre avdelinger som også utfører noen landbruksrelaterte oppgaver (utgjør om lag 1,5 årsverk).

Bruk av midler til Arktisk landbruk

De tre fylkesmennene i Nord-Norge mottok i 2012 tilsagn på til sammen 9 millioner kroner fordelt på tre år fra Landbruks- og matdepartementet, til satsing på Arktisk landbruk. Sametinget har i tillegg bidratt til satsingen med 2 mill kr og Nordland fylkeskommune med 1,54 mill kr. Midlene har blitt forvaltet av et styre bestående av representanter fra finansiørene, samt fra Bondelaget, Bonde- og småbrukarlaget og Norske reindriftssamers landsforbund. Midlene har blitt utlyst i to runder – mars 2013 og februar 2014.

Formålet med midlene har vært å bidra til utvikling og økt utnyttning av arktisk kvalitet som konkurransefortrinn for landbruket i nordområdene.

Arbeidet bygger på utviklingsprogrammet for arktisk landbruk *Mykje lys og lite varme* utarbeidet av Nordnorsk landbruksråd, der det fremgår tre hovedsatsingsområder - **merkevare og marked, basisproduksjon, FoU og kompetanse**. Dette har også vært prioriterte områder for tildeling av midler.

Det kom inn til sammen 62 søknader på de to søknadsomgangene og av disse er 24 prosjekter tildelt midler. En slik satsing er et langsiktig arbeid. For mange av prosjektene er arbeidsfristen noe fram i tid og vi forventer derfor stadig nye resultater i årene som kommer. De fleste prosjekter skal være ferdigstilt innen 2018.

Det har i satsingsperioden vært forsøkt å bidra til å styrke produksjoner som kan sies å være typisk for det arktiske landbruket og som kan være bærebjelkene i en felles arktisk merkevare. Viktige prosjekter i så måte er *Arktisk kjekjøtt, Arktisk grønnsaksproduksjon, Hagebær i arktis, Nye potetsorter for arktisk potetproduksjon, Økt produksjon av storfejøtt i Nord-Norge, Utprøving av jordbærsorter*. Det har ikke minst vært viktig å få innarbeidet reindrifta/reinkjøtt med som en del av arktisk landbrukssatsing – dette ser vi i prosjekter som *Kalkyleskjæring av reinslakt, Stress og velferd hos reinsdyr under håndtering*.

Samtidig har det vært viktig å skape arenaer for samordning/samhandling om satsing på arktisk landbruk. Dette ser vi gjennom prosjektene *Arktisk lammekonferanse, Arktiske bæraktiviteter, Et felles løft i arktisk landbruk, Arktiske grønnsaker på sjømatrestauranter i Nord-Norge, Samisk matutvikling i Sapmi*.

Det er viktig for satsinga et den bygger på kunnskap og kompetanse i alle ledd. Dette viser seg i støtte til prosjekter som *Arktisk fagskole, FoU nett Barents, Kompetanselandbruk, Nok godt og rimelig grovfor*.

Utfordringa videre er å få dette arbeidet inn under ei felles satsing/felles merkevare. En betydelig andel av midlene (3,5 mill) er brukt til et prosjekt som skal jobbe med dette – *Økt verdiskaping på mat fra Arktisk landbruk*. Det er også gitt midler til mindre merkevareprosjekter som *Arktisk mat fra Nortura Målselv* og forstudie *Arktisk mat, merkevare og marked* (Art Nor as).

Det vi ser konkrete resultater av, er at vi er blitt flinkere på samhandling i nord, ikke bare Fylkesmennene imellom, men med hele næringa. Ikke minst har vi fått en sterkere forbindelse til reindrifta som er med i styringsgruppa for bruken av midlene. Det er imidlertid fortsatt potensiale for mer samhandling og det planlegges ei samling i løpet av 2015 for alle som har fått prosjektmidler.

22.5 Ei livskraftig reindrift

- Rapporter om oppfølging av reindriften ved brudd på gjeldende regelverk.

I Toms har vi en utfordring rundt konvensjonsreindriften, og det har i løpet av året blitt behandlet 2 vedtak om tvangsutdriving av rein fra svenske samebyer på ulovlig beite i Norge. Dette gjaldt pålegg om utdriving etter § 75 og tvangsmulkt etter § 76 i Rdl. for ikke å følge pålegget. Sakene har vært påklaget og er stadfestet av reindriftsstyret. P.g.a manglende ratifisert konvensjon er disse sakene krevende og komplisert da det legges ulike rettsgrunnlag til grunn for forvaltningen av den grenseoverskridende reindriften. Det er også på norsk side knyttet usikkerhet til hvilket lovverk som skal komme til anvendelse i disse sakene, noe som bl. annet er tatt opp av Sivilombudsmannen.

Vi har også hatt en sak vedrørende ulovlig beiting i freda område på Lenvikhalvøya. Her er det gitt pålegg om utdriving etter § 75 i reindriftsloven og tvangsmulkt etter § 76. Dette er ulovlig beiting som har gått over flere år med rein fra både svensk og norsk side vekselvis. Denne saken ble påklaget og ble omgjort av Reindriftsstyret, etter fylkesmannens syn, av noen mindre prosedyrefeil etter forvaltningsloven i saksbehandlingen hos fylkesmannen.

Det er også gitt pålegg etter rdl. § 75 og tvangsmulkt til ett reinbeitedistrikt p.g.a manglende innleveringa av MOR, denne saken har sin historie tilbake fra 1991. Saken har i en årrekke vært fulgt opp med ulike vedtak om tiltak mot distriktet som ikke er blitt avsluttet av ulike årsaker. Fylkesmannen har laget en handlingsplan med målsetning om å få reindriften i distriktet i lovlige former. Det er viktig at slike saker ikke skaper presedens når næringen ikke retter seg etter forvaltningens pålegg og at tiltak som iverksettes fra Fylkesmannens side har legitimitet i forvaltningen sentralt.

Det er også til dels manglende rutiner for på hvilket nivå og hvordan innkreving av forvaltningsgebyrer skal skje på reindriftsområdet når disse er klar for å effektueres.

- Rapporter om arbeidet med å etablere rutiner for samordning og dialog med reindriften og Sametinget.

Fylkesmannen har invitert og fått utnevnt representanter til reindriftsfaglig forum for Troms høsten 2014. Det første møtet er planlagt før påske i år. Det har også vært avholdt et dialogmøte med Sametinget om plan- og reindriftssaker.

- Rapportering om status, utfordringer og framdrift i forhold til distriktenes arbeid med utarbeidelse og oppfølging av godkjente bruksregler.

Alle distrikter i Troms har utarbeid bruksplaner, disse med unntatt av en ble godkjent mellom 2009-2011. Ett distrikt har ikke fått godkjent fastsatt reintall i sin bruksplan. Forvaltningen har fulgt dette opp med å gjennomføre en statlig initiert telling i distriktet. Med bakgrunn i dette regner vi med at planen blir godkjent i løpet av 2015.

- Rapportering om reintallsutvikling og utviklingen av produktivitet/produksjon.

Det har ikke skjedd noen større endringer på reintallsutviklingen i Troms i 2014. Fylket har et fastsatt øvre reintall på 14 950 dyr, etter tall fra distriktene var det pr. 31.03.14 11 941 dyr innrapportert. Dette var en liten nedgang fra 2013. Troms har veldig gode slaktevekter med et gjennomsnitt på 33,23 kg på okser, 36, 41 kg på simler og 22,47 kg på kalv. I tillegg til reinen fra Troms reinbeiteområde var det 44 000 rein i fra svensk side som beitet i konvensjonsområdene i Indre Troms og 35 750 rein fra distrikt i Finnmark med sommerbeite i Nord Troms. Totalt blir det rundt ca. 90 000 rein som beiter innen Troms fylkes grenser i løpet av året.

- Rapportering om brudd på bruksreglene og vedtak knyttet til øvre reintall.

I Troms har vi ingen rapport om brudd på bruksreglene og vedtak knyttet til øvre reintall.

- Rapportering til SRF i etterkant av møter i beredskapsutvalget.

Det ble avholdt et møte i mars 2014 og det ble sendt rapport fra møtet til reindriftsforvaltningen i Alta

- Rapporter på arbeidet med reindriften arealbrukskart.

Troms er med i Landbrukdirektoratet i Alta sitt prosjekt med digitalisering av reindriftskartene. Alle

distriktene har levert inn en papirversjon av sine kart som er avfotografert og skal digitaliseres av Skog- og landskap. Etter som distriktenes kart foreligger digitalisert vil vi ha en kvalitetssikring med distriktene før disse legges ut offentlig. Vi håper at de fleste distriktene vil ha tilgjengelige oppdaterte digitaliserte kart i løpet av 2014.

- Rapporter på hvor mange distrikt som har utarbeidet distriktsplan.

2 distrikter har utarbeidd plan etter 2007 loven. De resterende har distriktsplaner fra 2000 og utover. Det satt i gang et kommuneprosjekt i Troms «Lokal forankring av reindriftsforvaltningen i Troms». Her står samspillet mellom kommunene og reinbeitedistriktene sentralt. En målsetting er at alle distriktene skal ha en godkjent oppgradert distriktsplan i løpet av prosjektperioden.

- Rapporter om gjennomførte kontrolltiltak og oppfølging av avvik/feil.

Et distrikt leverte søknad om distriktstilskudd etter søknadsfrist.

Saken ble tatt opp med ldir. Alta, uten at vi fikk klarhet i om søknader kan behandles etter frist eller om fristen er absolutt. Distriktet som leverte etter frist i 2014 ble behandlet av oss, dette skyldes at det var helt spesielle forhold knyttet til tragiske hendelser som førte til forsinkelsene.

- Rapporter over andel elektroniske innleverte tilskuddssøknader.

I Troms reinbeitedistrikt har vi en mindre andel av distriktene som leverer elektroniske tilskuddssøknader. For oss er det et mål å øke denne andelen.

Resultatområde 23 Økt verdiskaping

Dette er et viktig område som vi har hatt for liten kapasitet til å følge opp på en tilfredsstillende måte. Vi ser en kraftig reduksjon både når det gjelder antall bruk og antall dyr i produksjon sammen med nedgang i produksjonsvolum både på melk og kjøtt og redusert areal i drift. Det gir behov for ei brei satsing for å utnytte det gode potensialet vi tross alt har i fylket.

Utviklingen de siste 10 årene illustreres av tallene nedenfor som er prosent 01.01.2014 mot 01.01.2004: (altså 10 år)

- Bruk melkekyr: 59 %
- Melkekyr: 77 %
- Bruk melkegeiter: 44 %
- Melkegeiter: 57 %
- Bruk med sau: 63 %
- Vinterføra sau: 84 %

Når det gjelder utviklingen av antall bruk er tallene for søkeromgangen august 2014 foreløpig ikke endelige, men pr 31.07.14 var det 964 søkere, og det er en reduksjon på 9,5% fra 2011. Over tid er tallene dramatiske og Troms er det fylket med størst nedgang på landsbasis når en ser utviklingen over tid.

23.1 Næringsutvikling innen jordbruk og bygdenæringer

Tiltak for økt satsing innen landbruksbasert vare- og tjenesteproduksjon innenfor Regionalt næringsprogram

Revidering av Regionalt næringsprogram

Regionalt næringsprogram blir gjennomgått i møte med regionalt partnerskap for landbruksbasert næringsutvikling hvert år etter at Fylkesmannen har mottatt tildelingsbrev fra LMD. På bakgrunn av diskusjoner i møtet blir det gjort justeringer i programmet. I 2014 ble møtet avholdt 27. februar.

Følgende justeringer ble vedtatt å ta inn i programmet:

Bedriftsrettet (IN)

Tradisjonelt: kr 16,5 mill (3/4)

Utviklingstiltak: kr 5,41 mill (1/4)

Tilskuddstrapp investeringsmidler ble vedtatt endret som følger:

kr 0 – 3 mill: 33 % maks kr 1 mill

kr 3 – 6 mill: 20 %

kr 6 – 8 mill kr 10 %

Makstilskudd økes fra kr 1,7 til 1,8 mill

Grøfting ble tatt ut som tiltak som prioriteres med BU-midler, fordi det er opprettet egen ordning på dreneringstiltak i jordbruksoppgjøret 2012.

Midler til utrednings og tilretteleggingstiltak (FM)

Det ble orientert om at FM av hensyn til forvaltningspraktiske hensyn, setter av egne pottar til:

Praktikantordninga: kr 400 000

Økologisk landbruk: kr 350 000

Mindre arrangement: kr 150 000

Redaksjonelle endringer

Når det gjelder svinehold i nord ble det diskutert om denne produksjonen fortsatt skal kunne prioriteres for tilskudd. Teksten som ble justert var: « *Det er et mål å øke dagens volum av svinekjøttproduksjon for å sikre driftsgrunnlaget for slakting og foredling ved anlegg i regionen. Dette vil komme alle produksjoner til gode. Det er derfor grunn til i en viss grad å støtte nyetablering, reetablering og opptrapping av svinekjøttproduksjon. Partnerskapet vil arbeide for at dagens regime med ikke å prioritere slike tiltak for lån og tilskudd i Innovasjon Norge, endres slik at Troms kan opprettholde sin andel av svineproduksjonen*».

Utrednings- og tilretteleggingsmidlene

Det ble for første gang satt søknadsfrist på BU-midlene til utrednings- og tilretteleggingstiltak – 1. april og 1. september. Dette ble annonsert på våre nettsider og informert om til våre nettverk av aktuelle søkere. Det har de senere år vært stor pågang på midlene, og vi håpet det gjennom å sette søknadsfrister, ville bli lettere å prioritere mellom prosjektene. Det var også en tanke at det ville føre til mer effektivitet i forvaltningen av midlene.

Viktige prosjekter/tiltak Fylkesmannen bidrar i for økt satsing innen landbruksbasert vare- og tjenesteproduksjon

Lokalmat - Kortreist og lokal mat er populært i Troms. Dette er et felt der det skjer mye uten at Fylkesmannen nødvendigvis trenger å bidra. Likevel er Fylkesmannens innsats på området viktig. Det er godt samarbeid mellom Innovasjon Norge-kontorene og Fylkesmennene i Nordland, Troms og Finnmark. Vi har deltatt på felles stand på Matstreif med Mat fra Nord-Norge. Vi har også jobbet opp mot Grüne Woche og nordnorsk deltakelse i januar 2015. Naturligvis er fiskerinæringa en naturlig partner i samarbeidet.

Vår matstrategi har som hovedmål å bidra til sterkere matprodusenter, der mat er en viktig del av reiselivet. Vi jobber for å være en arktisk matreigon. Kokker og forbrukere har i de senere år fått en økt bevissthet om at vi har fantastiske råvarer i nord.

Det skjer også gledelige etableringer av nye produksjoner og nye bedrifter. Spesielt i 2014 har vært satsset på grønnsaksproduksjon i Midt-Troms. Dette er en satsing som vi har stor tro på. Kjekjøtt er også en spennende og prioritert satsing for Troms, både på produksjons- og produktutviklingssiden. Kompetansenettverket for lokalmat i nord bidrar ovenfor produsenter med kurs og bedriftsbesøk.

Beitebruk i utmark - Fylkesmannen satte i 2013 i gang prosjektet "Beitebruk i utmark", blant annet i samarbeid med miljøvernavdelingen og Troms Landbruksfaglige senter. Prosjektet er godt i gang og skal ha fokus

beitenæringen. Det er forventninger om at prosjektet skal skape positive ringvirkninger for beitenæringen i Troms. Se nærmere omtale under punkt 22.1.

Dyr i drift er et prosjekt med prosjektleder ansatt ved landbruksavdelinga. Hovedmålet med prosjektet er å bidra til å redusere skader fra rovvilt på beitedyr og på den måten bidra til å redusere konflikten mellom næringsutøvelse og forvaltning av rovvilt. Se nærmere omtale under punkt 22.1.

Agronomi – Fylkesmannen støtter opp om prosjekt i regi av Bioforsk og NLR med BU-midler og egeninnsats for økt satsing på god agronomi.

Kjefjøsprosjektet – Fylkesmannen har siden 2012 bidratt til dette prosjektet med BU-midler og egeninnsats for å sikre tilgang på friske kje til de som har gjennomført sanering gjennom friskere geiter.

Økt grovfôrbasert kjøttproduksjon i Troms og Finnmark – Et treårig prosjekt der Nortura er tiltakshaver, og der Fylkesmannen bidrar med både BU-midler og egeninnsats. Prosjektet startet i desember 2014. Bakgrunnen for prosjektet er markedssituasjonen for storfe og også sau/lam på nasjonalt nivå, men også behov for økt produksjon for å opprettholde slakterier i nord. Hovedmålet med prosjektet er å øke den grovfôrbaserte kjøttproduksjonen i Troms og Finnmark, og følge opp enkeltprodusenter i de utvalgte kommunene i de to fylkene.

Kjekjøtt-prosjektet - Hovedmålet er produksjon av større kje fra beite i det arktiske landskapet. Et verdikjedekonsept fra primærprodusent til marked og salg av gourmetkje. Det er et ønske om å utnytte en lokal ressurs på eksisterende geitebruk eller andre bruk i Nord-Norge i en lønnsom produksjon. Foredling av kvalitetsslakt med utvikling av produkter fra større kje for salg. Prosjektet får også støtte av midler til utvikling av arktisk landbruk se pkt. 22.4.

Prosjekt Grønt reiseliv – gårds- og bygdeturisme i Troms 2012-15. Prosjektet er finansiert av Fylkesmannen i Troms, Troms fylkeskommune og Innovasjon Norge. Prosjektleder er ansatt ved landbruksavdelingen. Prosjektet startet som et forprosjekt (forstudie) i april 2011, har vært i drift siden 1.1.2012 og avsluttes 31.12.2015. Det er et tett og godt samarbeid mellom partnerne.

Formålet med prosjektet er å mobilisere og motivere gårdbrukere med interesse og forutsetninger til å satse på grønt reiseliv og lokal mat. Prosjektet bidrar til å styrke inntektsgrunnlaget på gården, ved å gi råd om hvordan gårdens og bygdas ressurser kan utnyttes til næringsutvikling for reiseliv. Det er stor interesse for prosjektet i Troms fylke.

Året 2014 var prosjektets tredje år. Tiltakene har vært planlagt og gjennomført innenfor de strategiske satsingsområdene bedriftsetableringer, ressurskartlegging, økt kompetanse, produktutvikling, markedsføring og samarbeid/nettverksbygging.

Prosjekt Grønt reiseliv i Troms har kontakt med gårdbrukere og andre etablerere og småskala bedrifter på bygdene, og har også samarbeid og kontakt med kommunene i fylket. Prosjektet har et godt samarbeid med tilsvarende prosjekt i Nordland, prosjekt Samisk reiseliv og Fylkesmannen i Finnmark. Sametinget har opprettet eget reiselivsprosjekt Nord-Norge, mens Fylkesmannen i Finnmark så langt ikke har valgt å satse på eget prosjekt.

Vi ser behov for et nasjonalt nettverk for Grønt reiseliv. Mange fylker har nå sitt Grønt reiselivsprosjekt, men samarbeidet mellom fylkene på dette området er ikke godt utviklet. Landbruksdirektøren ber LMD om å vurdere å opprette et slikt nettverk.

Å ta vare på kulturminner (bygninger, fortidsminner) og kulturlandskap er et svært viktig fundament for reiselivet og reiseopplevelsen. Prosjektet har etablert et samarbeid med Troms fylkeskommune/ kulturavdelingen. Vi ser at det er for lite kilder, virkemidler og ordninger som stimulerer og ivaretar kulturminnene.

Det er av største betydning at det for Troms, og aller helst for hele Nord-Norge, etableres et overordnet destinasjonsselskap, hvor alle reiselivstilbud både i sentrale og rurale strøk er synlige og bookbare. I dag finnes det en rekke små visitselskap i Troms fylke, og dette gjør at turistene har problemer med å planlegge sin reise og å finne frem i tilbud i området. De visitselskaper som finnes i dag, kan gjerne gå over til å bli regionale visitselskaper under overordnet paraplyorganisasjon.

Vi ser at det er få gårder og små reiselivsaktører som søker midler til bedriftsutvikling hos Innovasjon Norge. Slike midler ser vi som lavterskel såkornsmidler for å komme i gang med utvikling av gårdsturisme eller reiselivsbedrift. Vi vet ikke riktig hva årsaken er, men det er behov for å undersøke dette nærmere.

Tverrsektorielt samarbeid og resultater i arbeidet med Inn på tunet generelt og Inn på tunet-løftet i kommunene spesielt

Fylkesmannen ferdigstilte i 2014 rapporten fra en omfattende undersøkelse blant Inn på tunet-tilbyderne i Troms. Denne viser at det er ca 55 gårdbrukere som leverer velferdstjenester innen et variert spekter der tilbud til barn og unge utgjør hovedtyngden. Ca halvparten av disse gårdene er godkjente Inn på tunet-tilbydere.

Inn på tunet i Troms gir ei sysselsetting på 55- 60 årsverk, 62 % av årsverkene utføres av kvinner. Av de som svarte, sa 1/3 at Inn på tunet har avgjørende betydning for å kunne opprettholde jordbruksdrifta på gården, altså en solid vinn-vinnsak.

Det tverrsektorielle samarbeidet skjer på flere arenaer. Sjumilssteget er beskrevet i andre deler av rapporten. Landbruksavdelingens viktigste bidrag i Sjumilssteget er å synliggjøre Inn på tunet som en flott arena for læring, mestring og gode opplevelser. Samtidig stilles våre arenaer til disposisjon for å spre informasjon om Sjumilssteget.

Samarbeidet med andre avdelinger ellers, er i første rekke helse- og omsorgsavdelingen og oppvekst- og utdanningsavdelingen. For helse- og omsorgsavdelingen handler det om felles møter og informasjon om Inn på tunet som aktuelt arena for dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens og om Grønt arbeid. I slike sammenhenger blir tilskuddsordninger gjennom bla. Helsedirektoratet tema. Utover Sjumilssteget er samarbeidet med oppvekst- og utdanningsavdelingen i første rekke medvirkning på kurs og samlinger.

Utenfor embetet har vi godt samarbeid og dialog med Innovasjon Norge og med faglagene. Sistnevnte er kommet mer på banen den senere tid. Inn på tunet er alltid tema i partnerskapet og området har fått en høvelig plass i «Regional plan for landbruket i Troms 2014-2025», som ble enstemmig vedtatt i Troms fylkesting høsten 2014.

Andre eksterne samarbeidspartnere er Norsk landbruksrådgiving HMS og Troms landbruksfaglige senter.

Samarbeidet med Inn på tunet-tilbyderne er meget godt. Vi har et sterkt inntrykk av at næringa som er ny i Troms, er avhengig av en pådriverfunksjon for å holde trykket opp mht. kompetanse, kvalitet og utvikling.

Nettverket mellom IPT-ansvarlige hos Fylkesmennene fungerer godt. I samarbeid med FM i Oslo og Akershus og Sør-Trøndelag bistod vi tilbydere i disse tre fylkene med en studietur til Østerrike sist høst.

Fra tid til annen får vi også spørsmål fra studenter på Norges arktiske universitet Universitetet i Tromsø om bistand i forbindelse med skriving av bachelor- og masteroppgaver innen Inn på tunet.

Med ett unntak har vi sett lite resultater av Inn på tunet-løftet. Unntaket er Tromsø kommune som videreutviklet samarbeid om Inn på tunet-tilbud til barn og unge i risikozonen og senere tilbud til ungdom med ulike diagnoser.

Hovedutfordringen innen Inn på tunet er tilstrekkelig administrativ og politisk forankring. I dette ligger også noe litt for lite vilje til å sette seg inn i helheten, det blir lett fokus kun på kostnader. I hverdagen er det lite tid og ressurser til utviklingsarbeid og dermed for lite kunnskap om Inn på tunet og effekter på kort og lang sikt.

Regjeringen satser mye på etterutdanning av lærere. «Gården som pedagogisk ressurs» eller «Gården og kysten som læringsrom» som vi i Troms kaller det, er et svært godt tilbud og et studium som er så praktisk lagt opp at det er lett å overføre til den praktiske skolehverdag – et rimelig pedagogisk tiltak med stor nytteverdi.

23.2 Skogbruk

Status

Det meste av avvirkinga i Troms går til ved og flis. Ved årets slutt var flisvirkelagrene i Midt-Troms fra tidligere år nesten oppbrukt. I Midt-Troms har flisavvirkinga derfor vært noe lavere enn normalt. Et betydelig volum av vegkantvirke fra offentlig veger er også gått til biobrenselanleggene. Allskog SA har i år tatt i bruk et nytt driftsopplegg med innkjøring av heltrevirke for flising på terminal. Virkesforsyninga til de store flisfyringsanleggene har vært tilfredsstillende. Det er svært svak økonomi i biobrenselnæringa fra skog til biobrenselanlegg.

Året 2014 har vært den beste plantesesongen siden 2002, men nivået er langt under målet for å ivareta framtidig ressursoppbygging og karbonbinding. Det var i 2014 større aktivitet enn det har vært mulig å finansiere. Det er omdisponert midler til NMSK, men det blei fremdeles for lite tilskottsmidler til skogkultur. Svært få skogeiere har skogfond som kan bidra til finansiering. Skogkulturtiltaka skjer som oftest på eiendommer som på forhånd

ikke har hatt skogbruksinntekt av betydning, og avkastninga fra tiltaka vil komme langt fram i tid. Økonomiske virkemidler fra det offentlige i form av tilskott, er derfor nødvendig for å ha aktivitet. I tillegg er det nødvendig med informasjon og oppfølging fra kommunal skogforvaltning.

Det er svært stor interesse for skogsvegbygging i fylket og tildelte tilskottsmidler er brukt opp. Søknader for kr 1,7 mill. i tilskottsmidler er overført til 2015.

Utfordringer

Manglende skogfaglig kompetanse og kapasitet i kommunene er i økende grad hemmende for aktiviteten i skogbruket, særlig innen skogkultur og skogsvegbygging.

Det er viktig at den statlige tildelingen til skogkultur gir rom for auka aktivitet. Tildeling for 2015 vil medføre kraftig nedgang i aktiviteten.

Mange små skogeiendommer og relativt sett beskjeden avvirkning gjør at svært få har noe skogfondsmidler å sette inn.

Det er kommet flere aktører inn på virkeskjøpersiden, spesielt innen bioenergi. Det er ei utfordring å få alle aktører til å melde inn hogst til virkesdatabasen.

To kommuner har arbeidd for å få gjennomført skogbruksplanlegging og miljøregistreringer på utvalgte områder/eiendommer i kommunene. Det blei gitt tilbud på oppdragene fra Allskog, med det var ikke mulig å få fullfinansiert disse. Egenandelen for skogeierne blei for høy til at tiltaka blei gjennomført.

Fylkesmannens arbeid innafør området

Innafor de ressurser vi har tilgjengelig arbeider vi opp mot kommunene, skogeiere og andre aktører for å oppnå de mål som er satt for skogbruket. Det har særlig vært arbeidd for å auke skogplanting og vegbygging. Tilskottsmidlene til skogsveger bidrar til å sikre virkesforsyninga til bioenergianlegga, også gjennom betinga hogstkvantum.

Fylkesmannen har satt i gang to prosjekter som er gjennomført av Troms Skogselskap – en vedfyringsundersøkelse/veddag og tilstandsregistrering på skogsveger i Målselv.

Vedfyringsundersøkelsen viser blant annet en nedgang i vedforbruket i fylket siden 2003. I samarbeid med Troms skogselskap og Norsk Ved ble det arrangert en veddag for vedprodusenter hvor blant annet vedfyringsundersøkelsen og nytt omsetningssystem for ved var på dagsorden.

Resultatene fra tilstandsregistreringen på skogsbilveger (vkl 3) i Målselv viser at 1/3 av de kjørte vegene er tilfredsstillende, 1/3 av vegene har behov for enkle utbedringer, mens 1/3 av vegen er ikke kjørbare og har behov for opprusting/ombygging.

Mye av tilgjengelige kapasitet går til innen saksbehandling, tilskottsforvaltning og veiledning, og det er vanskelig å få tilstrekkelig rom for pådriverfunksjonene.

Resultatområde 24 Bærekraftig landbruk

Det er store muligheter for å fortsatt ha et bærekraftig landbruk i Troms selv om det ligger noen begrensninger både i eiendomsstrukturen og stordriftsmulighetene. Gode vekstforhold for grovforproduksjon og glimrende kvalitet på utmarksbeitene er tema som kan fortjene nærmere oppfølging.

24.1 Jordvern og kulturlandskap

Status i omdisponering av dyrka og dyrkbar jord i Troms

Fylkets jord og skogarealer er begrenset og under utbyggingspress. Eiendomsstrukturen i Troms kjennetegnes av

mange og små eiendommer. Mange bruk er nedlagt og fraflyttet, og bruken av disse eiendommene dreies mot ferie og fritid. Kommunene finner ofte at jordvernet bør vike til fordel for distriktsutbygging, bolig eller hytter, og er liberal med omdisponering av dyrket mark og dyrkbar skogsmark. Søknader om dispensasjon er mange, fylket sett under ett. Utbyggingspresset er størst i de kommunene som også har de beste jord og skogressursene.

Aktivitet og status i dialogen med kommunene for å nå de nasjonale målene om å ivareta jord- og kulturlandskapsressursene.

Vårt inntrykk av status for omdisponering av dyrka og dyrkbar jord kommer først og fremst fram gjennom søknader om dispensasjon fra kommuneplanens arealdel som vi får til uttalelse. I 2014 fører 25 av disse sakene til nedbygging av dyrka mark. Som høringsorgan gikk vi mot 3 av disse 35. I de øvrige sakene var arealet som søkes nedbygd godt arrondert i forhold til sammenhengende innmarksarealer eller små arealer som det er tvilsom økonomi å holde i hevd.

Vår erfaring er derfor at kommunene tar tilbørlig hensyn til innmark av noen verdi ved søknad om fradeling av dyrka mark til annet enn tilleggsjord.

Som klageorgan mottok vi ingen saker i 2014 som ville føre til nedbygging av dyrka mark.

I 2014 ble regional landbruksplan vedtatt av fylkestinget. I denne planen er det lagt inn regionale planretningslinjer som har til hensikt å sikre landbruksarealene gjennom utpeking av kjerneområder og etablering av hensynssoner i de kommunale arealplanene. Manglende utredninger er grunnlag for innsigelse.

Vi ser på kommunedialogen som det viktigste virkemiddelet, men dialogen må følges opp med befaringer og besøk i den enkelte kommune. Besøk hos enkeltkommuner gir en god anledning til tilpasset formidling av nasjonal politikk. Veiledningen er oftest rettet mot kommunens administrative personell slik at grunnlaget for en god saksbehandling er lagt. Kommunale politikere er viktig å nå, og her ønsker vi å styrke vår veiledning.

Det er i 2014 ikke gjennomført mange møter med kommuner i forbindelse med håndheving av landbrukslovgivingen. Samtlige kommuner ble besøkt etter kommunevalget i 2011, hvor vi fikk anledning til å formidle nasjonal jordvernpolitikk og kulturlandskapspolitikk omsatt til våre forhold. Vi stiller imidlertid opp dersom kommunen ønsker besøk av oss.

Sentrale utviklingstrekk for jordvernet i fylket og hovedutfordringer i virkemiddelbruk og tiltak (herunder omdisponering av dyrka og dyrkbar jord)

Fylkets jord og skogarealer er begrenset og under utbyggingspress. Eiendomsstrukturen i Troms kjennetegnes av mange og små eiendommer. Mange bruk er nedlagt og fraflyttet, og bruken av eiendommene dreies mot ferie og fritid. Kommunene finner ofte at jordvernet bør vike til fordel for distriktsutbygging, bolig eller hytter, og er liberale med omdisponering av dyrket mark og dyrkbar skogsmark. Søknader om dispensasjon er mange, fylket sett under ett. Utbyggingspresset er størst i de kommunene som også har de beste jord og skogressursene.

Erfaringer og resultater med iverksetting av tiltak for de områdene som inngår blant utvalgte kulturlandskap i jordbruket.

I Troms er Skårfvággi/Skardalen i Gáivuona suokhan/Kåfjord kommune det spesielt utvalgte kulturlandskapet i fylket.

Grunneiersamarbeid.

Skardalen bygde- og kulturlag med sitt styre har også i år arbeidet aktivt mot grunneierne med tanke på å utforme, søke om midler og gjennomføre tiltakene. Grunntanken er hele tiden at hovedprosjektet skal være grunneierstyrt. Landbruksavdelingen, Miljøvernavdelingen, Sametinget, landbruksforvaltningen i kommunen og Fylkeskommunen har kontakt med styret i laget og er med på ulike møter/befaringer i utviklingsarbeidet. Disse etablerte i 2014 ei referansegruppe, slik at en i det videre arbeidet tar sikte på et mer aktivt samarbeid mellom fagområdene.

Fylkeskommunen og Sametinget har vært benyttet som faginstans i forbindelse med restaureringsarbeidet. Kommunen har avsatt og tildelt SMIL- midler som delfinansiering til prosjektene, i tillegg til at landbruksforvaltningen bistår med faglige råd og oppfølging av tiltakene.

Kulturminner.

I 2014 ble det gjennomført istandsetting/skjøtsel av 4 automatisk freda samiske kulturminner, som var 3 sommerfjøs og en høylae. Det ble i tillegg gjennomført istandsetting/vedlikehold av 12 bygninger i tillegg til disse 4. Dette var 5 fjøsbygg, 2 båtstøer, 2 naust, 1 vedsjå/uthus og gjenreisning av en evakueringsgamme. I

tillegg kommer videre innredning av gårdsmuseum.

Biologisk mangfold og landskapsskjøtsel.

Sommeren 2014 beitet det ca 760 sau, et par-tre hester og ca 1000 rein var på vårbeite øverst i dalen. Sau og lam blir fraktet fra nabobygda som et ledd i skjøtsel av kulturlandskapet i Skardalen. Totalt beiteområde er beregnet til ca 2000 daa.

Det er istandsatt og drevet skjøtsel på ca 6 daa av utvalgt naturtype som gamle skogsslåtter. Det er i tillegg drevet skjøtelsarbeid på ca 10 daa med særskilte biologiske verdier (slåttemark o.l.), samt generell landskapsskjøtsel av ca 12 daa. I tillegg er det fjernet hundekjeks på ca 10 daa.

Formidling.

Av lokale kurs/kompetansetiltak ble det gjennomført et kurs i bruk og vedlikehold av motor- og ryddesag. Kurset ble gjennomført i samarbeid og med støtte fra Troms landbruksfaglige senter. Oskar Puschmann – Norsk Institutt for skog og landskap - holdt foredrag med bilder på nettverkssamlinga på Vest-Lista, og bilder ble publisert i Nationen og Tromsø-avisa Nordlys. Leder i Skardalen bygde- og kulturlag holdt foredrag om erfaringer fra kulturlandskapsarbeidet i Skardalen på nettverkssamlinga i august.

I forbindelse med 70-årsmarkeringa til evakueringa av Nord-Troms og Finnmark, har prosjektet gjenreist en evakueringsgamme som ble benyttet under krigen. Denne ble vist i Norge Rundt. I tillegg var Skardalen i fokus i et program som NRK2 hadde i oktober, med reprise på NRK1 i romjula - der evakueringa var tema. Eliva Henriksen fra Skardalen var en av hovedprofilene i en dokumentar regissert av Helga Bones.

Det er satt opp skilt ved saue- og turstier i samarbeid med Troms fylkeskommune, som har vært med og finansiert prosjektet.

«Bondens kulturmarksflora for Nord-Norge» - bok med oversikt over lokale navn og lokal bruk, også samisk bruk – publisert i 2014. Dette har vært et samarbeid med UKL i Nordland og Finnmark, DirNat og Bioforsk. Denne skal muligens gjøres tilgjengelig som nettversjon etter hvert.

- Nordreisa vgs besøkte gammen.
- Universitetet i Tromsø – urfolksstudiet med visitt
- Turlag med tur til evakueringsgammen

Andre tiltak.

I forbindelse med næringsutviklingstiltak er det etablert to firma i tilknytning til virksomheten i området. Det ene er et firma for turer og guiding av grupper, det andre er et håndverksfirma som tar seg av oppdrag i området (2013). Begge firmaene har jobbet videre i 2014.

Arbeidet med å innrede en gammel fjøs til gårdsmuseum, møterom og bibliotek fortsatte, og i 2014 ble det er ryddet ca 8000 meter turstier/skogsveier.

Det har også i 2014 vært en vellykka ryddeaksjon i fjæra og en har skjøttet bygdeveiene, sauestiene, tursti opp til evakueringsgammen, rydding av midlertidig parkeringsplass, satt opp benker og bord m.m.

Innsigelser etter plan- og bygningsloven og dispensasjoner

Det har vært nødvendig å fremme innsigelser fra Fylkesmannen i 2014 på bakgrunn av landbruksinteressene i to kommuneplaner; Lyngen og Nordreisa. Det er ført en tett dialog med kommunene med sikte på å finne løsninger på innsigelser og unngå mekling. I 2014 er det fremmet relativt få reguleringsplaner som har berørt landbruksinteressene, og det er reist en innsigelse i en sak, golfbane i Harstad kommune.

Fylkesmannen mottok 505 dispensasjonssaker til uttalelse i 2014. Av disse varsla vi klage i 44 saker. 21 av disse var strandsonesaker, 4 saker berørte dyrket jord, 4 saker var knyttet til samfunnssikkerhet og 5 var knyttet til reindrift.

Vi anser kommunedialogen som det viktigste virkemidlet, men dialogen må følges opp med befaringer og besøk i den enkelte kommunene. Besøk i enkeltkommuner gir en god anledning til å gi tilpasset veiledning og er det beste virkemidlet for bedre forvaltning. Veiledningen er oftest rettet mot kommunens administrative personell slik at grunnlaget for en god saksbehandling er lagt.

24.2 Samfunnsplanlegging

Hovedtrekk i arealbruksutviklingen og tiltak som er iverksatt for å sikre at landbrukets arealinteresser og utviklingsmuligheter blir ivaretatt i samfunnsplanleggingen

Fylkets jord- og skogarealer er begrenset og under utbyggingspress. Eiendomsstrukturen i Troms kjennetegnes av mange og små eiendommer. Langs fjordene ligger driftsarealene i relativt brattlendt terreng, mens det i dalførene er flatt lende med gode driftsforhold. I deler av fylket med gode driftsforhold, er det stor etterspørsel etter grasproduserende arealer, mens det i andre deler av fylket med vanskelig driftsforhold, er liten etterspørsel. Mange bruk er nedlagt og fraflyttet, og bruken av eiendommene dreies mot ferie og fritid. Tidligere dyrket mark i utkanter og i bratt terreng gror tilfeldig igjen. Det er ikke nok beitedyr til å hindre gjengroing, og eierne setter ikke arealene i målrettet produksjon med for eksempel skogreisning.

Kommuneplanene i fylket er overveiende gamle og lite egnet til å styre dagens utbygging av boliger, hytter og næringsområder. Reguleringsplaner og enkeltsøknader bryter ofte med overordnet plan. Hovedtyngden av utbygginger i distriktene skjer som enkeltvis dispensasjonssøknader og ikke etter reguleringsplaner. Omdisponering av jord- og skogarealer til hytter utgjør den største saksmengden. Etterspørselen etter boligtomter i distriktene er vesentlig redusert i de seinere årene. Hovedutfordringen i Troms er å få oppdatert kommuneplanene til dagens plan- og bygningslov. Kommunenes største utfordringer er å finne gode løsninger for spredt bolig- og hyttebygging, dvs avklare omfang og lokalisering. Det er vanskelig å enes om lokaliseringsbestemmelser som ivaretar landbruksinteressene i kombinasjon med kommunenes ønsker for spredt utbygging.

Kommunene har begrensede ressurser og kompetanse å sette inn i planarbeidet. Ressursmangelen omfatter både plansektoren og landbrukssektoren. Overordnet planlegging har ofte fokus på arealdelen uten å klargjøre utviklingstrekkene gjennom samfunnsdelen. Avveiningen mellom andre samfunnsinteresser og landbruksinteressene blir derfor vanskelig.

Det er imidlertid en økende forståelse for sammenhengen mellom arealdel og samfunnsdel av kommuneplanen, men hovedvekten ligger fortsatt på arealdelen.

Det viktigste tiltaket for å sikre landbrukets ressursgrunnlag i Troms, er å etablere en positiv holdning i kommunene til å ivareta jord- og skogvern i planprosesser. Informasjon om jordvern og planutforming gis fortløpende i den daglige kontakten med kommunene. Vi erfarer at de beste prosessene og resultatene oppnås i møter om konkrete planer hvor vi formidler konkrete løsninger og alternativer til arealbruk og bestemmelser.

Fylkesmannen har i 2014 fulgt opp 9 kommuner med innspill, drøftinger og befaringer i samband med utforming av arealdel etter ny plan- og bygningslov. En åpen dialog og diskusjon av alternative løsninger er viktige elementer for sikre jordvernet i kommunale planprosesser.

Kommunene oppfordres alltid til å kartfeste landbrukets ”kjerneområder” på basis av LMDs veileder om ”Kjerneområder”. Oppslutningen om slike temaplaner er imidlertid varierende i kommunene, noe som dels skyldes manglende kompetanse og kapasitet i kommunens administrasjon og dels manglende vilje til politisk prioritering av emnet. Mangelen på temakart over landbrukets ressursgrunnlag fører til at behandlingen av dispensasjonssaker får et mer vilkårlig utfall. Vårt mål er at kommunene utarbeider et verktøy for en mer forutsigbar behandling av enkeltsøknader og reguleringsplaner i forhold til landbruksinteressene.

Vi ønsker å opprettholde arbeidet med en aktiv veiledning av kommunene, og i tillegg bli mer proaktive gjennom å ta initiativ til å besøke kommunene jevnlig for dialog og informasjonsutveksling. På lang sikt kan dette skape større forståelse for jordvernet og legge grunnlaget for konstruktive planprosesser med få innsigelser.

Erfaringer i arbeidet med verneplansaker, energisaker og konsekvensutredninger

Det har ikke vært arbeidet med verneplaner innen skog i år.

Landbruk har energisaker til internhøring og gir merknader for å sikre landbruksinteressene i en samlet høringsuttalelse fra Fylkesmannen (koordinert av miljøvernavdelinga). Dette fungerer bra. Sakene som omhandler småkraftverk er, slik vi erfarer så langt, sjelden i konflikt med landbruksinteressene. Etablering av nye overføringslinjer kommer ofte i konflikt med skogbruksinteressene i de tilfeller der kraftlinjene legges i produktive skogområder.

I 2014 har det ikke vært utarbeidet reguleringsplaner som betinger KU utredninger av landbruksinteresser. For en kommune (Lyngen) har det blitt utarbeidet KU for landbruksinteressene til kommuneplanens arealdel.

Status samfunnsikkerhetsarbeidet på landbruks- og matområdet

I regional landbruksplan for Troms 2014-25 som ble vedtatt i oktober 2014, er det lagt inn et eget kapittel om Samfunnsikkerhet og beredskap i landbruket. Der inngår tema som matsikkerhet, mattrygghet, HMS på gården, dyrevelferd og beredskap omtalt. Målet for det regionale arbeidet på dette området er "God matsikkerhet, mattrygghet, sikkerhet på gårdsbruk og dyrevelferd i Tromslandbruket". I handlingsplanen til planen er det satt opp ei liste over tiltak som det skal jobbes med i fylket for å nå dette målet. Planen gir oss en god oversikt over hva som bør gjøres. Så gjelder det å få omsatt dette i praksis.

Høsten 2013 ble beredskapsøvelsen Barents rescue gjennomført i Lyngen i Troms. Det ble bl a øvd på et scenario om hvordan håndtere et ras fra Nordnesfjellet som vil medføre store ødeleggelser både grunnet ras og påfølgende flodbølge. I den forbindelse ble det også øvd på hvordan landbruket i disse områdene er forberedt på å takle en slik hendelse. Hos FM har vi både i forkant og etterkant av øvelsen jobbet med de fire berørte kommunene for å sikre at kriseplanene er oppdatert på dette området.

24.3 Klimautfordringene

Bioenergi

Et nytt biobrenselanlegg på Trondenes i Harstad ble formelt tatt i bruk i 2014. Fylket har nå 6 større flisfyringsanlegg og avsetningsmulighetene er fremdeles økende siden kapasiteten til anleggene ikke utnyttes fullt ut ennå. Anleggene forsynes med lokale flisleveranser. Skogsentreprenørene sliter med dårlige priser og dårlig lønnsomhet på flisleveranser. Entreprenørenes driftskostnader øker generelt med minimum konsumprisindeks, mens energiprisene er på et lavt nivå og delvis synkende.

Fortsatt utbygging av skogsbilvegnettet kan støtte arbeidet med uttak av bioenergivirke og bedre lønnsomheten på lang sikt. Utbyggingstakten av skogsbilvegnettet er imidlertid ennå for lav.

Det er ikke arbeidet med biogassanlegg i år.

Trevirke

Finnfjord AS er i gang med bruk av trevirke i produksjonen. Virket har til nå blitt fraktet inn til fylket med båt. Vi ønsker at virket skal tas fra nærområdene, og det er derfor viktig med det tidlige tilskottet til hogst av lauvtrevirke til industriformål.

Det har ikke vært kapasitet til å arbeide med videreforedling av trevirke.

Klima

Det arbeides aktivt for øke karbonbinding i skog gjennom skogplanting og skogkultur, men lite innestående skogfond og for liten tilskottspott til skogkultur holder aktiviteten nede. Skogplanteaktiviteten kan økes betydelig dersom mer tilskottsmidler blir stilt til rådighet.

Det har i lengere tid vært fokusert på viktigheten av god agronomi både som klimatiltak og for bedret avlingsnivå og økonomi på det enkelte gårdsbruk. Fylkesmannen har støttet opp om tiltak på dette området og jobber tett med Bioforsk og Norsk landbruksrådgiving for å få økt satsing på dette.

Ved bruk av regionale midler til oppfølging av Klima- og miljøprogrammet, har det vært jobbet for å støtte opp om prosjekter knyttet til klimatiltak. I 2014 ble det bl a innvilget midler til annonse om miljøtiltak i skogen og til prosjekt om klimatiltak på gården. Sistnevnte prosjekt vil bidra til økt kunnskap om klimaregnskapet på gårdsbruk sett i forhold til både jordbruk, skogbruk og husholdning, og hvilke tiltak som kan iverksette for å bedre dette. Vi har ikke kjennskap til at tilsvarende undersøkelser har vært gjort tidligere og ser det som en mulighet til å få testet ut et opplegg som muligens kan anvendes av flere.

Det er også i 2014 gjennomført kurs om drenering for gårdbrukere, entrepenører og forvaltning med støtte av midler fra Klima- og miljøprogrammet 2013. Dette med tanke på at drenering er av stor betydning for å sikre god gronomi.

Biogass

Det er ingen biogassanlegg i fylket og det har ikke vært arbeidet med dette fra FM i 2014.

Tiltak og virkemidler over RMP med effekt på klimautslipp

Ved rullering av regionalt miljøprogram i 2013 ble det etablert tre nye tiltak i Troms knyttet til å redusere klimagassutslipp og ammoniakktutslipp ved spredning av husdyrgjødsel – tilskudd til nedlegging/nedfelling i voksende kultur, tilskudd til bruk av slangeutstyr og tilskudd til spredning med rask nedmolding. Tiltakene er i

tråd med *Forskrift om tilskudd til miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel*. Foreløpige beregninger for søkeromgangen 2014 viser at det er henholdsvis 19, 7 og 75 søkere på tiltakene og det er søkt om tilskudd for henholdsvis 3367 daa, 523 daa og 3 197 daa. Foreløpige beregninger viser at det vil bli utbetalt kr 586 640 til tiltakene. Dette utgjør ca 5 % av årsramma for RMP - midler til Troms for søknadsomgangen 2014. Det er en liten økning fra forrige søknadsomgang på både antall søkere og daa.

24.4 Produksjon av miljøgoder og reduksjon av forurensninger

Vurdering av måloppnåelse for virkemidlene i RMP

Ved rullering av regionalt miljøprogram for 2013-16 og overgang til elektronisk søknads- og saksbehandlersystem, var det stor spenning knyttet til hvor mange som kom til å søke RMP-tilskudd i 2013. Foreløpige tall viser at 445 av fylkets 964 søkere om PT-tilskudd søkte om RMP-tilskudd i 2014. Det er 56 færre enn søknadsomgangen 2013. Det er enkelte kommuner som skiller seg ut med betydelige færre søkere til RMP. Årsaken til nedgangen er ikke klarlagt og det vil bli foretatt en gjennomgang av hvorfor nedgangen er såpass markant.

Foreløpige tall for søknadsomgangen 2014 viser følgende fordeling av utbetaling på miljøtema (tall for 2013 vises i parentes).

Kulturlandskap: 69,5 (72 %)

Biologisk mangfold: 3,4 (3 %)

Kulturminner og kulturmiljøer: 12,6 (15 %)

Friluftsliv og tilgjengelighet: 5,7 (6 %)

Utslipp til luft: 6,2 (4 %)

Av RMP for Troms går det fram at de største miljøutfordringene knyttet til jordbruket i fylket, er knyttet til opprettholdelse av kulturlandskapet. I tråd med dette er det fortsatt slik at det meste av midlene går til kulturlandskapstiltak. Det er noe nedgang i prosentvis utbetaling til kulturlandskapstiltak, noe som i hovedsak kan tilskrives at det er kommet til nye tiltak under miljøtema utslipp til luft og en generell nedgang i søknader for RMP. Det har vært en økning i antall småfe omsøkt under tiltak *drift av beitelag*. Årsaken til dette er nærmere omtalt under resultatområde 22.1 – om utviklingen i beitebruken.

Hovedprioriteringer for kommunenes forvaltning av SMIL-midler

Kommunene har i år innvilga SMIL-midler til 59 tiltak på forskriftstype 500 og hatt et forbruk på 3,0 mill kr. Så godt som alle SMIL-midlene er brukt til kulturlandskapstiltak. 35 % er brukt til biologisk mangfold/gammel kulturmark, 15 % er brukt til tilgjengelighet opplevelse, 24 % er brukt til restaurering av bygninger og 26 % er brukt til andre kulturminner/kulturmiljøer. Det er også innvilga et lite beløp (3 540 kr) til to tiltak på kode 034 Investeringstilskott i jordbruket.

Miljøplan

Fylkesmannen har ikke gjennomført noen kurs relatert til miljøplan, hverken mot brukerne eller kommunal forvaltning i 2014. Slike kurs ble sist tilbydd og gjennomført i 2010. Det har vært gjennomført foretakskontroller av miljøplan på alle foretak i 4 kommuner jf pkt 22.3. Gjennom dette arbeidet er det avdekt store avvik mellom kartgrunnlag for gjødselplan og for søknad om PT. Vi ser av dette at det er behov for informasjon/opplæring på kartbruk for utarbeidelse av gjødsleplaner. Denne informasjonen må ut til ansatte i kommunene, landbruksrådgivinga og gårdbrukerne.

Tilskudd fra regionalt miljøprogram utbetalt 2014 etter søknadsomgang 2013 - kroner utbetalt til hovedområder

Embeter	Kulturlandskap	Biologisk mangfold	Kulturmiljøer og kulturminner	Friluftsliv og tilgjengelighet	Avrenning til vassdrag og kyst	Utslipp til luft	Plantevernmidler	Andre miljøtiltak
FMTR	6875904	312300	1384914	554295		415990		
Sum	6875904	312300	1384914	554295	0	415990		

24.5 Økologisk landbruk

Status og utfordringer, prioriteringer, tiltak og resultater fra oppfølging av Regionalt Bygdeutviklingsprogram

Handlingsplan for økologisk landbruk ble i 2014 erstattet av Regionalt Bygdeutviklingsprogram, som ble vedtatt i slutten av mars i Regionalt partnerskap for strategier for landbruksrelatert næringsutvikling.

Det skal i perioden 2014 -2016 prioriteres støtte til følgende områder:

- Helhetlig satsing - Etablere arbeidsgrupper som skal være pådriver for utviklingsoppgaver
- Rådgivning/veiledning - Opprette mentorordning og ha profesjonelle veiledere i støtteapparatet i landsdelen
- Økt produksjon og forbruk av økologisk melk -Slutte opp om TINEs satsing på produksjon og forbruk av økologisk melk
- Økologisk småfehold - Jobbe for nye former for gjødsel godkjent for økologisk drift
- Økologisk forbruk - Jobbe for at offentlige storkjøkken skal bruke mer økologiske varer

Satsingen *Nordnorsk økomatpris* i samarbeid mellom de tre nordligste fylkene, ble videreført i 2014 og det ble lagt ned en betydelig innsats i dette prosjektet. Prisen har som formål å sette fokus på økologisk mat og gi anerkjennelse til en person, organisasjon eller virksomhet som har gjort en spesiell innsats for å fremme produksjon eller forbruk av økologisk mat i/fra Nord-Norge. Prisen gikk til Torill Bakken Kåven og Nordlysmat fra Finnmark. Prisen deles ut årlig.

Høsten 2011 startet Økomelkprosjektet opp, og ble videreført i 2014. Dette er et samarbeidsprosjekt mellom TINE Nord, Norsk landbruksrådgiving, Fylkesmennene og fylkeskommunene i Nordland og Troms. Prosjektet har som målsetning å mobilisere til økt produksjon og forbruk av økologisk melk i Nord-Norge og er delfinansiert av Landbruksdirektoratet. Det ble i 2014 laget en statusrapport for prosjektet, som skulle gi svar på om prosjektet hadde vært vellykket og om det var fornuftig å fortsette samarbeidet, og eventuelt hvordan. Statusrapporten viste at prosjektet hadde vært vellykket i deler av prosjektområdet, nærmere bestemt søndre deler av Nordland. Det ble videre konkludert med at den økologiske produksjonen måtte økes i den nordlige delen av prosjektområdet - for at etterspørselen etter økologisk melk skulle kunne dekkes i Troms og Finnmark. Dette er hovedfokus for de to siste prosjektårene som gjennomføres i 2015 -2016.

En betydelig andel av vårt arbeid med økologisk landbruk går med til dette prosjektet. Når vi de målene som er satt i prosjektet, vil det bli gjort et betydelig løft for produksjon og forbruk av økologisk melk i Nord-Norge. Dette vil også gi ringvirkninger for økologisk kjøttproduksjon.

Oversikt over tiltak tildelt BU-midler til økologisk landbruk

Midler til økologisk landbruk ble i 2014 fra sentralt hold slått sammen med BU-midlene. I Troms ble det i utgangspunktet satt av kr 429 500 til oppfølging av tiltak i fht Regionalt Næringsprogram/RBP og økologisk landbruk. I tillegg ble det innvilget kr. 106 000,- til økologiske prosjekter utover dette, totalt kr. 535 500,-. Vi hadde søknader for kr. 562 500.

Midlene ble fordelt på følgende tiltak:

- Videreføring av prosjekt "Økomelk" - TINE Nord
- Videreføring av prosjekt "Økologisk skolehage" - Stiftelsen Holt 4H læringstun
- Videreføring av prosjekt "Matløft -mat fra jord til bord" - 4H Troms
- "Nordnorsk Økomatpris" - Fylkesmannen i Nordland (nordnorsk samarbeid)
- "Fiskegrakse som gjødsel" - Landbruk Nord
- "Utprøving av kløver" - Landbrukstjenesten Midtre Hålogaland

I Troms har vi ikke noe prosjekt i regi av programmet om 'Økologiske foregangsfylker', men vi har meldt inn at vi ønsker tilknytning til de fleste pågående prosjektene.

Ressursrapportering

Resultatområde Kapittel 0525 Fagdep.

Oppgaver under LMD kr 8 766 085,28 kr 2 656 919,02

Sum: kr 8 766 085,00 kr 2 656 919,00

Kunnskapsdepartementet

Resultatområde 31 Forvaltningsoppgaver - barnehagen og grunnsopplæringen

31.1 Tilsyn

BARNEHAGE

Fylkesmannen har oppfylt mål i forhold til oppdrag og resultatkrav på området. Vi har gjennomført tilsyn med 8 kommuner i 2014, seks stedlige og to skriftlige. I tillegg åpnet vi i desember 2013 et skriftlig tilsyn med Lavangen kommune som ble gjennomført og avsluttet i 2014. Kopi av alle tilsynsrapporter er fortløpende lagt ut på vår hjemmeside.

Fylkesmannen har god kompetanse for å gjennomføre tilsyn med kommunene som barnehagemyndighet. Vi er bevisste i sammesettingen av tilsynslag, og forsøker i størst mulig grad å gjennomføre tilsyn med både pedagogisk og juridisk kompetanse.

Inneværende år har vi gjennomført alle tilsyn etter gjeldende metodehåndbok og instruks. Metodehåndboken har vært grunnlag for mange diskusjoner omkring innretningen av tilsyn. Vi har hatt god hjelp av maler for varsel og rapport, men har gjort språklige endringer der vi har ment det nødvendig. Vi evaluerer fortløpende det tilsynsarbeidet vi gjør, og vi tilpasser/endrer innretningen på tilsynet ut i fra de erfaringene vi gjør oss. I tillegg diskuteres metodikk, innretning, juridiske og pedagogiske spørsmål. Ett tema som vi har brukt mye tid på i 2014 er hvordan vi skal forstå kommunens tilsynsansvar.

Når det er gitt varsel om pålegg om retting, er vi i dialog med kommunene og har i de fleste tilfeller fått tilbakemeldinger innen gitt frist. Retting av lovbrudd kan i noen tilfeller kreve mye veiledning fra oss og det kan ta tid før endelig retting av lovbruddene er gjort. Vi har fått et bedre system og en bedre praksis med å følge opp at tilsynsobjektene retter lovbrudd som er avdekket gjennom tilsyn.

Ved valg av kommuner, tilsynsystema og dimensjonering, har vi innværende år lagt vekt på kunnskap om kommunene gjennom BASIL, mangel på barnehagefaglig kompetanse i kommunen, manglende deltakelse på regelverksamlinger, bekymringsmeldinger fra innbyggere/foreldre/media og omorganisering av sektoren. I tillegg sørger vi for at det er en viss rullering av tilsynet med den enkelte kommune i Troms fylke.

Tema for våre tilsyn har vært kommunenes plikt til å påse/føre tilsyn med at kommunale og ikke kommunale barnehager etterlever regelverket i barnehageloven. Vi har hatt spesielt fokus på kommunens håndtering av regelverket om styrer og pedagogisk bemanning og kommunens plikt til å påse at barnehagene etterlever opplysningsplikten til barneverntjenesten.

Vi har valgt å føre tilsyn med kommunenes plikt til å påse barnehagenes regelverketterlevelse da vi vurderer at det er høy risiko for at kommunene ikke i tilstrekkelig grad oppfyller dette lovkravet. Flere kommuner mangler barnehagefaglig kompetanse, og i tillegg har flere kommuner innværende år hatt skifte av skole- og barnehageansvarlig på administrativt nivå. Erfaringer fra tilsyn med små kommuner viser at det er spesielt utfordrende for disse kommunene å ivareta rollen som både barnehageeier og -myndighet, og at det er liten kontinuitet i kommunenes ansvar for å påse regelverketterlevelse, jf. barnehageloven §§ 8 og 16.

Vi har videre valgt å føre tilsyn med kommunens håndtering av regelverket om styrer og pedagogisk bemanning fordi vi i Troms fylke mangler ca 100 årsverk for barnehagelærere. I tillegg har vi sett at kommunenes praksis for behandling av dispensasjoner fra utdanningskravet har vært uryddig.

Fylkesmannen i Troms har samlet skole, barnehage og barnevernområdet på Oppvekst- og utdanningsavdelingen. All statistikk viser at det kommer for få bekymringsmeldinger fra barnehagene til barneverntjenesten. Vi ønsker derfor å fokusere på barnehagemyndighetens ansvar for å påse at alle ansatte i barnehagene kjenner til opplysningsplikten til barneverntjenesten og etterlever den.

I november 2014 gjennomførte vi en regelverksamling for kommunene om barnehagemyndighetens oppgaver

hvor ovennevnte tema ble diskutert og erfaringer delt. Slike samlinger er med på å både bevisstgjøre og øke kompetansen i sektoren.

Avvik:

Det har ikke vært avvik

SKOLE

Embetet har i store deler av 2014 hatt redusert bemanning på skoleområdet. Dette som følge av langtidssykemelding av en seniorrådgiver med mye tilsynsansvar. I tillegg ble fagansvarlig for tilsyn på skoleområdet konstituert som utdanningsdirektør i august 2014. Det var ikke mulig for avdelingen å rekruttere noen med kompetanse på tilsynsområdet i og med at det var en uavklart situasjon i forhold til sykemeldingen lengde og usikkerhet i forhold til konstitueringen. Dette har medført at vi har manglet to av de sentrale medarbeiderne med ansvar for tilsyn. I en slik situasjon har det vært nødvending med en sterk prioritering av hvilke oppgaver som måtte gjennomføres til en hver tid. Vanskelige klagesaker og samt hendelsesbaserte tilsyn har blitt prioritert for å sikre at vi skulle behandle rettighetsaker innenfor gjeldende frister for saksbehandling.

Embetet har i 2014 fått mange klager og henvendelser i forhold til at elevens rettigheter ikke blir oppfylt innenfor områdene spesialundervisning og psykososialt miljø. Flere av disse sakene har vi løst gjennom hendelsesbaserte tilsyn der vi har konstatert at skoleeier ikke har oppfylt elevens rettigheter. Vi har varslet pålegg dersom ikke forholdene ble rettet opp. Vår vurdering er at disse hendelsesbaserte tilsynene har ført til viktige endringer for mange enkeltelever og at de etter våre varslede lovbrudd har rettet opp forholdene. I forhold til gjennomføring av planlagte tilsyn mener vi dette har vært en riktig prioritering av våre ressurser og at det har sikret rettighetene til de mest utsatte elevene der vi har fått kunnskap om lovbrudd eller mulige lovbrudd.

Nytt felles nasjonalt tilsyn på skoleområdet startet opp i 2014. En viktig del av tilsynet var veiledning av kommunene i forkant av selve tilsynene. Fylkesmannen i Troms vurderte det dithen at vi ville oppnå best mulig effekt av veiledningen dersom vi også involverte skolelederne i tillegg til skoleeierne. Gjennom klagesaksbehandling på enkeltvedtak har vi over tid sett at skolelederne mangler kompetanse på forvaltningsloven. Vi har også gjennom klagebehandling på standpunkt karakterer sett at det mangler kompetanse på reglene i vurderingsforskriften. På bakgrunn av dette mente vi at det ville føre til bedre regeletterlevelse for elevene dersom vi nådde ut til alle skolelederne med denne veiledningen. Dette har, etter vår vurdering, vært en vellykket strategi. Selv om vi avdekker lovbrudd gjennom tilsynene, ser vi at skolene kjenner til og har bedre forståelse for selve regelverket. Vi gjennomførte derfor fire regionale veiledningssamlinger der vi involverte alle kommunene ved skoleeier, skoleledere og PPT. Tilbakemeldingene fra både skoleeiere og skolelederne har vært utelukkende positiv og vi mener dette var en riktig framgangsmåte for å oppnå bedre regelverketterlevelse i praksis for elevene. Fylkesmannen i Troms bidro også på regional veiledning av eierne og lederne i private skoler.

Embetet har gjennomført tilsyn på skoleområdet i det omfang som var mulig med de ressurser vi har hatt til rådighet. Vi har ikke klart å gjennomføre tilsynene etter den oppsatte planen, men mener vi har hatt et sterkt fokus på elevenes rettigheter og gjennomført nødvendige hendelsesbaserte tilsyn.

Det har vært avvik på området.

31.2 Klagesaksbehandling

SKOLE

Embetet har hatt flere store klagesaker innenfor både psykososialt miljø og spesialundervisning. På området psykososialt miljø har vi hatt en stor økning i 2014. Vi behandlet 8 saker i 2013 mot 23 i 2014. Flere av sakene har blitt behandlet både som klagesaker etter § 15-2 og som tilsyn etter § 14-1. Dette er svært tidkrevende saker som stiller krav til både juridisk og pedagogisk kompetanse i embetet. Vi har også flere saker der klager har henvendt seg på nytt fordi skoleeier eller skolen ikke har fulgt opp vedtak fra Fylkesmannen. Disse sakene er fulgt opp enten gjennom nye vedtak eller som hendelsesbaserte tilsyn. Avdelingen har også et godt system der vi registrerer alle klagesaker og henvendelser. Dette gir oss en god oversikt som vi bruker i vår løpende risikovurdering i forhold til oppfølging av saker i form av tilsyn og veiledning.

Vi har både erfarne jurister og pedagoger som samarbeider om vurderinger og konklusjoner i sakene. Disse blir også behandlet innenfor gjeldende frister for saksbehandling. På området klager på standpunkt karakterer har vi imidlertid ikke klart å gjennomføre alle sakene innenfor fristen. Dette skyldes at vi i en lengre periode manglet to

stillinger på skoleområdet som følge av sykdom og endring i embetsledelsen. Som følge av mange ansattes ekstra innsats har embetet til tross for færre saksbehandlere klart å gjennomføre mesteparten av klagesaksbehandlingen innenfor de fristene som gjelder.

Vår vurdering er at vi har god måloppnåelse på området

BARNEHAGE

Måloppnåelsen på området er tilfredsstillende. Fylkesmannen har fulgt forvaltningslovens regel om saksbehandlingstid og begrunnet alle vedtak. Vi vurderer at vi har tilstrekkelig med ressurser og god kompetanse når det gjelder barnehageloven generelt.

Ved behandling av klager som gjelder likeverdig behandling benyttes økonomisk, juridisk og barnehagefaglig kompetanse som finnes på embetet. Vi får fremdeles en del henvendelser om forståelsen av dette regelverket.

For å sikre kvaliteten i klagesaksbehandlingen har vi som rutine at sakene alltid blir lest og vurdert av to saksbehandlere.

Som det går fram av tabelldata, har vi ikke hatt klager på områdene i tabellen. Vi har i 2014 hatt et økende antall bekymringsmeldinger fra foreldre som er misfornøyde med barnehagetilbudet, f. eks psykososialt miljø, ledelse, foreldresamarbeid, fysisk miljø pedagogisk tilbud og ivaretagelse av barna. Siden foreldre per dags dato ikke har anledning til å klage/be oss utøve tilsyn, sendes sakene til den aktuelle kommune med anmodning om å utøve tilsyn og komme med orientering om tiltak som er igangsatt.

Fylkesmannens veiledning og skriftlige tilbakemeldinger til kommunene og foreldre bidrar ofte til at henvendelsene ikke fører til konkrete klagesaker. Fylkesmannen prioriterer å bruke tid på dette arbeidet.

Klage i grunnskolen (opplæringsloven med forskrifter)

Type Klage	Sum	Medhold/Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist	Kommentar
Permisjon fra opplæringen, § 2-11	12	0	9	3	0	
Spesialundervisning, § 5-1	6	0	4	1	1	
Skyss, § 7-1	14	5	2	7	0	
Skoleplassering, § 8-1	10	2	4	4	0	
Psykososialt skolemiljø, § 9a-3	24	1	21	2	0	
Fysisk skolemiljø, § 9a-2	1	0	1	0	0	
Grunnskoleopplæring for voksne, § 4A-1	1	0	1	0	0	
Standpunkt (fag og orden og oppførsel)	30	0	3	27	0	
Sum	98	8	45	44		

Klage i videregående opplæring (opplæringsloven med forskrifter)

Type Klage	Sum	Medhold/Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist	Kommentar
Rett til ett/to ekstra år i vgo, § 3-1 femte ledd	3	3	0	0	0	
Videregående opplæring for voksne, § 4A-3	1	1	1	0	0	
Spesialundervisning, § 5-1	5	1	4	0	0	
Sum	9	5	5	0		

Klage i forbindelse med spesialpedagogisk hjelp til barn under opplæringspliktig alder (opplæringsloven)

Type Klage	Sum	Medhold/Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist	Kommentar
Spesialpedagogisk hjelp, § 5-7	3	2	1	0	0	Fylkesmannen mener det er bekymringsfullt at vi har få klager på § 5-7.
Sum	3	2	1	0		

Type Klage	Medhold/delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist	Sum
Barnehageloven § 10		0	0	0	0
Barnehageloven § 16		0	0	0	0
Forskrift om familiebarnehager § 7		0	0	0	0
Forskrift om foreldrebetaling § 5		0	0	0	0
Forskrift om likeverdig behandling av barnehager i forhold til offentlige tilskudd		0	0	1	1
Forskrift om midlertidig og varig dispensasjon og unntak frå utdanningskravet for styrer og pedagogisk leder § 4		0	0	0	0
Forskrift om pedagogisk bemanning § 3		0	0	0	0
Forskrift om regnskapsplikt for godkjente ikke-kommunale barnehager § 6		0	0	0	0

31.3 Statistikk og kvalitetsvurdering

BARNEHAGE

Fylkesmannen har hatt gjennomgang, kvalitetssikret og godkjent data i årsmeldingene for alle barnehagene i fylket. Underveis har vi hatt løpende kontakt og veiledet kommunale saksbehandlere ved behov.

Fylkesmannen har deltatt på BASIL-samling i regi av Udir og arrangert opplæring av kommunale saksbehandlere. Vi har inntrykk av at opplæringen har ført til færre henvendelser fra sektoren underveis i kontroll- og rapporteringsperioden i 2015.

Vi har i 2014 økt personalressursen med 20 % for å ivareta blant annet dette arbeidet, noe som har ført til at vi i større grad kan bruke rapportportalen som et analyseredskap.

Vi har ved innsyn i BASIL og ved kontakt med kommunene fulgt med at private barnehager har overholdt fristen for innlevering av årsregnskapet.

SKOLE

Embetet har i hovedsak to medarbeidere som har ansvaret for arbeidet med GSI, men det er i hovedsak en som har arbeidet med GSI dette året. I 2014 ble det ikke gjennomført egen opplæring for skoleeiere/skoler knyttet til GSI-arbeidet, men det ble sendt ut info. i forkant, med oppfordring om å benytte muligheten til å teste skjemaene/systemet før den ordinære innsamlingen startet. Vi opplever fortsatt at enkelte skoleeiere er mer opptatt av hvordan de får bort feil og advarsler i GSI, enn å diskutere (evt. med oss) årsaken til feilen/advarselen som framkommer. Dette er en av grunnene til at vi har understreket overfor skoleeierne at det er viktig at de kan stå inne for de dataene og opplysningene deres skoler har levert før de videresender dataene til oss.

Fylkesmannen fikk i løpet av gjennomføringsperioden noe færre henvendelser fra skoleeiere og skoler enn vi tidligere har fått. Samtidig er det gjerne de samme som går igjen fra år til år, evt. der det er gjort endringer i ledelsen hos skoleeier/skole. De fleste henvendelsene har vært knyttet til utfordringer i forhold til å få kvittert ut advarsler eller få fjernet feil, men noen er også knyttet til manglende forståelse av hva konkrete advarsler/feil forteller.

Underveis i innsamlingen blir vi oppmerksom på flere utfordringer knyttet både innslagspunkt for kontroller og veiledningene til skjemaene. Disse melder vi fortløpende til Udir, og vår erfaring er at disse både blir vurdert og om nødvendig resulterer i endringer.

Det er ulike forhold som rapporteres i GSI. Noen tall gir god statistisk informasjon, andre tall kan indikere mulige brudd på lov eller forskrift. Vi benytter GSI-tallene i eget analysearbeid, og delvis ved planlegging av både veilednings- og tilsynsaktivitet.

Vi opplever samlet sett at vår måloppnåelse er god.

Avvik:

Det har ikke vært avvik

31.4 Informasjon, veiledning og kunnskapsinnhenting

BARNEHAGE

Fylkesmannen har i 2014 gjennom dialog, veiledning og møter med representanter for barnehageeiere og lokal barnehagemyndighet informert om nasjonale satsinger og regelverk. I tillegg har vi gitt informasjon og veiledning, skriftlig og muntlig, om tolking av barnehageloven, forståelse av rundskriv og regelverk generelt. Spesielt gjelder det spørsmål omkring nedleggelse av barnehager, godkjenning, norm for pedagogisk bemanning, retten til barnehageplass, opplysningsplikten til barneverntjenesten, forskrift om likeverdig økonomisk behandling og rammefinansiering av sektoren.

Valg av tema for informasjonsmøter og regelverkssamlinger med kommuner og barnehageeiere foretas ut fra nasjonale føringer og kjennskap til kommuner gjennom tilsyn, klagesaker, media og øvrige henvendelser. Regionkontaktene er også viktige dialogparter ved vurdering av hvilke tema det er behov for å veilede om på møter med kommunene. Dialogen og samarbeidet med regionkontaktene gir flere positive effekter; kunnskap til Fylkesmannen om kommunenes behov for informasjon, veiledning og opplæring. De er og viktige representanter som bidrar til at nasjonale føringer i barnehagepolitikken blir kjent og implementeres ute i barnehagesektoren.

Når Fylkesmannen arrangerer regelverksamlinger og møter er både kommunen som barnehagemyndighet og barnehageeiere målgruppe. I 2014 har vi arrangert samlinger om kommunens oppgaver som barnehagemyndighet, med spesielt fokus på flerspråklige barn, samisk, endringer i forskrift om likeverdig behandling og kommunens plikt til å påse regelverketterlevelse i barnehagene. I tillegg har vi hatt regelverksamlinger for studenter ved UiT og for ansatte i PPT om spesialpedagogisk hjelp. Vi har arrangert en fagdag med fokus på samarbeid og samordning til det beste for barn og unge på tvers av etater og fagområder. Vi har fått positive tilbakemeldinger på at det ble lagt til rette for at barnehagesektoren fikk møte de kommunale Sjumilsstegkoordinatorene. Dette har gitt innvirkning på samarbeid rundt sårbare barn lokalt.

Vi får gode tilbakemeldinger når det gjelder arbeidsform og tema på våre samlinger. Formen ivaretar en delingskultur mellom kommunene, noe som igjen fører til lokal utvikling.

Alle kommunene oppfylte retten til barnehageplass ved hovedopptaket. Dimensjonering av sektoren og retten til barnehageplass tas opp som særskilt tema når Fylkesmannens lederteam har dialogmøter med kommuneledelsen. (Det avvikles 5-10 slike møter per år). I tillegg har vi vurdert dette i noen kommuners arbeid med planstrategier og samfunnsdelen i kommuneplaner.

Vi mener at våre "møteplasser" med kommunene som barnehagemyndighet og barnehageeiere ivaretar behovet for informasjon, dialog og veiledning.

Vi erfarer at BASIL stadig er blitt et bedre verktøy for kartlegging av og dialog med kommunene.

SKOLE

Fylkesmannen har gjennomført flere møter med skoleeierne i 2014. På disse møtene har vi tradisjon for å formidle og veilede på viktige områder innfor regelverket. Viktige tema som elevenes rett til et godt psykososialt miljø, spesialundervisning, rett til individuell vurderinger har vært tema i 2014. Som følge av resultatet på klagebehandlingen på standpunkt karakterer i 2013 har det vært satt et ekstra fokus på regelverket knyttet til vurdering og skoleeiers ansvar for at regelverket ble fulgt. Etter våre vurderinger har dette gitt resultater og vi hadde en nedgang i antall klager på standpunkt karakter fra 70 i 2013 til 30 i 2014. Vi mener vårt sterke fokus og veiledning har bidratt til at elevene i større grad har fått innfridd sine rettigheter i forhold til individuell vurdering.

Som følge av nytt felles nasjonalt tilsyn ble det gjennomført et omfattende veiledningsarbeid på de tema som det skulle føres tilsyn med. Embetet valgte å invitere både skoleeiere og skoleledere til regionale veiledningssamlinger. Vi bistod også Udir i gjennomføringen av veiledning av de private skolene på samme tema. Disse veiledningsrundene ble svært godt mottatt av både skoleeiere og skolelederne og tilbakemeldingene var klar på at det er viktig at Fylkesmannen veileder de som har ansvaret nært elevene i hverdagen. Tilsynene er igangsatt og vi opplever at skolelederne i stor grad innehar forvaltningskompetanse som sikrer rettssikkerheten ved enkeltvedtak.

Fylkesmannen har også bistått Udir i gjennomføring av samling om lokalt læreplanarbeid og vurdering. Dette var svært vellykket og vi mener dette er tema som det er stort behov for ute i skolene, og vi får dette langt på vei bekreftet gjennom det felles nasjonale tilsynet med elevenes utbytte av opplæringen.

Vi opplever at svært mange tar kontakt med Fylkesmannen for å få veiledning om lovverket. Dette handler om både skoleeiere, skoleledere og mange foreldre til barn i både grunn- og videregående skole. Vår avdeling har god kompetanse både på det skolefaglige og juridiske området. Dette gjør at vi kan gi god veiledning til de som henvender seg til oss og vi mener dette er med å sikre elever rettssikkerhet. Avdelingen får også gode tilbakemeldinger fra de gruppene som henvender seg til oss. Vi registrerer også alle henvendelser slik at disse blir gjenstand for risikovurdering med tanke på oppfølging i form av tilsyn og veiledning.

Avvik:

Det har ikke vært avvik

31.5 Eksamen, nasjonale prøver og kartleggingsprøver

31.5 Eksamen, nasjonale prøver og kartleggingsprøver

PAS OG PGS

Fylkesmannen får stadig færre henvendelser knyttet til PAS og PGS sammenlignet tidligere år, men vi ser også at der det er nye skoleledere uten så mye erfaring med PAS/PGS, blir disse henvist direkte til Fylkesmannen - ofte av skoleeier. Vi får relativt mange henvendelser om fiktive fødselsnummer, som oftest på epost. De aller fleste "bruker-støtte" henvendelsene gjelder likevel fortsatt i hovedsak knyttet til **påmeldinger** til nasjonale prøver og eksamen. Vi har også fått en del henvendelser knyttet til **gjennomføringen** i PGS. Vi gir i hovedsak brukerstøtte og veiledning på telefon eller pr. epost. Vi har heller ikke dette året iverksatt egen opplæring for skoleeiere/skoleledere knyttet til PAS/PGS.

Der vi ikke kan hjelpe er PAS-hjelpen en nyttig samarbeidspartner. Alle feilmeldinger og andre henvendelser angående PAS/PGS, som vi selv ikke kan besvare, videreformidles til Udir/PAShjelpen.

Vår oppfatning er fortsatt at vi er avhengig av å bli utfordret med henvendelser og feilmeldinger for at vi skal kunne gi god brukerstøtte og veiledning!

NASJONALE PRØVER

Troms fylke har fortsatt større fritaksprosent på de fleste prøvene enn nasjonalt gjennomsnitt. Dette er en utfordring vi både kommuniserer med skoleeiernivået generelt, men også søker å fokusere på ved å gjennomføre tilsyn med gjennomføringen. Selve gjennomføringen av prøvene forløp greit. Vi fikk imidlertid også i år en del henvendelser som gikk på uforklarlige feil under gjennomføring, gjerne der mangelfulle besvarelser ble levert. I noen av disse tilfellene tok skolen kontakt med oss med spørsmål om eleven kunne få anledning til å gjennomføre prøven på nytt. Alle henvendelser om dette ble i år håndtert av oss, på bakgrunn av de råd Udir har gitt oss. Vi mener samlet sett at våre mål er nådd.

EKSAMEN I GRUNNSKOLE OG GRUNNSKOLEOPPLÆRING FOR VOKSNE

I 2014 hadde Fylkesmannen i Troms ansvaret for matematikksensuren. Det ble gjennomført felles sensorskolering i matematikk i forkant av sensuren. Denne ble arrangert i Troms og et nesten fulltallig sensorcorps deltok. Også i år valgte vi, som et rekrutteringstiltak, å invitere to ekstra fagpersoner fra hvert fylke til skoleringa.

Det er fortsatt utfordrende å ha et tilstrekkelig antall fagpersoner tilgjengelig når sensoroppnevningen starter. For matematikksensuren er imidlertid tilgangen god. Utfordringen er imidlertid generelt å få alle skoleeiere/skoleledere til å se nødvendigheten og verdien av å foreslå fagpersoner, som igjen fører til at skolen får

tilført vurderingskompetanse. Det var fortsatt skoleeiere, også med ansvaret for relativt store skoler, som hadde særdeles få foreslåtte fagpersoner.

Sensuren ble gjennomført uten spesielle utfordringer og fellessensuren ble gjennomført 17. juni i Tromsø .

Målene for oppdraget vurderes samlet sett som nådd.

EKSAMEN I VIDEREGÅENDE OPPLÆRING

Utdanningsetaten i Troms fylkeskommune og Fylkesmannen i Troms er lokalisert i samme bygg. Denne nærheten utnyttes positivt med besøk og drøfting av problemstillinger mellom Fylkesmannen og fylkeskommunen omkring eksamensproblematikk i videregående opplæring/fagopplæring

Troms fylkeskommune har et velorganisert system omkring eksamensavvikling og kontakt med de videregående skolene. Fylkeskommunen er skoleeier for 16 videregående skoler, med geografisk spredning i fylket.

Fylkeskommunen har egen eksamensavdeling med avdelingsleder. Eksamensleder har god kontakt med den enkelte videregående skole i fylket. Det arrangeres samlinger for eksamensansvarlige ved skolene generelt, men også egne samlinger for skoler som er definert som privatistiskoler.

Fylkesmannen blir invitert til disse samlingene, og får her en fin mulighet til å informere generelt om eksamensforordninger i videregående opplæring, og spesielt om sentralgitt eksamen og sensur.

Det blir også tatt opp PAS problematikk som f.eks. behovet for å få registrert flere fagpersoner.

På disse møtene drøftes også arbeidsfordelingen mellom Fylkesmannen og fylkeskommunens ansvarsområde som skoleeier. Fylkeskommunes eksamensavdeling/eksamensleder har all løpende kontakt med skolene. Når det gjelder PAS problematikk, har fylkeskommunen en egen «PAS person» som skolene kontakter. Dersom utfordringen ikke løses på dette nivå, meldes det videre til Fylkesmannen. Fylkeskommunens eksamensansvarlig er kontaktpersonen til Fylkesmannen. Dette er en ordning som fungerer meget bra.

Fylkesmannen i Troms har ansvaret for oppnevning av sensorer i norskfaget for Nordland, Troms og Finnmark. Det har vært problemer med mange nok fagpersoner foreslått fra skolene. Etter samarbeid mellom fylkesmannen og de tre fylkeskommuner med rekruttering av mulige sensorer, er denne situasjonen nå endret.

Sensoroppnevningen i PAS fungerer uten problemer. Føringsen av karakterforslagene fra sensor 1 og sensor 2 fungerer som forventet.

Sensorskoleringen gjennomføres som planlagt. Positive tilbakemeldinger fra deltakerne og dyktige forelesere og nyttig kompetanseheving.

Fellessensurmøtefor våreksamen i Tromsø gjennomføres på en ryddig god måte. Fylkesmannen leier hele Scandic hotell og samler vel 200 sensorer innen de aktuelle fag. Hotellet har god erfaring og yter oss god praktisk assistanse med flere interne nettverk. Dermed at det ikke blir flere brukere enn maks 50 på hvert nettverk. Etter at slik løsning ble foreslått av U-dir, har vi hatt langt mindre feil med PAS.

Fellessensurmøtefor høsteksamen i Tromsø gjennomføres på en tilfredsstillende måte. Her benytter vi oss av et annet hotell som også gir oss god praktisk oppfølging.

Fylkesmannen i Troms får særlig god tilbakemelding fra sensorene for gjennomføring av fellessensur og rask oppfølging med utbetalinger av honorar og reiseregninger. Representanter fra Fylkesmannens økonomiavdeling er å tilstede på fellessensurmøtene som rådgiver for sensorene mht utfylling av reiseregninger og kontrollsjekk av honorarskjema.

Elektroniske kartleggingsprøver

Fylkesmannen følger med i PAS for å skaffe seg oversikt over gjennomføringen av kartleggingsprøvene. Det er også dialog med fylkeskommunen for å sikre at de obligatoriske prøver blir gjennomført.

Fylkesmannen har ingen direkte oppfølging av hvilke tiltak skolene setter inn mot elever som er under kritisk grense. Eneste kontroll er spørsmål til fylkeskommunen om disse elevene følges opp.

Oppfølging av denne elevgruppen er et kontrollområde som Fylkesmannen i Troms mener bør prioriteres.

Fylkesmannen i Troms

Særskild Rapportering	Spesifiser dersom avvik fra landsgjennomsnittet totalt eller på enkeltprøver)	Spesifiser dersom stor variasjon mellom skoleeiere innad i fylket	Vurdering av årsak til avvik	Beskrivelse av tiltak over skoleeiere med høy andel elever med fritak
Hvor stor andel av elevene har fått fritak fra deltakelse på nasjonale prøver	Troms fylke har fortsatt en høy andel fritak fra nasjonale prøver sammenlignet med landsgjennomsnittet (nedenfor vises andelen fritak samlet for alle prøvene): Troms: 4,5 % Nasjonalt: 3,3 % Dette avviket gjenspeiler situasjonen også på enkeltprøver.	Nedenfor referert andelen fritak (samlet alle prøver) i de fire største kommunene: Tromsø kommune: 4,3 Harstad kommune: 4,1 Lenvik kommune: 10,4 Målselv kommune: 0,2 Lenvik kommune ligger tradisjonelt høyt i fritaksandel, mens fritaksandelen til Målselv kommune er særdeles lav.	De avvikene som framkommer i prosent må sees i lys av størrelsen på kommunene. Små kommuner/skoler, med få elever, får forholdsvis stort utslag på fritaksprosenten allerede ved ett fritak.	Vi har de to siste år gjennomført tilsyn med kommuner - basert på risikovurdering. Vi har ikke planlagt ytterligere tilsyn det kommende året, men vil ved de kommende prøvene se til at tendensen vi f.eks. ser både i Lenvik og Målselv fortsetter.

31.6 Tiltak innenfor tilpasset opplæring, spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning

Fylkesmannen har gjennom Sjumilssteget i Troms gjennomført flere tiltak som har tverrfaglig eller tverretattlig karakter. Også i 2014 har resultater og tilbakemeldinger fra kommuneanalysene i 2012 vært førende for mange aktiviteter. Alle kommuner i fylket har sin Sjumilsstegskoordinator. Disse får løpende informasjon fra Fylkesmannen både gjennom brev, eposter og møter om statlige satsinger. Koordinatorene melder også tilbake om forhold de er opptatt av. Gode ideer og tiltak publiseres til alle gjennom Sjumilsstegs nettsider. Det har i 2014 vært tilbudt flere tverretattlige konferanser og møter, av disse kan nevnes møtet med koordinatorene og barnehagemyndighetene 7.5.14 som samlet rundt 70 deltakere og Nasjonal Oppvekstkongressen 6.-7.10.14 med 400 deltakere fra hele oppvekstområdet. Den siste ble arrangert i et samarbeid med BLD. Hele konferansen ble streamet og en optelling uka etter viste at 28000 hadde fulgt sendingene fra konferansen. Sjumilsstegets arbeid med basis i tverretattlig arbeid og tidlig innsats har blitt presentert for ulike studentgrupper, herunder også for spes.ped-studenter ved høyskoler og universitet.

Gjennom nye prosjektskjemmidler for 2014 har Fylkesmannen bidratt til utvikling av nye tverretattlige satsinger i kommunene, herunder på området vold mot barn. Som ledd i dette har Fylkesmannen deltatt i utvikling av et nytt nettbasert undervisningsopplegg om barnevold som særlig rettes mot barnehager og skoler.

Internt har embetet en egen Sjumilsstegsgruppe som skal ivareta samordningsperspektivet i egen virksomhet. Denne gruppen har møte 5-6 ganger i året og har bl.a. medvirket til utvikling av interne rutiner og til et barnefokus i alle deler av embetets portefølje, herunder også i plansaker og i arbeidet rundt "Inn På Tunet".

Ytterligere omtale av Sjumilsstegets innsats finnes også under pkt. 45.1. i denne årsrapporten.

I tillegg til møter med barnehageeier/myndighet og skoleeier deltar Fylkesmannen og på møter med lederne av PPT i Troms og Statped for å følge med på kommunale og fylkeskommunale tiltak og utviklingsarbeid innenfor spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning. Vi ser at det kan være nødvendig å forankre dette samarbeidet slik at vi kan være med å bidra til et mere helhetlig samarbeid i fylket.

31.7 Tilskuddsforvaltning

BARNEHAGE

Etter at finansieringen av alle barnehagene i hovedsak skjer gjennom kommunesektorens frie inntekter, går det svært få ressurser til tilskuddsforvaltningen. Vi har ikke hatt etterslep på søknader om tilskudd i 2014 og heller ikke mottatt klager på vedtak om tilskudd.

Vi har mottatt en henvendelse vedrørende tilbakebetaling av investeringstilskudd. Etter regelverket (Rundskriv F-04/2007) som var brukt ved tildeling av investeringstilskudd til barnehager, kan Fylkesmannen vurdere om hele eller deler av tilskuddet skal kreves tilbakebetalt ved brudd på bindingstiden. Jf. punkt 7 i rundskrivet kan ikke investeringstilskuddet kreves tilbakebetalt hvis det vil være urimelig overfor barnehageeier. Etter en konkret vurdering av saken, har Fylkesmannen kommet til at investeringstilskuddet ikke skal tilbakebetales.

Kap. 231 post 63 Tilskudd til tiltak for å bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn i førskolealder

Det er gjennomført stikkprøver med 3 kommuner på tilskudd til tiltak for å bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn i 2014. Det er ikke funnet avvik ved stikkprøvene.

SKOLE

Kap.225 post 24 Tilskudd til opplæring av barn og unge asylsøkere.

Fylkesmannen har forvaltet dette tilskuddet etter retningslinjene. Beleggslister fra UDI region Nord har kommet uoppfordret i god tid før søknadsbehandlingen. Det ble avdekt få avvik mellom søknader fra kommuner og beleggslister fra UDI. Ut fra refusjonssøknadene fra kommunene ser det ut til at de aller fleste barn i grunnskolealder får grunnskoleopplæring meget raskt etter at de har ankommet asylmottakene.

Kap. 225 post 66 Tilskudd til leirskoleopplæring

Fylkesmannen har forvaltet tilskuddet etter retningslinjene. Longyearbyen og 19 av 24 kommuner søkte og fikk innvilget tilskudd til leirskoleopplæring.

Kap 225 post 66 Tilskudd til samisk i grunnopplæringen

Fylkesmannen forvalter tilskuddet etter retningslinjene og det rapporteres tre ganger årlig til udir gjennom tertialrapportene. Fylkesmannen sikrer gjennom ordningen at kommunene blir påminnet om rettigheter elever har etter opplæringsloven § 62.

Gjennom vår informasjon og oppfølging av skoleeierne mener vi at elever i fylket som har rettigheter etter § 62 får disse oppfylt.

Kap.225 post 67 Finsk i grunnopplæringen

Embetet forvalter ordningen i tråd med retningslinjene og det rapporteres tre ganger årlig som følge av tertialrapporteringen.

Fylkesmannen mener at vi gjennom ordningen er med å sikre at elever med rettigheter til å lære finsk som andrespråk får denne retten oppfylt. Som et ledd i forvaltningen av tilskuddene gis det årlig informasjon til skoleeierne om de rettigheter og plikter som opplæringsloven § 27 gir.

Resultatområde 32 Oppgaver for økt kvalitet i barnehagen og grunnopplæringen

32.2 Kompetanseutvikling og rekruttering

Barnehage

Utdanningsdirektoratet har justert malen for kompetansetiltak innenfor barnehageområdet for 2015. Egen rapport er sendt direkte til Utdanningsdirektoratet.

Vi viser til ovennevnte tabell hvor vi har satt inn totalsum for tiltakene som det ble søkt om høsten 2014. I tillegg har vi fordelt resterende midler til en 20 % prosjektstilling hos Fylkesmannen. Denne stillingen har bidratt til at vi i samarbeid med kommunene har startet et arbeid med å bygge opp grunnkompetanse for nye assistenter.

Assistentutdanningen: I 2014 ble det startet opp en klasse med assistentutdanning i regi av UIT. Studiestedet for innværende år er Finnsnes i Lenvik kommune. Etter en kartlegging i fylket skulle det være stor interesse for dette tilbudet. Etter mye motivasjon og utadrettet arbeid ut mot kommunene fikk vi likevel bare 12 studenter til studiet. En Quest back undersøkelse i samarbeid med UIT viser at mange assistenter har vanskeligheter med å reise/være borte, problemer med å få permisjon/permisjon med lønn og at det er gitt for sein informasjon ut til barnehagene. Dette kan være grunner til at det er så stort avvik mellom interesse for utdanningen og reell deltakelse. I tillegg argumenteres det med at denne videreutdanningen bør kunne telles som første trinn i barnehagelærerutdanningen.

Vi får fremdeles gode tilbakemeldinger fra assistenter som har gjennomført utdanningen,

Kompetansemidler: Vi har også i år fordelt kompetansemidlene med et grunnbeløp på kr 10 000 per kommune. Resterende beløp er fordelt etter antall barn i barnehage i den enkelte kommune. Midlene er tildelt etter søknad fra kommuner og regioner.

I 2014 var det to regioner (tilsammen 11 av 24 kommuner) i Troms hvor kommunene valgte å samarbeide om kompetanseutvikling over kommunegrensene. I de tre øvrige regionene er midlene tildelt den enkelte kommune. Flere og flere kommuner har sett behov for selv å ha et fastere grep om midlene. Fylkesmannen har informert om Kompetansestrategien på ulike møter med kommuner, barnehageeiere, regionnettverk med mere. Siden Fylkesmannens møtepunkter ofte er med barnehagemyndighet og barnehageeiere, har vi i tillegg valgt å sende informasjon om kompetansestrategien ut til alle barnehagene i fylket. Fylkesmannen anser at vi ved denne måten å fordele midlene på når målet i tråd med føringene i kompetansestrategien.

Praksiskandidatordningen/Fagbrev: Vi har tildelt midler til kommunene for tilrettelegging og gjennomføring for assistenter som ønsker å ta barne- og ungdomsfagbrev i kommunale og ikke kommunale barnehager. Dette er et ledd i kompetansehevingen for ufaglærte assistenter som jobber i barnehager i Troms fylke. Fylkesmannen ønsker at det skal stimuleres til at flere assistenter i barnehager i Troms tar barne- og ungdomsfagbrev. Antall assistenter som ønsker å ta fagprøven har økt betraktelig i 2014. Vi ser imidlertid at ventetiden for å gjennomføre fagprøven har økt. Fylkesmannen planlegger en dialog med Troms Fylkeskommune om dette.

Basiskompetanse for assistenter: Vi har tildelt midler til kommuner for gjennomføring av kursrekker med kompetanseheving for assistenter i kommunale og ikke kommunale barnehager. Det er en kursrekke som 15 av kommunene i Troms fylke gjennomfører. Kursrekken skal gi assistentene grunnleggende basiskompetanse om barnehagens samfunnsmandat, oppgaver, ansvar og plikter. Det gis i tillegg en innføring i hva som er assistentens rolle, oppgaver og ansvar i barnehagen. Dette kompetansetiltaket er utviklet på initiativ fra Fylkesmannen i samarbeid med regionale fagpersoner og gjennomføres lokalt. Ved å bygge opp et nettverk har vi mulighet til å dele erfaringer og undervisningsmateriell.

Handlingsplan for likestilling i barnehagene: I Troms har vi et likestillingsteam med deltakere fra Fylkesmannen i Troms, Universitetet i Tromsø, Utdanningsforbundet, Fagforbundet, Tromsø og Lenvik kommune, og to private barnehager. Sammensetningen og arbeidsform er tatt opp til vurdering med regionkontaktene i fylket. Det er viktig at ikke alle medlemmene er fra Tromsø. Møtene er derfor lagt til ulike steder i fylket og organisert slik at første del av dagen er et internmøte for likestillingsteamet. Andre del av er åpen og lokale styrere blir invitert for informasjon og dialog om hva det vil si å jobbe med likestilling og likeverd i barnehagen. I november 2012 inngikk vi en avtale med UIT og to barnehager om et FOU arbeid som fokuserer på hvordan utvikle et læringsmiljø som fremmer likestilling og likeverd mellom gutter og jenter. Rapporten fra dette arbeidet ble ferdigstilt i 2014, og er sendt ut til alle barnehagene i fylket.

Lekeressurs: I 2014 har vi som et rekrutteringstiltak og tiltak for å øke andelen menn i barnehagen satt i gang et prosjekt hvor formålet er å vise ungdomskolegutter at det å jobbe i barnehagen kan være attraktivt. Prosjektet retter seg mot gutter i ungdomsskolen. Ungdommens primære oppgave som lekeressurs er å leke med barna. Av 24 kommuner i Troms har 17 kommuner søkt om midler til dette prosjektet i flere barnehager, Det har vært en enorm respons.

Sjumilssteget til barn og unges beste. Hensikten med sjumilssteget er å bidra til tverrfaglig arbeid i kommunene til det beste for barn og unge. Barnehagene i fylket er invitert med i dette arbeidet. www.sjumilssteget.no. Vi har arrangert en fagdag med fokus på samarbeid og samordning til det beste for barn og unge på tvers av etater og

fagområder. Vi har fått positive tilbakemeldinger på at det ble lagt til rette for at barnehagesektoren fikk møte de kommunale Sjumilsstegkoordinatorene. Dette har gitt innvirkning på samarbeid rundt sårbare barn lokalt.

GLØD/Rekruttering - Det er fortsatt stor mangel på barnehagelærere og dermed mange som går på dispensasjon. Størst utfordring er det i noen av våre små kommuner, der mangelen er størst og hele sektoren dermed blir preget av mangel på faglig kompetanse. Dette gjør oss bekymret for kvaliteten på barnehagetilbudet. I tillegg er det store utfordringer med å skaffe nok samisktalende personale til samiske barnehager og avdelinger. Dette har vært et viktig fokus i GLØD arbeidet i 2014. GLØD-nettverket har arbeidet aktivt med å motivere kommunene til å utarbeide kommunale rekrutteringsplaner.

Fylkesmannen anser at arbeidet med kompetanseutvikling, spesielt på grunn innkjøpt prosjektstilling, har bidratt til å styrke kompetansen og kvaliteten i barnehagesektoren. På grunn av dette har vi bedre kunne lagt til rette for erfaringsdeling, koordinering, initiering og deltakelse.

Skole/barnehage

"Kompetanse for mangfold 2013 – 2017"

Fylkesmannen i Troms var et av tre embeter som ble valgt ut til å delta som pilot i den nasjonale satsingen "Kompetanse for mangfold" sammen med Universitetet i Tromsø som faglig støttespiller. Vi valgte ut aktuelle kommuner med høy andel flerspråklige barn i skoler og barnehager, som fikk tilbud om deltakelse i satsingen. Tilbudet om deltakelse ble sendt til kommunene i september 2013 og første orienteringsmøte ble arrangert i oktober 2013. Kommunene Tromsø, Harstad og Lenvik, samt Longyearbyen lokalstyre er deltakere i satsingen. I tilbudet ble det lagt stor vekt på at satsingen skal være forankret hos barnehage- og skoleeier og at kompetanseløftet skal være barnehage- og skolebasert. Kommunene valgte selv 3 barnehager og 3 skoler som deltakere i satsingen, bortsett fra Longyearbyen som er organisert som *en* skole. Høsten 2013 ble i stor grad brukt til kartlegging og planlegging av det videre arbeidet. I løpet av 2014 har Fylkesmannen i samarbeid med Universitetet i Tromsø arrangert kick-off samling for deltakerne (februar 2014), deltatt på nasjonal konferanse i regi av UiT (juni 2014) og arrangert regelverkssamling for deltakerkommunene (desember 2014). Da det var liten tid til planlegging av satsingen lokalt har vi opplevd at det var en viss treghet i oppstarten og utfordrende for Universitetet i Tromsø å finne nok ressurser ved oppstarten. Fylkesmannens pådriverrolle har vært viktig i startfasen. Vi opplever nå at satsingen er godt i gang ute i kommunene og at samarbeidet mellom kommunene og UiT som faglig støttespiller er godt.

Fylkesmannens mener at arbeidet med kompetanse for mangfold har bidratt til å styrke kompetanse og kvalitet i barnehagesektoren og i grunnopplæringssektoren på området. Vi vurderer at tiltakene har ført til at ansatte i barnehager og skoler som deltar har fått større fokus på og økt kompetanse på det flerkulturelle området, og at kompetansehevingen er barnehage- og skolebasert. Utfordringene framover vil være spredning i den enkelte kommune og til de øvrige kommunene i fylket. I dette arbeidet tror vi at Fylkesmannen må være aktiv som pådriver og koordinator.

Fylkesmannens rolle har hovedsaklig vært å informere, motivere til deltakelse, rekruttere og velge ut deltakere. Vi har og fordelt midler til kommunene, mens det er UiT som har innhentet planer og fulgt opp kommunen og enhetene faglig. Fylkesmannen har og informert om kompetansesatsingen på nettverksmøter (for barnehagesektoren) og møter med barnehage- og skoleeiere, samt barnehagemyndighetene i fylket. Kompetanse for mangfold skal være tema på Fylkesmannens møte med barnehage- og skoleeiere og andre samarbeidsparter i mars 2015. Vi ønsker på denne måten å dele erfaringer og spre informasjon om satsingen.

Skole

KOMPETANSE FOR KVALITET VIDEREUTDANNING MED VIKARMIDLER OG STIPENDMIDLER

I 2014 er det 19 av 24 kommuner som har benyttet seg av vikar- og/eller stipendmidler til videreutdanning jf. Kompetanse for kvalitet. I tillegg har 4 private skoler og Troms fylkeskommune benyttet seg av tilbudet.

I mars gjorde Fylkesmannen en ekstra innsats for å forsøke å motivere og sikre høy deltakelse i videreutdanningen. Fylkesmannen informerte om regjeringens satsning og utfordret skoleeierne/stilte dem spørsmål om hva de hadde gjort for å motivere lærere, og om de hadde noen formening om hvorfor de hadde lav/høy søkning til ordningen. De aller fleste svarte at de hadde gjort en god motiveringsjobb. Fylkesmannen kan i midlertid ikke si noe om denne ekstra innsatsen hadde noe å si for økningen i antall søkere. Dette på grunn av at finansieringsbelastningen for kommunene ble mindre dette året i forhold til tidligere år på realfag i tillegg til at man fikk en stipendordning.

I Troms har det vært relativt god oppslutning om ordningen, både med vikarmidler og stipendmidler.

STRATEGI FOR ETTER- OG VIDEREUTDANNING AV ANSATTE I PPT 2013 – 2018

I Troms er det bare 3 PPT ansatte som tar videreutdanning jf. strategien. Det var opprinnelig 15 søkere, men en god del ansatte ble avvist av skoleeier, og noen av skoleeierens prioriterte ansatte fikk ikke skoleplass.

Etterutdanningsmidlene for PPT ble fordelt på de 3 søkerne vi hadde. Fylkesmannen har ikke noen kunnskap om hvorfor bare disse tre søkte på etterutdanningsmidler, men det kan antas at beløpet det kan søkes på er såpass lavt at det anses som mye arbeid for lite lønn.

32.6 Urfolk og nasjonale minoriteter

BARNEHAGE

Fylkesmannen har i 2014 mottatt en klage fra foreldre på avslag på plass i samisk barnehage. Selv om vi ikke er klageinstans fulgte vi opp kommunen ved å informere om at kommunen etter barnehageloven § 8 skal legge til rette for at samiske barn sikrer og utvikler sitt språk og sin kultur dersom foreldrene ønsker det. Temaet ble videre fulgt opp med gjennomgang av samiske barns rettigheter på regelverkssamlingen for alle kommunene i fylket.

Fylkesmannen har i samarbeid med Fylkesmannen i Finnmark, Sametinget og Senter for samisk i opplæringen v/ Samisk Høgskole arrangert et samisk språkmotiveringsseminar for ansatte i samiske barnehager og norske barnehager med samiske barn. Målgruppen var barnehageansatte i Finnmark og Troms. Det var stor påmelding til kurset og vi fikk svært positive tilbakemeldinger fra deltakerne. De var og fornøyde med det faglige innholdet og at det var tilrettelagt for erfaringsdeling.

Vi får stadige bekymringsmeldinger på grunn av mangel på ansatte med samisk språk og kulturforståelse. Høsten 2014 ble det igangsatt et samarbeid med Fylkesmannen i Finnmark og Samisk Høgskole om å etablere samisk KOMPASS og samisk arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning. Disse utdanningene er utlyst og vil starte opp høsten 2015.

Sametinget deltar på våre møter i region Nord, dette bidrar til erfaringsutveksling og utvikling av vår kompetanse. Vi opplever likevel at det burde være en bedre rolleavklaring mellom oss og Sametinget når det gjelder våre oppdrag.

SKOLE

Embetet har gjennom både skriftlig informasjon til kommunene og på samlinger med skoleeiere informert om retten elever har til opplæring i og på samisk samt finsk som andrespråk/kvensk. Opplæring i samisk og finsk/kvensk kommer som tillegg til opplæring i de øvrige fagene og for mange skoler er det problematisk å organisere denne opplæringen. Det er gjort flere endringer i fag og timefordelingen som skal gi større fleksibilitet for skolene og vi opplever at skoleeiere og skolene trenger mye veiledning på dette området. Vi har deltatt i møter med skoleeiere, skoleledere og nettverk for lærere som underviser i samisk og finsk/kvensk for å informere om de ulike ordningene. Dette har bidratt til at flere elever har fått en bedre undervisningssituasjon der fordelingen av timer som tas fra andre fag til samisk og finsk er blitt bedre enn tidligere.

Fylkesmannen i Troms har sammen med Fylkesmannen i Finnmark gitt tilskudd til utvikling av læremidler til faget finsk som andrespråk. Vi har i 2014 bidratt til å ferdigstille det første læreverket i kvensk for barnetrinnet. Dette arbeidet pågår fortsatt og vi vil også i 2015 bidra til at dette kan utvikles til et helhetlig læreverk for hele barnetrinnet. Dette er banebrytende i og med at det til nå ikke har vært læreverk i kvensk språk. Dette vil være et godt bidrag til den revitaliseringen av kvensk språk i Troms og Finnmark.

Det er også gitt midler til utvikling av ordbøker og grammatikk til bruk i opplæringen i finsk som andrespråk. Storfjord språksenter, som ivaretar både samisk, kvensk og finsk, har fått midler til å utvikle undervisningshefter til bruk på hele barnetrinnet.

Ut fra de midler vi har til rådighet har vi oppnådd svært mye på læremiddelsiden som vil komme elevene og lærerne til gode.

Ressursrapportering

Resultatområde	Kapittel 0525	Fagdep.
31.1 Tilsyn	kr 2 555 318,07	kr 0,00
31.9 Annet tilsyn og forv. på utd.omr. (rest 31)	kr 2 460 323,39	kr 5 925 731,12
Økt kvalitet i barnehage og grunnopplæringen	kr 863 134,79	kr 515 512,93
36 Landsdekkende oppgaver KD	kr 0,00	kr 0,00
Sum:	kr 5 878 776,00	kr 6 441 244,00

Statens Helsetilsyn

Resultatområde 41 Tilsyn og klagesaksbehandling etter barnevernloven

Når det gjelder barnevernet i Troms har vi i 2014 hatt en negativ utvikling i enkelte kommuner når det gjelder fristbrudd i undersøkelsessaker.

Fylkesmannen har på grunnlag av gjennomgåtte fristskjemaer fra barneverntjenestene fått kunnskap om fristoversittelsene, og vi har hatt kontakt med 3 barneverntjenester, som omfatter 6 kommuner i Troms for å få klarhet i årsakene til fristoversittels blant annet med møter, råd og veiledning, jf. forskrift om mulkt etter barnevernloven.

Vi viser forøvrig til egen årsrapport 2014 fra Fylkesmannen i Troms til Statens helsetilsyn innenfor dette området.

41.1 Hendelsesbasert tilsyn

Fylkesmannen i Troms har i løpet av 2014 behandlet 62 saker som hendelsesbasert tilsyn rettet mot kommunene, i medhold av barnevernloven § 2-3 fjerde ledd. 15 saker ble i tillegg sendt til lokal avklaring. Dette medfører en økning i antall saker i forhold til 2013 hvor vi behandlet 43 tilsynssaker.

Resultatet av Fylkesmannens behandling var at det ble påpekt 49 lovbrudd, 11 påklagede forhold medførte råd og veiledning og det var ingen bemerkning i 29 av de påklagede forholdene.

I 2014 behandlet vi 4 tilsynsklager fra barna i barneverninstitusjon eller deres foresatte etter tilsynsforskriften § 11. Det ble påpekt 1 lovbrudd, gitt råd og veiledning i 2 og det var ingen bemerkning for 3 av de påklagede forholdene.

41.2 Planlagt tilsyn

Tilsyn med barneverninstitusjonene: Fylkesmannen har i løpet av 2014 ført tilsyn med i alt 7 barneverninstitusjoner, herunder 25 avdelinger. Tilsammen gjennomførte Fylkesmannen 60 tilsynsbesøk. Ett av tilsynsbesøkene var gjennomført som systemrevisjon.

Fylkesmannen opplever å ha tett kontakt med institusjonene gjennom besøk ved tilsyn og telefonkontakt. I forkant av meldte tilsynsbesøk ved institusjonene får beboerne egne brev om at tilsynet kommer på besøk. I andre halvår av 2014 har vi i brevene spesifisert særskilte tema som vi ønsker å snakke med beboerne om. Beboerne kan også benytte SMS-telefon for kontakt. Alle tilsynsbesøk er lagt til tidlig ettermiddag/kveld, dvs. tidspunkt der beboerne forventes å være tilstede på institusjonen. Beboere som ønsker det har i tillegg fått tilbud om samtale på Fylkesmannens kontor. Flere av beboerne ved institusjoner i og rundt Tromsø har benyttet seg av dette tilbudet.

I 2014 ga vi i forbindelse med individtilsyn 2 begrunnede meldinger. Ved systemrevisjon var tema institusjonens ivaretagelse av beboernes skole/ opplæringstilbud, samt fritids/aktivitetstilbud. Det ble ikke funnet avvik eller gitt

merknader ved dette tilsynet.

Tilsyn med kommunene: Fylkesmannen har gjennomført tilsyn som systemrevisjon i 4 kommuner, dvs. 3 barneverntjenester, fordi en av tjenestene er en interkommunal tjeneste med vertskommunesamarbeid fra en annen kommune. Tema var hentet fra barnevernloven. Følgende ble undersøkt gjennom tilsynene: Kommunenes arbeid med oppfølging av barn i fosterhjem. Alle de tre tilsynene inngikk i det landsomfattende tilsynet rettet mot kommunene initiert av Helsetilsynet.

Det ble funnet brudd på krav utledet av lov eller forskrift i 3 av de 3 gjennomførte tilsynene. Eksempler på lov- og/eller forskriftsbrudd er:

- Kommunen sikrer ikke oppfølging og kontroll av barnets situasjon i fosterhjemmet.
- Kommunen sikrer ikke barns rett til medvirkning ved oppfølging av barn i fosterhjem

41.3 Klagesaker

I 2014 behandlet vi 4 klagesaker etter barnevernloven § 6-5 (rettighetsklager). Dette er en nedgang fra 2013 hvor vi behandlet 20 rettighetsklager. 2 av sakene ble stadfestet, 1 ble opphevet og tilbakesendt og 1 ble endret.

Fylkesmannen ser at kommunene har utfordringer i forhold til anvendelse av forvaltningsloven, og vi ser at flere saker må sendes tilbake til kommunen da klagen ikke er førsteinstansebehandlet, iht. forvaltningsloven § 33. Det har i 2014 blitt brukt tid på veiledning av kommunene i forhold til dette. Dette kan også ha medvirket til at vi har mottatt færre klagesaker i 2014.

Vi behandlet 21 klager rettet mot institusjonene i 2014, mot 41 året før. I disse 21 klagen var det 26 påklagede forhold hvor klager fikk medhold i 9.

41.9 Andre oppdrag

Kontrollskjemaene fra 24 kommuner i Troms er gjennomgått etter hvert kvartal, og den halvårige rapporteringen fra 24 kommuner er gjennomgått og vidersendt til departementet.

To av barneverntjenestene, som omfatter tre kommuner er tett fulgt opp i etterkant av det landsomfattende tilsynet da de ikke hadde klart å lukke avvikene. Kommunene følges videre opp i 2015, det er berammet møte med to av kommunene som oppfølging av tilsynet.

Se for øvrig årsrapporten som er sendt Statens helsetilsyn.

Resultatområde 73.1 Klager på individuelle tjenester etter lov om sosiale tjenester i N

Fylkesmannen i Troms fikk inn 91 saker etter lov om sosiale tjenester i NAV i 2014.

105 saker ble ferdig behandlet i løpet av året, og restansen pr 31.12.14 var 12 saker.

87 av sakene ble ferdig behandlet innen tre måneder. Andel med saksbehandlingstid inntil tre måneder var altså 83%. 14 av sakene ble behandlet innen fire måneder, tre saker innen fem måneder, og en sak innen seks måneder.

Resultatområde 74 Tilsyn etter lov om sosiale tjenester i Nav

74.1 Hendelsesbasert tilsyn

Fylkesmannen ferdigbehandlet i løpet av 2014 en sak som hendelsesbasert tilsyn rettet mot kommunen v/Nav-kontoret. Tre saker ble i tillegg sendt til lokal avklaring. Pr. 31.12.2014 hadde vi ytterligere to saker under behandling.

74.2 Planlagt tilsyn

Fylkesmannen har i 2014 gjennomført planlagte tilsyn ved systemrevisjon i fire kommuner. Vi oppfylte dermed volumkravet. Samtlige tilsyn inngikk i det landsomfattende tilsynet med kommunens ansvar for å sikre en forsvarlig tildeling og gjennomføring av kvalifiseringsprogram.

74.9 Andre oppdrag

Resultatområde 82 Tilsyn og klagesaksbehandling som gjelder helse- og omsorgstjenestene

Det vises til rapportering i de ulike delpunkter under.

82.1 Hendelsesbasert tilsyn

Fylkesmannen i Troms behandlet i 2014 149 saker om hendelsesbasert tilsyn, til sammenligning mottok vi 177 i 2014. Median saksbehandlingstid var per 31.12.2014 på 6 måneder hvorav saksbehandlingstiden har variert mellom 0.0 mnd og 26.2 mnd. Resultatkravet for 2014 var en median saksbehandlingstid på 5 måneder, eller mindre ved maksimalt 2500 nye saker i 2014.

Fylkesmannen i Troms har etter dette ikke nådd resultatkravet i 2014. Årsaken til manglende resultatoppnåelse er sammensatt. Gjennom 2013 og 2014 har ikke Helse- og omsorgsavdelingen vært fullbemannet. For å bedre resultatoppnåelsen har det å bemanne avdelingen etter frafall vært en prioritert oppgave. August 2014 var samtlige stillingshjemler i avdelingen besatt. Dette har bidratt til at Fylkesmannen i Troms har snudd kurven fra en jevn økning av restanser frem til august til å produsere likt med inngangen fra august og fra oktober redusert restansene gradvis.

Fylkesmannen i Troms ser at våre restanser er gamle, noe som i all hovedsak skyldes manglende bemanning. På grunn av restanseprofilen har det vært prioritert å jobbe med gamle saker siste halvdel av 2014, og saker som må gis prioritet av andre årsaker. I tillegg har det blitt benyttet overtid i 2014, særlig i tilknytning til dugnadsuke. Resultatet av dugnadsuken vises i statistikken for november hvor det ble produsert 22 saker på hendelsesbasert tilsyn.

Forøvrig er det fokus på at saker fortløpende registreres i NESTOR slik at vi har et oppdatert verktøy for produksjonsstyring.

Fylkesmannen i Troms har i 2014 mottatt to skriftlige henvendelser fra politiet hvor det stilles spørsmål om etterforskning. En sak er fremdeles under behandling og i den andre saken ble det ikke tilrådd videre etterforskning. Fylkesmannen i Troms har i 2014 ikke bedt politiet om å etterforske sak uten henvendelse fra politiet.

82.2 Planlagt tilsyn

Fylkesmannens helse- og omsorgsavdeling har i 2014 gjennomført planlagte tilsyn tilsvarende 12,5 systemrevisjoner/poeng, fordelt på 16 ulike tilsyn. Volumkravet var 17 poeng. I tråd med embetsoppdraget har vi prioritert hendelsesbaserte tilsynssaker og klagesaker der det var nødvendig med rask behandling. Statens helsetilsyn ble orientert om dette, bl.a gjennom vår risikovurdering/rapportering i tilsynsplanen.

Vi har samordnet planen for tilsyn med helse- og omsorgstjenester med planene for tilsyn med barneverntjenester og sosiale tjenester i Nav, for å bidra til at staten er koordinert i sine tilsynsaktiviteter overfor kommunene.

Som kontaktfylkesmann har vi også utarbeidet plan for tilsyn med spesialisthelsetjenesten i helseregionen, koordinert arbeidet og gjennomført halvårige tilsynsmøter med Helse Nord RHF. Resultater fra landsomfattende tilsyn har vært presentert på et av møtene.

Et regionalt team har gjennomført stikkprøvetilsyn med 7 sykehus i Nord-Norge. Tema for tilsynet var håndtering av henvisninger. Dette som oppfølging etter landsomfattende tilsyn i 2012. Funn viste at foretakene (fortsett) ikke følger regelverket når det gjelder ansiennitetsdato og rettighetstatus ved viderehenvisninger/mottak av viderehenvisning. For pasienter med mistanke om kreft eller andre alvorlige sykdommer kan svikt få alvorlige følger.

Regionalt team har også gjennomført systemrevisjon ved Nordlandssykehuset, Bodø, med tema psykisk helsevern til barn og unge.

I Tromsø kommune er det gjennomført tilsyn med fengselshelsetjenesten (legemiddelbehandling) og med legevakt (opplysningsplikt til barnevernstjenesten). Det ble påpekt lovbrudd ved begge tilsynene.

Fylkesmannen har også gjennomført 4 uanmeldte tilsyn med kommuner, tema har vært overbelegg på sykehjem og kartlegging av ernæringsstaus.

I desember gjennomførte vi på kort varsel tilsyn med et stort nyåpnet sykehjem i Harstad kommune (Bergsodden sykehjem) på grunn av flere avisartikler og leserinnlegg som hevdet at pasienter var innelåst mot sin vilje fordi det var innstallert hotelldører. Dette ble avkrefet gjennom tilsynet, og vi fikk nyttig tilleggsinformasjon om undervurderte oppstartsproblemer etter overføring av pasienter og personell fra tre sykehjem som samtidig ble nedlagt.

82.3 Klager på helse- og omsorgstjenester etter pasient- og brukerrettighetsloven m.fl.

Fylkesmannen i Troms mottok i 2014 171 rettighetsklager, og produserte 143. Dette fordelte seg på 49 avsluttede saker om nødvendig helsehjelp, 26 avsluttede saker om syketransport og 68 avsluttede saker på temaet helse og omsorg for øvrig. Resultatkravene var at minst 90% av sakene som ble behandlet etter pasient og brukerrettighetsloven og tannhelsetjeneste loven skulle ha en behandlingstid på 3 måneder eller mindre. Fylkesmannen i Troms oppnådde her 76% for nødvendig helsehjelp og 22% når det gjelder helse/omsorg for øvrig. For saker om nødvendige reiseutgifter mellom hjem og behandlingssted var kravet at median saksbehandlingstid skulle være 3 måneder eller mindre. På dette området var Fylkesmannen i Troms sin resultatoppnåelse en median på 0.9 måneder.

Fylkesmannen i Troms har i 2014 kun delvis oppnådd resultatkravet. Årsaken til dette er sammensatt, men skyldes i stor grad at Helse- og omsorgsavdelingen i 2013 og 2014 ikke har vært bemannet fullt ut grunnet frafall ved avdelingen. I særlig grad har nok dette i 2014 rammet rettighetsklager på omsorgstjenester og saker om egenbetaling til kommunene hvor avdelingen har vært nødt til å bygge opp kompetansen på nytt gjennom 2014. Samtlige stillingshjemler ved Helse- og omsorgsavdelingen ble besatt i august 2014. Dette har medført at avdelingen samlet sett har snudd den jevne økningen av restanser gjennom 2014 til å redusere restansene samlet sett fra 84 saker per juli til 50 per desember.

Når det gjelder den klare resultatoppnåelsen for syketransport i forhold til at de øvrige områdene ikke får

resultatoppnåelse, så skyldes dette i noen grad at produksjonskapasitet ikke har vært snudd bort fra sykefrakttransport til nødvendig helsehjelp og omsorgstjenester. Denne prioriteringen er gjort fra august 2014.

Fylkesmannen i Troms hadde ved utgangen av 2014 16 saker som var over 6 måneder. Majoriteten av disse sakene var klager på krav om egenbetaling for kommunale helse- og omsorgstjenester. På dette området har Fylkesmannen i Troms deler av 2014 ikke hatt tilstrekkelig kompetanse, noe som har medført at disse restansene har blitt gamle. Det er satt inn tiltak for å øke kompetansen og redusere sårbarheten. Dette gjennom intern opplæring, eksternt kurs og to saksbehandlere med kompetanse på området.

For vedtak etter pasient- og brukerrettighetslovens § 4A mottok fylkesmannen i Troms 144 kopier av vedtak, disse ble behandlet med en median på 0,1 mnd. 57 vedtak hadde en varighet på mer en 3 måneder. Etter vedtaksdato foretok Fylkesmannen i Troms kontroll etter 2-3 måneder i 11 saker, 3-4 måneder i 32 saker og 5-6 måneder i 2 saker. Av 144 vedtakskopier ble 118 tatt til etterretning, 12 ble opphevet og 14 endret helt eller delvis.

82.9 Andre oppdrag

For oppgaver etter lov om kommunale helse- og omsorgstjenester avsluttet fylkesmannen i Troms 47 saker hvorav 31 saker var over 3 måneder når de ble avsluttet. Resultatkravet var at ingen saker skulle overstige 3 måneder. Fylkesmannen i Troms hadde for saker på kapittel 9 for lang behandlingstid, som resultat av det ble det satt et mål i september 2014 hvor saksbehandlingstiden skulle reduseres til maksimalt 3 måneder. Fylkesmannen i Troms oppnådde målsetningen og per 09.02.2015 har vi fortsatt ingen saker som overstiger 3 måneder.

Det er i 2014 mottatt 13 varsel fra helseinstitusjon om innleggelse med hjemmel i lov om kommunale helse- og omsorgstjenester §§ 10-2 og 10-3.

Fylkesmannen har ikke kunnet prioritere å skrive en egen Helse- og omsorgsmelding eller gjøre egne kartlegginger som en del av det planlagte tilsynet.

Resultatområde 83 Folkehelse

Det vises til rapportering i de ulike delpunkter under.

Folkehelse i plansaker: Det gis innspill i alle plansaker fra varsel til offentlig ettersyn i forhold til folkehelse. Folkehelseperspektivet framheves som en kvalitet man må etterstrebe særskilt i fbm større boligområder og fortetting i byer og sentra. I forbindelse med kommuneplaners arealdel anbefaler vi kommunen å sette av areal for friluftsliv og sørge for bestemmelser som ivaretar folkehelse i plansaker. Folkehelse er knyttet opp til universell utforming og det er ikke reist innsigelser til planer i 2014 for manglende ivaretagelse. Intrykk av at kommunene er opptatt av gode og attraktive bomiljøer og møtesteder/arenaer.

83.2 Planlagt tilsyn

Fylkesmannen har gjennomført landsomfattende tilsyn med folkehelsearbeid i to kommuner. I Kåfjord ble det konkludert med at kommunen ikke har kommet i gang med løpende oversiktsarbeid i tråd med folkehelselovgivningen. Lenvik er kommet godt i gang. Det var også planlagt et tredje tilsyn med folkehelsearbeid (Gratangen). På grunn av forhold i kommunen ble tilsynet utsatt/gjennomført i februar 2015.

83.3 Klagesaker

Fylkesmannen i Troms behandlet 2 saker på miljørettet helsevern i 2014. Resultatkravet var at 90% av sakene skulle være behandlet innen 3 måneder. Behandlingstiden hos Fylkesmannen i Troms hadde et spenn i behandlingstid på 4,6 til 12,6 måneder.

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet

Resultatområde 42 Familierett

42.1 Ekteskapsloven

Fylkesmannen ga 355 bevillinger til separasjon, og 270 bevillinger til skilsmisse. Dette er en liten økning fra 2013, da tallene var henholdsvis 322 og 259.

Det ble behandlet en klage over avslag på prøvingsattest.

42.2 Anerkjennelsesloven

Fylkesmannen behandlet 58 søknader om anerkjennelse av utenlandsk skilsmisse.

42.3 Barneloven

Fylkesmannen har få saker etter barneloven til realitetsbehandling, men temaet forholdet mellom barneloven og barnevernloven er tatt opp i flere saker som er behandlet som hendelsesbaserte tilsyn i medhold av barnevernloven § 2-3 fjerde ledd. I 2014 har vi behandlet 6 saker etter lov om barn og foreldre. 2 saker omhandlet stadfestelse av samværsavtale. 4 saker handlet om reisekostnader ved samvær. I tillegg har vi telefon og e-posthenvendelser hvor vi løpende har gitt råd og veiledning etter barneloven, herunder særlig spørsmål knyttet til reiseutgi

42.4 Veiledning og informasjon

Fylkesmannen har på familierettens område en omfattende oppgave mht. veiledning av publikum gjennom telefon, e-post og ved oppmøte ved kontoret.

Resultatområde 43 Førre tilsyn med kommunenes plikt til å sørge for et krisesentertilb

Fylkesmannen i Troms hadde ingen tilsynsaktivitet på dette området i 2014. Samtlige kommuner i fylket har et krisesentertilbud. Det foreligger ikke forhold som er kjent for Fylkesmannen og som gir grunn til å tro at kommunen ikke oppfyller sine forpliktelser etter krisesenterloven.

Resultatområde 44 Førre tilsyn med familievernkontor

Fylkesmannen har ikke gjennomført tilsyn ved familievernkontorene i 2014, dette er planlagt gjennomført i 2015.

Resultatområde 45 Barn og unge

Barn og unge i plansaker: Det er høy fokus på barn og unge i arealplanleggingen i Troms. Vi har inntrykk av at kommunene er gode på arbeidet med barn og unge og BU er definert fokusområde i flere kommuner. I saksbehandlingen har vi, tidlig i planstadiet, rettet fokus på synliggjøring av eventuelle problemstillinger i enkeltsaker. Utvikling av gode bestemmelser for KP areal. I 2014 har vi ingen innsigelser knyttet til ivaretagelse av hensynet til barn og unge. Dette kan være et resultat av at tema er blitt bedre kjent i fylket og at terskel for å kontakte FM på et tidlig stadium er lav. Det registreres fortsatt problemstillinger rundt hensynet til barn og unge og fortetting (med kvalitet). Harstad kommune har en bestemmelse om frikjøp for lekeareal i sentrum. De arbeider med rullering av sentrumsplanen for Harstad og forslag der er at det lages en liste for de nærmiljøanlegg som må rustes opp i området. Frikjøpmidlene brukes her. Dette er en del av Sjumilssteget for barn og unge, hvor

de sikres rettigheter gjennom planleggingen som et av stegene i denne tverrsektorielle satsningen.

45.1 Informasjonsevne og samordning

Fylkesmannen i Troms har i 2014 avsluttet sitt nasjonale oppdrag med spredning av Sjumilssteget til andre embeter i Norge. Ved utgangen av året var alle embeter, bortsett fra ett (Hedmark) besøkt. Det ble gjennomført i alt 43 arrangementer, herunder møter, konferanser der det ble gitt presentasjoner eller arrangert work-shops om bruk av barnekonvensjonen i praksis. Sammen med Fylkesmannen i Finnmark har vi også startet utrulling av Sjumilssteget i Murmansk fylke i Russland. Det har høsten 2014 også vært arbeidet med et særlig oppdrag fra Arbeids- og velferdsdirektoratet om "Barneperspektivet i NAV". BLD har vært holdt fortløpende orientert om aktivitetene knyttet til den nasjonale spredningen av Sjumilssteget.

Sjumilsstegets metodikk, i hel eller minimert form er i dag i bruk i over halvparten av landets fylkesmannsembeter. Flere embeter vil vurdere programstart i 2015. Det er bygget opp et nasjonalt nettverk av fagpersoner i departement, fylkesmannsembeter, universiteter, pilotkommuner, hos Barneombudet og Unicef, som har særlige kunnskaper om barnekonvensjonen. Nettverket hadde møte ombord i Hurtigruta "Trollfjord" 17.-18.09.14. Sjumilssteget har også medvirket til videreføring av en 10-vektallsutdanning om barnekonvensjonen ved Universitetet i Stavanger.

Sjumilsstegets nettside www.sjumilssteget.no, der dokumenter tilhørende programmet ligger, er i 2014 tilrettelagt for fylkesvalg. Flere av embetene har dette året lagt ut sine nyheter om satsingen på denne siden. Fylkesmannen i Troms v/Sjumilsstegskoordinator er redaktør for nettsiden og ansvarlig for kontakt med nettdesignerfirmaet som tilpasser siden for nye embeter. Sjumilssteget har også en facebookside som ved utgangen av året nærmer seg 1000 følgere. Sjumilssteget i Troms tok også initiativ til omfattende arrangementer rundt i hele Norge i forbindelse med barnekonvensjonens 25-årsfeiring, der det bl.a. er skrevet en ny sang om barnets rettigheter. Denne ble, sammen med Sjumilsstegets foredrag om barnrettens historie, fremført på den nasjonale oppvekstkonferansen 2014, som BLD og Fylkesmannen i Troms arrangerte i lag.

Sjumilssteget har også medvirket til intern samordning i Fylkesmannsembetet og vår interne Sjumilsstegsgruppe har hatt jevnlig møter. En følge av det interne arbeidet er at det er utviklet nye maler for bl.a. behandling av klagesaker, der vurderinger knyttet til konvensjonens art 3 og 12 er sentrale. Malene er spredt til andre fylkesmannsembeter.

Sjumilssteget er også profilert i media forøvrig - i fagtidsskrifter og i nyheter. Det har vært et løpende samarbeid med mange frivillige og humanitære organisasjoner og i tillegg mange møter med Ungdommens fylkesråd og enkelte Ungdomsråd. Ungdommens fylkesråd hadde som følge av vårt samarbeid tilsammen 4 innlegg på oppvekstkonferansen 2014.

Ytterligere omtale av Sjumilssteget og den interne innsatsen i Troms, er tatt inn under årsrapportens pkt. 31.6.

45.2 Fritak for taushetsplikt

Fylkesmannen behandlet i 2014 11 saker vedrørende fritak fra taushetsplikt på barnevernområdet. Dette er en stor økning fra 2013.

45.4 Biologisk opphav

Fylkesmannen har i 2014 behandlet syv henvendelser fra bortadopterte om biologisk opphav. Vi har i tillegg mottatt og behandlet syv andre henvendelser angående adopsjonssaker, farskapssaker og krigsbarnsaker.

45.5 Nasjonalt opplæringstilbud i undersøkelsessaker

Resultatområdet omfatter to programmer:

a.) Tverrfaglig opplæringsprogram for relevante faggrupper om å samtale med barn om vold og seksuelle overgrep

Fylkesmannen arrangerte den 15.10.2014 et dagskurs sammen med RVTS "Å se og snakke med barn om vold og seksuelle overgrep. Om handlingskompetanse og barnesamtalen." Det var 104 påmeldte deltakere til kurset. Fylkesmannen har fått tilbakemeldinger om at deltakerne var fornøyd med tilbudet og det er ønskelig å kunne

gjenta dette kurset ved en senere anledning.

Kurset er finansiert over Barne- og likestillings- og inkluderingsdepartementets kapittel 854, post 21. Rapport om oppfølging av resultatområdet vil sendes departementet og direktoratet innen fristen, den 15. april 2015.

b) Nasjonalt opplæringsprogram om undersøkelsessaker i barnevernet

Fylkesmennene ble gitt i oppdrag å organisere og administrere kurs som skulle tilbys barnevernansatte i kommunene uten kostnader. Bufdir skulle lede og koordinere arbeidet, men utviklingen av selve innholdet i opplæringen skulle RKBU/R-BUP Øst Sør stå for. Etter møtet den 11.6.2014 mellom Bufdir og Fylkesmannsembetene om BLDs oppdrag, ble det besluttet at hovedformålet med årets konferanser burde være å tilrettelegge for en hensiktsmessig arena slik at kunnskap om, og erfaringer med bruk av ulike verktøy/modeller/maler, herunder «Kvello-modellen», kunne presenteres og drøftes, og videre at erfaringene oppsummeres nasjonalt.

Fylkesmannen i Troms inngikk samarbeid med Fylkesmannen i Finnmark om å være teknisk arrangør for dagskonferanse for ansatte i barneverntjenestene i Troms og Finnmark, hvor RKBU Nord skulle stå for det faglige innholdet. Konferansen ble arrangert i Tromsø den 19. november 2014. Fra Troms var det 46 påmeldte deltakere. Etter vårt syn innfridde ikke konferansen helt forventningene, og dette synes vi er uheldig særlig med hensyn til at dette er et viktig utviklingsarbeid som det legges store ressurser i.

Konferansen ble finansiert over Barne- og likestillings- og inkluderingsdepartementets kapittel 854, post 21. Rapport om oppfølging av resultatområdet vil sendes departementet og direktoratet innen fristen, den 15. april 2015.

45.7 Tilskudd til kommunalt barnevern

I forbindelse med videreføringen av satsingen på kommunalt barnevern i 2014, fordelte vi 4,9 nye stillinger i Troms. I tillegg ble tildelte stillinger i 2011, 2012 og 2013, som tilsammen utgjorde 23,7 stillinger, videreført i 2014.

Som en del av satsingen på kommunalt barnevern mottok Fylkesmannen i Troms kr 400 000 til kompetanse og samhandlingstiltak. Disse midlene ble fordelt med kr 50 000 til region Midt-Troms (11 kommuners samarbeid), og kr. 350 000 til Tromsø kommune.

Midlene til Midt-Troms samarbeidet skulle gå til opplæring i bruk av programvaren Familia for å imøtekomme lovfastsatte krav, dette spesielt i forhold til tiltaksarbeid med barn og barns rett til medvirkning. Hvordan sikre at rapportering gis til rett tid og på riktig måte er spørsmål vi stiller oss.

Midlene til Tromsø kommune skal gå til å utvikle og implementere en modell for opplæring og veiledning av tilsynsførere. Dette for å sikre en bærekraftig modell i samarbeid med andre kommuner.

Resultat område 46 Universell utforming

Det gis innspill til alle saker på ulike plannivåer (både samfunn og areal) for hvordan hensynet til UU kan løses. I alle plansaker, fra varsel til offentlig ettersyn, og i kommuneplaner er det oppfordret til boligbygging med universell utforming ved synliggjøring av plan. og bygningslovens §11-9 nr 5 og 12-7 nr 4 og 5 (bruk av PBL for blant annet verktøy i realisering av boligsosial handlingsplan). Vi har formidlet temaveilederen "universell utforming i kommunal planlegging" (fra FM Oppland og Hedmark og Hedmark og Oppland fylkeskommuner) til samtlige kommuner. Universell utforming er et vanskelig område å følge opp og vi ser at kommunene sliter med å omsette UU i tiltak og aktivitet. Mest fokus på UU i areal saker. I forbindelse med større planer både på kommune nivå og regionale planer oppfordres det til at UU blir et gjennomgående og tverrfaglig perspektiv. Ingen kommuner i Troms har en egne planer for UU.

Troms Fylkeskommune ble invitert til å delta i en utvidet pilotering, men måtte takke nei til invitasjonen pga ressursmangel.

Resultatområde 47 Integrering av innvandrere

47.1 Statsborgerseremonier

I 2014 ble det arrangert to statsborgerseremonier, én i Harstad 14. juni og én i Tromsø 18. oktober. Disse to byene har hver sin seremoni årlig.

Det totale antallet inviterte deltakere var 230, mens 57 deltok. Til Harstad var 97 inviterte mens 27 deltok (28,7 prosent), mens det til Tromsø var invitert 133 med 30 deltakere (22,5 prosent).

IMDi deltok på begge seremoniene.

Statsborgerseremonier

Embeter	Antall seremonier	Prosent nye statsborgere som har deltatt
FMTR	2	24,8
Sum	2	

47.2 Bosetting av flyktninger

Fylkesmannen har også i 2014 hatt god dialog med IMDIs regionkontor i nord. Ved samling for kommunene har Fylkesmannen bidratt til at IMDIs anmodning om bosetting av flyktninger i fylket har blitt fulgt opp. Embetet har arrangert konferanser i samarbeid med IMDI og har holdt innlegg, spesielt innen juridiske problemstillinger

47.3 Introduksjonsordning for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven)

Fylkesmannen har i 2014 behandlet 1 klagesak etter introduksjonsloven § 22, dvs. klager over enkeltvedtak som er fattet i kommunene. Klagesaken gjaldt stans i introduksjonsprogram, jf. introduksjonsloven § 7. Kommunens vedtak ble stadfestet av Fylkesmannen. Hva som er årsaken til at det i 2014 bare kom inn 1 sak som gjaldt klage over kommunalt enkeltvedtak etter introduksjonsloven, og henholdsvis 13 saker i 2013 og 7 saker i 2012, er det vanskelig for Fylkesmannen å si noe sikkert om. En mulig årsak kan eventuelt være at kommunene har fått økt sin kompetanse på området og at deltakerne derved finner mindre grunn til å klage, men det kan også være tilfeldig at det i 2013 var et så vidt lavt antall klagesaker. Fylkesmannen er derfor spent på hvordan dette utvikler seg i årene fremover.

Når det gjelder veiledning, var Fylkesmannen medarrangør for en konferanse 9. og 10. april som Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) region nord holdt for kommunene. I tillegg til IMDi, Fylkesmannen og kommunene, deltok også Nav og Troms fylkeskommune. Tema for konferansen var introduksjonsordningen, og en lignende samling ble gjennomført også i 2012 og 2013. Vi orienterte om Fylkesmannens oppgaver på integreringsområdet, særlig om endringene i introduksjonsloven som ble innført fra 1. september 2012, som innebærer at kommunene skal gjennomføre internkontroll og Fylkesmannen skal føre statlig tilsyn med kommunenes virksomhet etter denne loven. Det ble også gitt orientering om felles nasjonalt tilsyn og departementets lovavklaringer knyttet til gjeldende tilsynsystema. Fylkesmannen i Troms mottar også henvendelser om introduksjonsloven pr. telefon og epost fra kommuner og publikum, og gir veiledning om gjeldende regelverk.

47.4 Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere og norskopplæring for asylsøkere

Organisere etterutdanningen for lærere som underviser voksne innvandrere i norsk og samfunnskunnskap

I samarbeid med VOX har Fylkesmannen avholdt etterutdanningskurs for lærere i norskopplæringen. Det ble avholdt etterutdanningskurs som gikk over to dager høsten 2014. På kursets første dag var det et kurs som var beregnet for lærere innen grunnskoleopplæring for voksne og ett kurs som var beregnet for lærere i norskopplæringen for voksne innvandrere. På den andre dagen var det et felles kurs for begge disse lærergruppene. Kursets innhold ble bestemt etter ønske fra lederne i voksenopplæringen på en ledersamling som Vox arrangerte. Etterutdanningskurset ble meget godt mottatt. Det uttrykkes at kursene er viktige for faglig påfyll

og for erfaringsutveksling mellom voksenopplæringene i fylket.

I tillegg til to-dagers kurset ble det avholdt 4 kurs i vurdering av muntlige ferdigheter for lærerne i norskopplæringen for voksne innvandrere. Dette for at alle lærerne skulle ha mulighet til å delta på ett kurs.

47.5 Tilsyn med kommunenes gjennomføring av introduksjonsloven

Fylkesmannen har i 2014 gjennomført tilsyn med 2 kommuner slik det fremgår av oppdraget fra BLD, og vi har fulgt IMDi tilsynsinstruks 2013-2015 hvor tema er om deltakerne får et introduksjonsprogram som er helårlig og på fulltid. Før utgangen av 2014 var endelige rapporter sendt ut i begge kommuner. Det ble avdekket lovbrudd i den ene kommunen, men allerede før utsending av endelig rapport, hadde kommunen rettet opp forholdene. På bakgrunn av at det er avdekket lovbrudd, og kommunene gir tilbakemelding om at det er viktig å sette fokus på dette området, mener Fylkesmannen at temaet som er valgt for tilsynene er relevant og treffende for tilsynet.

Ved at tema for tilsyn velges ut av IMDi, og det blir utarbeidet en felles veileder som skal benyttes, har lovens bestemmelse om hva som menes med «helårlig» og på «full tid» blitt kommentert nærmere. Departementet har underveis i tilsynsperioden gitt lovavklaringer på hva som skal regnes som «helårlig» og på «full tid» og endret gjeldende rundskriv flere ganger. Fylkesmannen er selvfølgelig positiv til at departementet gjør dette, men det fører likevel til utfordringer for gjennomføring av tilsyn når tolkningen av lovkravene endres underveis i tilsynet. Vi er ikke uenig i den siste og nåværende tolkning av hva som skal regnes som en full tids uke for program som består av både opplæringstiltak og andre tiltak. Imidlertid ble det i en periode gitt en mindre streng fortolkning, som nå er strammet inn igjen, og dette medførte at en kommune som ikke fikk avdekket lovbrudd, ville fått dette om tilsynet ble gjennomført på et tidligere eller senere tidspunkt. Denne erfaringen viser at det er viktig at departementet avklarer spørsmål knyttet til lovkrav, før det iverksettes tilsyn på et tema i alle embedene.

Resultatområde 48 Fremme likestilling og motvirke diskriminering

Handlingsplan for likestilling i barnehagene: I Troms har vi et likestillingsteam med deltakere fra Fylkesmannen i Troms, Universitetet i Tromsø, Utdanningsforbundet, Fagforbundet, Tromsø og Lenvik kommune, og to private barnehager. I november 2012 inngikk vi en avtale med UIT og to barnehager om et FOU arbeid som fokuserer på hvordan utvikle et læringsmiljø som fremmer likestilling og likeverd mellom gutter og jenter. Rapporten fra dette arbeidet ble ferdigstilt i 2014, og er sendt ut til alle barnehagene i fylket.

Likestilling i plansaker: Likestilling er koblet opp til universell utforming og behandles på lik linje i alle plansaker. se for øvrig under punkt UU.

Ressursrapportering

Resultatområde	Kapittel 0525	Fagdep.
Tilsyn og klagebeh. etter barnevernloven	kr 813 610,81	kr 0,00
42 Familierett	kr 783 220,16	kr 0,00
43.1 Tilsyn med kommunale krisesentertiltak	kr 0,00	kr 0,00
43.9 Andre krisetiltak	kr 0,00	kr 0,00
44 Tilsyn med familievernkantor	kr 0,00	kr 0,00
45 Barnevern	kr 1 172 769,74	kr 584 028,28
47 Integrering av innvandrere	kr 266 413,87	kr 0,00
47.5 Tilsyn med introduksjonsloven	kr 4 278,00	kr 0,00
Andre oppgaver under BLD	kr 30 029,69	kr 0,00
Sum:	kr 3 070 322,00	kr 584 028,00

Resultatområde 51 Siviladministrasjon

51.2 Vergemålsloven og utlendingsloven kap. 11 A

Fylkesmannen skal sørge for:

- En forsvarlig beredskapsordning for hasteoppnevninger av verger og representanter

Fylkesmannen i Troms har i 2014 klart å ivareta dette. I hovedsak har vi en fast person som ivaretar settevergeoppdrag i forhold til dommeravhør mv av mindreårige og dette har i alle saker kommet på plass i tide. Tilbakemeldingen fra politiet er at man mener at vergemålsmyndigheten nå er mer tilgjengelig. Vi ser imidlertid at dette er en sårbar ordning og kommer til å jobbe videre med å skaffe noen flere faste verger til slike saker.

I forhold til representanter for enslige mindreårige asylsøkere på mottak, har vi videreført samarbeidet med 4 faste verger, som også hadde slike oppdrag før Fylkesmannen overtok som vergemålsmyndighet. Våre skriftlige vedtak kommer i all hovedsak på plass innen en uke etter at vi har mottatt melding fra mottaket.

- En trygg kapitalforvaltning

Høsten 2014 startet Fylkesmannen en systematisk gjennomgang av alle kjente saker, i forhold til å vurdere forvaltning av midler fra Fylkesmannens side. Vi har utformet en rekke standardskriv for å varsle om mulig forvaltning, få tilbakemelding vedrørende samtykkekompetanse, vedtak om forvaltning mv. Dette innebærer oppfølging av 190 saker.

Etter vår vurdering har vi en trygg kapitalforvaltning, men opplever i liten grad at vergene tar nye valg knyttet til plasseringsalternativ. Dette var derfor et sentralt tema på våre 8 vergesamlinger i fylket i november, der ca 425 verger var til stede. Vi har imidlertid ikke registrert særlig endring i praksis så langt.

- En tilfredsstillende tilgjengelighet overfor brukerne

Etter vår vurdering har vi en tilfredsstillende tilgjengelighet overfor brukerne. Vi opererer ikke med telefontreffetid, begrenset åpningstid e.l., og registrerer også at mange tar kontakt pr e-post. Vi sikrer at kontoret er bemannet under ferieavvikling mv.

- En tilfredsstillende håndtering av godtgjøring og utgiftsdekning til verger og representanter

Etter vår vurdering håndteres dette på en tilfredsstillende måte i forhold til vergene, og med rimelig kort saksbehandlingstid. En del av de interne rutineene ønsker vi imidlertid å se nærmere på, i forhold til å redusere bruk av egne skjema mv. Det er fremdeles også uklareheter knyttet til skatt og vi registrerer at Statens Sivilrettsforvaltning arbeider for nærmere avklaringer på området. En klar, enhetlig og effektiv håndtering av utbetalinger må komme på plass for fylkesmennene i 2015.

- En sikring av at vergemålsapplikasjonen ARVE inneholder relevant og riktig informasjon

En del tiltak fra vår side har som positiv sideeffekt at opplysninger i ARVE blir korrigert. Eksempelvis inviterte vi alle verger til vergesamlinger, og fikk da tilbakemeldinger fra verger i tilfeller av feil adresse, opphør av vergemål mv. Vår vurdering er at ARVE inneholder relevant informasjon, men at en del registreringer er misvisende; eksempelvis at saker står som "løpende" som i realiteten er "avsluttet", personer står oppført med flere verger men har i realiteten bare en pr i dag mv. Slike feil har dels sammenheng med at en del opplysninger ikke lar seg lett endre i ARVE, men skyldes også at oppdatering av basisinformasjon ikke har vært systematisk prioritert fra vår side. Vi ser for oss at det noen år fremover vil være nødvendig med systematisk kvalitetssikring av opplysninger i ARVE.

- En videreutvikling av den lokale vergemålsmyndigheten, herunder sikre nødvendig kompetanse, etablere hensiktsmessige rutiner for arbeidet og effektiv styring

Stillingene i vergemålsgruppen i Troms har vært besatt i 2014 og vi har solid kompetanse på området, herunder gjennom tidligere ansatte i Tromsø overformynderi. Vi har ukentlige møter, der planlegging og strategi for håndtering av "årshjulet" er sentralt. I forhold til vergeregnskap og forvaltning av midler, har vi sett det nødvendig å lage egne oversikter, for å sikre at **alle** verger leverer fullstendig regnskap og at alle aktuelle saker vurderes i forhold til Fylkesmannens forvaltning.

I 2015 må imidlertid rutiner, standardskriv mv systematiseres på en bedre måte.

I 2014 har vi også systematisk gjennomgått regnskap fra overformynderiene og sammenlignet med informasjon i ARVE/Agresso. Dette gjøres for å kvittere ut for at alle midler som var til forvaltning i kommunene, er overført til ny ordning. Dette arbeidet er sluttført, med unntak av 4 mindre kommuner, der vi fremdeles mangler regnskap. Dette følges opp i 2015.

Fylkesmannen i Troms har lagt til grunn at alle verger med økonomisk mandat har regnskapsplikt (med unntak for ektefeller/samboere), slik at alle som ønsket å få vurdert fritak, måtte søke på nytt, selv om de evt var fritatt for 01.07.13. Vi behandlet ca 100 slike søknader i 2014 og alle verger fikk skriftlig informasjon om temaet.

Vi mangler fremdeles regnskap i 67 saker (pr 21.01.15) og vil prioritere tilsyn med disse sakene i 2015.

Fylkesmannen i Troms har så langt ikke prioritert gjennomgang av eldre saker med hensyn til mandatutforming mv jf vergemålsloven § 101 nr. 2 og 3. Vi har heller ikke systematisk frigitt midler under 2G, men håndtert dette på forespørsel eller i tilknytning til søknad om bruk av kapital.

Utfordringen for Fylkesmannen i Troms er den generelt store saksmengden, som ikke minst har sammenheng med at en rekke operasjoner skal gjennomføres for første gang og der det til dels er manglende / uhensiktsmessige løsninger i datasystemet.

I Troms ser vi også en utfordring i forhold til å ha tilstrekkelig med verger og da særlig i Tromsø by. Vi hadde en større rekrutteringskampanje i høst, med oppslag i media og informasjonsmøte, men resultatet var relativt beskjedent. Vi klarer å skaffe verger, men opplever til tider at det er krevende. Dette vil bli enda tydeligere i 2015, dersom det er behov for nye verger i mange saker der vergemålet ikke fungerer, jf manglende regnskap for 2013.

I 2014 brakte vi 1 sak inn for tingretten vedrørende delvis fratakelse av rettslig handleevne. Saken ble trukket, da ordinært vergemål viste seg å være tilstrekkelig.

Oppgaver etter vergemålsloven

Embeter	Antall saker	Antall tilsyn
FMTR		
Sum	0	0

51.3 Forliksrådene

I 2014 har vi foretatt fem oppnevninger av stedfortredere til forliksråd. Det er også i én kommune foretatt ordinær nyoppnevning for den resterende valgperioden.

51.5 Tomtefesteloven

Fylkesmannen hadde ingen saker på dette området i 2014.

Resultatområde 52 Borgerrettigheter

52.1 Fri rettshjelp

I 2014 mottok vi 123 søknader om fritt rettsråd, 289 tolkefakturaer, og 450 begjæringer om salærfastsettelse fra advokater/rettshjelpere. Det siste tallet inkluderer også begjæringer om skjønnsmessig salærfastsettelse etter medgått tid, hvor vi treffer enkeltvedtak. Vi mottar i gjennomsnitt omtrent 2/3 av sakene (ikke tolkefaktura) elektronisk gjennom rettshjelpportalen www.rettsrad.no.

Vi har behandlet 23 klager over våre vedtak på rettshjelpområdet i 2014. Statens sivilrettsforvaltning (SRF) har stadfestet 21 av våre saker i samme periode. I én sak har SRF omgjort vårt vedtak.

Våre interne saksbehandlingsfrister på området er én mnd for ordinære søknader, og 14 dager for "kurante" saker, dvs. i hovedsak de ordinære egeninnvilgelser som innsendes elektronisk. Fristene holdes, vi ser imidlertid at noen saker forsinkes av ufullstendige søknader og salær oppgaver.

52.3 Navneloven

Vi mottok fire klagesaker etter navneloven i 2014. I samtlige ble Skatteetatens vedtak stadfestet.

Resultatområde 53 Forebyggende samfunnssikkerhet

Ressurser på samfunnssikkerhet er 3 personer, dvs at det i snitt er 2 personer tilgjengelig når permisjoner, vakansekrav og sykemeldinger er regnet med.

Embetet klarer ikke å innfri alle resultatområder med dagens bemanning.

53.1 Oversikt over risiko og sårbarhet

FylkesROS har vært vurdert av riksrevisjonen i 2013/14 og de kom med noen merknader som blir tatt med i neste revisjon. Ny veileder kom i 2014 og oppbygging, tema og prosesser blir gjennomført i 2015(4-års rullering).

Kun en kommune har godkjent helhetlig ROS av Fylkesmannen i Troms. Flere har egen godkjente. Egengodkjente kan ha svakheter og noen vil ikke bli godkjent etter lov og forskrift når tilsyn blir gjennomført av Fylkesmannen. Veiledning gjennomføres etter tilsyn og i prosess for de som holder på.

Kraft. Infrastruktureiere på Kraft har gjennomgått sine planer og formidlet det til kommunene. Fylkesmannen har deltatt på møte for langtidsplan i Lofoten, Ofoten og Sør-Troms. Svakheter i Ofotennettet som påvirker Troms ved hendelser. Sårbarheten i Ofoten, ned til Narvik, Ballangen og Tysfjord og inn i Troms ved Kvanndalen. Lavangen og Salangen har svak infrastruktur på kraftledningsnettet. Fortsatt mangler det langtidsplan for redundans fra Kvaløya til Senja(redundans) og mellom Arnøya og Vannøya i Nord-Troms, og fra Finnsnes til yttersia av Senja, Håkøybotn til Brensholmen, Nordreisa til Skjervøy/Arnøya. Alle er sentrale produksjonsområder og foredling og mottak av fisk.

Ekorn tjenesten er forsterket gjennom de siste årene der flere bredbåndskabler er etablert for å styrke overføringer.

Storulykkesforskriften behandles av DSB og kommunene samt næringslivet. Ingen sektormyndighet deltar i saksbehandlingen. Tilsyn viser at kommunene ikke har oversikt på hvem som etablerer seg på næringsareal i kommunene som er behandlet av DSB knyttet til gass eller storulykkesforskrift.

Statens vegvesen har gjennomført oppgradering av E8 til Tromsø. E8 til Finland har påbegynt tunell på E6 i Sørkjosenfjellet og snøskredtunnell med innslag mellom fjellskred Nordnes I og II. Ingen omkomne på Tromsveiene i 2014. E6 stenges ved uvær i Nord-Troms på Kvanangsfjellet, dette påvirker en kommune med forsyning og post(medisiner) tjenester.

Felles for infrastruktureiere og objekteiere er at de bruker ikke FylkesROS aktivt som et strategisk dokument i langtidsplanleggingen på egne ansvarsområder. Regional planmyndighet implementerer ikke FylkesROS som et strategisk dokument i langtidsplan 2015-2024.

Under revidering i 2015 vil FylkesROS få klarere ansvaroppfølging på etatsnivå forutsatt at departement og direktorat på fagkanal skriver inn i sine EO om Fylkesmannens samordningsansvar for FylkesROS og dette dokumentet sin strategiske betydning.

FylkesROS benyttes av beredskapsfamilien og av kommunene under utarbeidelse av fokusområder i sin helhetlig ROS, samfunnssikkerhet knyttet til klimaendringer og i noen tilfeller til bruk i areal ROS.

53.3 Samfunnsplanlegging

Fylkesmannen ivaretar risiko og sårbarhet i Plan og Bygningsloven(PBL) på samfunnsdel og arealdel samt i behandling av DISP saker i kommunene. I tillegg behandler vi Kystsoneplaner og konsesjonssaker småkraft.

Det har fra 2013 til 2014 vært 15% økning i antall innsendte plansaker fra kommunene.

Fylkesmannen i Troms har behandlet 276 saker, ved 108 varsel om oppstart, 85 offentlig etersyn og 70 vedtak. Alle er vurdert med samfunnssikkerhets briller på.

I 2014 behandlet vi 29 innsigelser der 11 av innsigelsene var knyttet til Risiko og sårbarhet i arealdel.

Kommunene har sendt inn til høring - 7 arealplaner, 6 kommunedelplaner og 5 kystsoneplaner. Alle er behandlet av samfunnssikkerhet.

Aktsomhetskart vedlikeholdes av embetets GIS koordinator. Historiske data fra FAST databasen i DSB legges i vårt kartsystem. FAST gjentar vi her, egner seg dårlig til saksbehandling så lenge sektormyndighet ikke er i saksbehandlingen.

8 kommuner har sendt varsel om oppstart av kommuneplanens arealdel med innspill på samfunnssikkerhet.

1 kommune har fått innsigelse på ROS i kommuneplanens arealdel.

Antall DISP saker i Troms var 505. 4 saker berørte samfunnssikkerhet.

I Troms har 10 kommuner en samfunnsdel med mål og strategier for samfunnssikkerhet og beredskapsarbeid som er godkjent eller er i prosess etter ny lov og forskrift. De øvrige behandler helhetlig ROS som samfunnssikkerhet på utsiden av strukturen til PBL, slik loven og forskrift gir mulighet til. Fylkesmannen anmoder og veileder kommunene at de skal ha helhetlig ROS som et strategidokument for samfunnsdelen i PBL.

1 kystsoneplan har innsigelse på manglende ROS analyser.

Lenvik kommune har løst sin manglende kommuneplans arealdel gjennom dialog og prosess med Fylkesmannen, der løsningen er en minimumsløsning. Det ligger i prosessen oppstart av ny arealdel etter ny PBL, våren 2015. Utfordringene har i hovedsak ligget i begrepsforståelse mellom helhetlig ROS og arealROS og hvor de ulike analysene skal benyttes i kommunalt planarbeid.

Tromsø, Harstad og Lenvik har sendt inn flest saker til behandling. Torsken kommune er den eneste i Troms som ikke har sendt inn planer i 2014. Av alle innsendte planer er 30% boliger og 12 % er fritidsboliger. Boliger knyttet til aktsomhetssoner og industriområder har vi ikke statistikk på. Her mangler det fortsatt sikkerhetssoner og aktsomhetssoner fra DSB relatert til industriformål og type bedrifter.

6 meklinger er gjennomført i Troms, ingen knyttet til samfunnssikkerhet.

Helhetlig ROS. 12 kommuner har fått konkret veiledning på helhetlig ROS gjennom prosjekt i sør-Troms og enkeltvis på samfunnssikkerhet.

Fylkesmannen ivaretar risiko og sårbarhetsvurderinger i konsesjonssaker og vurderinger mellom magasiner og småkraftverk. Troms har underskudd på egenproduksjon i forhold til forbruk og vil prioritere magasiner for å ivareta vinterleveranser i dialog med reindrift- og miljø hensyn.

Nordnorskfjellovervåkning(NNFO) ble overført til NVE 1.1.2015. Fylkesmannen har et samarbeid og skal utvikle regional plan for fjellskred sammen med regionale statlige etater og kommunene. Ny erfaring er tilført planverket etter hendelsen "Mannen" i Rauma kommune høsten 2014. Kommunene som er direkte og indirekte involvert er Lyngen, Storfjord, Kåfjord, Nordreisa, Skjervøy, Balsfjord og Tromsø, Målselv og Bardu. Regionale statlige etater og privat næringsliv, samt frivillige enheter skal videreutvikle planverk til bruk for samfunnsutviklingen i Lyngenbassenget gitt TEK 10 §7-4.

Samarbeid med helse gjennomføres der dette tangeres etter tjenesteyting og P&B lov. Et eget interkommunalt prosjekt i SørTroms er gjennomført som et samarbeidsprosjekt mellom 8 kommuner og en vertskommune. Prosjektet har ikke gitt de ønskede resultater med unntak av 3 kommuner som vil ferdigstille helhetlig ROS i prosjektet innen 2015.

Atomberedskap. Fylkesmannen har deltatt på årets møte i atomberedskapsutvalget sammen med Mattilsynet

i Troms og Finnmark, der aktører fra reindriftsnæringen, forskere på land og sjø ga en forbedret forståelse av nedfall og faresoner/aktsomhetsområder.

53.4 Tilsyn

Fylkesmannen har utarbeidet en 4 års plan for gjennomføring av tilsyn. I 2014 har vi gjennomført 6 tilsyn, etter §14 og §15, samt forskrift til loven beskrevet som skal og bør krav. Alle rapportert i innsynsløsning til DSB.

Fylkesmannen veileder kommunene etter avvik og flere vil få lukket avvik i 2015.

Resultatområde 54 Beredskapsforberedelser

Beredskapsforberedelser. Embetet klarer ikke å innfri alle resultatområder med dagens bemanning, viser til rapportering kap 3.

54.1 Beredskapsforberedelser og regional samordning

Fylkesmannen har gjennomført en øvelse for egen kriseledelse sett i sammenheng med en større øvelse i Troms og Nordland. Under øvelse Svalbard deltok bare deler av kriseledelsen(helse). Årsak var at ingen kommuner på fastlandet deltok og øvelsen dreide mer mot hendelsen og Sysselmannens ansvar som Politimester.

Det er gjennomført beredskapsseminar mellom Nord-Troms kommunene, Fylkesmannen og Politi med fokus på fjellskred og Nordnes planverket. Rauma kommune deltok for å høste erfaringer fra mulig fjellskred Mannen og evakuering av befolkning og husdyr.

Gradert samband er etablert gjennom avtale med Troms Politidistrikt. Fylkesmannen er fullt operativ 24/7 på mottak og formidling av meldinger på sambandet.

Det er ikke gjennomført møte i sikkerhetsforum for siv/mil samarbeid i 2014. Fylkesmann og Fylkesberedskapssjef har deltatt på regionalt siv/mil møte i Kirkenes. Fylkesmannen avholder årlig ett møte over to dager med sentrale ledere på sivil og militær side i Troms. Dir HF UNN, Dir Arktisk Universitet, politimestere, sjef Brig N, sjef HV16 og GIH (sjefsmøte)

Krisestøtteverktøyet CIM er tatt i bruk ved ukentlig rapportering og rapportering ved hendelser. Helse CIM er gjort tilgjengelig for Fylkeslegen. Alle kommunene er tildelt CIM og kurs/opplæring er gjennomført fra vårt kontor og felles opplæring i Tromsø tidligere. Enkelte kommuner har gjennomført kurs på NUSB. Verktøyet er ikke skikkelig implementert i kommunens kriseledelser.

Deler av Fylkesberedskapsrådet har gjennomført ett møte i 2014.

54.2 Fylkesmannens beredskapsarbeid

Fylkesmannen har gjennomført ett møte for å sikre at regionale beredskapsplanverk er samordnet for kraftbortfall og orientert om aktivitet i 2015 for revidering av ROS og planverk.

Fylkesmannen har gjennomført øvelse for Fylkesberedskapsrådet i 2010(Kraft,veg og Ekom), 2011(mediaøvelse og GIS Sommarøy),2012(2 møter og ett fagseminar forberedelse BR13),2013 BR13 4 dager øvelse september) og 2014 (Kraft/Ekom øvelse 23.oktober).

c) Fylkesmannen har gjennomført sammen med DSB, internasjonale aktører og nødetatene, kommunene BR13 i 2013 og kraft øvelse for infrastruktureiere og objekteiere i 2014. Fylkesmannen har øvd samordningsansvar, samvirke og grensesnittet mellom ansvarsområdet Fylkesmannen og Politimesteren. Øvingsmål har vært samhandling mellom aktører, Fylkesmann som leder av Fylkesberedskapsrådet, ledelse av egen stab. Fjellskred Nordnes med 3 scenario og bakteppe evakuering av hele Lyngenbassenget til nærliggende kommuner. Kommunikasjonsenheten i samhandling med Finnmark og Nordland i 2013 og NVE, kommunene og

DSB i 2014. Øvingsmål har vært å trene eget situasjonssenter og felles situasjonssenter i samhandling med redningsledelsen. Fylkesmannens instruks er grunnleggende i målsetting for øvelsene. De viktigste funnene har vært god samhandling med nød etatene, god samhandling med kommunene. Egen kriseledelse og situasjonssenter, strategisk ledelse og operativ ledelse har fortsatt forbedringspunkter på samhandling og deling av sentrale punkter i utvikling av scenario. Klare læringspunkter og forbedringspunkter fra første øvelse i 2010, gjennom den store øvelsen 2013 og Kraftøvelsen i 2014. Sammensetning av medarbeidere i eget situasjonssenter, kommunikasjonspersonell og administrativ drift av tjenesten har fått sin form som kan benyttes i drift 24/7.

Embetet har kompetanse på bruk av SBS.

Fylkesmannen har utpekt personell til å bistå Kystverket og IUA ved akutte forurensninger i fylket.

Fylkesmannen har ikke oversendt kryptoplan til NSM. Kryptoplan blir ivaretatt av Troms Politidistrikt gjennom en egen avtale.

54.4 Øvelser

Målselv, Kvæfjord, Harstad, Skånland, Balsfjord har gjennomført øvelser. De viktigste læringspunktene er korrigerende av planverk i forhold til scenario og bevisstgjøring av egne og nødetatenes oppgaver, samt støttemuligheter fra samordningsmyndigheten.

Alle kommunene har mottatt og vært innlogget i Cim minst en gang etter installering. Rapportering under hendelser har forbedringspotensial.

Fylkesmannen har benyttet CIM under vår deltakelse i øvelser.

Fylkesmannen var øvelsesplanlegger for både Fylkesmannen i Nordland og Troms under kraftøvelsen 23. oktober 2014, samt fagseminar 23. september i Svolvær. Evaluering gjennomføres 12. februar i Harstad.

Resultatområde 55 Regional og kommunal krisehåndtering

55.1 Håndtering av uønskede hendelser

Fylkesmannen har en organisasjon for å motta og sende meldinger ved uønskede hendelser. Robusthet utenfor arbeidstid har vært en utfordring.

Troms har gjennom året de fleste kommuner involvert i stengte veier pga av snøskred mot veg, stengte fjelloverganger og fare for skred mot bebyggelse. Innstengte bygder i store og små kommuner håndteres flere ganger i løpet av vinterhalvåret. I sommerhalvåret var Balsfjord og Lyngen involvert i jordskred eller flom i bekker og sideelver med stengt E6 og evakuering av bebyggelse og trailere/biler.

Fylkesmannen er alltid proaktiv og støttende til kommuner når hendelsene oppstår og bistår med råd og veiledning samt støtte til ressurser fra andre aktører ved behov.

Fylkesberedskapsrådet gjennom infrastruktureiere og objekteiere er svært sentrale når uønskede hendelser oppstår og Fylkesmannen er aktiv i å innhente og samordne informasjon. Samferdselsmyndigheten kan legge ferger strategisk til for å bistå effektivt ambulansetil HF UNN om behovet skulle oppstå ved stengte veier.

Lærende kommuner med flere øvelser og reelle hendelser har etablert gode rutiner for evaluering og læring samt evnen til å endre planverk til det bedre. Som eksempel har Lyngen kommune blitt gode på dette.

Ressursrapportering

Resultatområde	Kapittel 0525	Fagdep.
51.2 Vergemålsloven	kr 60 788,46	kr 5 041 662,79
52.1 Fri rettshjelp	kr 876 834,69	kr 92 655,36
53 Forebyggende samfunnssikkerhet	kr 1 382 655,46	kr 0,00
54 Beredskapsforberedelser	kr 130 741,84	kr 0,00
55 Regional og kommunal krisehåndtering	kr 306 332,72	kr 0,00
Andre oppgaver under JD	kr 28 845,11	kr 0,00
Sum:	kr 2 786 198,00	kr 5 134 318,00

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Resultatområde 60 Ledelse, virksomhetsstyring og administrasjon

60.1 Helhetlig ledelse og virksomhetsstyring

Helhetlig og strategisk ledelse er prioritert i lederprogrammet som startet sen høst 2014 for øverste ledergruppe. Fylkesmannen er opptatt av konsernbygging i lederteamet uten at det skal gå på bekostning av å utøve faglig ledelse i egen avdeling. Ekstern prosessveileder har vært engasjert i program for lederutvikling. Tema i høst har vært oppfølging av arbeidsmiljøundersøkelsen og utvikling av helhetlig ledelse. Programmet følges opp i 2015 med tema som kommunikasjon, konflikthåndtering, den nødvendige samtalen, medarbeiderskap samt rekruttering. På området rekruttering deltar også de fagansvarlige fra hver avdeling. De skal etterhvert delta på flere tema i programmet.

Ledermøtet er den viktigste arena for bygging av team og samarbeid i ledergruppen. Utover drøfting av tradisjonelle driftsoppgaver har møtene vært preget av gode diskusjoner innen strategi og lederskap. Lederne kan melde saker de ønsker å få diskutert i lederfelleskapet. Utfordringer med personalledelse, virksomhetsstyring og risikostyring er eksempler på saker tatt opp i disse møtene.

Embetets overordnede strategi og virksomhetsplan er nærmere beskrevet i kap II og prinsipper for risikostyring i kap IV.

Overordnede/helhetlige risikovurderinger:

Risikovurdering av områder merket med "rødt" i risikorapporten for embetet 2, tertial 2014:

Administrasjon- og HR

Informasjonssikkerhet: Vi har ikke på plass gode nok rutiner for informasjonssikkerhet, sannsynligheten er stor og konsekvensen alvorlig om vi ikke får orden på dette området. Ledergruppa skal ta en årlig gjennomgang på dette.

Økonomi: Vi har problemer med å få utført alle pålagte oppgavene, herunder revidere og utvikle nytt virksomhets- og økonomireglement og bedre digitale fagsystemer med tanke på budsjettering og regnskapsrapporter. På grunn av underbemannet økonomiavdeling og sykefravær var ikke dette på plass ved utgangen av året.

Justis- og kommunal:

Vergemål: Vi klarer ikke å holde saksbehandlingsfrister i forhold til egne målsettinger. Tiltak for å få dette til er overtidsarbeid, nedprioritering av utadrettet virksomhet, spesialisering i perioder.

Landbruk:

Næringsutvikling: Liten innsats på næringsutvikling over tid vil bidra til mindre sysselsetting og matproduksjon fra landbruket i Troms. Risikoen er stor på lang sikt for næringa, Fylkesmannens omdømme og samfunnet for øvrig. Omprioritering av ressurser eller tilførsel av ressurser vurdert som mulig tiltak.

Helse og omsorg:

Helsetilsynsoppgaver: Store restanser og lang saksbehandlingstid pga for få erfarne saksbehandlere. Det kan sette pasientsikkerheten i fare. Mange nye medarbeider i avdelingen, 10 av 18 fra 2013 til høst 2014 har ført til stort behov for veiledning og opplæring. Situasjonen 2. tertial bedre enn 1.tertial 2014. For få kompetente tilsynsførere reduserer muligheten for gode og effektive systemtilsyn.

Tiltak: Fortsatt prioritering av klagesaksbehandling og nedprioritering av systembasert tilsyn. Internopplæring vektlegges, målrettede kurs og hospitering.

Miljøvern:

Avdelingen klarer ikke å holde saksbehandlingsfristen på biologisk mangfold i plansaker. Det er etterslep på utredningsarbeid og oppfølging av embetsoppdraget. Tiltak satt inn: Overtidsarbeid, omfordelt ressurser, nedprioritert utadrettet virksomhet.

Oppvekst og utdanning:

Avdelingen har hatt problemer med å overholde saksbehandlingsfrist i komplekse saker. Tilsyn og klagebehandling har vært utført av samme personer, langtidssykemelding på avdelingen har gjort det vanskelig å innfri resultatkravene på tilsynsområdet.

Tiltak satt inn: Overtid og dugnadsinnsats. Engasjert en jurist midlertidig, sterk prioritering av saker med risiko for at barn ikke får oppfylt sine lovmessige rettigheter.

Plan, reindrift og samfunnsikkerhet:

1. Forvaltning av norsk og svensk reindrift og opprydding i en rekke uregelmessigheter. Tiltak: Det ryddes i saker etterhvert, må å få ratifisert konvensjon om svensk/norsk reindrift.

2. Kriseorganisering

Tiltak:

1. Etablering av kriseorganisasjon internt
2. Organisering for å ivareta varsling og rapportering
3. Etablering av krisekommunikasjonsplan og nettverk
4. Etablering av gradert samband og vaktssystem
5. Etablering av sektorplaner/tiltak internt

60.2 Mangfold og likeverd

Lønns og stillingsnivåer

137 personer er ansatt i hel/deltidsstillinger pr. 01.10.2014. Dette er inklusiv 2 personer ansatt på pensjonistavlønning og 3 leger ansatt i 20 % stilling. Disse har vi holdt utenfor i beregningene nedenfor.

Av disse var 2 kvinner og 1 mann ute i 100 % foreldrepermisjon. I tillegg var en mann ut i 100 % utdanningspermisjon.

Fordeling kvinner/menn

79 kvinner - 60 % - 71 fast ansatt /8 midlertidig ansatt (eng. vikariat) 53 menn - 40 % - 48 fast ansatt / 5 midlertidig ansatt (eng. vikariat)

Ledergruppa består av 9 personer. Pr. 01.10.2014 var det 4 kvinner i ledergruppa.

I løpet av året har det vært skifte i toppledelsen. Vi har fått ny fylkesmann og Ingrid Hernes som var utdanningsdirektør er blitt assisterende fylkesmann. Stillingen som utdanningsdirektør ble utlyst i desember 2014, ingen er foreløpig ansatt.

Antall deltidsstillinger er 9 – (6,8 % av totalen).

7 kvinner – 5,3 % av totalen, 2 menn – 1,5 % av totalen.

Av disse 9 har 6 personer (2 menn og 4 kvinner) redusert stilling pga. redusert arbeidsevne og har delvis uførepensjon. Dette utgjør 4,5 % av arbeidsstyrken. En mann hadde i 2014 delvis AFP.

Sykefravær 2014

Totalt sykefravær 3,6 % (kvinner 2,1 %, menn 1,5 %). Vi er godt under målet for 2014 på 4 %.

Dette er også en nedgang på 0,6 % fra 2013 og det laveste sykefraværet vi har hatt på mange, mange år, kanskje det beste. Den største nedgangen har vært på det legemeldte fraværet hvor vi har en nedgang på 0,5 %.

Legemeldt fravær 2014 = 2,6 % (kvinner: 1,5 %, menn: 1,1, %). Legemeldt fravær 2013 = 3,1 % (kvinner 2,3% , menn 0,8)

Barns sykdom 182 dager = 0,6 %. (kvinner 128 dager, menn, 54 dager)

Planlagte og gjennomførte tiltak

Inngått ny IA avtale og revidert våre interne IA delmål.

Her er noen av målene fremover. Sykefraværet skal ikke overstige 4 %. Årlig utarbeide HMS plan, arbeidsmiljøundersøkelse og vernerunder annet hvert år. Tilby IA plass. Tilby seniorsamtaler ved fylte 62 år og seniordager og tilrettelegge for arbeidstakere med redusert funksjonsevne. Arbeidsmiljøundersøkelse ble gjennomført i 2014.

Vi er åpen for å tilsette personer med nedsatt funksjonsevne, men ingen med nedsatt funksjonsevne ble ansatt i 2014. I 2014 hadde vi en IA kandidat som jobbet hos oss i 6 mnd. Pga. en stor ombygging frem til august 2014 hadde vi ikke kapasitet til å ta imot flere med nedsatt funksjonsevne i 2014, men vårt mål er å tilby IA plasser og ha en eller to personer inne til enhver tid.

Vi har også som mål å ha inne en kontorlærling/ IT lærling, men pga. ombyggingen hadde vi ikke kapasitet til å ta inn lærling i 2014. I 2012 inngikk vi en 2 årig lærlingekontrakt, med en ung jente, denne avtalen skulle gjelde til 20.08.2014, men hun valgte av eget ønske å slutte som kontorlærling før kontrakten utløp.

Internt hos Fylkesmannen i Troms har vi fokus på mangfold ved utlysning og tilsetninger i nye stillinger, både faste, vikariat og engasjement. I avdelinger med stor andel av et kjønn oppfordrer vi det underrepresenterte kjønn å søke på stillingen. Ved å ha fokus på mangfold i rekrutteringsprosessen håper vi på sikt å kunne oppnå en jevnere fordeling også avdelingsvis. Fylkesmannen har stor tro på at vi oppnår det beste arbeidsmiljøet ved å ha balanse mellom kjønn, samt spredning i alderssammensetningen.

Vi har også følgende tekst med i våre annonser på ledige stillinger:

”Den statlige arbeidsstyrken skal i størst mulig grad gjenspeile mangfoldet i befolkningen. Fylkesmannen oppfordrer kvalifiserte kandidater til å søke, uavhengig av alder, kjønn, funksjonshemming/evne eller etnisk bakgrunn. Fylkesmannen er IA-virksomhet og vil forsøke å legge arbeidsforholdene til rette for tilsatte med nedsatt funksjonsevne”.

I tilknytning til ansettelser har vi også fokus på muligheten til å ansette innvandrere og personer med nedsatt funksjonsevne. I Troms har vi få søkere med innvandrerbakgrunn og med nedsatt funksjonsevne, men er det noen som er kvalifisert for utlyste stillinger. blir de innkalt til intervju på lik linje med andre søkere. Hos Fylkesmannen i Troms hadde vi i 2014, 2 fast ansatte med innvandrerbakgrunn.

Lønn

		Kjønnsbalanse			Lønn	
		m%	k%	Totalt(N)	m (kr/%)	k (kr/%)
Embetsledelse/direktør	2014	56,0	44,0	100	100	91,0
	2013	56,0	44,0	100	100	76,0
Seksjonssjef/ass. direktør	2014	33,0	67,0	100	100	90,0
	2013	33,0	67,0	100	100	89,0
Saksbehandler I	2014	47,0	53,0	100	100	98,0
	2013	50,0	50,0	100	100	100,0
Saksbehandler II	2014	41,0	59,0	100	100	100,0
	2013	40,0	60,0	100	100	100,0
Kontorstillinger	2014	11,0	89,0	100	100	99,0
	2013	11,0	89,0	100	100	96,0
Fagarbeiderstillinger	2014	0,0	0,0	0	100	0,0
	2013	0,0	0,0	0	100	0,0
Unge arb.takere inkl lærlinger	2014	0,0	0,0	0	100	0,0
	2013	0,0	0,0	0	100	0,0
Totalt i embetet	2014	37,6	62,4	500	100	96,0
	2013	38,0	62,0	500	100	93,1

Deltid

		Deltid		Midlertidig		Foreldreperm.		Legemeldt fravær	
		M%	K%	M%	K%	M%	K%	M%	K%
Totalt i virksomheten	2014	22,0	78,0	39,0	61,0	33,0	67,0	43,0	57,0
	2013	38,0	62,0	29,0	71,0	25,0	75,0	25,0	75,0

Ansatte

	Ledere med personalansvar			Medarbeidere			Lønn		
	2014	M%	K%	Totalt	M%	K%	Totalt	M%	K/M i %
FMTR	56,0		44,0	100	39,0	61,0	100	100	91,0

60.3 Informasjonssikkerhet og IKT

Lisenser: Bruk av antall office lisenser pr. 27/10-14 var: 153. Dette var innrapportert via felles lisenstilling for alle FM. Vi har også pr. 21/11-14 1 stk. SQL lisens.

Informasjonssikkerhet: Embetet har innmeldt informasjonssikkerhetsrapport 17/9-14 til KMD. Her bekrefter vi at det er innført informasjonssikkerhetspolicy basert på anbefalt mal.

Embetet etterfølger FMHE v/FRI sine anvisninger ved bruk av felles etablerte tjenester, samt rapporterer inn lisensdekning via felles innrapportering nevnt ovenfor.

Tatt i bruk felles lisensportal for oversikt over lisenser.

GIS og IKT strategi for embetene følges opp.

60.4 Embetsspesifikke oppdrag på IKT-området

Resultatområde 61 Samordning og modernisering i kommunene

61.1 Kommunerettet samordning

Det gjennomføres årlig kommunemøter som er bredt anlagte møter med politisk (formannskapet) og administrativ ledelse i kommunene. I 2014 ble det gjennomført 8 kommunemøter (Tromsø, Salangen, Sørreisa, Dyrøy, Balsfjord, Karlsøy, Nordreisa og Kvænangen). I forkant av kommunemøtene utarbeides det et kommunebilde som fungerer som dialoggrunnlag i møtene, der kommunens tjenester, økonomi og planverk beskrives og analyseres. Under hvert kapittel settes det opp 23 dialogpunkter som er gjenstand for diskusjon på møtene. I arbeidet med utarbeidelsen av kommunebildene brukes KOSTRA-tall, tilsynserfaringer og annen sentral informasjon som kommunenes styringsdokumenter (planverk, budsjett, årsmeldinger mv.). På møtene er vi gjennom dialogen opptatt av å peke på hvilke forhold den bør ha særlig fokus på, og synliggjøre og bevisstgjøre kommunene om det lokale handlingsrommet. Fylkesmannen har positive erfaringer med denne måten å gjennomføre kommunemøtene på, og vår oppfatning er at dette har bidratt til å forbedre kommunedialogen i Troms. Tilbakemeldingene fra kommunene er også positive.

61.2 Modernisering i kommunene

Fylkesmannen setter årlig av en del av skjønnsmidlene for å stimulere til fornying og utvikling i kommunene. I 2014 ble det satt av 7 mill. kr. av skjønnsmidlene til dette formålet.

Fylkesmannen årlige satsningsområder for prosjektskjønnsmidler var i 2014 en videreføring av skrotnisseprosjektet (tiltak mot forsøpling), videreføring av den gode skoleeier (egen utdanning for skoleeiere) og folkehelse (forebygging av psykisk helse og rus). Ved utlysning av midlene ble det også åpnet for at kommunene kunne søke om støtte til andre prosjekter som var i tråd med departementets retningslinjer. 56 % av bevilgningen avsatt til prosjektskjønnsmidler ble gitt til prosjekter innenfor de tre satsingsområdene og 44 % til andre prosjekter. Fordelingen av prosjektskjønnsmidlene for 2014 ble gjort i andre kvartal.

Vi stiller krav til at kommunene avgir status- og sluttrapportering for prosjekter som er tildelt skjønnsmidler. Disse gjennomgås internt av økonomirådgiver og aktuell fagavdeling. Fylkesmannen ser at vi generelt bør bli bedre på systematisk evaluering, formidling av resultater og tilrettelegging av erfaringsutveksling mellom kommunene for alle prosjekter som tildeles skjønnsmidler.

61.3 Samordning av statlig tilsyn

Det er utarbeidet rutiner for samordning av statlig tilsyn. De statlige tilsynsetatene er bedt om å sende kopi av sine tilsynsplaner for kommunerettet tilsyn til Fylkesmannen i Troms. Dersom pålegg blir vurdert gitt til en kommune skal tilsynsetaten vurdere om pålegget vil ha vesentlige økonomiske konsekvenser eller annen virkning for kommunen. Fylkesmannen avklarer i den enkelte sak, etter kontakt med den aktuelle kommunen, om det er behov for dialogmøte mellom kommunen, tilsynsetaten og Fylkesmannen. I 2014 har det ikke vært saker der Fylkesmannen har gjort vurderinger av pålegg eller avholdt dialogmøte.

Fylkesmannen koordinerer sine tilsyn med kommunerevisjonene (to i Troms). Statlige aktører som har utført tilsyn i kommunene for 2014 har varslet at de skal ha tilsyn og på hvilket tema de skal utføre tilsyn på. Tilsynene er formidlet for tilsynsgruppen på embetet og koordinert med våre tilsyn.

Resultatområde 62 Kommuneøkonomi

62.1 Kontroll og godkjenning etter økonomibestemmelsene i kommuneloven

Ved inngangen til 2014 var det 3 Troms-kommuner i ROBEK - Torsken (innmeldt i 2001), Nordreisa (innmeldt i 2004) og Storfjord (innmeldt i 2012). I løpet av 2014 var det ingen utmeldinger, mens Lenvik kommune ble

meldt inn i august 2014 med hjemmel i kommuneloven § 60 nr. 1 d ettersom årsregnskapet for 2013 viste at underskuddet fra 2011 ikke fullt ut hadde blitt dekket inn i 2013.

Alle kommunenes årsbudsjett 2014 og økonomiplan 2014-2017 samt årsregnskap 2013 ble gjennomgått for å kontrollere om kommuner skal være registrert i ROBEK. Fylkesmannen fant ikke grunn til å melde noen kommuner inn i registeret på bakgrunn av gjennomgangen av budsjett og økonomiplan, mens 1 kommune altså ble meldt inn som følge av gjennomgangen av årsregnskap 2013.

Ved gjennomgangen av årsbudsjett 2014 ga også Fylkesmannen skriftlig tilbakemelding til kommuner om formelle forhold i budsjettet, herunder kommunelovens krav til utarbeidelse av budsjettskjemaer og samsvar mellom de ulike skjemaene. Gjennomgangen viste at det fortsatt er en del kommuner der budsjettskjemaene er beheftet med feil eller mangler. 7 kommuner fikk tilbakemelding om dette i 2014, mot 17 ved gjennomgangen av budsjett 2013. Fylkesmannen i Troms har overfor kommunene pekt på viktigheten av samsvar mellom de obligatoriske budsjettskjemaene, for å bidra til god forståelse av budsjett (og økonomiplan) blant folkevalgte og andre.

Det ble gjennomført lovlighetskontroll av årsbudsjettet for de 3 kommunene i ROBEK (Torsken, Nordreisa og Storfjord). Ingen vedtak ble opphevet, men for én kommune (Torsken) ble det tatt forbehold om økonomiplanen. Ved utarbeidelsen av økonomiplanen hadde ikke kommunen i tilstrekkelig grad tatt sørget for at inndekning av tidligere års underskudd var i tråd med kommunens søknad til departementet om forlenget inndekningstid for underskuddene fra 2009, 2010 og 2012.

I brev med lovlighetskontroll av budsjettet ga vi også en fyldig tilbakemelding til ROBEK-kommunene om budsjettet, forpliktende plan for inndekning av underskudd og økonomiplanen som styringsdokument. Våre forbehold, merknader og kommentarer i lovlighetskontrollen ble fulgt opp gjennom dialog med kommunene, og spesielt på de årlige ROBEK-møtene vi har med hver enkelt kommune. Vi mener å kunne hevde at våre lovlighetskontroller er av høy faglig kvalitet i tråd med målsetningen i embetsoppdraget, og at kommunene i sin økonomistyring har god nytte av en slik helhetlig gjennomgang som Fylkesmannen gjør av styringsdokumentet. Lovlighetskontroll av årsbudsjett og svar på søknad om godkjenning av låneopptak foreligger normalt (iht. vår virksomhetsplan) i løpet av mars måned i det aktuelle året. I Torsken kommunes tilfelle tok saksbehandlingen noe mer tid, og lovlighetskontrollen forelå først 20. mai. Dette har sammenheng med kommunens søknad om forlenget inndekningstid til departementet, og at vi så det som hensiktsmessig å avvete saksbehandlingen til søknaden var klar.

Når det gjelder søknader om godkjenning av låneopptak fra ROBEK-kommunene er Fylkesmannens praksis at det skal legges begrensninger på kommunens låneopptak dersom kommunen ikke følger forpliktende plan for inndekning av underskudd. Behandling av søknader om låneopptak til nye tiltak må som regel avvendes til regnskapsresultatet for året før er klart slik at vi har informasjon om status i forpliktende plan. Våre vurderinger tar utgangspunkt i kommunens økonomiske bærekraft og evne til å betjene økte rente- og avdragsutgifter. Eventuelle begrensninger i låneopptak beror på en vurdering av investeringsbudsjettets profil, herunder om låneopptaket er knyttet til statlige pålegg, ordinære lovpålagte oppgaver, tiltak der det er statlige kompensasjonsordninger, og om det er såkalt selvfinansierende låneopptak (typisk startlån og lån til VAR-sektoren dersom denne er 100 % gebyrfinansiert). Kommunens evne til å gjennomføre vedtatte tiltak for å gjenopprette økonomisk balanse er sentralt i våre vurderinger, samt vår generelle oppfatning av kommunens budsjett og økonomiplan, herunder planlagt utvikling i lånegjeld, rente- og avdragsutgifter, sårbarhet i det økonomiske opplegget mv.

Ut fra ovenstående kriterier fant ikke Fylkesmannen grunn til å begrense kommunens vedtatte låneopptak i 2014.

I 2014 behandlet Fylkesmannen 9 søknader om godkjenning av kommunale garantier, mot 18 i 2013. I slike saker kontrolleres vedtaket opp mot forbudet mot å stille garanti overfor næringsvirksomhet, jf. kommuneloven § 51 nr 2, og vi ser til at kravene til vedtaket som følger av garantiforskriften er ivaretatt. Videre legger vi vekt på hvilket formål garantien gjelder for, og hvorvidt kommunen har gjort en vurdering av risikoen ved å stille garanti. I 2014 ble alle de 9 søknadene godkjent. Av dette var 2 søknader knyttet til kultur og idrett, 2 til eiendom, 2 til sysselsettingstiltak og 3 til andre formål.

Det kom i 2014 inn en søknad fra et interkommunalt selskap om godkjenning av låneopptak. Etterom en av deltagerne i selskapet er oppført i ROBEK, var låneopptak gjenstand for statlig godkjenning. Søknaden ble godkjent.

I 2014 var det ingen søknader om godkjenning av vedtekter for kraft-/hjemfallsfond.

62.2 Økonomiforvaltning - veiledning

Veiledning overfor kommunene når det gjelder økonomiplanlegging og økonomistyring skjer både gjennom møter og konferanser med kommunene, brev og e-poster og på telefon. Veiledningen retter seg både mot de ansatte i kommuneadministrasjonen og de folkevalgte. Vårt mål med veiledningen er at den skal bidra til bedre kunnskap og kompetanse om kommuneøkonomi og sunn økonomiforvaltning i kommunene.

Fra Troms har det vært 4 kommuner registrert i ROBEK i 2014. Torsken, Nordreisa og Storfjord ble videreført fra 2013 mens Lenvik ble meldt inn i 2014.

Veiledning overfor og oppfølging av kommunene i ROBEK er en prioritert oppgave for Fylkesmannen. Målet er å bidra til å gjenopprette balanse i kommuneøkonomien ved å sikre en felles forståelse for den økonomiske situasjonen i kommunene, synliggjøre det kommunaløkonomiske handlingsrommet og å være en pådriver for at det gjennomføres konkrete tiltak for å følge forpliktende plan for inndekning av underskudd. Når det gjelder hvilke tiltak som skal gjennomføres er Fylkesmannen alltid tydelig på at det er det kommunen selv med kommunestyret i spissen som avgjør.

Det gjennomføres minst ett økonomimøte pr. år med ROBEK-kommunene i Troms. Det fokuseres her på oppfølging av forpliktende plan for inndekning av underskudd og tiltak for å gjenopprette økonomisk balanse, budsjett/økonomiplan og økonomisk utvikling. Fylkesmannen har et klart ønske om at hele formannskapet deltar på disse møtene i tillegg til administrativ ledelse. I 2014 ble det gjennomført slike møter med Storfjord, Nordreisa, Lenvik og Torsken.

Vår erfaring er at ROBEK-møtene bør avholdes på høsten i forbindelse med kommunenes budsjett- og økonomiplanprosess. Videre mener vi at måten møtene blir gjennomført på har stor betydning for hvorvidt Fylkesmannens oppfølging har gjennomslagskraft og bidrar til å sette kommunene bedre i stand til å gjenopprette balanse i kommuneøkonomien. Godt forberedte møter, en klar dagsorden og klare forventninger til hva kommunen skal bidra med er nøkkelfaktorer for å få dette til. Videre skrives det referat fra møtene som sendes til kommunene, slik at oppfølgingen ved neste møte blir sikret. Fylkesmannen gir på ROBEK-møtene et bilde av den økonomiske situasjonen og utviklingen i kommunen, som i stor grad baserer seg på gjennomgang av KOSTRA-tall og kommunens styringsdokumenter. Kommunens oppgave er å redegjøre for økonomisk status i inneværende år og arbeidet med budsjett/økonomiplan og forpliktende plan for inndekning av underskudd. På ROBEK-møtene er det stort fokus på dialog med kommunens politiske ledelse (formannskapet). Vi er tilfreds med måten ROBEK-møtene blir gjennomført på i Troms, noe også tilbakemeldingene fra kommunene støtter opp om.

I brev med lovlighetskontroll av årsbudsjettet til ROBEK-kommunene gir vi også en tilbakemelding til kommunen om opplegget i budsjett og økonomiplan og økonomiplanen som styringsdokument, som også tjener som veiledning overfor ROBEK-kommunene. Sentrale punkter i dette brevet blir fulgt opp på ROBEK-møtene. Gjennom året gjennomgås i tillegg ROBEK-kommunenes periodiske økonomirapporteringer.

Gjennom prosjekt i regi av Fylkesmannen, finansiert med ekstra skjønnsmidler fra KMD, fikk Torsken i 2013 med bistand fra Harstad kommune fastsatt revisorgodkjente regnskap for 2011 og 2012. Det ble i tillegg utarbeidet nye rutiner for internkontroll og økonomistyring og kommunen rapporterte KOSTRA-tall for 2007-2012. Torsken klarte i 2014 for første gang å avlegge regnskap innen fristen og kommunen er nå å jour med regnskapsavleggelsene. Kommunens utgangspunkt for å handtere den vanskelige økonomiske situasjonen som har vedvart over år er med dette forbedret, spesielt ved at de tidligere regnskapene er på plass og at samlet underskudd nå er kjent. Torsken kommune har allikevel særskilt utfordringer, og det fremstår som svært krevende for kommunen å klare inndekning av underskudd innenfor de tidsrammer som kommuneloven setter.

Storfjord ble meldt inn i ROBEK i 2012. Kommunen er i en vanskelig situasjon men er nå godt i gang med å tilpasse utgiftene til inntektene og legge grunnlag for å dekke inn tidligere års underskudd. Av kommunene som er i ROBEK i dag er Nordreisa kommune den som er nærmest utmelding. Etter planen skal kommunen ha dekket inn alt av underskudd i 2014. Lenvik kommune ble meldt inn i ROBEK i 2014 på bakgrunn av manglende inndekning av underskudd fra 2011, og kommunen fikk sågar et nytt underskudd i 2013.

Når det gjelder kommuner som er i faresonen for å bli registrert i ROBEK er det 4 kommuner (Kvæfjord, Gratangen, Tranøy og Karlsøy) som har underskudd fra 2012 som må dekkes inn i 2014 for å unngå ROBEK. Det har i 2014 blitt gjennomført kommunemøte med en av de nevnte kommunene.

Kommunemøtene er en sentral del av dialogen mellom Fylkesmannen og kommunene, og økonomi og økonomistyring er alltid et viktig tema. I 2014 ble det gjennomført kommunemøter med Tromsø, Salangen, Sørreisa, Dyrøy, Balsfjord, Karlsøy, Nordreisa og Kvænangen. Utover dette har det i 2014 ikke blitt iverksatt særskilte tiltak overfor kommuner i faresonen.

Fylkesmannen utarbeider årlige rapporter om utviklingen i kommuneøkonomien i Troms basert på KOSTRA-tallene. Som tidligere år ble det, basert på de endelige KOSTRA-tallene i august 2014, laget en omfattende rapport og faktaark med fokus på demografi, økonomi og tjenesteproduksjonen. Det ble i tillegg laget en kort rapport basert på ureviderte KOSTRA-tall fra mars 2014 vedrørende kommuneøkonomi samt hovedtall fra kommunenes budsjett og økonomiplan 2014-2017. Nytt for 2014 er at det er utarbeidet egne rapporter for skatteinngang pr. mnd. og demografisk utvikling pr. kvartal. Alle rapporter distribueres internt og sendes kommunene fortløpende i tillegg til at de gjøres tilgjengelig på embetets hjemmeside.

Vi har fulgt opp kommunenes KOSTRA-rapportering for 2013 ved å gi råd og veiledning i rapporteringsarbeidet og ved å minne kommunene om at kvalitetssikring av tallene som rapporteres er viktig. Det var kun Bardu og Karlsøy i Troms som ikke rapporterte i tide til å komme med i publiseringen av de foreløpige tallene for 2013 i mars 2014, og dette var klart færre enn i tidligere år. Vårt budskap til kommunene har vært at de må gjøre det de kan for at rapporteringen skjer innenfor fristene.

Fylkesmannen har i 2014 som vanlig gitt veiledning til kommunene om det økonomiske opplegget for kommunene for påfølgende år, ved å lage informasjonsskriv til kommunene om kommuneproposisjonen og statsbudsjettet. Dette ble fulgt opp med veiledning pr e-post og telefon, og vi bidro også på konferanser om kommuneproposisjonen/statsbudsjettet som i Troms blir arrangert av KS Nord-Norge.

Fylkesmannen har årlig en fagsamling for økonomisjefene og andre med faglig ansvar innenfor økonomi i kommunene (Økonomiforum Troms). Det faglige innholdet hadde denne gang fokus på SSBs befolkningsframskrivninger, KMDs veileder om økonomiplanlegging, kommuneplanens samfunnsdel som verktøy for bedre kommunal planlegging, låneopptak og regelverket om offentlige anskaffelser samt periodisk økonomirapportering til kommunestyret. Oppslutningen var meget god. Samlingen fungerer godt som en arena for kompetanseheving, erfaringsutveksling og nettverksbygging. Fylkesmannen har som tidligere år brukt kr. 50 000 av de tilbakeholdte skjønnsmidlene for å delfinansiere kommunenes deltagelse på samlingen.

Fylkesmannen har fordelt skjønnsmidler med utgangspunkt i departementets retningslinjer. Vi har en tredelt modell med fordeling av basisskjønnsmidler, prosjektskjønnsmidler og kriseskjønnsmidler. Hoveddelen av midlene blir fordelt som basisskjønnsmidler i statsbudsjettet. Vi legger vekt på at kriteriene for fordeling skal være kjente og tilgjengelige for kommunene, og informasjon om dette legges ut på våre nettsider.

Fylkesmannen årlige satsningsområder for prosjektskjønnsmidler var i 2014 en videreføring av skrotnisseprosjektet (tiltak mot forsøpling), videreføring av den gode skoleeier (egen utdanning for skoleeiere) og folkehelse (forebygging av psykisk helse og rus). Ved utlysning av midlene ble det også åpnet for at kommunene kunne søke om støtte til andre prosjekter som var i tråd med departementets retningslinjer. 56 % av bevilgningen avsatt til prosjektskjønnsmidler ble gitt til prosjekter innenfor de tre satsingsområdene og 44 % til andre prosjekter. Fordelingen av prosjektskjønnsmidlene for 2014 ble gjort i andre kvartal.

Tilbakeholdte kriseskjønnsmidler skal ivareta akutte og uforutsette saker i kommunene. Her er terskelen for tildeling av midler høy. Fordelingen av kriseskjønnsmidler er søknadsbasert og ble gjort på slutten av året (dvs. oktober) når vi har oversikt over kommunenes behov. Resterende skjønnsmidler ble tildelt kommunene i tilknytning til arbeidet med kommunereformen. Kr. 550 000 ble fordelt til kommunene for å dekke konferanseutgifter og møtegodtgjørelse for folkevalgte i forbindelse med at Fylkesmannen i september 2014 arrangerte regionvise informasjonsmøter om kommunereformen for alle folkevalgte i Troms. Videre har Fylkesmannen besluttet å støtte alle kommuner økonomisk i arbeidet med å utarbeide status- og mulighetsbilder og annet arbeid som må gjøres i reformen. De tre største kommune i Troms (Tromsø, Harstad og Lenvik) er tildelt kr. 500 000 hver av de resterende skjønnsmidler for 2014. De øvrige 21 kommunene vil tildeles kr. 200 000 hver over skjønnsmidlene for 2015.

Resultatområde 63 Kommunalrett, forvaltningsrett, kommuneinndeling og valg

63.1 Kommunalrett

Fylkesmannen mottar daglige henvendelser fra kommunene (både fra administrasjonen og folkevalgte) om kommunalrettslige problemstillinger. Det er også mange henvendelser fra media om forståelsen av kommunelovens bestemmelser. Det er flest henvendelser knyttet til reglene om habilitet, men også mange spørsmål

knyttet til saksbehandlingsreglene i folkevalgte organ og reglene om lovlighetskontroll. Fylkesmannen mener at omfanget av henvendelser delvis har sammenheng med vår folkevalgtopplæring, som vi hadde for alle kommunestyrerepresentanter etter forrige valg. Dette har gjort mange av de folkevalgte mer bevisst på sine rettigheter og plikter som folkevalgt.

Lovlighetskontroll

Embeter	Saker om lovlighetskontroll etter klage som det er truffet vedtak i			Lovlighetskontroll initiert av fylkesmannen			Vedr. habilitet	Vedr. lukking av møter
	Antall saker	Antall opprettholdt	Antall ulovelig	Antall saker	Antall opprettholdt	Antall ulovelig		
FMTR	8	6	1	0	0	0	1	0
Sum	8	6	1	0	0	0		

63.3 Kommuneinndeling

Fylkesmannen har i løpet av høsten 2014 gjennomført et betydelig informasjonsarbeid om kommunereformen, herunder om innholdet i det kommunale utredningsansvaret. I september hadde vi i samarbeid med KS 4 regionale samlinger for alle fylkets kommunestyrerepresentanter og den administrative ledelsen i kommunene, med til sammen over 400 deltakere. Vi har også informert om reformen i flere kommunestyrer og deltatt på møter der flere kommuner har vært samlet for å diskutere felles utredning.

Vi har fått på plass en hensiktsmessig prosjektorgangsering og hadde i november et felles møte der både prosjektgruppen, styringsgruppen og alle medlemmene av ressursgruppen deltok.

Fylkesmannen har tildelt bykommunene (Harstad, Lenvik og Tromsø) kr. 500 000 hver i skjønnsmidler for å understøtte det kommunale utredningsarbeidet. De øvrige kommunene er tildelt kr. 200 000 hver til samme formål. Dette har blitt svært positivt mottatt i kommunene.

Arbeidet med kommunereformen har startet i alle kommunene i Troms, men med noe ulik fremdrift i de enkelte kommunene. Stortingsflertallet har som kjent understreket at det er et utredningsansvar for alle kommuner. Milepælene i de kommunale prosessene har vi fastsatt på følgende måte:

1. Kommunereformen behandlet i kommunestyret
2. Vedtak truffet i kommunestyret om hvem det skal utredes sammenslåing med
3. Statusbilde/utfordringsbilde/mulighetsbilde er utarbeidet
4. Dialog med aktuelle kommuner er gjennomført
5. Folkehøring er gjennomført
6. Vedtak i kommunestyret om sammenslåing eller ikke

Status for Troms er at alle kommunene har behandlet reformen i kommunestyret. 23 av 24 kommuner har truffet vedtak om aktuelle utredningsalternativ for egen kommune. Kommunen som ikke har vedtatt noen utredningsalternativ er under oppfølging av oss.

I Sør-Troms/Nordre Nordland har 7 kommuner besluttet å gjennomføre en felles utredning. Dette gjelder Nordlandskommunene Lødingen, Tjeldsund og Evenes samt Tromskommunene Skånland, Kvæfjord, Ibestad og Harstad. Kommunene Lyngen, Storfjord, Balsfjord, Karlsøy og Tromsø har også besluttet å gjennomføre en felles utredning. I Midt-Troms er det under avklaring om alle 8 kommuner skal utrede sammen. Dette gjelder kommunene Berg, Torsken, Tranøy, Lenvik, Sørreisa, Dyrøy, Målselv og Bardu. I Nord-Troms er det under planlegging et møte mellom kommunene Kvænangen, Nordreisa, Skjervøy og Kåfjord for å avklare om en felles utredning er aktuell. Mange av kommunene i Troms har vedtatt flere utredningsalternativ, og det der derfor sannsynlig at det også vil bli gjennomført utredninger med færre kommuner innenfor den enkelte region og på tvers av noen av regionene.

Det viktigste arbeidet for kommunen framover vil være utarbeidelsen av en analyse for egen kommune (statusbilde/mulighetsbilde). Fylkesmannens har utarbeidet et forslag til mal for utredning, som kan benyttes av de kommunene som finner det hensiktsmessig. Fylkesmannen har som mål at vi innen utgangen av januar 2015 skal ha lagt inn statistikk i malen for den enkelte kommune.

Fylkesmannen er opptatt av at kommunene i sitt analysearbeid ikke bare fokuserer på dagens situasjon, men også vurderer om kommunen vil være i stand til å ivareta sin rolle som tjenesteyter, myndighetsutøver,

samfunnsutvikler og demokratisk arena i et lengre tidsperspektiv. Når slike vurderinger skal gjøres, vil det være svært viktig å se hen til befolkningsprognosen for egen kommune frem mot 2040. Dersom det er ønskelig vil Fylkesmannen i samarbeid med KS arrangere en samling for de i kommunene som skal gjøre analysearbeidet. Fylkesmannen vurderer også om vi i samarbeid med KS skal arrangere en samling for kommunene i løpet av våren 2015 med relevante tema i forhold til hvor vi er i reformprosessen. Vi vil komme nærmere tilbake til dette.

Fylkesmannen antar at mange kommuner vil starte samtaler med hverandre samtidig som utarbeidelse av analyse av egen kommune pågår. Sett fra Fylkesmannens ståsted vil det være viktig at de kommunene som bestemmer seg for felles utredning om kommunesammenslåing utarbeider status-/mulighetsbilder som har samme struktur og innhold.

I løpet av våren bør kommunene også starte arbeidet med å planlegge hvordan innbyggerhøring skal gjennomføres.

Fylkesmannen vil sammen med KS bistå kommunene i det videre arbeidet ut fra den rolle og ansvar vi er tillagt i reformarbeidet. Fylkesmannen vil også så langt det er mulig delta på de møtearenaer kommunene inviterer oss til.

63.4 Valg

Det har vært få henvendelser fra kommunen i 2014 knyttet til valglovgivningen.

63.5 Forvaltningslovens og offentleglovas anvendelse i kommunesektoren

Fylkesmannen mottok i 2014 45 henvendelser fra privatpersoner som klager over manglende svar på henvendelser til kommuner i Troms. Fylkesmannen bistår i disse sakene, og fører her en konsekvent praksis ovenfor kommunene. Viktigheten av å overholde ulovfestede krav til god forvaltningsskikk, og forvaltningsloven krav om svar på henvendelser uten ugrunnet opphold, samt foreløpig svar, er videre kommunisert i flere sammenhenger i vår eksterne virksomhet.

Vi har behandlet tolv klagesaker som klageinstans vedr. avslag på innsyn etter offentleglova i 2014. I tre av disse er kommunens vedtak omgjort, og innsyn gitt. Én er under behandling på rapporteringstidspunktet.

Resultatområde 66 Planlegging, bolig- og bygningsrett

66.1 Byggesaker

Fylkesmannen har i 2014 mottatt 114 klagesaker etter plan- og bygningsloven (136 i 2013). 17 saker har blitt sendt til Kommunal- og moderniseringsdepartementet for oppnevning av settefylkesmann på grunn av inhabilitet.

Vi har behandlet 110 saker i 2014. 67 vedtak ble stadfestet, mens 39 ble opphevet eller omgjort og 4 ble avvist. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid fra innregistrering av saken til vedtak var 121 dager, mot 73 året før. Den betydelige økningen skyldes i stor grad utskiftning av sentrale medarbeidere på faggruppa i løpet av året, og det har blitt iverksatt tiltak som overtidsarbeid mv. for å håndtere restansene. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid har som en følge av dette sunket fra 136 dager i tredje kvartal 2014, til 119 dager pr. dags dato. Det forventes videre en ytterligere reduksjon frem mot neste rapportering.

Av de 110 sakene som vi avgjorde i 2014, ble 30 saker avgjort innen 12 uker. Av de 80 sakene som ikke ble avgjort ila. 12 uker, ble 32 saker avgjort innen 16 uker. Det presiseres i denne sammenheng at behandlingstiden ikke tar høyde for tid som har gått med til å innhente tilleggsopplysninger i sakene/forelegge opplysninger for partene, slik at reell saksbehandlingstid for embetet i disse sakene er noe kortere. Vi har notert oss tilleggstid på mellom 1 og 200 dager i sakene som inngår i statistikken, og som bidrar til å øke saksbehandlingstiden. Vi finner videre grunn til å opplyse at vi ser en klar nedgang i saksbehandlingstiden vår på dette området fom. november/desember 2014. . For øvrig viser vil til den tertialvise rapporteringen til <http://rapportering.fylkesmannen.no/>.

Fylkesmannen har i samarbeid med Troms fylkeskommune arrangert den årlige plan- og bygningsrettskonferansen

for ansatte og folkevalgte i kommunene i Troms. Konferansen ble holdt 19. og 20. november. Deltakelsen var meget god, og tilbakemeldingene gode.

66.2 Saker om ekspropriasjon

Fylkesmannen traff ett vedtak i 2014 i sak om ekspropriasjon for legging av vannledning i Harstad kommune i medhold av eierseksjonslova § 2 nr. 47. Vi har videre behandlet en klagesak om ekspropriasjon av bruksrettigheter til gjennomføring av reguleringsplan for alpinanlegg i Tromsø kommune. Dette vedtaket ble stadfestet.

Vi har behandlet to søknader om forhåndstiltredelse i 2014.

66.3 Klage etter eierseksjonsloven og lov om kommunal forkjøpsrett til leiegårder

Klage etter eierseksjonsloven - antall

Embeter	Antall klager	Tatt til følge	Ikke tatt til følge	lovbestemmelser er vurdert under klagebehandlingen
FMTR	0	0	0	
Sum	0	0		

66.5 Planlegging og geodata

12.1 Planlegging for en bærekraftig utvikling

Arealpolitikk og samfunnsutvikling.

Fylkesmannen følger opp nasjonale forventninger og nasjonal politikk hovedsakelig gjennom saksbehandlingen, men også gjennom konferanser og møter med kommunene og andre sektormyndigheter. Det er etablert en god dialog med kommunene i den løpende saksbehandlingen.

Det er store utfordringer i mange kommuner hvor vi fortsatt ser en bit for bit - utbygging som ikke er i samsvar med overordnet plan. Mange kommuner har gamle arealplaner som ikke er i samsvar med dagens utfordringer og utbyggingsbehov. Dette medfører at fagområder som strandsonvern, jordvern, vassdragsvern, friluftsliv, landskapsvern, naturmangfold, barn- og unge samt universell utforming utfordres i enkeltsaksbehandling og i reguleringsplaner. Kommunene oppfordres derfor til å revidere overordnede kommuneplaner slik at planverket kan være mer i samsvar med kommunens utviklingsbehov for boliger, hytter, næringsarealer med mer i samspill med ulike sektorhensyn.

Planaktivitet:

Samlet er planaktiviteten relativt høy i Troms. I 2014 er planaktiviteten ca. 15% høyere sammenlignet med 2013, fortrinnsvis knyttet til kommunene Harstad, Lenvik og Tromsø. Fylkesmannen har behandlet totalt 276 planer i 2014. Vi har i det alt vesentlige overholdt kommunens høringsfrist for planene. I saker hvor dette ikke har vært mulig er årsaken mangler og/eller uklarheter i plandokumentene.

I 2014 har Fylkesmannen behandlet arealdelen av kommuneplanen for 9 kommuner, 6 innspill til oppstartsvarsel; Kvænangen, Skjervøy, Kåfjord, Storfjord, Tromsø, Dyrøy og Tranøy og tre uttalelser til kommuneplanene for Lyngen, Nordreisa og Kvæfjord. I planene til Nordreisa og Lyngen reiste Fylkesmannen innsigelser.

Fylkesmannen legger aktivt opp til en tett dialog med kommuner hvor det er reist innsigelse. Intensjonen er å drøfte fram løsninger før en sak eventuelt oversendes til mekling. Videre er det ønskelig å opprettholde en rask framdrift i planene slik at planspørsmålet kan finne en avslutning. I 2014 har vi gjennom drøftinger med

kommunene funnet løsninger på 12 planer med ulike innsigelser. Dialogen med kommunen er god og konstruktiv og det er et godt klima for å finne omforente løsninger for bestemmelser og arealbruk.

Det er avholdt 6 meklinger i 2014 hvor løsningene ikke er avklart. Saken kan enten ligge til avgjørelse i departementet, hos kommunen eller hos en regional sektormyndighet.

I 2014 har Fylkesmannen avgitt uttalelse til totalt 194 reguleringsplaner; 186 detaljreguleringsplaner og 8 områdeplaner.

Av disse er 109 oppstartsvarsel hvor Fylkesmannen har gitt innspill om ivaretagelse av ulike fagområder i den videre planprosessen. Det er en klar prioritering at Fylkesmannens er tidlig inne i planprosessene og angir tydelig og forutsigbar forventning til kommunens håndtering av ulike fagområder og planprosesser.

Videre har Fylkesmannen avgitt høringsuttalelse til 85 reguleringsplaner. I 29 planer har Fylkesmannen reist innsigelse, hovedsakelig ut fra fagområdene støy og samfunnssikkerhet.

Av de 29 innsigelsene som ble reist er det i 22 innsigelser knyttet til miljøtema, 1 til landbruksinteressene, 0 til barn og unge, 11 til samfunnssikkerhet og beredskap og 4 til reindriftsinteressene.

I 2014 er det fremmet flere store reguleringsplaner i Tromsø, Harstad og Lenvik. I Troms er det et tydelig økt fokus på byplanlegging med vekt på boligbygging og handel. Fylket sett under ett, har 84 av reguleringsplanene hovedformålet bolig og 34 av planene har hovedformålet fritidsboliger/hytter.

Det er særlig fagområdene støy og samfunnssikkerhet/grunnforhold som er mangelfullt utredet og ivare tatt i reguleringsplanforslagene. Temaet er nytt og kommunen har lite erfaring i å håndtere fagområdene. Også sikring av strandsonen utfordres siden ingen kommuner i Troms har utarbeidet en differensiert strandsoneforvaltning. I byene Harstad og Tromsø har det vært fokus på samordnet areal- og transportplanlegging med særlig vekt på kollektivløsninger for å redusere personbilbruken. Fylkesmannen deltar også i et eget «ATP-forum» i regi av Statens vegvesen Troms.

Kommunenes håndtering av naturmangfoldloven er ikke som ønskelig, og det er behov for å videreføre veiledning og oppfølging. Fylkesmannen reiser konsekvent innsigelse i saker hvor naturmangfoldloven ikke er tilfredsstillende utredet.

Kommunene har oversendt 70 reguleringsplaner som er egengodkjent og hvor Fylkesmannen har gjennomgått planen og vurdert kommunenes håndtering av våre merknader og innsigelser.

Det har ikke vært nødvendig å påklage kommunens egengodkjenning av disse reguleringsplanene.

Overføringen av reindriftsforvaltningen til Fylkesmannen gir noen nye utfordringer og muligheter. Fylkesmannen har ansvar for et omfattende forvaltningsområde og det gir anledning til å se helhetlig på planer og balansere ulike sektorinteresser. Sektorstyring tones ned til fordel for en helhetlig planlegging. Reindriftsinteressene er ivare tatt med stor tyngde etter overgangen til Fylkesmannen.

Dispensasjon

Fylkets jord- og skogarealer er begrenset og under utbyggingspress. Eiendomsstrukturen i Troms kjennetegnes av mange og små eiendommer. Mange bruk er nedlagt og fraflyttet, og bruken av disse eiendommene dreies mot ferie og fritid. Kommunene finner ofte at jordvernet bør vike til fordel for distriktsutbygging, bolig eller hytter, og er liberal med omdisponering av dyrket mark og dyrkbar skogsmark. Søknader om dispensasjon er mange, fylket sett under ett. Utbyggingspresset er størst i de kommunene som også har de beste jord- og skogressursene.

Fylkesmannen mottok 505 dispensasjonssaker til uttalelse i 2014. Av disse varsla vi klage i 44 saker. 21 av disse var strandsonesaker, 4 saker berørte dyrket jord, 4 saker var knyttet til samfunnssikkerhet og 5 var knyttet til reindrift.

Vi anser kommunedialogen som det viktigste virkemidlet, men dialogen må følges opp med befaringer og besøk i den enkelte kommunene. Besøk i enkeltkommuner gir en god anledning til tilpasset veiledning og er det beste virkemidlet for forbedret forvaltning. Veiledningen er oftest rettet mot kommunens administrative personell slik at grunnlaget for en god saksbehandling er lagt.

Kurs og konferanser.

Fylkesmannen har arrangert og avholdt innlegg på den årlige plan- og bygningsrettskonferansen for ansatte i

kommunene i Troms. Konferansen ble avholdt den 19. og 20. november, og deltakelsen svært god. Kommunene prioriterer konferansen, og Fylkesmannen anser konferansen som den viktigste arenaen for kunnskapsutveksling og nettverksbygging.

I 2014 ble det også arrangert en egen konferanse om reguleringsplanlegging med vekt på oppstartsfasen og Utbyggingsavtaler. Til denne konferansen ble også private konsultenfirmar invitert for å etablere felles forståelse om standarder og krav til oppstartsvarsel.

Fylkesmannen og Fylkeskommunen samarbeidet tett om disse konferansene. Det statlige tilskuddet på kr. 300.000 er avgjørende for kommunens deltakelse på begge konferansene.

Resultatområde 66.5.2 Geodata

Fagfeltet er organisatorisk plassert under avdeling for Plan, klima og samfunnssikkerhet. Begge GIS-stillingene er plassert i PLAN. Kart og geodata benyttes i størst utstrekning innen fagfeltene miljø, landbruk og samfunnssikkerhet og de andre som benytter GIS arbeider på de respektive avdelingene. Det felles lisenssystemet for den tunge GIS-programvaren alle embeter benytter, har vært driftet helt problemfritt fra IT-miljøet på Hamar.

I samarbeid med andre sektorer, sentralt og lokalt, arbeides det for å oppdatere og kvalitetssikre kartgrunnlaget. Vi har siden 2006 hatt kartinnsynsløsningen TromAtlas i drift, i samarbeid med Troms fylkeskommune. I TromsAtlas ser vi kartdata som WMS-tjenester fra Norge digitalt, og fra alle faginstansene som har tilrettelagt egne stedfestede data som slike tjenester. En del datasett legges ut lokalt, og noen av disse kan vi ikke legge ut som WMS-tjenester. Eksempelvis det som går på storulykkebedrifter og forekomster/ynglinger av enkelte arter. I TromsAtlas har vi kobling mot det sentrale eiendomsregisteret Matrikkelen, slik at det i saksbehandling kan vises eiendoms- og eierinfo direkte i kartet på skjermen. Denne har fungert fint siden oppstarten i 2010. Det er også etablert kobling mellom det FM-interne kartsystemet geoPort og saks og arkivsystemet ePhorte, slik at forekomster av saker med gårds- og bruksnr vises direkte på kartet. Ved klikk på ikon i kartet hopper man så rett til aktuell sak i ePhorte. I geoPort kan søkt eiendom markeres, og saksbehandler får fram en tabellarisk og detaljert oversikt over Matrikkelinfo. Imidlertid oppdaget vi helt på slutten av året at oppdateringer i ePhorte ikke ble fanget opp i geoPort, og det betyr at saker som er lagt inn i ePhorte siden ettersommeren ikke vil vises i geoPort. Feilen ligger på sakssiden (ikke i geoPort), men for å finne ut eksakt hva som er problemet, kreves mer feilsøking.

Fylkesmannen er representert i fylkesgeodatautvalget (ledes av assisterende fylkesmann), samt i underutvalgene for basis geodata og plan/temadata. Utvalgene administreres av det lokale Kartverkskontoret, som er sekretariat. I samarbeid med Kartverket og fylkeskommunen gjennomføres fortløpende kursing og veiledning av kommunene, i forhold til plan og bygningslov, geodataloven og matrikkelloven, alle med tilhørende forskrifter og bestemmelser. Det gjennomføres også kommunebesøk i tre utvalgte kommuner pr år, med kart, plan og geodata på agendaen. Disse besøkene foregår i samarbeid med Kartverket og fylkeskommunen.

Siden karttemaet AR5 er grunnlaget for andre karttema, vil det fortsatt være fokus på å etablere gode rutiner hos kommunene når det gjelder ajourhold av dette kartgrunnlaget. Etablering av det offentlige kartgrunnlaget (DOK) ble noe forsinket fra departementet, slik at det ikke var mulig å få oversikt over hvilke datasett som inngår før ca 17. januar 2015. Vår oppfølging av krav til DOK overfor kommunene kommer vi derfor tilbake til i 2015.

Kommunal planstrategi/kommuneplanens samfunnsdel:

Fylkesmannen i Troms vil i 2015, i samarbeid med UIT Norges arktiske universitet, KS m.fl. medfinansiere et studium innenfor kommunal planlegging og kommunal planstrategi. Dette for å øke kommunenes og planleggernes kompetanse i det kommende arbeidet med ny planstrategi etter valget høsten 2015.

Statusen på kommuneplanens samfunnsdel i Troms er relativt dårlig, da flere kommuner mangler en slik strategisk plan mens andre kommuner har svært utdaterte planer. Men på bakgrunn av planstrategiarbeidet prioriterer de aller fleste kommunene nå en revidering/utarbeidelse av kommuneplanen som helhet i inneværende valgperiode, og statusen er dermed i ferd med å forbedre seg.

I 2014 har 5 kommuner varslet oppstart av planarbeid med planprogram på høring, mens 3 kommuner har lagt kommuneplanens samfunnsdel ut til høring. Fylkesmannen vil i 2015 fortsatt ha stort fokus på tidlig veiledning og dialog i planprosesser på våre sektorområder.

Fylkesmannens faste oppgaver i embetsoppdraget: *Påse at kommeplaner har arealregnskap som avklarer*

arealbehov og arealreserver til blant annet boliger og har mål for utbyggingsmønster og utbyggingsvolum.

Fylkesmannen etterlyser konsekvent en slik oversikt i sine uttalelser til kommuneplanens samfunnsdel. I 2014 har flere av kommunene valgt å utarbeide en arealstrategi som skal ligge til grunn for arbeidet det kommende arbeidet med kommuneplanens arealdel, hvor føringer for arealforvaltningen legges i samfunnsdelen.

Regionale planer:

Troms fylkeskommune i samarbeid med Fylkesmannen startet i 2012 arbeidet med å utarbeide en regional plan for landbruk i Troms. Fylkesmannen ledet den faglige delen av dette arbeidet og har hatt tett samarbeid med fylkeskommunen underveis i prosessen. Planen ble vedtatt i oktober 2014.

Troms fylkeskommune har nå gått i gang med utarbeidelse av en regional plan for reindrift. Dette er den aller første slike plan som utarbeides i landet og, Fylkesmannen i Troms leder den faglige delen av dette arbeidet i nært samarbeid med fylkeskommunen.

Av andre påbegynte regionale planer, nevnes: Regional plan for folkehelse, Regional plan for idrett og anlegg for idrett og fysisk aktivitet, Regional plan for friluftsliv, vilt og innlandsfisk. Fylkesmannen vil gi høringsuttalelse til planprogram og planutkast til disse planene, og ellers bidra ved behov/forespørsel.

Resultatområde 68 Samepolitiske hensyn

Resultatområde 69 Partistøtte

Embetet har hatt kontakt med og gitt veiledning i bruk av system for partistøtte til fylkespartiene

Ressursrapportering

Resultatområde	Kapittel 0525	Fagdep.
Ressursbruk knyttet til adm/felles oppg./drift	kr 25 237 524,11	kr 0,00
Embetspesifikke landsdekkende oppgaver (f.eks. FRI og trippelnett)	kr 0,00	kr 0,00
62 Kommuneøkonomi	kr 1 164 035,13	kr 0,00
66 Planlegging, bolig- og bygningsrett	kr 6 541 378,78	kr 0,00
Andre oppgaver under KMD	kr 962 465,53	kr 225 294,84
Sum:	kr 33 905 403,00	kr 225 294,00

Arbeids- og sosialdepartementet

Resultatområde 73 Sosiale tjenester

73.1 Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen

Fylkesmannen i Troms har i 2014 gjennomført tilsyn med kommunens ansvar for å sikre forsvarlig tildeling og gjennomføring av KVP i fire kommuner. Antallet er i samsvar med volumkravet fra Statens Helsetilsyn.

Fylkesmannen behandlet 105 klagesaker etter lov om sosiale tjenester i NAV. 83% hadde en saksbehandlingstid på tre måneder eller mindre.

Det vises for øvrig til rapportering til Statens helsetilsyn og til punkt 73.2

73.2 Sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen – formidlingstiltak og kompetanseutvikling

Fylkesmannen i Troms har et nært samarbeid med Nav Troms om oppæringstiltak for Nav-kontorene i fylket. Innholdet i tiltakene fastsettes i samarbeid med Nav fylke, og det utarbeides en felles kompetanseplan. Fylkesmannen har dessuten i 2014 deltatt på viktige kompetansehevende tiltak i regi av Nav Troms, som veiledningsplattformen og "Ny i Nav".

Fylkesmannen gjennomførte opplæring i lov om sosiale tjenester i NAV med tilhørende rundskriv. De fire fagseminarene som ble holdt i ulike deler av fylket, var en fordypning i utvalgte tema fra loven. Valg av tema ble gjort etter innspill fra NAV kontorene, samt erfaringer vi har gjort i vår klagsaksbehandling. Emner som ble nærmere gjennomgått var opplysning råd og veiledning (sosialtjenesteloven § 17 og forvaltningsloven § 11), sentrale saksbehandlingsregler, herunder utredningsplikten og kravene til begrunnelsens innhold, midlertidig botilbud, nødhjelp, sosialtjenesteloven § 19, samt utenlandske borgeres rett til tjenester. Utredning og vurdering av barn og unges særlige behov var et gjennomgående tema i seminarerne.

Seminarerne ble gjennomført den 13.10 på Finnsnes, den 15.10 i Storfjord, den 6.11 i Harstad og den 13.11 i Tromsø, med tilsammen 149 deltakere fra Nav-kontorene.

Ørige kompetansehevende tiltak i regi av Fylkesmannen i Troms, fremkommer under andre resultatområder.

Fylkesmannen yter tilskudd til kompetansehevende tiltak i regi av Nav-kontor/kommuner. Tiltak som ble gjennomført i 2014 med slike midler, var blant annet:

- * Drift av faglige nettverk, økonomisk rådgivning
- * Tilskudd til deltakelse på konferansen "Penger til besvær", i regi av Arbeids- og velferdsdirektoratet, for ansatte i Nav-kontorene som arbeider med økonomisk rådgivning.
- * Fagdag for ansatte i mottaket i Nav Tromsø for å styrke kompetansen på de sosiale tjenestene
- * Studiereise for ansatte i Nav Lyngen der formålet var å styrke barneperspektivet i Nav-kontoret.
- * Konferanse om barn og unge i vanskelige livssituasjoner, samt til kurs for å vedlikeholde og styrke ansattes kompetanse på økonomisk rådgivning for ansatte i Nav-kontorene i Sør-Troms
- * Hospitering ved Nav Trondheim/800Gjeld for ansatte ved Nav Bardu. Formålet var å styrke kontorets kompetanse på økonomisk rådgivning
- * Fagsamlinger for å styrke kompetansen på sosiale tjenester i Nav-kontorene i Nord
- * Tilskudd til innkjøp av utstyr til økonomisk rådgivning i flere Nav-kontor. I tillegg til at utstyret brukes i det daglige arbeidet, er det et mål at det også skal brukes til å styrke kompetansen internt i kontoret

Fylkesmannen søker å gjennomføre tiltak og aktiviteter på en slik måte at de ulike satsingene og aktivitetene ses i sammenheng. Dette konkretiseres ytterligere under rapportering på andre resultatområder. Tilskuddene på ansvarsområdene samordnes. Husbanken deltar på møte der tilskudd fordeles i samarbeid med Arbeids- og velferdsdirektoratet. I forbindelse med kommunemøter (dagsmøter med kommunens formannskap og administrative ledelse) utarbeider embetet et "kommunebilde" som danner grunnlag for dialogen med kommunen. Her inngår også informasjon knyttet til sosiale tjenester, basert på klagesaker, tilsyn og statistikk vedrørende KVP. I 2014 ble det gjennomført slike møter med 5 av fylkets 24 kommuner.

Fylkesmannen ser hen til data fra KOSTRA i forbindelse med tilskuddsforvaltningen, og er i gang med å utviklet et opplegg for innhenting av aktuelle data for å følge levekårsutviklingen i fylket og i de enkelte kommunene, jf oppdraget. Dette vil bli fulgt opp i 2015.

Vi vurderer det slik at vår innsats har bidratt til kvalitetsforbedringer i de sosiale tjenestene i Nav-kontoret, og da særlig knyttet til KVP, økonomisk rådgivning og saksbehandling generelt. Vi oppfatter det slik at Nav-kontorene

etterspør vår bistand og i all hovedsak søker å forbedre praksis i samsvar med det vi formidler.

73.3 Kvalifiseringsprogrammet

Fylkesmannen rapporterer på kvalifiseringsprogrammet til Arbeids- og velferdsdirektoratet, spesielt med henblikk på innholdet og arbeidsprosessen rundt ordningen i Nav-kontorene. Nærmere ramme og mal for rapporteringen sendes i forkant av hvert tertial. Vi viser til våre rapporteringer for 2014.

Fylkesmannen i Troms og NAV Troms har årlig to møter på ledernivå. Formålet er felles virksomhetsplanlegging og evaluering av tiltak/ samarbeid. Det foreligger egen samarbeidsavtale som regulerer dette nærmere og det utarbeides årlig felles kompetanseplan. Kvalifiseringsprogrammet er også et fast tema i fylkesmannens dialog med fylkesdirektør. KVP er i tillegg en del av det "kommunebildet" som utarbeides i forkant av kommunemøter (se pkt 73.2).

I 2012 inngikk Fylkesmannen en mer spesifikk samarbeidsavtale knyttet til kvalifiseringsprogrammet. Avtalen innebærer at vi i større grad har kunnet bruke ansatte ved NAV kontor (tidligere kompetanseveiledere) i vårt utviklingsarbeid. Avtalen ble evaluert og videreført for 2014.

Fylkesmannen og NAV Troms arrangerte en konferanse om KVP i Tromsø den 22. og 23. september 2014 der samtlige Nav-kontor var invitert. Omlag 80 ansatte deltok.

Konferansen hadde fokus på at kvalifiseringsprogram er en rettighet for den som fyller vilkårene, samt på oppfølgingen av deltakere i program. Ansatte ved NAV kontor deltok i planleggingen (jf. ovennevnte samarbeidsavtale).

Fylkesmannen er bekymret for at det i enkelte kommuner fortsatt er få eller ingen deltakere i kvalifiseringsprogram, og vil fortsette arbeidet med å stimulere til riktig bruk av kvalifiseringsprogram i 2015.

73.4 Økonomisk rådgivning

Det har vært avholdt to felles nettverkssamlinger i 2014. En i Tromsø i februar og en i Oslo i oktober.

På nettverkssamlingen i februar hadde vi fokus på ulike samarbeidspartnere, hvor vergemål ble presentert fra Fylkesmannen, Husbanken presenterte sine virkemidler med spesielt fokus på bostøtte og underforbruk her, og AvDir presenterte veileder til stl § 17. NAV Harstad presenterte deres metode for «visualisering av økonomisk rådgivning», ved bruk av magnetavle med kunstige penger. Representanter fra namsmannen deltok på denne nettverkssamlingen.

Det ble gitt tilskudd til deltakerne for å delta på nettverkssamlingen i Oslo. Fylkesmannen la opp til et tre dagers opphold hvor dag 2 og 3 ble benyttet til deltakelse på den nasjonale konferansen «Penger til besvær». Nettverkssamlingen i Oslo var et samarbeid mellom Fylkesmannen i Troms og Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, og ble avholdt i Helsetilsynet sine lokaler. Dette er to fylker med flere likhetstrekk, med blant annet mange mindre kommuner. Fylkene har ulike ting de gode på. Sogn og Fjordane på interkommunalt samarbeid med interkommunale stillinger tilknyttet økonomisk rådgivning. Troms med frivillig forvaltningsteam. Dette ble presentert samlet for gruppen. I tillegg hadde vi litt fokus på hendelsesbaserte tilsyn, hvor Helsetilsynet bidro med sin kompetanse. Arbeids- og velferdsdirektoratet holdt innlegg om § 17. Vi fikk også representert et prosjekt fra et Nav-kontor i Trondheim med tittelen «Slik får du dine brukere raskere tilbake i arbeid», med et klart forebyggende preg. Nettverkene har vært preget av at det har vært en del utskiftninger av deltakere, og har kanskje ikke fungert like godt som tidligere.

Samarbeidet med Fylkesmannen i Sogn og Fjordane planlegges videreført i 2015.

Vi har ikke fått på plass noen interkommunale samarbeidsprosjekt på området. Dette har også sammenheng med kommunereformen, og faren for å legge til rette for samarbeid på tvers av hva som er hensiktsmessig med tanke på fremtidig kommunesammenslåing. Vi har jobbet for å få til et nærmere samarbeid med namsmannen, uten at vi er kommet i mål på en tilfredsstillende måte.

Troms fylke er via NAV Tromsø, pilotkommune for veileder i videregående skole. Prosjektet ble utvidet i 2014 til å gjelde to stillinger. Tilbakemeldingen er at dette er et tiltak som er nødvendig og hensiktsmessig.

Økonomisk rådgivning har også hatt en stor plass i regelverksopplæringen hvor et av fokusene har vært stl § 17.

Vi sender ut en del informasjonsmateriell til deltakerne i nettverkene, samt nyttige linker. Vi opplever imidlertid at NAV kontorene ikke får tilgang på linkene, da det ikke er tilgang til internett.

Flere Nav-kontor er preget av at de som har hatt ansvaret for fagområdet økonomisk rådgivning, går av med pensjon eller har sluttet. Fylkesmannen har i 2015 en viktig jobb med å følge opp at tjenesten blir forsvarlig ivaretatt i en slik omstillingsperiode.

73.5 Boligsosialt arbeid

Fylkesmannen samarbeider løpende med Husbanken. 2014 har imidlertid vært preget av at arbeidet ble «satt på vent» i påvente av ny boligsosial strategi. Husbanken har hatt den mest aktive rollen her, men det er allerede planlagt flere møtepunkter for våren 2015.

Tilskudd er blitt tildelt på vanlig måte i samarbeid med Arbeids- og velferdsdirektoratet, hvor Husbanken har gitt innspill ut fra deres kommunekunnskap. Fullmaktsbrevet kom sent, noe som førte til sen igangsettelse av prosjekter. Det har derfor ikke vært besøk i tilskuddskommuner i 2014. Vi mottok 8 søknader om tilskudd, hvorav 6 ble innvilget.

Fylkesmannen har startet arbeidet med å kartlegge kommuner med boligsosiale utfordringer. Vi fortsetter dette arbeidet i 2015.

73.6 Barn og unge

Vi mottok 10 søknader om tilskudd til bekjemping av barnefattigdom, hvorav 5 ble innvilget. Tildeling skjedde i møte med Arbeids- og velferdsdirektoratet og Husbanken. På grunn av tidspunkt for utsendelse av fullmaktsbrev også her, kom kommunene sent i gang. Dette medførte at det ikke har vært kommunebesøk på området i 2014.

Fylkesmannen har besøkt Nav Tromsø og Nav Lyngen i forbindelse med prosjektet i regi av sjumilssteget, og jobben med å finne gode analyseverktøy for hvordan man best kan ivareta barn i NAV. I den forbindelse fikk vi god informasjon om Nav Lyngens tiltak for å forebygge og bekjempe barnefattigdom.

Fylkesmannen koordinerer arbeidet for barn og unge internt på embetet gjennom prosjektgruppen for «sjumilssteget». Nærmere informasjon finnes på <http://www.sjumilssteget.no/>.

Gjennom tilsyn og opplæring har vi hatt fokus på kartlegging og vurdering av barn og unges behov i saker etter sosialtjenesteloven.

Arbeids- og velferdsdirektoratet sin konferanse om barnefattigdom «Dere sier at vi ikke har råd», ble i 2014 avholdt i Tromsø. Her ble nyttige og gode prosjekter rundt om i landet presentert. Det var god oppslutning med over 100 deltakere.

Årets oppvekstkonferanse hadde et klart tverrfaglig fokus, med stort fokus på barn og unges psykiske helse. Programkomiteen var tverrfaglig sammensatt med representanter fra de fleste avdelingene hos Fylkesmannen i Troms.

Ressursrapportering

Resultatområde	Kapittel 0525	Fagdep.
73.3 Kvalifiseringsprogrammet	kr 8 491,96	kr 0,00
73.9 Andre oppgaver – Sosialtjeneste (rest 73)	kr -161 613,61	kr 987 983,71
Tilsyn etter lov om sosiale tj. i NAV	kr -979,00	kr 273 821,57
Andre oppgaver under ASD	kr 0,00	kr 17 697,50
Sum:	kr -154 100,00	kr 1 279 502,00

Helse- og omsorgsdepartementet

Resultatområde 76 Samhandling, kvalitet og helseberedskap

Se underpunkt.

76.1 Samarbeid mellom kommune- og spesialisthelsetjenesten

FM har deltatt på konferanse for kommunene vedrørende samhandlingsreformen og holdt innlegg på flere fagkonferanser og møter.

Rådgiver innen samhandlingsformen har arbeidet for alle tre fylkesmenn i NordNorge. Det er lagt ned en omfattende innsats for å styrke og stimulere samarbeidet mellom 1. og 2. linjetjenesten. Vedkommende har sammen med fylkeslegen møtt i OSO (overordnet samarbeidsorgan mellom UNN HF og kommunene), hvor mange premisser for samarbeidet mellom 1. og 2. linjen blir fastlagt, deltatt på samarbeidsmøte med Helse Nord og hatt regelmessige møter med KS region nord. Samhandlingsreformen har også vært et viktig tema i kommunedialogmøtene som fylkesmannen har gjennomført i 2014.

For øvrig vises det til statusrapporter og annen dokumentasjon som er formidlet fra samhandlingsreformrådgiveren i NordNorge til det nasjonale nettverket for implementering av samhandlingsreformen jf resultatkrav rapporteres at embetet innehar oversikt over utviklingen og gjennomføringen av samhandlingsreformen i kommuner og foretak gjennom møter og telefonisk oppfølging.

Avholdt tre heldagsmøter i Koodineringsgruppen for Kompetanseløftet 2015 med deltakere fra UiT, Høgskolen i Harstad, KOMOPP, KS, Sykepleierforbundet, Fagforbundet, USHT, Fagskolen, Fylkeskommunen, "Bli helsefagarbeider" og fylkesmannens fagavdelinger hvor også tema knyttet til samarbeid mellom kommune- og spesialisthelsetjenesten var satt på dagsorden.

I Forum for rus og psykisk helse med 100 deltagere fra de fleste kommunene i Troms ble veilederen "Sammen om mestring" lansert og presentert. Også fokus i forumet på barn som pårørende, hvorfor det er viktig å fokusere på disse i forebyggingsøyemed.

- Fylkesmannen har fordelt tilskuddsmidler til frisklivssentraler i kommunene i Troms. Frisklivssentralene har fokus på endring av levevaner.
- Vi har holdt kommunene løpende orientert om aktuelle muligheter for kompetanseheving for ansatte i frisklivssentralene.
- Statlige styringssignaler om etablering og videreutvikling av frisklivssentraler er formidlet ved en lang rekke kurs, konferanser, forelesninger og andre kontaktpunkter med kommunene i Troms. Som eksempel kan nevnes en større folkehelsekonferanse i Tromsø kommune (hvor 50 % av fylkets innbyggere bor). Konferansen samlet kommunens politiske og administrative ledelse.

76.3 Kvalitetsforbedring i helse og omsorgstjenesten

- Holdt innlegg og deltatt på "Vårkonferansen" til USHT 26.3.
- Planlagt og avholdt IPLOS-konferanse 3.9.
- Planlagt og avholdt møte med LØKTA 20.2. - som en interkommunal kvalitetsutviklingsenhet for helse- og sosialtjenesten i Midt-Troms.
- Planlagt og deltatt i møte med Senter for omsorgsforskning - nord 15.10.
- Møte med KS Nord-Norge 5.11. om kvalitetsavtalen.

76.5 Felles digitalt nødnett

Felles digitalt nødnett har vært tema på møter i nettverket av kommuneoverleger i Troms. Det har også vært tema på FMs tilsynsmøter med RHF i 2014.

For rekruttering av områdeinstruktører-nødnett er fem personer startet på utdannelsen i Stavern. I Troms/opptaksområdet Unn vil det bli 6 legevaktssentraler; Narvik, Harstad, Bardu, Tromsø og Nordreisa.

Politiet har allerede tatt i bruk telefonidelen av ICCSen og kommer nok først i drift etter flytting til nytt bygg.

76.6 Helseberedskap og smittevern

- Deltatt i fagsamling om Ebola i regi av FHI 29.10
- Distribuert oppdatert informasjon om ebolaepidemien til smittevernlegene i kommunene
- Bidratt til å sette smittevern på dagsorden for kommuneoverlegene i fylket gjennom kommuneoverlegeforum.
- Vært naturlig samarbeidspartner ved utbrudd av smittsomme sykdommer i fylket.
- Har oppdatert oversikt i CIM over kommuneoverlegene i fylket. Fylkesmannen forholder seg til at kommuneoverlegene har oversikt over fastlegene i kommunen og at varslingsrutinene brukes.

76.7 Personell og kompetanse

KOMPETANSELØFTET 2015

- Utarbeidet nytt rapporteringsskjema for midler tildelt 2013 fra Kompetanseløftet.
 - Gjennomført og ledet rekrutteringskonferansen for elever på Vg1 i samarbeid med KS, KOMOPP, Fagforbundet mfl den 15.1.
 - Bearbeidet personellstatistikk fra Kompetanseløftet og distribuert dette til kommunene og samarbeidspartene i arbeidet med Kompetanseløftet.
 - Innhentet resultat- og plandata fra kommunene og sammenfatte dette til en rapport til Hdir innen 1.3.
 - Utlyst og fordelt midler (to tildelingsrunder).
 - Fulgt opp rekrutteringspatroljen i Midt-Troms.
 - Deltatt i arbeidet med fylkesmesterskapet for helsefagarbeiderne, hvor en helsefagarbeider fra Troms deretter tok gull i NM yrkesfag.
 - Orientert Troms pensjonistforbund 23.4. om virkemidlene og utviklingen av Kompetanseløftet i Troms.
 - Holdt innlegg for rådmenn, ordførere og tillitsvalgte 13.6. og 19.11. på oppdrag fra KS og arbeidstakerorganisasjonene om heltid-deltidsproblematikken.
 - Bidratt i følgeevalueringen fra NIBR i oktober.
 - Innhentet rapportering på midler tildelt fra Kompetanseløftet i 2013.
 - Møte med enkeltkommuner gjennom året - ulike problemstillinger.
 - Bidratt i evalueringsarbeidet til Rambøll for prosjekt "Bli helsefagarbeider" 26.11.
 - Deltatt på presentasjon av ulike mastergradsarbeid UiT - h/o-tjenester til eldre 3.12.
 - Deltatt i nasjonal referansegruppe for utarbeidelse av temahefte for ansatte i omsorgstjenesten som arbeider med eldre samiske brukere.
 - Avholdt tre heldagsmøter i koordineringsgruppen for Kompetanseløftet. Gruppen består av representanter fra UiT, Høgskolen i Harstad, Fagskolen i Troms, Troms fylkeskommune - utdanningsavdelingen (deltar lite i arbeidet vårt), Sykepleierforbundet, Fagforbundet, KOMOPP, "Bli helsefagarbeider", KS Troms rådmannsutvalget, KS-nordnorge rådgiver for helse og omsorg, USHT og fylkesmannens fagavdelinger .
-
- Har i samarbeid med FM i Finnmark og FM i Nordland (Nordflanken) deltatt på samarbeidsmøte i Tromsø 6. feb med regionale kompetansemiljø; Helse Nord, SANKS, RVTS, RKBU, NAPHA og KoRus Nord (**Se også 84.14**).
 - Har utlyst og fordelt stimuleringsmidler til videre- / etterutdanning innenfor rusproblematikk er tildelt 5 kommuner fordelt på 15 studenter, inkludert 3 spesialiseringer for psykologer. Det ble totalt tildelt kr. 551.262.
 - Har utlyst og fordelt stimuleringsmidler til utvikling og utprøving av samhandlingsmodeller på rusfeltet. Det ble totalt tildelt kr. 2.470.000 til 5 kommuner hvorav kr. 1.250.000 var tilskudd overført fra 2013. Kommunene er innvilget overføring av gjenstående midler totalt kr. 618.000 til 2015.
-
- Et rådgiversamarbeid er etablert mellom fylkesmennene i Nordland, Troms og Finnmark innen fagområdene rus, psykisk helse og folkehelse. Samarbeidet kalles "Nordflanken", og har hatt øremerket finansiering fra Hdir. Møtene i Nordflanken i 2014 ble gjennomført 6. februar og 10. og 11. september.

Turnustjeneste for fysioterapeuter:

Samlet vurdering: Fylkesmannen i Troms er regionansvarlig for arbeidet med turnusplasser for fysioterapeuter i

Nord-Norge. Vi samarbeidet meget godt med fylkesmennene i Finnmark og Nordland om dette. I Nord-Norge har vi i 2014 framskaffet 44 helårs turnusplasser for fysioterapeuter. Det skjedde etter å ha gitt pålegg om opprettelse av to ekstra plasser i spesialisthelsetjenesten; en i Tromsø og en i Bodø. Antallet studenter som uteksamineres fra UIT er betydelig lavere enn antall turnusplasser. Turnusplassene som ikke benyttes av kandidater utdannet i landsdelen, benyttes av kandidater fra de øvrige norske utdanningene. Tjenestestedene i Nord-Norge bidrar altså i et landsdekkende arbeid for å framskaffe flest mulig turnusplasser. Det er en klart trend at spesialisthelsetjenesten og private opptreningsinstitusjoner ønsker å ta imot færre turnuskandidater. Det blir mer og mer vanskelig å framskaffe turnusplasser, særlig i spesialisthelsetjenesten. På tjenestestedene er det kvalifiserte veiledere, og tjenestestedene ivaretar kandidatene godt både faglig og administrativt.

Aktiviteter i 2014:

- Gjennomført dagsmøte med Fylkesmannen i Finnmark og Fylkesmannen i Nordland om samarbeid vedr. turnustjenesten for fysioterapeuter.
- Obligatorisk turnuskurs for leger, kiropraktorer og fysioterapeuter er gjennomført to ganger, hvert kurs av 3 dagers varighet.
- Fylkesmannen i Troms har ansvar for nasjonal adm. av venteliste for turnustjeneste fysioterapeuter, og har hatt løpende samarbeid med Hdir om forvaltning av ordningen. Alle fysioterapiutdanningene i Norge er besøkt for å gi informasjon om ordningen med venteliste.
- Fylkesmannen i Troms har deltatt i møte om adm. av turnustjenesten med Helsedirektoratet, regionansvarlige fylkesmenn o.a.
- Opplæringsdag for turnusveiledere om regelverket for turnustjenesten ble gjennomført i Tromsø (for Troms og Finnmark) og i Bodø (for Nordland).
- Gjennomført telefonmøte med øvrige regionansvarlige fylkesmenn for å sikre enhetlig behandling av søknader om særplass i turnustjenesten for fysioterapeuter.

Turnustjeneste for leger:

Samlet vurdering: Fylkesmannen følger utviklingen etter omlegging fra trekningsbasert til søknadsbasert turnustjeneste. I Troms er det et ansettelsesutvalg ved hver av de tre UNN-sykehusene med representanter fra både spesialist- og kommunehelsetjenesten. Det rapporteres om betydelig ressursbruk i ansettelsesprosessene. Rekrutteringen til turnuslegestillingene var god i 2014, men på slutten av året fikk vi signaler om at flere leger har sagt opp sine stillinger i kommunehelsetjenesten fra 1. mars 2015. Saken vil bli behandlet på neste OSO-møte i april. Fra 2015 vil sykehus- og kommunestillinger for turnusleger være direktekoblet ved ansettelse. Det er ca. 30 turnusstillinger per halvår i Troms.

Fylkesmannen i Troms har fortsatt 3 gruppeveiledere i 20 % stilling som er ansvarlig gruppebasert veiledning og akuttkurs som arrangeres i samarbeid med UNN. Gruppeveiledningsprogrammet, inkludert Fylkesmannens kurs i samfunnsmedisin, får god tilbakemelding fra turnuslegene.

Aktiviteter i 2014:

- Fylkesmannen i Troms gjennomfører kurs og gruppeveiledning for turnuslegene som er i kommunehelsetjenesten. Det obligatoriske turnuskurset inngår i kursrekken.
- Etter overgang til ny turnusordning (fra høsten 2014) har Fylkesmannen i Troms laget en samlet fylkesoversikt over turnusleger i kommunehelsetjenesten i fylket. Nye oversikter utarbeides hvert halvår.

76.8 Rettsikkerhetsarbeid

Fylkesmannen i Troms avsluttet i 2014 totalt 144 vedtak (reduksjon fra 149 vedtak i 2013) om bruk av tvang etter pasient- og brukerrettighetsloven kapittel 4A. Vedtakene kom fra den offentlige tannhelsetjenesten med 27 vedtak (økning fra 11), spesialisthelsetjenesten med 16 vedtak (uforandret) og kommunene i Troms med 101 vedtak (reduksjon fra 122). 12 av disse er opphevet, 14 er helt eller delvis endret og 118 vedtak er stadfestet.

Det er gjennomført løpende etterprøving av vedtakene. En klage er mottatt i 2014.

Det er gjennomført forelesninger på Fylkesmannens turnuskurs for leger og fysioterapeuter. Fylkesmannen har holdt et foredrag med informasjon om regelverket for en interesseorganisasjon for eldre.

Fylkesmannen har hatt et regionalt samarbeidsmøte med Fylkesmennene i Finnmark og Nordland, samt deltatt på

en erfaringssamling for alle Fylkesmennene i Norge.

Det har vært gitt veiledning per telefon og e-mail på forespørsel fra helsepersonell gjennom hele året. Videre har Fylkesmannen hatt et tilsyn, med påfølgende veiledning, i 2014 der tema var tilbakeholdelse på sykehjem.

Kapittel 9. Rettsikkerhet for personer med utviklingshemning

I 2014 mottok Fylkesmannen i Troms 57 kommunale vedtak om bruk av tvang og makt overfor personer med utviklingshemning. Vi behandlet 48 vedtak etter overprøvingsbestemmelsen i helse- og omsorgstjenesteloven § 9-8 første ledd. De resterende 9 ble liggende over til 2015. Overprøvingene gjaldt for 44 personer. Alle vedtak ble godkjent. 31 av vedtakene inneholdt også søknad om dispensasjon fra utdanningskravet.

Flere av sakene ble ikke behandlet innenfor fristen på tre måneder. Årsaken til dette skyldes stor arbeidsmengde ved embetet. Det ble ikke gjennomført stedlige tilsyn i Troms.

Fylkesmannen gjennomførte ikke kurs/opplæring for kommunene vedr. kapittel 9, men har veiledet kommunene fortløpende ved henvendelser per telefon.

Fylkesmannen har hatt to regionale samarbeidsmøter om tema i kapittel 9 med fylkesmennene i Finnmark og Nordland. I ett av møtene ble det gitt felles høringsuttalelse til nytt rundskriv kapittel 9. Vi har deltatt for landskonferanse i juni 2014. Deltatt på to fagnettverksmøter "Rettsikkerhet for utviklingshemmede ved lovbrudd.

FAGNETTVERKET: RETTSSIKKERHET FOR UTVIKLINGSHEMMEDE VED LOVBRUDD

Resultatområde 77 Andre oppdrag

Det vises til rapportering i de ulike delpunkter under.

77.2 Fritak for forvaltningsmessig taushetsplikt

Fritak for forvaltningsmessig taushetsplikt

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMTR	2	9
Sum	2	

77.3 Særfradrag

Særfradrag for utgifter til behandling utenfor den offentlige helsetjenesten. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid.

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMTR	1	119
Sum	1	

77.4 Førerkortsaker

Førerkort. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMTR	1154	45
Sum	1154	

77.5 Pasientjournaler

Pasientjournaler. Antall saker.

Embeter	Antall
FMTR	0
Sum	0

Resultatområde 83 Folkehelsearbeid

Se rapportering under kap. 83.1 Folkehelsearbeid.

83.1 Folkehelsearbeid

- Gjennomførte fylkeskonferanse om alkoholloven med tema omkring forvaltning av lovverket – (samarbeid med JUKA) i Tromsø 21. og 22. oktober (*Se også 84.14*).
- Møte i Nordflanken 10.-11. sept.
- Fylkesmannen har i 2014 behandlet én klagesak etter alkoholloven. Saken ble behandlet innenfor tremånedersfristen i embetsoppdraget, og endte med en stadfestelse av kommunens vedtak. I 2013 behandlet vi ingen klagesaker på dette feltet.
- 2-dagers kurs for kommunene og fylkeskommunen om helsemessige forhold ved skolemiljøer: Utsatt fra 2014 til våren 2015 – Hdir informert og har sagt seg enig.
- Holdt kurs for kommunene om alkoholloven, 2 dager (oktober). FM avholder tilsvarende konferanser årlig eller annethvert år, i hovedsak for den samme målgruppen fra kommunene. I tilknytning til konferansene er det dermed etablert et faglig nettverk, hvor deltakerne kan knytte kontakter for gjensidig utveksling av erfaringer, tips og råd.
- Fylkesmannen i Troms formidler og forklarer folkehelseloven til kommunene i uttalelser til kommunale planer og via «kommunebilder» (skriftlige analyser av enkeltkommuner som utarbeides i forkant av kommunebesøk på ledernivå), samt i tilskuddsforvaltning og generell råd og veiledning.
- Informasjon om folkehelseloven er også gitt i kommuneoverlegeforum, i samling for kommunekoordinatorene i Sjumilssteget, i møte med Løkta (interkommunal kvalitetsutviklingsenhet for helse- og omsorgstjenestene i Midt-Troms) til faggruppen for helsesøstre i Troms, i folkehelsekonferanse for Tromsø kommune samt i en rekke andre sammenhenger (folkehelseilsyn, kommunedialog, enkelthenvendelser)
- Fylkesmannens helse- og omsorgsavdeling utarbeider helsefaglige og folkehelsefaglige planuttalelser til disse plantypene i kommunene i Troms: Kommunal planstrategi, kommuneplanens samfunnsdel samt relevante kommunedelplaner og sektorplaner.
- Fylkesmannens planavdeling utarbeider folkehelsefaglige planuttalelser til arealplaner på flere nivå.
- Helse- og omsorgsavdelingen deltar i Fylkesmannens tverrfaglige arbeidsgruppe innen samfunnsplaner.
- Fylkesmannen deltar i regionalt planforum når relevante planer drøftes.
- Samarbeidsmøter med fylkeskommunen om folkehelsearbeid gjennomføres ved behov, basert på nært løpende samarbeid.
- I 2014 har Fylkesmannen fordelt skjønnsmidler innenfor egendefinert satsingsområde folkehelse, rus og psykisk helse til kommuner i Troms, totalt 2 225 000 kr.
- Vi har deltatt i samarbeid med UNN HF og Nasjonalt senter for telemedisin samt representanter for lokalsykehuskommuner. Formål: Konkretisering av Tjenesteavtale nr. 10 om forebygging for UNNs lokalsykehuskommuner.
- Tre ansatte har deltatt på nordisk folkehelsekonferanse, Trondheim
- Rådgiversamling med Hdir i Oslo, april og oktober.
- Deltatt på seminar med Hdir om arbeidet med oversikt over helsetilstanden, Gardermoen (februar)
- Deltatt på Helsedirektoratets opplæringsuke for fylkesnivået om folkehelsearbeid, Drammen (januar).

Vurdering av i hvilken grad fylkeskommunen og kommunene har etablert interne rutiner for arbeidet med oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer:

2 av våre 3 planlagte tilsyn med folkehelseloven er gjennomført i 2014. En kommune fikk avvik. Kommunen som ikke fikk avvik (Lenvik) var kommet langt i arbeidet.

Troms fylkeskommune arbeidet godt på folkehelsefeltet, selv om reduserte ressurser mht. personell og økonomi legger begrensninger. Fylkeskommunen avventer nasjonal mal for helseundersøkelser på fylkesnivå.

For øvrig er vårt hovedinntrykk at kommunene er kommet kort når det gjelder å etablere rutiner på det aktuelle området. Kommunenes utkast til kommuneplanens samfunnsdel (eller planprogram til ds.) tyder i liten grad på at oversikt over helsetilstanden er gjennomført og ligger til grunn for planleggingen. Vi ser forsøk på å lage mål og strategier for folkehelsearbeidet i kommunenes planer etter plan- og bygningsloven, men til nå er det bare to-tre kommuner i Troms som har gjort dette på en god måte.

Resultatområde 84 kommunale helse- og omsorgstjenester

Se underpunkt.

84.1 Allmennlegetjenesten inkludert fastlegeordningen

Fulgt med i HELFO i forhold til den enkelte kommunes kapasitet hos fastleger, og påpekt ovenfor kommuner dersom kapasiteten har blitt oppfattet som inadekvat.

Områdeovervåkning i form av møter med medisinsk ansvarlige for legevakter med formål å fremme kvalitet.

Bidrett til samhandling og samarbeid mellom kommunehelsetjenesten og helseforetak i fylket gjennom deltakelse i møter og arrangert møtearena.

Arrangert to dagsmøter for kommuneoverlegene i Troms der rekruttering og stabilisering av fastleger har vært et av temaene.

Det er tilfredsstillende stabilitet og rekruttering til fastlegestillinger i store og mellomstore kommuner i Troms. Flere av de små kommunene har betydelige rekrutteringsproblemer. Felles legetjeneste i Senjaområdet og ETS-kommunene i Sør-Troms har bidratt til en mer stabil og robust legetjeneste, inkludert legevaksordning. Noen kommuner (både store og små) har hatt få ledige listeplasser pga. av for lavt antall fastlegehjemler i forhold til legenes arbeidskapasitet.

De fleste kommunene i Troms samarbeider om interkommunal legevakt, men fortsatt er det flere små kommuner med svært sårbar legevaksordning (2-3-delt vakt med mye vikarbruk). Kommunene i Nord-Troms har i liten grad etablert interkommunalt samarbeid om legetjenester. Store avstander og vanskelig kommunikasjonsmønster er en medvirkende årsak til dette.

84.4 Helsetjenesten til innsatte i fengsel

- Deltatt på regionalt samarbeidsmøte jf. Rundskriv G8/2006 17. jan og 3 des.
- Underskrevet forlengelse og fornyelse av samarbeidsavtale i G8 gjeldende fram til 1. april 2017.
- Tilsyn med fengselshelsetjenesten i Tromsø fengsel 7.-8. okt.
- Revidert veileder om helse- og omsorgstjenester til innsatte i fengsel inngikk som grunnlag ved tilsynet
- Tildelt tilskudd til kommunalt rusarbeid for styrking av rusmestringsenheten i fengslet.

84.6 Helse- og omsorgstjenester i et flerkulturelt samfunn

- Deltatt på fagseminar ved høgskolen i Harstad 30. og 31.1. - helse og omsorgstjenester til samisk befolkning.
- Sørget for at fokus på helse- og omsorgstjenester til samisk befolkning blir ivaretatt vår avdeling sine uttalelser til kommunale planer.
- Representert Fylkesmannen i Troms og Finnmark i nasjonal referansegruppe som skal utarbeide temahefte for ansatte i omsorgstjenesten som skal arbeide med eldre samisk brukere.
- Samarbeide med Sametinget om kompetanseutfordringer for personell som arbeider med samiske brukere.
- Holdt innlegg på Vårkonferansen til USHT 26.3. om blant annet bestemmelsene i helse- og omsorgstjenestelov - rettigheter for samisk befolkning.
- Deltatt i IMDI sitt kurs "Æres problematikk, ekstremkontroll, kjønnslemlestelse og tvangsekteskap: Hva gjør

vi?" 26. og 27. mai

Kompetansehevede tiltak i form av en nettbasert fagkonferanse er gjennomført i samarbeid med RVTS Nord. Tema: Kjønnslernlestelse, tvangsekteskap og æresrelatert vold.

84.8 Forebyggende helsetjenester

Fylkesmannen i Troms har gjennomført årlig kartlegging av kapasitet og utfordringer i helsestasjon og skolehelsetjeneste i kommunene i Troms. 16 av 24 kommuner samt Longyearbyen besvarte kartleggingen. Gjennom denne kartleggingen har Fylkesmannen et godt utgangspunkt for dialog med og tilbakemeldinger til den enkelte kommune. Tendensen er at kapasiteten i helsestasjons- og skolehelsetjenesten reduseres, men at reduksjonen går langsomt. Kapasiteten er lavest i de største kommunene. Kommunene rapporterer om varierte og komplekse faglige utfordringer i tjenestene.

Antall kommuner som mottok midler til etablering og videreutvikling av frisklivssentral i 2014, og som vurderes som å ha et fungerende tilbud: 12 av 24.

Antall kommuner som tilbyr lærings-, mestrings- og oppfølgingstilbud for personer med kroniske lidelser (målt etter antall kommuner som mottok tilskudd til dette formålet i 2014) 15 av 24. NB: En kommune søker på vegne av 8 kommuner i et regionalt samarbeid.

Annen aktivitet:

- Forelesning for helsesøstre i Troms 28.2. om erfaringer fra tilsyn med helsestasjon i 2014, herunder internkontroll og avvik.
- Medarrangør av to dagers fagseminar for helsesøstrene i Troms (februar)
- Frisklivssentraler – tilskuddsforvaltning ivaretatt.
- Sendt løpende informasjon til alle frisklivssentralene om aktuelle kompetansetilbud.
- Forebygging av abort og uønskede svangerskap – tilskuddsforvaltning. 1 mill kr. fordelt.

84.11 Tannhelse

- Fylkestannhelsesjefen og Tannhelsetjenestens kompetansesenter for Nord-Norge har holdt foredrag om rettigheter til tannbehandling på Forum for rus og psykisk helse 13. nov.

84.12 Habilitering og rehabilitering, individuell plan og koordinator

- Hverdagsrehabilitering var et hovedtema på Fylkesmannens helse- og omsorgslederkonferanse 27.-28.8.
- Individuell plan har vært tema i FMs oppfølging av kommuner som har beboere under 50 år bosatt i sykehjem, kartlegging gjennomført i tråd med oppdraget.

84.13 Omsorgsplan 2015/2020

- Deltatt i planleggingsarbeidet med USHT sin "Vårkonferanse".
- Deltatt i USHT sitt fag- og samarbeidsråd, april og oktober.
- Holdt innlegg om "Morgendagens omsorg" på Vårkonferansen til USHT 26.3.
- Div samarbeidsmøter med Fylkesmannen i Finnmark.
- Deltatt på Omsorgsplan-samling til Hdir 4. og 5.6.
- Planlagt og gjennomført IPLOS-samling 3.9.
- Deltatt på rådgiversamling til Hdir/HOD oktober.
- Gitt løpende uttalelser til Husbanken i arbeidet med investeringstilskudd.
- Deltatt på Innomed konferansen 20.11.
- Møte med Senter for omsorgsforskning - nord 15.10. - gjensidige orienteringer og diskutert mål for samarbeidet.
- Hatt flere internundervisninger på Omsorg 2020.
- Planlagt og gjennomført helse- og omsorgslederkonferansen "Omsorg i plan" i samarbeid med USHT 27.-28.8. Et av hovedtemaene på konferansen var kommunal planlegging (omsorg i plan).

- Møte med USHT - om samarbeidsavtalen og utfordringer i kommunenes helse- og omsorgstjenster våren 2014.

Demensplan 2015. Driftet demensnettverket i Troms – et samarbeid mellom USHT, Nasjonalforeningen for folkehelsen og demenskoordinator Tromsø kommune. Gjennomført to dagers samling for demenskontakter/koordinatorer i kommunene i mai 2014 med følgende fokus:

-Demensteam, -Tiltakspakke demens for å bidra til å organisere og systematisere og kvalitetssikre oppfølging av hjemmeboende eldre med demenssykdom, -Demensdager i kommunene med oppfordring om å spre informasjon og kunnskap om demenssykdommen, samt tilbud som finnes både i kommune- og spesialisthelsetjenesten. -Om fysisk aktivitet – bevegelse for eldre

Det ble for øvrig kort orientert om: Nasjonal informasjonskampanje om demens 2013 – Ta samtalen, - Velferdsteknologiprogrammet og dens mål og prioriterte satsninger, - Om nasjonalfaglige retningslinjer og veileder om demens som skal ferdigstilles i 2015, -Tilskudd til dagaktivitetstilbud for hjemmeboende personer med demens, om ABC-aktiviteten i kommunene, om pårørendeskole og samtalegrupper, -Om ny håndbok om forskning for bedre kommunale helse- og omsorgstjenester

Fylkesmannen har videre gjennomført nasjonal kartlegging av kommunenes tilrettelagte tjenestetilbud til personer med demens, etter kontrollert og sendt disse over til NKAH

Gitt innspill til Demensplan 2020 i samarbeid med FM i Finnmark og Nordland

Deltatt på regional dialogmøter for utvikling av Demensplan 2020 og vært referent

Deltatt på ABC samlingen på Gardemoen 31.10.2014, holdt innlegg hvordan vi jobber med demensplanen i Troms

I Troms har Demensomsorgens ABC i stor grad blitt fulgt opp av Løkta, Utviklingssentret for sykehjem og hjemmetjenester, samt Kompetansesenteret for Aldring og Helse.

Når det gjelder tilrettelagte dagaktivitetsplasser for hjemmeboende personer med demens har noen flere kommuner kommet til og søkt tilskudd i år. 17 kommuner i Troms har opprettet dagaktivitetsplasser hvor til sammen 107 brukere får tilbud om en eller flere dager per uke. Kun tre av disse kommuner har opprettet øremerkete tilbud til yngre personer med demens (<65)

20 kommuner har opprettet demensteam/demenskoordinator. Noen har begge deler, andre har enten/eller.

Lindrende behandling og omsorg ved livets slutt. Fylkesmannen i Troms forvalter tilskuddsordningen «Kompetansehevede tiltak for lindrende behandling og omsorg ved livets slutt» for de tre nordligste fylkene i landet. Totalsum for landet i 2014 var på kr. 16.mill, hvor de tre nordligste fylkene hadde en sum på kr. 2 400 000,- til fordeling. Fylkesmannen har i e-post til Helsedirektoratet datert 30.06.2014 beskrevet og gjort rede for vår innstilling og beslutning. Beslutningen er gjort i tett samarbeid med Kompetansesenteret ved UNN (Lindring i nord). Fylkesmennene i Finnmark og Nordland har vært tatt med på råd for synspunkter av prosjekter i eget fylke. I 2014 kom det inn 19 søknader, tre flere enn i 2013. Søknadene var fordelt slik: 9 fra Nordland, 5 fra Finnmark og 5 fra Troms. Innstillingen ble som følger: 11 kommuner har fått sine søknader delvis innvilget, to er gitt full innvilgelse, fem har ikke fått tilført nye midler, men behold midler fra 2013, en kommune har fått tilført midler i tillegg til ubrukte midler fra året før. Vi har ikke hatt mulighet til å prioritere andre tiltak vedr. tema i 2014.

84.14 Psykisk helse og rus

- Har utlyst og fordelt tilskudd til kommunalt rusarbeid. Det ble totalt tildelt kr. 10.797.315 til 13 kommuner hvorav kr. 1.032.041 var ubenyttede midler overført fra året før. Kommunene er innvilget overføring av gjenstående midler totalt kr. 6.662.717 til 2015.
- Løpende kontakt og møter med interkommunale rusnettverk.
- Har i samarbeid med FM i Finnmark og FM i Nordland (Nordflanken) deltatt på samarbeidsmøte i Tromsø 6. feb med regionale kompetansmiljø; Helse Nord, SANKS, RVTS, RKBK, NAPHA og KoRus Nord (**Se også 76.7**).
- Har i samarbeid med Nasjonal kompetansetjeneste for ROP og KoRus-Nord arrangert ROP-konferanse i Tromsø den 12.-13. feb.
- Hatt samarbeidsmøte med LØKTA 20. feb.

- Samarbeidsmøte med RIO og MARBORG 30. jan og 23. sept.
- Utarbeidet samarbeidsavtale mellom RIO / MARBORG og FM for 2014.
- Deltatt på rådgiversamling i Helsedirektoratet i april og oktober.
- Deltatt på Rådslag I og III – Opptrappingsplanene på rusfeltet i okt og des.
- Har hatt løpende samarbeidsmøter med kompetansesentrene KORUS og NAPHA og brukerorganisasjonene RIO og MARBORG om arrangering av kurs og konferanser.
- Deltatt på KoRus Nord konferanse Te ka slags nøtte 15.-16- okt.
- Gjennomførte fylkeskonferanse om alkoholloven med tema omkring forvaltning av lovverket – (samarbeid med JUKA) i Tromsø 21. og 22. oktober (**Se også 83.1**).
- Deltatt på Plangruppemøte med fylkesmennene i Nordland, Finnmark, Helse Nord og KoRus Nord 27. okt.
- Arrangør for Forum for rus og psykisk helse 12.-13 nov. 100 deltagere, hovedsaklig fra kommunene i fylket (21 av 24 kommuner representert) Alle kommune var invitert. Bruker-, pårørende- og selvhjelpsorganisasjoner var representert. Tema: lansering av veilederen "Sammen om mestring", botilbud for langtkomne rusmisbrukere, TSB- arbeid med veilederen, tannhelse- rettigheter for rusmisbrukere, barn som pårørende, Brukerplan og BTI- implementering i Tromsø kommune. Forumet gir mulighet for erfaringsutveksling, og det er stort fokus på tverrfaglighet og tverrsektorielt samarbeid.
- Deltatt i nasjonal oppvekstkonferanse "Ingen ting om oss- uten oss" 6. og 7.okt.
- Åpnet og deltatt i KS-samlingen i Troms: "God samhandling for barn og unge med psykiske vansker og rusmiddelproblemer" 2. og 3. sept.
- Utlyst og forvaltet midler til videreutdanningene: "Tverrfaglig videreutdanning i psykososialt arbeid med barn og unge" til 4 kommuner (7 pers.) og "Videreutdanning i psykisk helsearbeid" til 3 kommuner (6 pers.). Tilsammen kr. 653 330,- Tilskudd er fordelt i tråd med gjeldende retningslinjer, fullmaktsbrev og regelverk for tilskuddet.
- Rapportert til Hdir en oversikt over alle kommunalt ansatte som har fått støtte til videreutdanning i tverrfaglig psykososialt arbeid med barn og unge siden 2007, i anledning evaluering av utdanningen.
- Deltatt i godkjenning av ny sengepost, psykiatrisk avdeling UNN HF
- Dialog med regionale kompetansemiljøer, bruker- og pårørendeorganisasjoner og spesialisthelsetjeneste om kompetansehevingstiltak for sammenfallende målgrupper.
- Viktige områder som berører området rus og psykisk helse er omtalt i kap. 5.5. i Januartalen for 2014- som når alle ordførere og rådmenn i Troms.
- Kommunenes rapportering på kommunalt rusarbeid ble gjennomgått og kvalitetssikret innen 15.04.14

Sjumilssteget:

Repr. fra helse- og omsorgsavdelingen har ledet intern arbeidsgruppe hos Fylkesmannen i Troms for å innarbeide Sjumilssteget i løpende drift. Møter i intern arbeidsgruppe 5-6 ganger årlig. Deltatt i gjennomføring av dagssamling for kommunenes koordinatører i Sjumilssteget. Deltatt i møte med statsråd Solveig Horne om Sjumilssteget 23. januar. Deltatt i programkomite og gjennomføring av nasjonal oppvekstkonferansen i Tromsø oktober 2014 (hvor Fylkesmannens Oppvekst- og utdanningsavdeling hadde hovedansvar). Deltatt i oppdrag med ekstern spredning av Sjumilssteget (personalsamling, Fylkesmannen i Aust-Agder). For øvrig inngår Sjumilssteget i løpende kommunedialog.

Resultatområde 85 Spesialhelsetjenesten

Det vises til rapportering i de ulike delpunkter under.

85.1 Abort og steriliseringsnemndene

Fylkesmannen i Troms har ikke behandlet søknad om sterilisering i 2014.

Tett samarbeid med helseforetak og kommuner om abort- og steriliseringssaker.

85.3 Lov om transplantasjon

Antall saker

Embeter	Antall
---------	--------

FMTR	0
Sum	0

85.5 Kosmetisk plastiskkirurgiske inngrep

Kosmetisk plastikkirurgiske inngrep. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMTR	0	0
Sum	0	

85.8 Behandling av klager etter psykisk helsevernloven

Klager på tvangsmedisinering: Behandlet 52 saker i 2014, dvs. omtrent samme antall som i 2013 (50).

85.9 Øvrige oppgaver knyttet til det psykiske helsevernet

- Søknader om dispensasjon fra forskrift om den faglige ansvarlige for vedtak i psykisk helsevern er behandlet fortløpende, og Helsedirektoratet er kopimottaker på alle vedtakene.

85.10 Kontrollkommisjonsoppgaver

Ingen rapportering

85.11 Hjemsendelse, hjemhenting og gjennomføring av tvungen psykisk helsevern for pasienter som ikke har bosted i riket

Fylkesmannen i Troms har i 2014 behandlet to saker om hjemsendelse. I 1 sak ble det dekket utgifter til gjennomføring av tvunget psykisk helsevern i Norske sykehus. En henvendelse om dekning av utgifter til gjennomføring av tvunget psykisk helsevern i Norske sykehus ble avslått da personen var omfattet av EØS avtalen. Gjennomsnittlig behandlingstid var 7 dager.

Fylkesmannen i Troms har i tillegg bidratt med råd og veiledning på området.

Ressursrapportering

Resultatområde	Kapittel 0525	Fagdep.
82 Tilsyn og klagesaksbeh. etter helsetj. loven	kr 3 854 733,76	kr 0,00
83 Folkehelsearbeid	kr 538 581,78	kr 247 656,00
83.1 Folkehelsearbeid generelt	kr 1 241,00	kr 0,00
83.2 Tilsyn etter folkehelseloven	kr 1 242,00	kr 0,00
84 Kommunale helse- og omsorgstjenester	kr 3 235 600,78	kr 1 031 433,66
85 Spesialhelsetjenesten	kr 315 561,32	kr 791 339,22
76 og 77 Kvalitet og samhandling og Andre oppdrag	kr 1 836 111,69	kr 900 072,16
Andre oppgaver under HOD	kr 101 695,60	kr 0,00
Sum:	kr 9 884 767,00	kr 2 970 501,00

Resultatområde 91 Oppdrag for Samferdselsdepartementet

91.1 Avkjørselssaker etter vegloven

Fylkesmannen har ikke behandlet noen avkjørselssaker etter vegloven i 2014.

91.2 Konesjon til anlegg og drift av taubaner

Søknader, garatierklæringer og fornyingsbehandling behandlet iht lovverket.

Utenriksdepartementet

Resultatområde 92 Oppdrag for Utenriksdepartementet

92.1 Apostiller

Det er i 2014 utført 660 Apostiller i embetet

92.2 Forberedelse av saker om honorære konsuler

Kulturdepartementet

Resultatområde 95 Tros- og livssynssamfunn

Det har blitt registrert ett nytt trossamfunn i Troms i 2014. Det er nå registrert 21 trossamfunn. Det finnes også to uregistrerte trossamfunn i Troms som tidligere har fremsatt krav om statstilskudd. I tillegg har vi flere menigheter av trossamfunn som er registrert sentralt. Disse blir registrert hos Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Vi har ikke mottatt søknader i medhold av trossamfunnsloven § 18 første ledd.

I 2014 anviste vi statstilskudd med kr 4 116 881 til trossamfunn (mot 3 234 887) i 2013).

Resultatområde 96 Gravferdsloven

Fylkesmannen har mottatt og behandlet 29 søknader om askespredning etter gravferdsloven i 2014. Vi har avslått søknad i én sak. Vi finner likevel grunn til å presisere at vi i stor grad driver veiledning i forkant av søknad om de krav som gravferdsloven stiller, og at søknadene dermed i stor grad kan innvilges.

Resultatområde 97 Lov om helligdager og helligdagsfred

Fylkesmannen mottok og behandlet ti søknader om dispensasjon fra åpningstidsbestemmelsene i lov om helligdager og helligdagsfred. Ni av søknadene var fremmet i forbindelse med Arctic Race of Norways sluttetappe i Tromsø. Disse søknadene ble innvilget. En søknad ble avslått.

Andre

Ressursrapportering

Resultatområde	Kapittel 0525 Fagdep.	
91 Andre faglige oppg. på oppd. for statlige virk.	kr 9 814,91	kr 0,00
92 Andre faglige oppgaver for ikke-statlige virk.	kr 3 693,00	kr 0,00
Sum:	kr 13 507,00	kr 0,00